

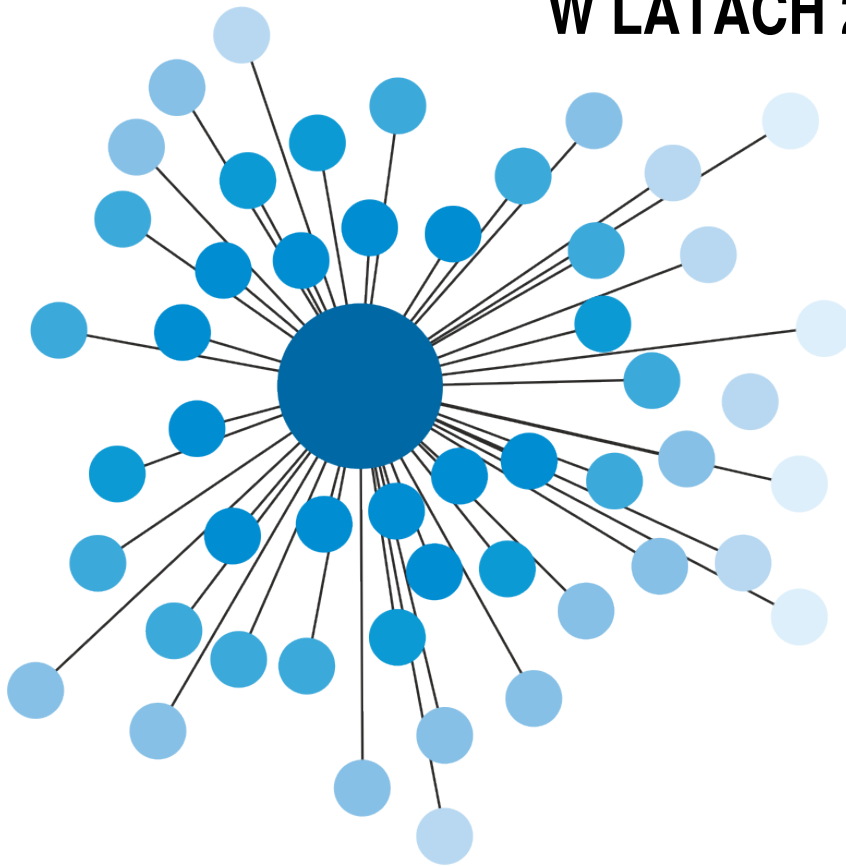

MAŁOPOLSKI
OŚRODEK BADAŃ
REGIONALNYCH

URZĄD STATYSTYCZNY
W KRAKOWIE

KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY W LATACH 2011-2015

KRAKÓW 2016

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Krakowie
ul. Kazimierza Wyki 3
31-223 Kraków
tel. 12 415 60 11, fax. 12 361 01 91
e-mail: sekretariatuskrrk@stat.gov.pl

Publikację przygotowano w Dziale Opracowań Analitycznych
Małopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych

pod kierunkiem Moniki Wałaszek

Autorzy opracowania Agnieszka Broś
Anna Jasiówka
Marcin Koczanowski
Anna Kosiorowska
Aldona Marchewczyk
Arkadiusz Mizdrak
Anna Nowak
Krzysztof Perkiewicz
Małgorzata Piwowarczyk
Joanna Seweryn
Marek Skuciński
Piotr Woch

Skład komputerowy, wykresy Arkadiusz Mizdrak

Projekt okładki Marek Skuciński

ISBN 978-83-7403-258-2

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

Publikacja dostępna na CD oraz w Internecie – www.stat.gov.pl/krak

PRZEDMOWA

Szanowni Państwo,

Prezentowana publikacja ma za zadanie przybliżyć Państwu specyfikę Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Jest to szczegółowe studium, w którym, w miarę dostępności, dane zaprezentowane zostały od momentu powstania samego Obszaru. Ośmioletni horyzont czasowy, umożliwia prześledzenie dynamiki i kierunku zmian różnych zjawisk, a ujęcie przestrzenne ukazuje zróżnicowanie wewnętrzne.

Opracowanie zawiera liczne charakterystyki i analizy, między innymi z zakresu: demografii, infrastruktury społecznej i gospodarczej oraz turystyki. W odniesieniu do każdej dziedziny tematycznej Krakowski Obszar Metropolitalny prezentowany jest na tle województwa, co ułatwia odniesienie prezentowanych wielkości i podnosi wartość merytoryczną opracowania. Szeroki zakres poruszanej tu tematyki wzbogaca także dodatkowa analiza porównawcza innych podobnych obszarów w Polsce. Część analityczną publikacji uzupełnia rozbudowany aneks tabelaryczny.

Mam nadzieję, że opracowanie będzie interesującym źródłem wiedzy o Krakowskim Obszarze Metropolitalnym dla wszystkich czytelników.

p. o. D y r e k t o r a
Urzędu Statystycznego w Krakowie
Agnieszka Chochorowska

Kraków, listopad 2016 r.

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
SPIS TREŚCI	4
WYKRESY W TEKŚCIE	5
MAPY W TEKŚCIE	6
TABLICE W TEKŚCIE	7
TABLICE W ANEKSIE	8
UWAGI OGÓLNE	9
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	14
WPROWADZENIE	15
ROZDZIAŁ 1. DEMOGRAFIA I RYNEK PRACY	20
1.1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI	20
1.2. RUCH NATURALNY ORAZ MIGRACJE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY.....	25
1.3. PRACUJĄCY	29
1.4. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI.....	32
ROZDZIAŁ 2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY	35
2.1. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	35
2.1.1. USŁUGI	40
2.1.2. HANDEL	42
2.1.3. SEKTOR USŁUG KREATYWNYCH	45
2.1.4. PRZEMYSŁ	46
2.2. SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE	49
ROZDZIAŁ 3. FINANSE PUBLICZNE	53
3.1. DOCHODY BUDŻETOWE GMIN KRAKOWSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO	53
3.2. WYDATKI BUDŻETOWE GMIN KRAKOWSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO	59
ROZDZIAŁ 4. USŁUGI PUBLICZNE	64
4.1. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.....	67
4.1.1. SIEĆ KANALIZACYJNA, INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA I GAZOWA	67
4.1.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNO-TRANSPORTOWA.....	72
4.1.3. INFRASTRUKTURA TELEINFORMATYCZNA	75
4.2. EDUKACJA.....	78
4.2.1. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE.....	78
4.2.2. SZKOLNICTWO PODSTAWOWE, GIMNAZJALNE I PONADGIMNAZJALNE	80
4.2.3. SZKOLNICTWO WYŻSZE.....	87
4.3. KULTURA.....	91
4.4. OPIEKA ZDROWOTNA	97
ROZDZIAŁ 5. TURYSTYKA	104
5.1. TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE	105
5.2. WYKORZYSTANIE TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH	107
5.3. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE	110
5.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI	111

ROZDZIAŁ 6. KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY NA TLE INNYCH OBSZARÓW METROPOLITALNYCH W POLSCE W 2011 R.	113
ANEKS TABELARYCZNY.....	120

WYKRESY W TEKŚCIE

Wykr. 1.1. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2015 r.	23
Wykr. 1.2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały i saldo migracji	28
Wykr. 1.3. Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	30
Wykr. 1.4. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	33
Wykr. 2.1. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych	36
Wykr. 2.2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sektorów własności	37
Wykr. 2.3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według liczby pracujących w 2015 r.	39
Wykr. 3.1. Dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM.....	54
Wykr. 3.2. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego w KOM pozyskane ze środków Unii Europejskiej.....	58
Wykr. 3.3. Wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM	59
Wykr. 3.4. Dochody i wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM.....	62
Wykr. 3.5. Skumulowane zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST w ramach KOM w 2015 r.	63
Wykr. 4.1. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według wieku w roku szkolnym 2015/2016	79
Wykr. 4.2. Dynamika liczby uczniów gimnazjów	81
Wykr. 4.3. Dynamika liczby absolwentów szkół podstawowych	82
Wykr. 4.4. Struktura uczniów szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół.....	86
Wykr. 4.5. Struktura absolwentów zawodowych szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół w roku szkolnym 2014/2015	87
Wykr. 4.6. Studenci wybranych szkół wyższych według płci w roku akademickim 2015/2016	89
Wykr. 4.7. Absolwenci szkół wyższych według podgrup kierunków w roku akademickim 2014/2015.....	90
Wykr. 4.8. Zwiedzający na 1 muzeum	92
Wykr. 4.9. Wybrane wskaźniki działalności scenicznej teatrów i instytucji muzycznych w 2015 r.	93
Wykr. 4.10. Struktura kursów domów i ośrodków, klubów, świetlic w 2015 r.	97
Wykr. 4.11. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną	102
Wykr. 5.1. Struktura hoteli według kategorii w 2015 r.	105
Wykr. 5.2. Liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych.....	107
Wykr. 5.3. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych.....	108
Wykr. 5.4. Korzystający z noclegów turyści zagraniczni według krajów w 2015 r.	108

MAPY W TEKŚCIE

Mapa 0.1.	Krakowski Obszar Metropolitalny na tle województwa	16
Mapa 0.2.	Typy funkcjonalne gmin w granicach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego	19
Mapa 1.1.	Gęstość zaludnienia w 2015 r.	22
Mapa 1.2.	Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2015 r.	24
Mapa 1.3.	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.	27
Mapa 1.4.	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały a na 1000 ludności w 2015 r.	29
Mapa 1.5.	Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	31
Mapa 1.6.	Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	34
Mapa 2.1.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2015 r.	38
Mapa 2.2.	Specjalne Strefy Ekonomiczne na obszarze KOM	50
Mapa 3.1.	Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.	55
Mapa 3.2.	Stopień pokrycia wydatków ogółem gmin dochodami własnymi w 2015 r.	57
Mapa 3.3.	Wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.	61
Mapa 4.1.	Dostępność usług publicznych w gminach KOM w 2015 r.	66
Mapa 4.2.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2015 r.	68
Mapa 4.3.	Korzystający z sieci wodociągowej w 2015 r.	70
Mapa 4.4.	Korzystający z sieci gazowej w 2015 r.	71
Mapa 4.5.	Przeciętny czas dojazdu do jednostki centralnej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2014 r.	73
Mapa 4.6.	Przeciętny czas dojazdu do jednostki centralnej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2014 r.	74
Mapa 4.7.	Pozwolenia radiowe dla stacji bazowych w 2015 r.	77
Mapa 4.8.	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo podstawowe)	83
Mapa 4.9.	Współczynnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo gimnazjalne)	84
Mapa 4.10.	Wypożyczenia księgozbioru (na zewnątrz) bibliotek publicznych na 1 czytelnika w 2015 r.	96
Mapa 4.11.	Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2015 r.	100
Mapa 4.12.	Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną w 2015 r.	103

TABLICE W TEKŚCIE

Tabl. 0.1.	Wykaz gmin Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	17
Tabl. 0.2.	Powierzchnia Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	18
Tabl. 1.1.	Ludność.....	20
Tabl. 1.2.	Ruch naturalny ludności i saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności.....	26
Tabl. 1.3.	Pracujący w głównym miejscu pracy.....	30
Tabl. 1.4.	Bezrobotni zarejestrowani.....	32
Tabl. 2.1.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON.....	36
Tabl. 2.2.	Podmioty gospodarki narodowej działające w sektorze usług w 2015 r.....	41
Tabl. 2.3.	Pracujący w sektorze usług w 2015 r.....	42
Tabl. 2.4.	Podmioty gospodarki narodowej działające w handlu w 2015 r.....	42
Tabl. 2.5.	Pracujący w handlu w 2015 r.....	44
Tabl. 2.6.	Sklepy według form organizacyjnych w 2015 r.....	45
Tabl. 2.7.	Podmioty gospodarki narodowej działające w sektorze usług kreatywnych w 2015 r.....	46
Tabl. 2.8.	Podmioty gospodarki narodowej działające w przemyśle w 2015 r.....	48
Tabl. 2.9.	Pracujący w przemyśle w 2015 r.....	49
Tabl. 2.10.	Specjalne Strefy Ekonomiczne w 2014 r.....	51
Tabl. 2.11.	Działalność Specjalnych Stref Ekonomicznych w 2014 r.....	52
Tabl. 3.1.	Dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM według rodzaju gminy.....	55
Tabl. 3.2.	Środki otrzymane z budżetu Unii Europejskiej.....	58
Tabl. 3.3.	Wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM według rodzaju gminy.....	60
Tabl. 4.1.	Wykaz wskaźników wyznaczonych do analizy dostępności usług publicznych w gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego według charakteru cechy.....	64
Tabl. 4.2.	Konstrukcja przedziałów w analizie dostępności usług publicznych w gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	65
Tabl. 4.3.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km.....	67
Tabl. 4.4.	Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej w km.....	69
Tabl. 4.5.	Długość czynnej sieci gazowej w km.....	71
Tabl. 4.6.	Ruch pasażerski w MPL im. Jana Pawła II Kraków-Balice.....	75
Tabl. 4.7.	Pozwolenia radiowe dla stacji bazowych w 2015 r.....	76
Tabl. 4.8.	Wychowanie przedszkolne.....	78
Tabl. 4.9.	Szkoły podstawowe i gimnazja.....	80
Tabl. 4.10.	Szkoły ponadgimnazjalne.....	85
Tabl. 4.11.	Szkolnictwo wyższe.....	87
Tabl. 4.12.	Wybrane instytucje kultury w 2015 r.....	91
Tabl. 4.13.	Działalność kin stałych.....	94
Tabl. 4.14.	Biblioteki publiczne.....	95
Tabl. 4.15.	Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.....	98
Tabl. 4.16.	Udzielone porady ambulatoryjne.....	99
Tabl. 4.17.	Ratownictwo medyczne.....	101
Tabl. 4.18.	Apteki i punkty apteczne.....	101
Tabl. 5.1.	Turystyczne obiekty noclegowe.....	106
Tabl. 5.2.	Struktura korzystających z noclegów według rodzaju turystycznego obiektu noclegowego w 2015 r.....	109
Tabl. 5.3.	Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych.....	110
Tabl. 5.4.	Powierzchnia obszarów chronionych według rodzaju gmin w 2015 r.....	111
Tabl. 6.1.	Wybrane dane statystyczne dotyczące miast centralnych ośrodków metropolitalnych w 2015 r.....	115
Tabl. 6.2.	Wybrane dane statystyczne dotyczące miast centralnych ośrodków metropolitalnych w 2015 r.....	117
Tabl. 6.3.	Ranga miast według kryteriów MEGA.....	119

TABLICE W ANEKSIE

Tabl. A.1.	Powierzchnia w km ²	121
Tabl. A.2.	Ludność.....	122
Tabl. A.3.	Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn	123
Tabl. A.4.	Liczba ludności przypadająca na 1 km ² powierzchni gminy	125
Tabl. A.5.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	126
Tabl. A.6.	Przyrost naturalny na 1000 ludności.....	127
Tabl. A.7.	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności	129
Tabl. A.8.	Pracujący w głównym miejscu pracy na 1000 ludności w wieku produkcyjnym.....	130
Tabl. A.9.	Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	132
Tabl. A.10.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON.....	134
Tabl. A.11.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	135
Tabl. A.12.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2015 r.	137
Tabl. A.13.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	139
Tabl. A.14.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności.....	140
Tabl. A.15.	Dochody budżetów gmina ogółem	142
Tabl. A.16.	Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2015 r.	143
Tabl. A.17.	Wydatki budżetów gmina ogółem	145
Tabl. A.18.	Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2015 r.	146
Tabl. A.19.	Sieć wodociągowa rozdzielcza w km.....	148
Tabl. A.20.	Sieć kanalizacyjna w km	149
Tabl. A.21.	Wodociągi i kanalizacja w 2015 r.	150
Tabl. A.22.	Sieć gazowa w km	152
Tabl. A.23.	Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w 2015 r.	154
Tabl. A.24.	Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2015/16.....	155
Tabl. A.25.	Szkolnictwo podstawowe w roku szkolnym 2015/16	157
Tabl. A.26.	Gimnazja w roku szkolnym 2015/16	158
Tabl. A.27.	Biblioteki publiczne w 2015 r.	160
Tabl. A.28.	Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną	162
Tabl. A.29.	Ludność na 1 zakład ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.....	163
Tabl. A.30.	Pomoc społeczna stacjonarna w 2015 r.	165
Tabl. A.31.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %	166
Tabl. A.32.	Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2015 r.	168

UWAGI OGÓLNE

1. Krakowski Obszar Metropolitalny rozumiany jest jako obszar wyznaczony uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.
2. Nazwa „Krakowski Obszar Metropolitalny” i skrót „KOM” używane są zamiennie.
3. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
4. Dane o migracjach zagranicznych za 2015 r. dotyczą 2014 r.
5. Dane o pracujących dotyczą faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących.
6. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych i zaokrąglenia, w niektórych przypadkach sumy składników mogą różnić się od podanych wielkości „ogółem”.
7. Dane od 2009 r. prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community - NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004 z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885). W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Stosowany skrót	Pełna nazwa sekcji
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Stosowany skrót	Pełna nazwa sekcji
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

8. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowych grupowań, ujmując pod pojęciem:
- „Przemysł” - sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami” - „Usługi” - sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.
9. Na potrzeby opracowania, na podstawie klasyfikacji działalności sektora kreatywnego przyjętej przez Ministerstwo Gospodarki według Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej, w ramach sektora usług kreatywnych wyodrębniono jednostki działające w następujących działach PKD 2007: dziale 58 – „Działalność wydawnicza”, dziale 59 – „Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych” i dziale 60 – „Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych” sekcji J - „Informacja i komunikacja”, dziale 71 – „Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne”, dziale 73 – „Reklama, badanie rynku i opinii publicznej” i dziale 74 - „Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” sekcji M – „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” oraz dziale 90 – „Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką” i 91 – „Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała” sekcji R – „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”. Pojęcie sektora usług kreatywnych zostało tym samym zawężone względem przyjętego w poprzedniej edycji publikacji.

10. W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.
11. Dane o pracujących dotyczą faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących.
12. W rozdziale 4 – „Usługi publiczne”, przy obliczaniu syntetycznego wskaźnika dostępności usług publicznych w gminach KOM dokonano zmiany wskaźników składowych w porównaniu z opracowaniem „Krakowski Obszar Metropolitalny w latach 2004-2011” . Ze względu na brak danych oraz nieaktualność 2 wskaźników zawartych w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020” wykorzystanych w opracowaniu „Krakowski Obszar Metropolitalny w latach 2004-2011” zastąpiono je najbliższymi ekwiwalentami, zachowując logiczną spójność syntetycznego wskaźnika. Równocześnie, porównywanie wprost do wskaźnika użytego w w.w. opracowaniu z 2011 roku jest błędem.
  - Wskaźnik „Liczba mieszkańców przypadająca na 1 etat nauczyciela w gimnazjum dla dzieci i młodzieży bez szkół specjalnych) „ zastąpił zmienną: „Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów (gimnazja bez szkół specjalnych)”, który nie jest już mierzony.
  - Wskaźnik „Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków” zastąpił zmienną: „Udział budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów z gospodarstwach domowych w budynkach mieszkalnych ogółem”, który nie jest już mierzony ze względu na zmiany prawne wprowadzające obowiązek zbierania odpadów z wszystkich gospodarstw domowych.

Konstrukcja indeksu rankingowego przebiega dwuetapowo:

Użyty w opracowaniu syntetyczny wskaźnik J. Perkala został obliczony w następujący sposób: Z uwagi na fakt, że przyjęte do analizy mierniki były wyrażone w różnych jednostkach, należało wykonać procedurę standaryzacji danych. Wówczas wartości zmiennych sprowadzone są do wzajemnej porównywalności, co umożliwia ich sumowanie. Normalizacji mierników dokonano za pomocą wzorów:

a. dla stymulanty

$$y_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

b. dla destymulanty:

$$y_{ij} = \frac{\bar{x}_j - x_{ij}}{S_j}$$

gdzie:

x_{ij} – wartość dla j -tej zmiennej i i -tego obiektu

$\bar{x}_j, S_j$ – wartość średniej arytmetycznej i odchylenia standardowego j -tej zmiennej

$i = 1, 2, \dots, n$ oraz $j = 1, 2, \dots, m$

Oddzielnie dla każdej jednostki przestrzennej wyznaczona została miara agregatowa, będąca średnią zestandaryzowanych wartości mierników, na podstawie wzoru:

$$W = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m y_{ij}$$

gdzie:

m – liczba cech uwzględnionych w analizie

y_{ij} – standaryzowana wielkość j -tej cechy dla i -tego obiektu

$i = 1, 2, \dots, n$ oraz $j = 1, 2, \dots, m$

13. Dane o liczbie i rozmieszczeniu stacji bazowych telefonii komórkowej (E-GSM, GSM900, GSM1800, UMTS, LTE) oraz stacji wykorzystujących technologię CDMA, oparto o wykazy wydanych przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej pozwoleń radiowych. Wykazy zawierają listę pozwoleń radiowych, wydanych przez Prezesa UKE na podstawie art. 143 ust. 1, 2, 3, art. 145, art. 146 ust. 1 pkt 1, art. 148 ust. 1 i 3, art. 232, art. 233 oraz art. 206 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2004 r. Nr 171, poz. 1800 z późn. zm.), operatorom sieci radiokomunikacyjnych CDMA, E-GSM, GSM900, GSM1800, UMTS i LTE na złożony przez nich wniosek o wydanie pozwolenia radiowego na używanie radiokomunikacyjnych urządzeń nadawczo-odbiorczych. Lista obejmuje te pozwolenia, które w dniu utworzenia wykazu były ważne, tzn. ich data ważności była późniejsza niż data utworzenia wykazu.

Dane o lokalizacji stacji i jej parametrach technicznych są podawane przez operatora, który we wniosku potwierdza, że wszystkie informacje podane we wniosku są prawdziwe. Pojawienie się stacji w wykazie oznacza jedynie, iż operator uzyskał pozwolenie radiowe, uprawniające go do używania urządzeń radiowych w lokalizacji i z parametrami określonymi w danym pozwoleniu radiowym i nie jest tożsame z faktem zbudowania i uruchomienia stacji oraz rozpoczęciem świadczenia usług. W publikacji omawiana jest jedynie fizyczna lokalizacja stacji bazowych, na które wydano zezwolenia, a nie faktyczny zasięg sieci, który – oprócz lokalizacji – zależy od wielu czynników, m.in. ukształtowania terenów i liczby użytkowników korzystających jednocześnie z nadajnika.

14. Zgodnie z nowelizacją ustawy o systemie oświaty we wrześniu 2014 r. obowiązek szkolny objął wszystkie dzieci siedmioletnie urodzone w roku 2007 oraz sześcioletnie dzieci urodzone w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 r. od 1 września 2015 r. obowiązek edukacji na poziomie podstawowym objął wszystkie dzieci sześcioletnie urodzone w 2009 roku wraz z dziećmi siedmioletnimi urodzonymi w drugiej połowie 2008 r., czyli od 1 lipca do 31 grudnia 2008 r. W związku z tym dane dotyczące liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, a także liczby dzieci w szkołach podstawowych za lata 2014/2015 oraz 2015/2016 nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.
15. Informacje z zakresu szkół wyższych obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce. Studentów i absolwentów zaprezentowano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. spraw wewnętrznych i administracji).
16. Dane o zasięgu działania Zespołów Ratownictwa Medycznego pochodzą z Wojewódzkiego Planu Działania Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (Załącznik 2c). Opisane obciążenia nie obejmują sytuacji awaryjnych np. angażowania jednostek do akcji przeprowadzanych na terenie innych województw. Dane o ludności dzielnic miasta Krakowa pochodzą z serwisu StatKraK Urzędu Miasta Krakowa.
17. Nazwa turystyczne obiekty noclegowe dotyczy obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. Od 2012 r. w statystyce z zakresu turystycznej bazy noclegowej włączono informacje o stanie i wykorzystaniu pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. W związku z tym wszelkie porównania i analizy z tego zakresu odnoszą się do okresu 2012 – 2015.
18. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.
19. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	– zjawisko nie wystąpiło.
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka	(.)	– oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	– oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.

SKRÓTY

tys.	– tysiąc	r.	– rok
mln	– milion	cd.	– ciąg dalszy
zł	– złoty	dok.	– dokończenie
wol	– wolumin	tabl.	– tablica
m	– metr	wykr.	– wykres
m ²	– metr kwadratowy	ust.	– ustęp
km	– kilometr		
km ²	– kilometr kwadratowy		
m ³	– metr sześcienny		
dam ³	– dekametr sześcienny		
hm ³	– hektometr sześcienny		

WPROWADZENIE

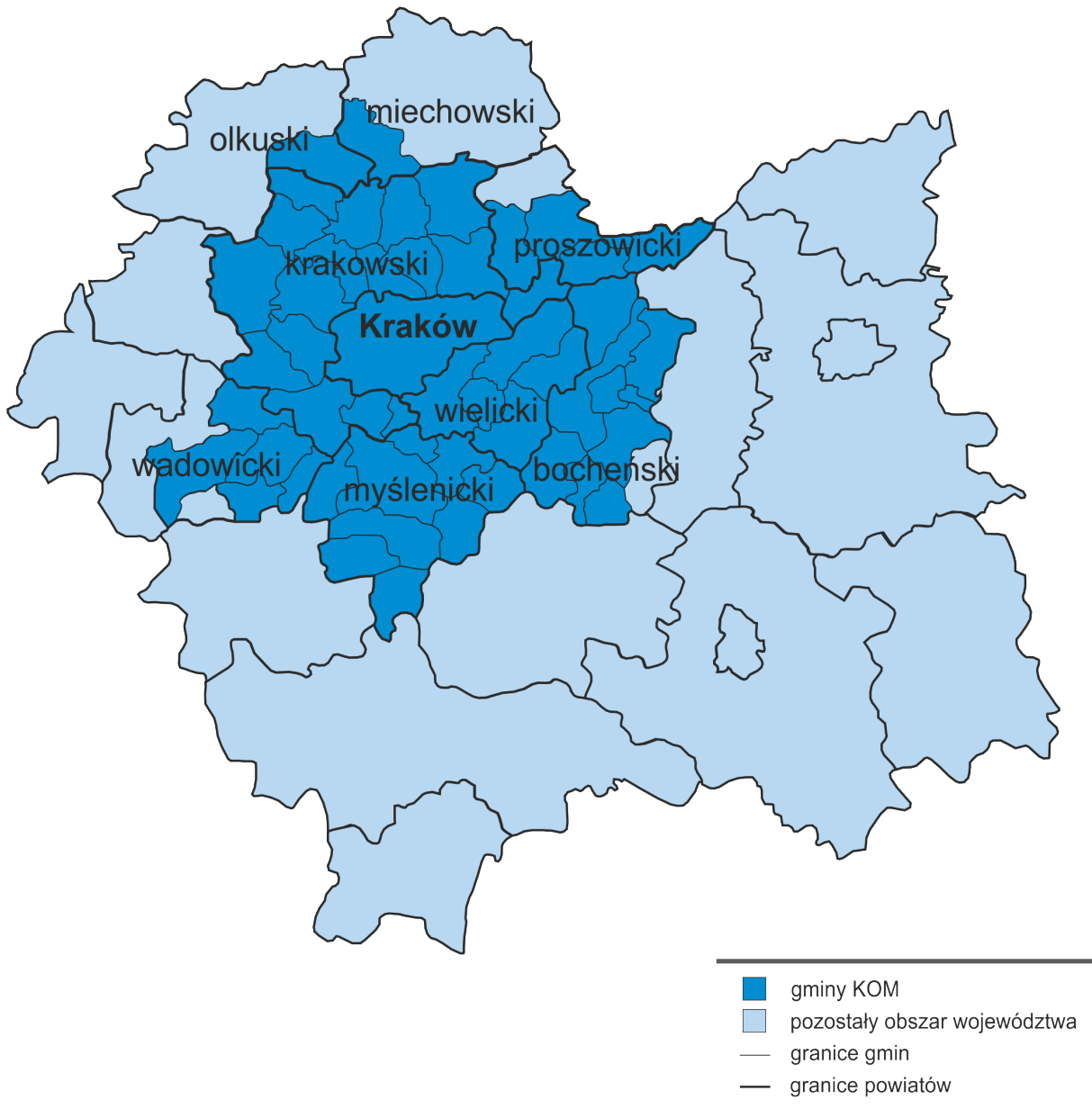
Krakowski Obszar Metropolitalny stanowi swoistą strukturę funkcjonalną, obejmującą Kraków, pełniący w tej strukturze funkcję miasta centralnego – metropolii – wraz z sąsiadującym z nim zespołem jednostek osadniczych, powiązanych z metropolią różnymi związkami interakcyjnymi. Zasięg oddziaływania Krakowa określony został przy użyciu mierników strukturalnych z czterech obszarów: demograficznego, społecznego, ekonomicznego oraz infrastrukturalnego.

Pod względem formalnym Krakowski Obszar Metropolitalny wyznaczony został uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego, będący załącznikiem do uchwały, opisuje sposób, w jaki wytyczono granice KOM oraz zawiera jego dokładną delimitację.

W odniesieniu do jednostek terytorialnych trójszczeblowego podziału administracyjnego, Krakowski Obszar Metropolitalny obejmuje swoim zasięgiem miasto Kraków – miasto na prawach powiatu, wraz z sąsiadującymi z nim wszystkimi gminami powiatów: krakowskiego ziemskiego, myślenickiego oraz wielickiego, prawie wszystkie gminy powiatów: bocheńskiego i proszowickiego na wschodzie (bez jednej gminy każdy), część gmin powiatu wadowickiego na południowym zachodzie oraz po jednej gminie powiatów: olkuskiego i miechowskiego na północnym krańcu. Warto zauważyć, że w granicach KOM zawiera się niemal cały obszar dawnego województwa krakowskiego (za wyjątkiem jednej gminy) z podziału administracyjnego kraju z lat 1975-1998, poszerzony o fragmenty dawnych województw: bielskiego i tarnowskiego oraz tereny gmin dawnych nowosądeckiego i kieleckiego (po jednej gminie z każdego).

Zachodni fragment północnej granicy Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego jest także, za pośrednictwem dwóch gmin powiatu proszowickiego, granicą województw małopolskiego i świętokrzyskiego. Sześć gmin leżących na południowo-zachodnim krańcu KOM wchodzi natomiast w skład strefy przygranicznej kraju, delimitowanej na podstawie definicji zawartej w Rozporządzeniu (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. (przy założeniu, że najmniejszą jednostką administracyjną jest gmina; jako strefę przygraniczną przyjęto obszar gmin sięgający nie dalej niż 30 km od granicy; gminy położone w części w odległości między 30 a 50 km od linii granicy zaliczono do strefy).

Mapa 0.1. Krakowski Obszar Metropolitalny na tle województwa
Położenie i aktualny podział administracyjny

Źródło: opracowanie własne.

Tabl. 0.1. Wykaz gmin Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego
Stan w dniu 1 I 2015

Wyszczególnienie	Rodzaj gminy	Powiat
Bochnia (miasto)	miejska	bocheński
Bochnia.....	wiejska	bocheński
Drwinia.....	wiejska	bocheński
Łapanów.....	wiejska	bocheński
Nowy Wiśnicz.....	miejsko-wiejska	bocheński
Rzezawa.....	wiejska	bocheński
Trzciana.....	wiejska	bocheński
Żegocina.....	wiejska	bocheński
Czernichów.....	wiejska	krakowski
Igołomia-Wawrzeńczyce	wiejska	krakowski
Iwanowice.....	wiejska	krakowski
Jerzmanowice-Przebinia	wiejska	krakowski
Kocmyrzów-Luborzyca.....	wiejska	krakowski
Krzeszowice	miejsko-wiejska	krakowski
Liszki.....	wiejska	krakowski
Michałowice.....	wiejska	krakowski
Mogilany	wiejska	krakowski
Skąpa.....	miejsko-wiejska	krakowski
Skawina.....	miejsko-wiejska	krakowski
Słomniki.....	miejsko-wiejska	krakowski
Sułoszowa	wiejska	krakowski
Świątniki Górne	miejsko-wiejska	krakowski
Wielka Wieś.....	wiejska	krakowski
Zabierzów	wiejska	krakowski
Zielonki	wiejska	krakowski
Gołcza	wiejska	miechowski
Dobczyce.....	miejsko-wiejska	myślenicki
Lubień.....	wiejska	myślenicki
Myślenice	miejsko-wiejska	myślenicki
Pcim.....	wiejska	myślenicki
Raciechowice	wiejska	myślenicki
Siepraw.....	wiejska	myślenicki
Sułkowice	miejsko-wiejska	myślenicki
Tokarnia.....	wiejska	myślenicki
Wiśniowa	wiejska	myślenicki
Koniusza.....	wiejska	proszowicki
Koszyce.....	wiejska	proszowicki
Nowe Brzesko	miejsko-wiejska	proszowicki
Proszowice	miejsko-wiejska	proszowicki
Biskupice	wiejska	wielicki
Gdów	wiejska	wielicki
Kłaj.....	wiejska	wielicki
Niepołomice.....	miejsko-wiejska	wielicki
Wieliczka	miejsko-wiejska	wielicki

Wyszczególnienie	Rodzaj gminy	Powiat
Kraków.....	miejska	Kraków
Trzyciąż	wiejska	olkuski
Brzeźnica.....	wiejska	wadowicki
Kalwaria Zebrzydowska	miejsko-wiejska	wadowicki
Lanckorona.....	wiejska	wadowicki
Stryśzów.....	wiejska	wadowicki
Wadowice.....	miejsko-wiejska	wadowicki

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

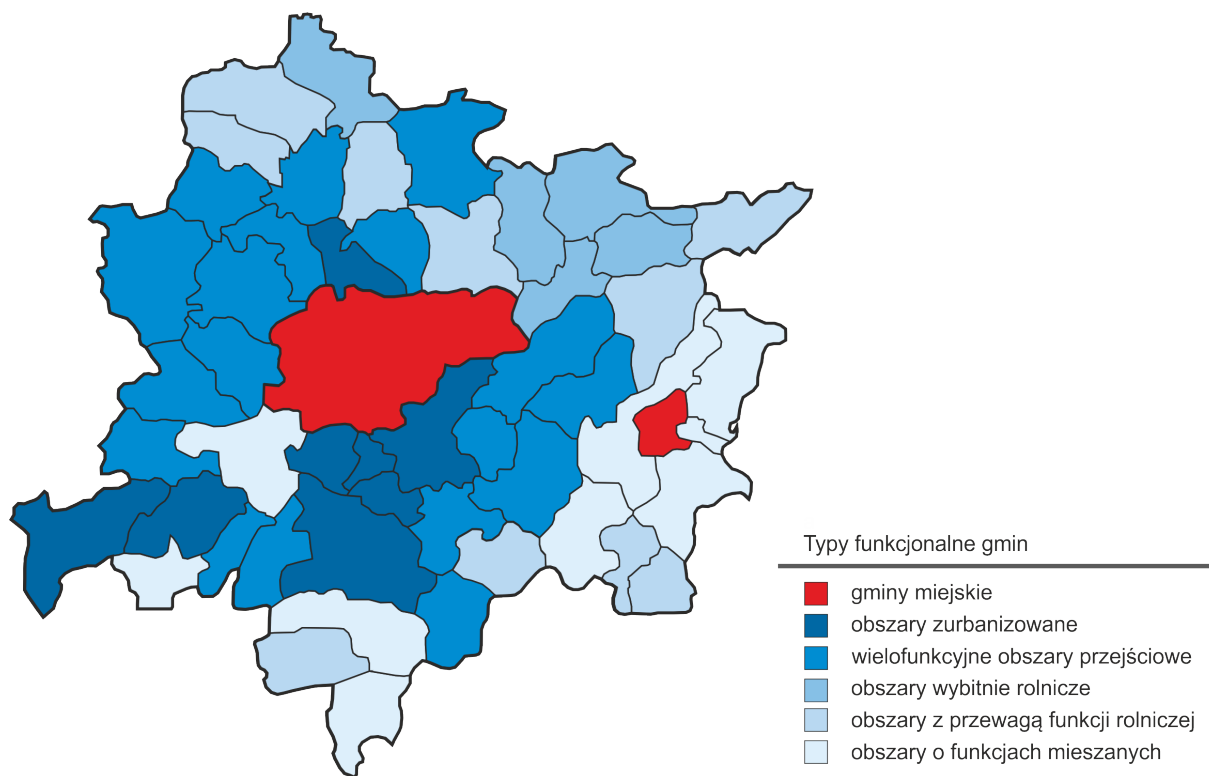
Krakowski Obszar Metropolitalny liczy 2 gminy miejskie, 34 gminy wiejskie i 15 gmin miejsko-wiejskich. Na jego terenie znajduje się łącznie 718 miejscowości, w tym 17 miast i 685 wsi. Zajmuje powierzchnię 4065 km², z czego 543 km² (13,4% ogółu) stanowią obszary o charakterze miejskim, a 3522 km² obszary o charakterze wiejskim. Całkowita powierzchnia KOM stanowi 26,8% ogólnej powierzchni województwa małopolskiego, jednocześnie skupiając na swoim obszarze aż 44,7% jego ludności.

Tabl. 0.2. Powierzchnia Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego
Stan w dniu 31 XII 2015

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem w km ²
Ogółem	4065
Gminy miejskie	357
Gminy wiejskie	2361
Gminy miejsko-wiejskie	1347
w tym:	
Miasta	186
obszary wiejskie	1161

Ź r ó d ł o: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Mapa 0.2. Typy funkcjonalne gmin w granicach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: prof. dr hab. Jerzy Bański, Typy obszarów funkcjonalnych w Polsce, 2009.

ROZDZIAŁ 1. DEMOGRAFIA I RYNEK PRACY

1.1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

W latach 2011 – 2015 w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, podobnie jak w województwie małopolskim, notowano wzrost liczby ludności. W końcu 2015 r. obszar ten zamieszkiwało 1508,9 tys. osób (44,7% ludności województwa) – więcej o 1,4% niż w 2011 r. W tym samym okresie w województwie liczba ludności zwiększyła się o 0,8%. Kobiety zamieszkujące obszar metropolitalny stanowiły w 2015 r. 52,1% ludności ogółem analizowanego terenu. Dla porównania – odsetek kobiet w ludności ogółem województwa był niższy i wyniósł 51,5%.

Ze względu na rodzaj gminy ponad połowa ludności zamieszkująca Krakowski Obszar Metropolitalny skupiona była w gminach miejskich (52,4% w 2015 r.), tj. w Krakowie i Bochni. Pozostała ludność obszaru w zbliżonych proporcjach zamieszkiwała gminy wiejskie (23,7% ludności obszaru) oraz miejsko-wiejskie (23,9%). Biorąc pod uwagę kryterium lokalizacji – 62,0% ludności Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego mieszkało w miastach, natomiast 38,0% na wsi.

Tabl. 1.1. Ludność
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	Województwo małopolskie				
Ogółem (w tys.).....	3346,8	3354,1	3360,6	3368,3	3372,6
w tym kobiety.....	1722,7	1727,1	1730,2	1734,1	1735,9
Miasta.....	1641,9	1639,2	1637,3	1637,6	1634,9
Wieś.....	1704,9	1714,9	1723,3	1730,7	1737,7
Ludność na 1km ²	220	221	221	222	222
	W tym Krakowski Obszar Metropolitalny				
Razem (w tys.).....	1488,2	1493,0	1498,5	1505,6	1508,9
w tym kobiety.....	776,4	779,4	782,0	785,3	786,8
Miasta.....	931,4	931,2	932,3	935,6	935,4
Wieś.....	556,7	561,9	566,2	570,0	573,6
Ludność na 1km ²	366	367	369	370	371

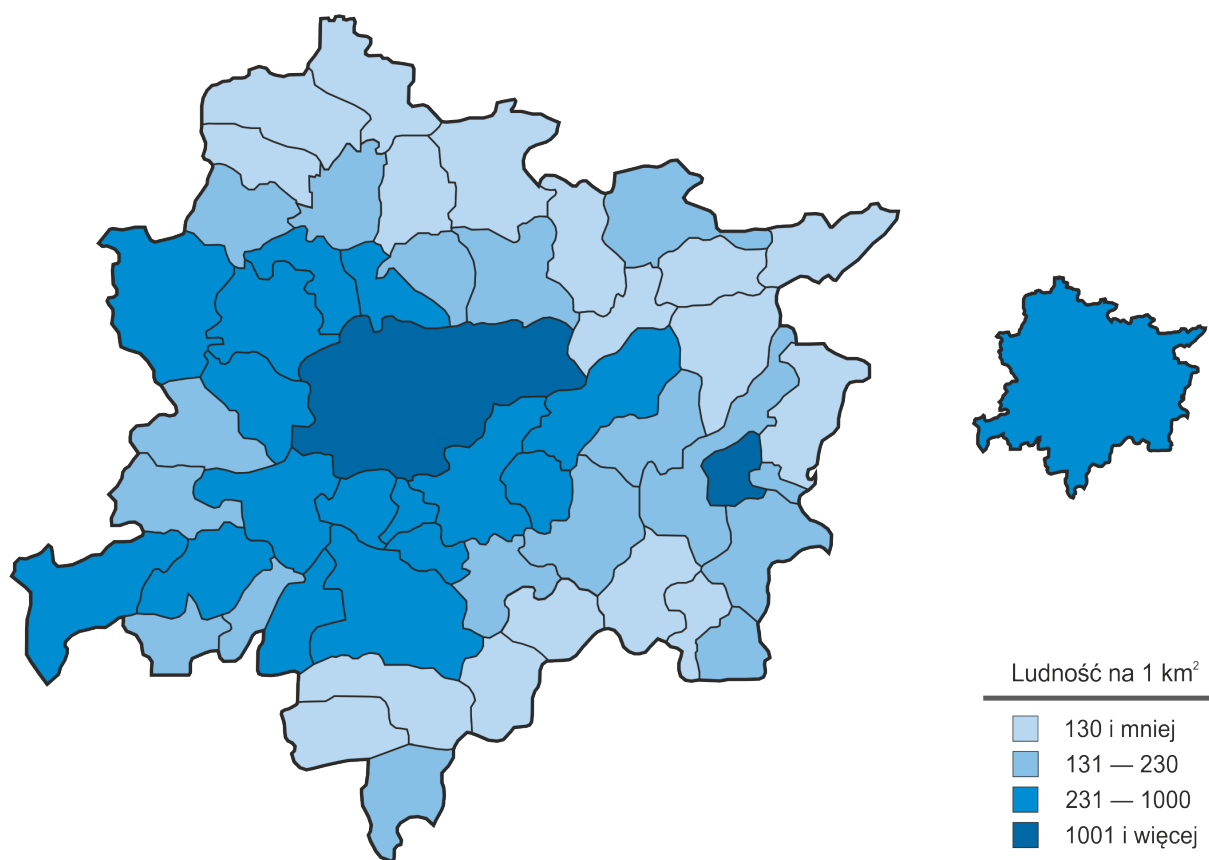
Poza Krakowem, który skupiał 50,4% ludności obszaru metropolitalnego, najwięcej ludności zamieszkiwało gminy miejsko-wiejskie: Wieliczkę (3,8% ludności obszaru), Myślenice oraz Skawinę (po 2,9%). Najmniej ludności zamieszkiwało położone we wschodniej części obszaru metropolitalnego gminy wiejskie: Żegocina, Trzciana oraz Koszyce (po 0,4% ludności obszaru).

Na przestrzeni pięciu analizowanych lat największy przyrost ludności odnotowano w gminie Zielonki, gdzie liczba ludności w 2015 r. była wyższa o 11,7% w odniesieniu do 2011 r. Do grupy gmin z największym przyrostem ludności należały także: Niepołomice (7,9%), Mogilany (6,9%), Wielka Wieś (6,8%) oraz Michałowice (6,7%). Ubytek liczby ludności wystąpił w dziewięciu gminach obszaru, głównie w części północnej oraz północno-wschodniej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego – największy spadek liczby ludności w porównaniu z 2011 r. odnotowano w gminach: Koszyce (spadek o 2,1%), Gołcza (1,5%) oraz Słomniki (1,2%). W gminach miejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego sytuacja w zakresie zmiany liczby ludności była następująca: w Krakowie, w ciągu pięciu lat, liczba ludności zwiększyła się o 0,3%, w Bochni natomiast odnotowano ubytek ludności o 0,6%.

W 2015 r. na 100 mężczyzn zamieszkujących Krakowski Obszar Metropolitalny przypadało 109 kobiet (106 w województwie, 107 w kraju). Do najbardziej sfeminizowanych jednostek terytorialnych, poza Krakowem (114 kobiet na 100 mężczyzn), należało miasto Bochnia (108) oraz gminy miejsko-wiejskie: Krzeszowice, Wadowice, Niepołomice i Skawina (po 107). W dziesięciu gminach obszaru metropolitalnego odnotowano przewagę liczby mężczyzn nad kobietami. Najmniej kobiet na 100 mężczyzn przypadało w gminie wiejskiej Tokarnia (95) oraz Gołcza, Skąta, Trzyciąż i Iwanowice (po 98).

Liczba osób w przeliczeniu na 1 km² powierzchni Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. wyniosła 371 wobec 222 osób w województwie i 123 osób w kraju. Najwyższą gęstością zaludnienia, oprócz miasta Krakowa (2328 osób na 1 km²), cechowało się miasto Bochnia (1008), a także przylegające terytorialnie do Krakowa gminy: Wieliczka (569), Świątniki Górne (480), Zielonki (438) oraz Skawina (433). Do gmin najslabiej zaludnionych należały: Drwinia (60 osób na 1 km²), Gołcza (68) i Trzyciąż (74).

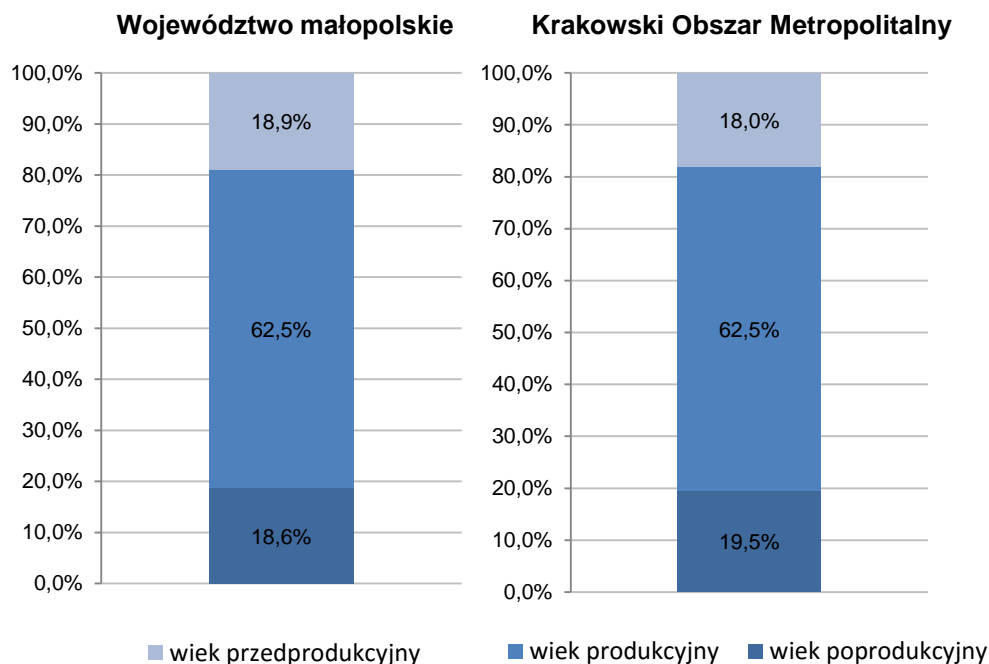
Mapa 1.1. Gęstość zaludnienia w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

W latach 2011 – 2015 zarówno w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym jak i województwie małopolskim notowano spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni – 18-64 lata), przy czym tempo tego spadku było niższe w województwie. W 2015 r. w obszarze metropolitalnym liczba ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 941,8 tys. i była niższa o 1,5% od zanotowanej w roku 2011 (w województwie – niższa o 0,9%). Największy odsetek ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem odnotowano w gminach: Dobczyce, Rzeszawa oraz Świątniki Górne (po 64,9% ludności gminy), najmniejszy zaś na terenie gmin: Sułoszowa (60,7%) miasto Bochnia (60,8%) oraz Trzyciąż (61,2%).

W grupie wieku produkcyjnego wyróżnia się wiek mobilny (18-44 lata) oraz niemobilny (kobiety w wieku 45-59 lat, mężczyźni – 45-64 lata). W okresie objętym analizą na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego udział osób w wieku mobilnym w ludności w wieku produkcyjnym zwiększał się, z 64,6% w 2011 r. do 65,2% w roku 2015. Najwyższy udział ludności w wieku mobilnym w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r. cechował gminy: Żegocina i Lubień (po 66,8%) oraz Trzciana (66,4%), najniższy zaś wystąpił w gminach: Koszyce (61,8%), Krzeszowice (62,1%) oraz Zabierzów (62,2%).

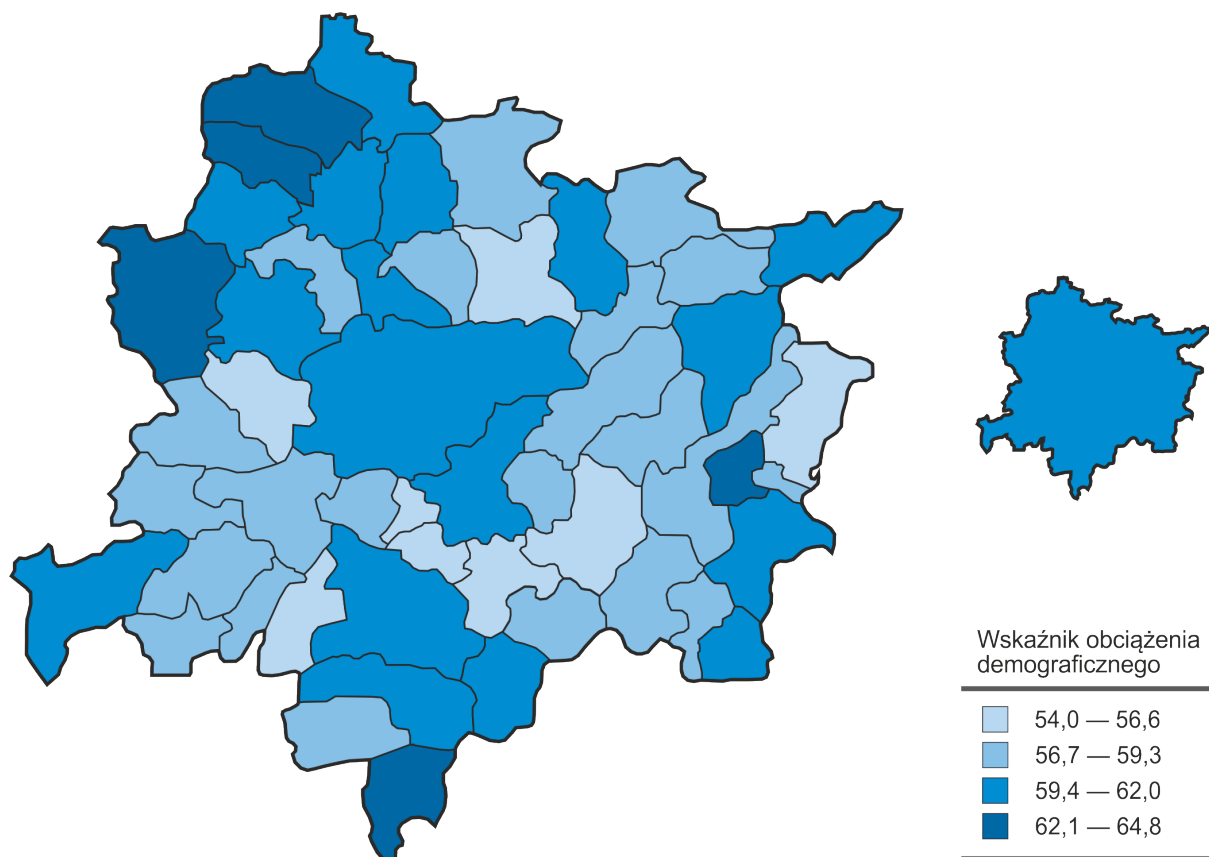
Wykr. 1.1. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

W latach 2011 – 2015 w województwie małopolskim notowano przewagę liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) nad liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej). W Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, począwszy od 2012 r., relacja między wspomnianymi ekonomicznymi grupami wieku była odwrotna. W 2015 r. liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 272,3 tys. i była niższa o 22,6 tys. od liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Obserwowany proces starzenia się społeczeństwa silniejsze rozmiary przybierał w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, gdzie z roku na rok obserwowano wyższe tempo wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, niż miało to miejsce w województwie małopolskim. W 2015 r. obszar metropolitalny zamieszkiwało 294,9 tys. osób w wieku poprodukcyjnym, o 12,0% więcej niż w 2011 r. W województwie zanotowano wzrost 11,2%. Największy przyrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wystąpił w gminach: Zielonki (wzrost o 19,7%), miasto Bochnia (19,4%), Michałowice (18,6%) oraz Niepołomice (17,8%), czyli w gminach (poza miastem Bochnia), które cechował jednocześnie jeden z największych przyrostów liczby ludności ogółem w okresie pięciu analizowanych lat.

Mapa 1.2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Relacje pomiędzy poszczególnymi grupami wieku ekonomicznego ludności wyraża wskaźnik obciążenia demograficznego, rozumiany jako liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla obszaru metropolitalnego rok 2015 był pierwszym w analizowanym okresie, w którym odnotowano mniej korzystną relację niż w województwie. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 60,2 osób w wieku przed- i poprodukcyjnym (w województwie i kraju po 60,1). Najniższy, czyli korzystny poziom wskaźnika obciążenia demograficznego cechował gminy: Dobczyce, Rzeszawa oraz Świątniki Górne (po 54,0), Najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego wystąpił w gminach: Sułoszowa (64,8), miasto Bochnia (64,4) oraz Trzyciąż (63,4).

Wobec obserwowanych zmian społecznych, ekonomicznych i kulturalnych warto wspomnieć o prognozie ludności na lata 2014 – 2050. Dostępność danych na poziomie powiatów umożliwia podanie szacunków ludności jedynie dla Krakowa. W końcu 2015 r. liczba ludności w Krakowie wyniosła 761,1 tys. Zgodnie z wynikami prognozy wskazuje się na stopniowy spadek liczby ludności po 2016 r., przy czym dynamika spadku będzie przybierać na sile. Według szacunków w 2025 r. populacja zamieszkująca miasto będzie liczyć

756,5 tys. osób, tj. o 0,6% mniej niż w 2015 r. W latach 2035 oraz 2050 prognozuje się spadek liczby ludności Krakowa w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 2,9% oraz 6,6%, do poziomu 738,9 tys. i 710,5 tys. osób.

1.2. RUCH NATURALNY ORAZ MIGRACJE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

W latach 2011 – 2015, zarówno w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym jak i województwie obserwowano nadwyżkę liczby urodzeń żywych nad zgonami, co przełożyło się na dodatni przyrost naturalny (1,4 tys. osób w 2015 r.). W każdym z analizowanych lat, w skali obszaru metropolitalnego, niekorzystne zjawisko w postaci zerowego lub ujemnego przyrostu naturalnego wystąpiło w gminach: Krzeszowice, Słomniki, Gołcza, Koszyce oraz Proszowice.

W 2015 r. współczynnik urodzeń (liczba urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności) w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym wyniósł 10,5‰ i był wyższy od wartości dla województwa małopolskiego (10,3‰) oraz kraju (9,6‰). Największy współczynnik odnotowano w południowej i południowo-wschodniej części obszaru metropolitalnego, tj. na terenie gmin wiejskich: Żegocina (14,3‰), Tokarnia i Pcim (po 13,3‰) oraz Lubień (13,2‰). Z kolei najmniej urodzeń na 1000 ludności przypadało na gminy miejsko-wiejskie: Nowe Brzesko (7,1‰), Skąła i Krzeszowice (po 8,4‰).

W okresie objętym analizą Krakowski Obszar Metropolitalny cechował wyższy niż w województwie współczynnik natężenia zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności) i w 2015 r. wyniósł 9,6‰ (9,3‰ w województwie). Najwyższy wskaźnik odnotowano w gminach: Gołcza (16,0‰), Nowe Brzesko (12,9‰) oraz Słomniki (11,9‰), najniższy zaś na terenie gmin: Michałowice (7,1‰), Tokarnia oraz Świątniki Górne (po 7,4‰).

Tabl. 1.2. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności

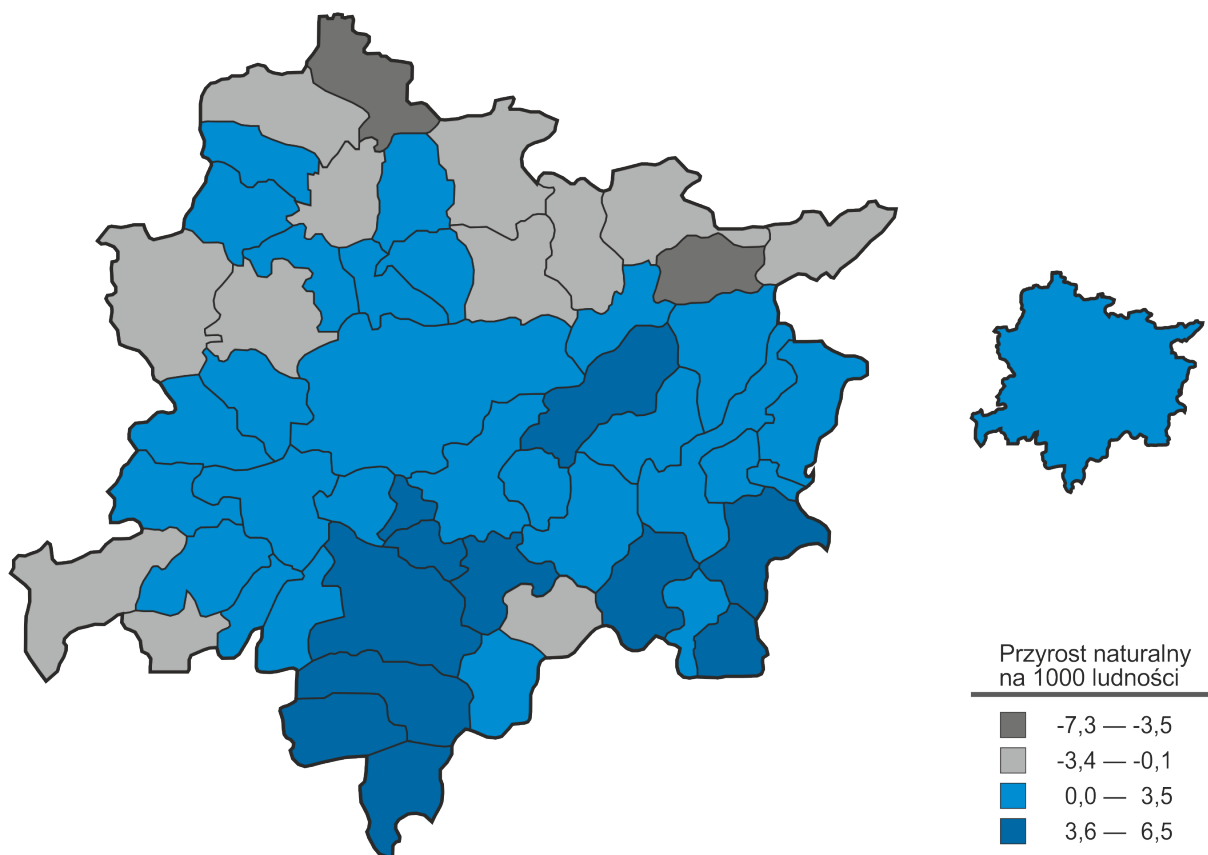
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo małopolskie					
Urodzenia żywe.....	10,6	10,5	10,2	10,2	10,3
Zgony.....	8,9	9,1	9,0	8,8	9,3
Przyrost naturalny.....	1,7	1,4	1,2	1,4	1,0
Małżeństwa.....	5,5	5,4	4,9	5,2	5,2
Saldo migracji wewnętrznych.....	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1
Saldo migracji zagranicznych.....	0,2	0,1	-0,3	-0,2	-0,2 ^a
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny					
Urodzenia żywe.....	10,5	10,3	10,1	10,3	10,5
Zgony.....	9,1	9,3	9,1	9,0	9,6
Przyrost naturalny.....	1,3	0,9	1,0	1,3	1,0
Małżeństwa.....	5,3	5,0	4,6	4,8	5,0
Saldo migracji wewnętrznych.....	3,4	2,9	3,3	3,3	3,5
Saldo migracji zagranicznych.....	0,3	0,2	-0,1	0,0	0,0 ^a

a Dane za 2014 r.

W latach 2011 – 2014 Krakowski Obszar Metropolitalny charakteryzował niższy niż w województwie współczynnik przyrostu naturalnego (przyrost naturalny na 1000 ludności). W 2015 r. zarówno w województwie jak i w obszarze metropolitalnym współczynnik osiągnął poziom 1,0‰. Ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności odnotowano w 14 spośród 51 gmin tworzących obszar metropolitalny, głównie w północnej jego części. Największy dodatni poziom współczynnika wystąpił w gminach: Żegocina (6,5‰), Tokarnia (6,0‰) oraz Lubień (5,5‰), zaś największy ujemny poziom współczynnika w gminach: Gołcza (minus 7,3‰) i Nowe Brzesko (minus 5,9‰).

W 2015 r. w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym zawarto 7,6 tys. związków małżeńskich, więcej o 3,9% niż w 2014 r., ale jednocześnie mniej o 3,2% niż w roku 2011. Liczba zawartych małżeństw w obszarze metropolitalnym w 2015 r. stanowiła 43,4% wszystkich zawartych związków małżeńskich w województwie. W 2015 r. współczynnik natężenia małżeństw (liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności) w obszarze metropolitalnym wyniósł 5,0‰ (5,2‰ w województwie). Najwyższy współczynnik odnotowano w gminach: Żegocina i Tokarnia (po 7,4‰) oraz Wiśniowa (6,8‰), najniższy zaś w gminach Nowe Brzesko (3,4‰), Michałowice (3,8‰) oraz Kalwaria Zebrzydowska (3,9‰).

Mapa 1.3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.

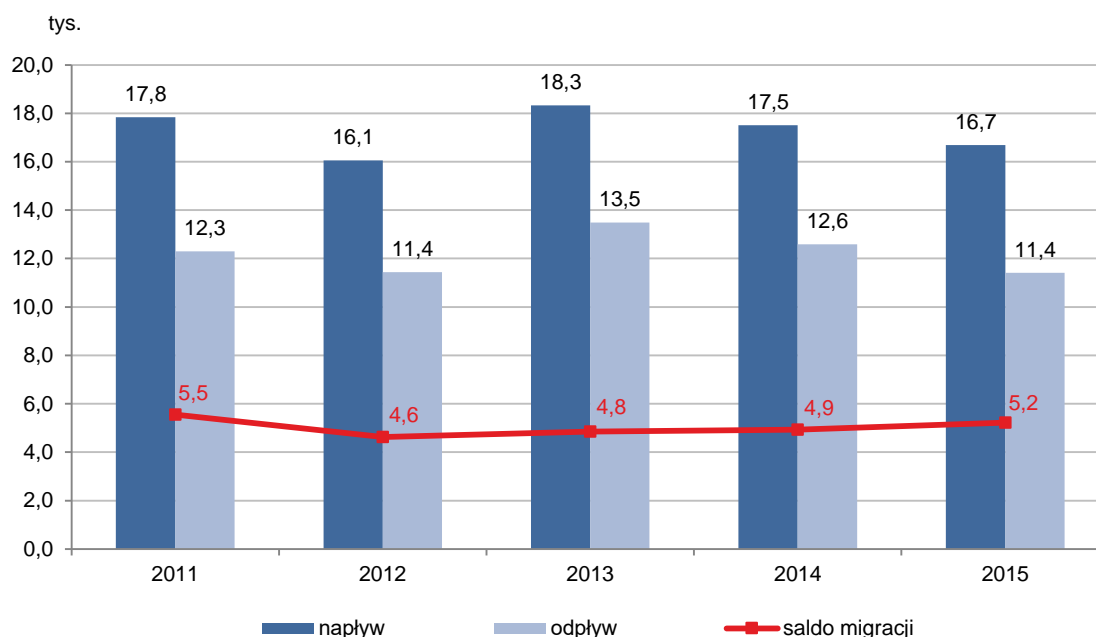

W latach 2011 – 2015 zanotowano na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego nadwyżkę liczby zameldowań na pobyt stały nad liczbą wymeldowań, co przełożyło się na dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych. W 2015 r. do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego napłynęło 16,7 tys. osób, co przy odpływie 11,4 tys. osób z analizowanego obszaru przełożyło się na ogólne saldo migracji¹ na poziomie 5,2 tys. osób (3,1 tys. osób w województwie).

Największa liczba zameldowań w ruchu wewnętrznym na 1000 ludności w 2015 r. wystąpiła w gminach graniczących z Krakowem: Zielonki (28,5), Michałowice (24,8), Niepołomice (24,4), Wielka Wieś (21,9) oraz Mogilany (21,2). Najniższy wskaźnik, poza gminą Koszyce (5,2), wystąpił w południowej części Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, tj. w gminach: Tokarnia (5,1), Lubień (5,6) i Wiśniowa (5,7).

Wskaźnik wymeldowań w ruchu wewnętrznym na 1000 ludności w okresie objętym analizą wahał się między 7,3 a 8,4 i był niższy niż w województwie. Najwyższy wskaźnik wymeldowań na 1000 ludności wystąpił w gminach: Wadowice (12,1), Świątniki Górne (11,1) oraz Dobczyce (10,7), najniższy zaś w zachodniej części obszaru metropolitalnego w gminach Brzeźnica (4,4), Czernichów (4,9) oraz Lanckorona (5,0).

¹ Dane o migracjach zagranicznych dotyczą 2014 r.

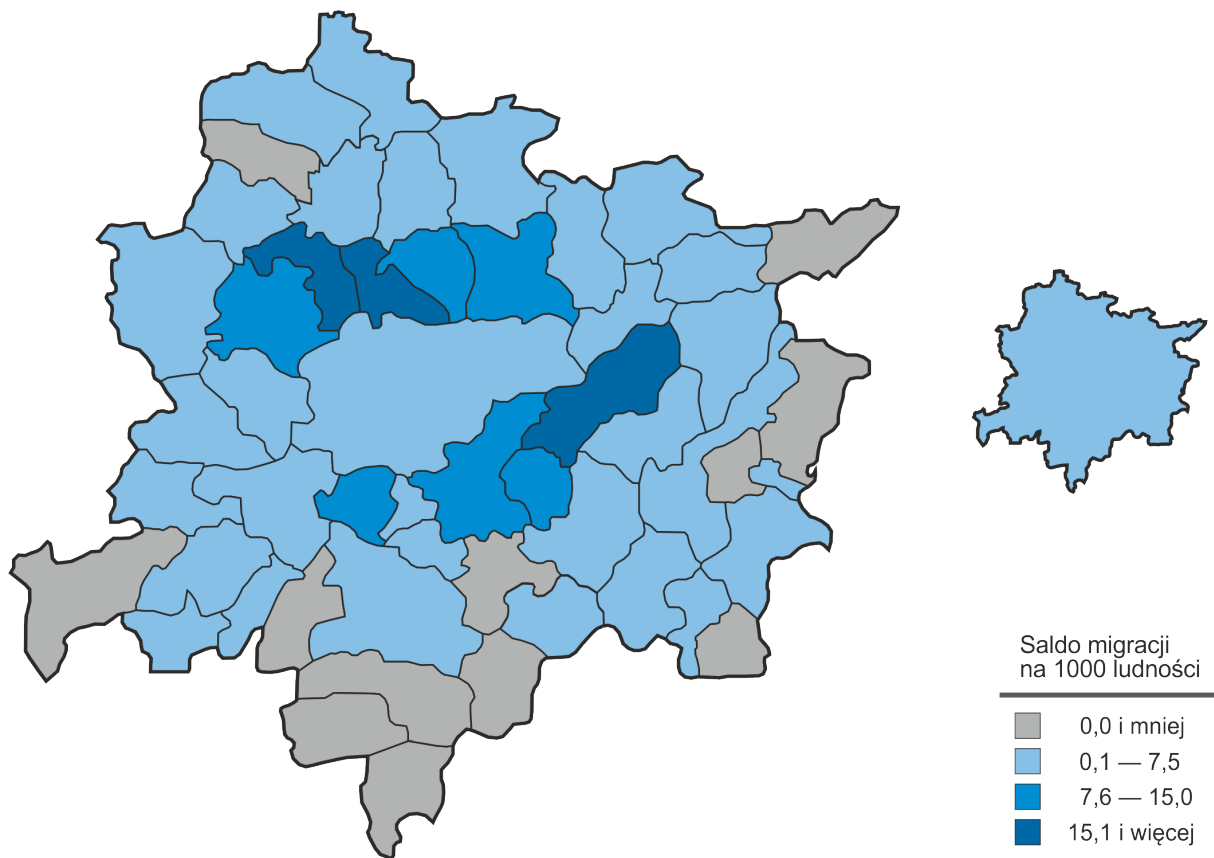
Wykr. 1.2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały i saldo migracji

W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym w całym analizowanym okresie przewyższało poziom wskaźnika dla województwa i w 2015 r. wyniosło 3,5 (1,1 w województwie).

W roku 2011 i 2012 województwo oraz obszar metropolitalny cechowało dodatnie saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności. W roku 2013 i 2014 w województwie wskaźnik był ujemny i wyniósł odpowiednio minus 0,3 i minus 0,2. W obszarze metropolitalnym ujemny wskaźnik wystąpił w 2013 r. z wartością minus 0,3, natomiast w 2014 r. saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności było zerowe.

Krakowski Obszar Metropolitalny wyróżniał się na tle województwa małopolskiego wyższym saldem migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności. W 2015 r. wskaźnik w obszarze metropolitalnym wyniósł 3,5 wobec 0,9 w województwie. Największy ujemny wskaźnik odnotowano w mieście Bochnia (minus 2,5) oraz gminach: Tokarnia (minus 2,1), Sułoszowa (minus 1,7), Koszyce (minus 1,4) oraz Wadowice (minus 1,3). Największa przewaga napływu ludności nad odpływem w przeliczeniu na 1000 ludności wystąpiła w gminach graniczących z Krakowem: Zielonki (19,8), Niepołomice (16,1), Wielka Wieś (15,7) oraz Michałowice (14,8). W 2015 r. w Krakowie saldo migracji na 1000 ludności wyniosło 2,5.

Mapa 1.4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały a na 1000 ludności w 2015 r.

a Dane o migracjach zagranicznych dotyczą 2014 r.

1.3. PRACUJĄCY

Ponad połowa osób pracujących w województwie małopolskim skupiona była na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. W 2015 r. w obszarze metropolitalnym liczba pracujących wyniosła 440,5 tys. osób, co stanowiło 58,9% pracującej ludności województwa.

Zarówno w skali analizowanego obszaru jak i województwa liczba pracujących w latach 2011 – 2015 rosła, przy czym tempo wzrostu liczby pracujących było wyższe w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym. W odniesieniu do 2011 r. liczba pracujących w obszarze metropolitalnym zwiększyła się o 10,0%, w województwie odnotowano wzrost rzędu 6,0%.

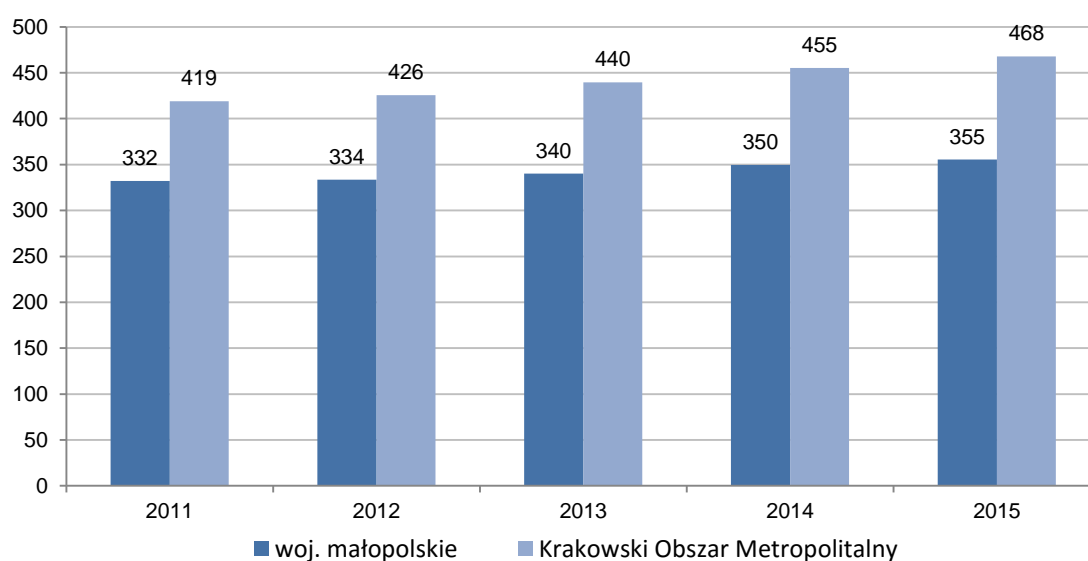
Tabl. 1.3. Pracujący^a w głównym miejscu pracy
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo małopolskie					
Ogółem (tys.)	706,1	708,8	720,9	739,9	748,5
w tym kobiety.....	350,5	353,8	363,8	376,7	383,4
w % ogółu	49,6	49,9	50,5	50,9	51,2
Dynamika (rok poprzedni=100).....	101,5	100,4	101,7	102,6	101,2
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny					
Razem (w tys.)	400,5	405,7	417,6	431,7	440,5
w tym kobiety.....	201,2	204,2	212,6	221,6	227,4
w % ogółu	50,2	50,3	50,9	51,3	51,2
Dynamika (rok poprzedni=100).....	101,7	101,3	102,9	103,4	102,0

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących.

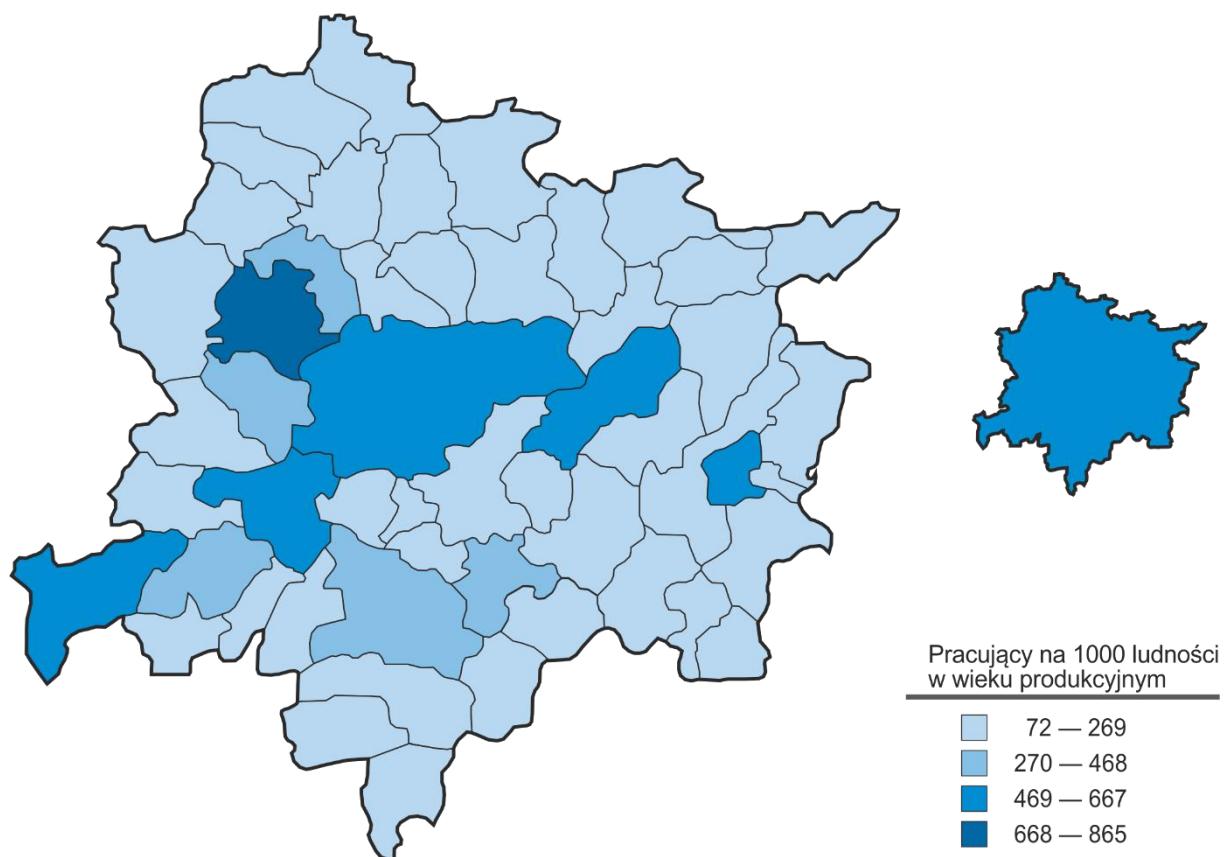
W ludności pracującej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego przeważały kobiety, których udział w liczbie pracujących ogółem zwiększał się w każdym kolejnym roku. W 2015 r. odsetek kobiet w ludności pracującej obszaru wyniósł 51,6% wobec 50,2% w 2011 r. W województwie, gdzie przewaga liczby pracujących kobiet nad mężczyznami została zapoczątkowana w 2013 r., gdzie odsetek pracujących kobiet wyniósł 51,2% w 2015 r.

Wykr. 1.3. Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII

W analizowanym okresie Kraków skupiał ponad 70% pracujących Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (i ponad 40% omawianej zbiorowości województwa), przy czym udział ten zmniejszał się z roku na rok i w 2015 r. wyniósł 70,8%. Pozostali pracujący najliczniej skupieni byli w gminach: Zabierzów (3,1% pracujących w obszarze metropolitalnym), Skawina (2,9%), Wadowice (2,7%) oraz w mieście Bochnia (2,3%).

Mapa 1.5. Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

W końcu 2015 r. w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym pracowało 468 osób wobec 355 osób w województwie i 372 osób w kraju. W przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym liczba pracujących w gminach miejskich wyniosła 657 osób, w gminach wiejskich – 202 osoby, w gminach miejsko-wiejskich – 322 osoby. Najwyższym wskaźnikiem wyróżniała się gmina wiejska Zabierzów, gdzie na 1000 ludności w wieku produkcyjnym przypadało 865 osób pracujących. W dalszej kolejności uplasowały się gminy miejskie: Kraków (662) oraz Bochnia (551) oraz gminy miejsko-wiejskie: Niepołomice (513), Wadowice (505) i Skawina (471). Najmniej osób pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w gminach wiejskich: Trzyciąż (72), Kocmyrzów-Luborzyca (78) oraz Brzeźnica (79).

1.4. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI

Wzrost liczby osób bezrobotnych w województwie małopolskim (w tym również w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym), zapoczątkowany w 2009 r. został zahamowany w 2014 r. W 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie wyniosła 119,6 tys. osób i była niższa o 17,6% od zanotowanej w 2011 r. oraz niższa o 27,3% od zanotowanej w 2013 r. W Krakowskim Obszarze Metropolitalnym liczba bezrobotnych w 2015 r. wyniosła 39,5 tys. osób i w porównaniu z rokiem 2011 i 2013 zmniejszyła się odpowiednio o 17,9% i 29,6%.

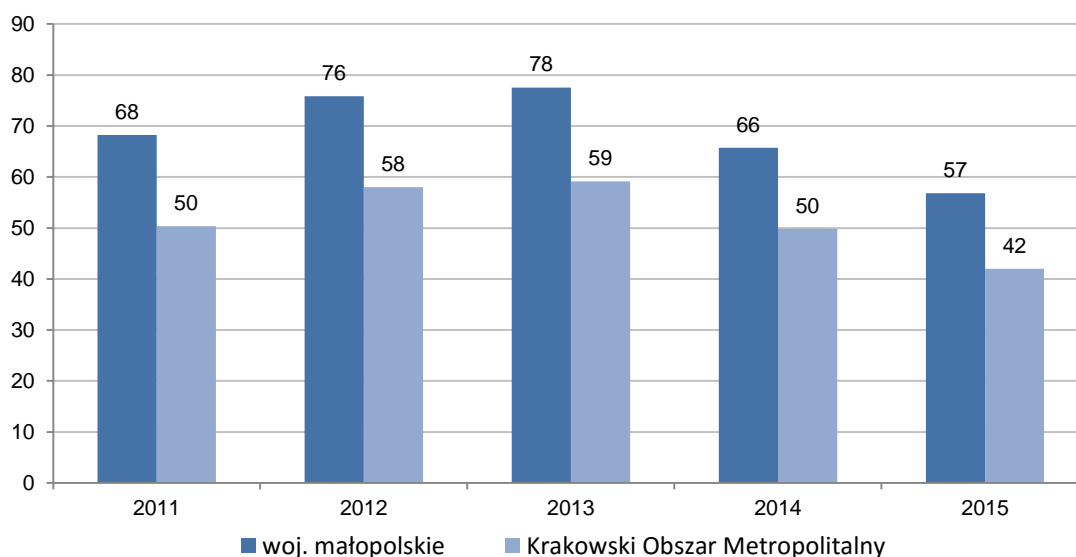
W zbiorowości osób bezrobotnych obszaru metropolitalnego przeważały kobiety (51,1% w 2015 r.). Wyjątek stanowił rok 2013, z udziałem mężczyzn w liczbie bezrobotnych na poziomie 50,2%. W skali województwa w każdym z analizowanych lat udział bezrobotnych kobiet był wyższy niż wartość przypadająca dla obszaru metropolitalnego (53,7% w 2015 r.).

Tabl. 1.4. Bezrobotni zarejestrowani
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo małopolskie					
Ogółem (tys.)	145,1	161,2	164,4	139,0	119,6
w tym kobiety	78,8	84,2	84,5	72,8	64,2
w % ogółu	54,3	52,2	51,4	52,4	53,7
Dynamika (rok poprzedni=100)	102,0	111,1	102,0	84,5	86,0
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny					
Razem (tys.)	48,2	55,3	56,2	47,3	39,5
w tym kobiety	25,1	27,9	28,0	23,7	20,2
w % ogółu	52,1	50,4	49,8	50,2	51,1
Dynamika (rok poprzedni=100)	102,5	114,9	101,6	84,1	83,7

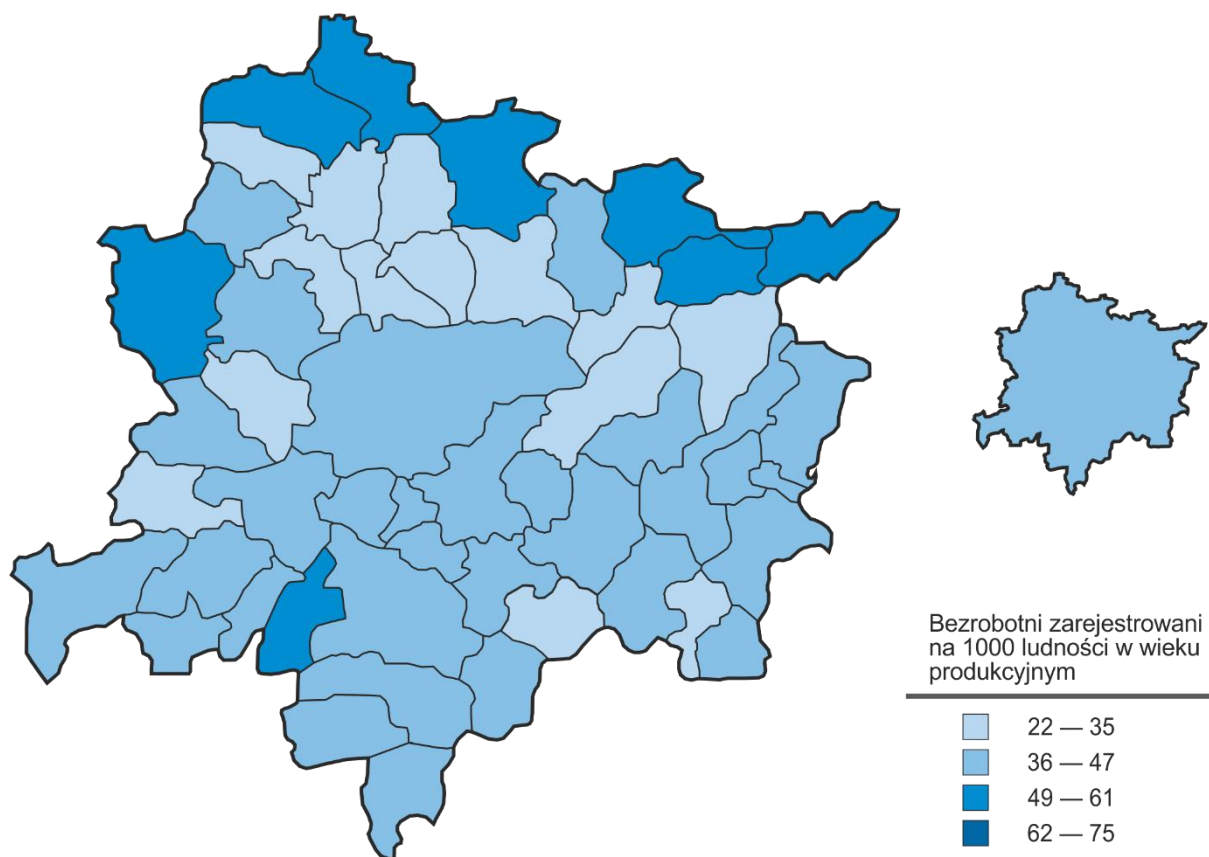
Blisko połowę bezrobotnych analizowanego obszaru stanowiły osoby zarejestrowane w Krakowie (49,6% w 2015 r.), jednocześnie stanowiąc 16,4% bezrobotnych zarejestrowanych w województwie. W odniesieniu do 2013 r., kiedy to liczba bezrobotnych w obszarze metropolitalnym była największa, o ponad połowę zmniejszyła się zbiorowość bezrobotnych w gminach: Raciechowice (spadek o 58,1%), Dobczyce (55,7%) oraz Brzeźnica (53,3%). Najmniejszy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w gminie Trzyciąż (mniej o 17,8% niż w 2013 r.) oraz w Krakowie (mniej o 20,6%).

Wykr. 1.4. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym

W końcu 2015 r. w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym przypadały 42 osoby bezrobotne. W skali województwa i kraju wskaźnik ten był większy i wyniósł odpowiednio 57 oraz 65 osób. Do grupy jednostek terytorialnych o najniższej wartości wskaźnika zaliczały się gminy wiejskie: Igołomia-Wawrzeńczyce (22), Zielonki (23), Michałowice (24) i Wielka Wieś (26). Z kolei najwięcej osób bezrobotnych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w gminach: Proszowice (75), Nowe Brzesko (63) oraz Trzyciąż (60).

Mapa 1.6. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

ROZDZIAŁ 2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY

Krakowski Obszar Metropolitalny, jako oddzielna struktura funkcjonalna, może być rozpatrywany pod względem własnego potencjału gospodarczego. Metropolitalny charakter obszaru, wyższa od przeciętnej koncentracja potencjalnych klientów produktów i usług oraz szerszy dostęp do infrastruktury społecznej i technicznej, wytworzyły tu specyficzne warunki rozwoju przedsiębiorczości, czyniąc go ciekawym materiałem do badań. Na szczególną analizę zasługuje rola w gospodarce obszaru handlu i sektora usług kreatywnych oraz specjalnych stref i parków technologicznych funkcjonujących na jego terenie.

2.1. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

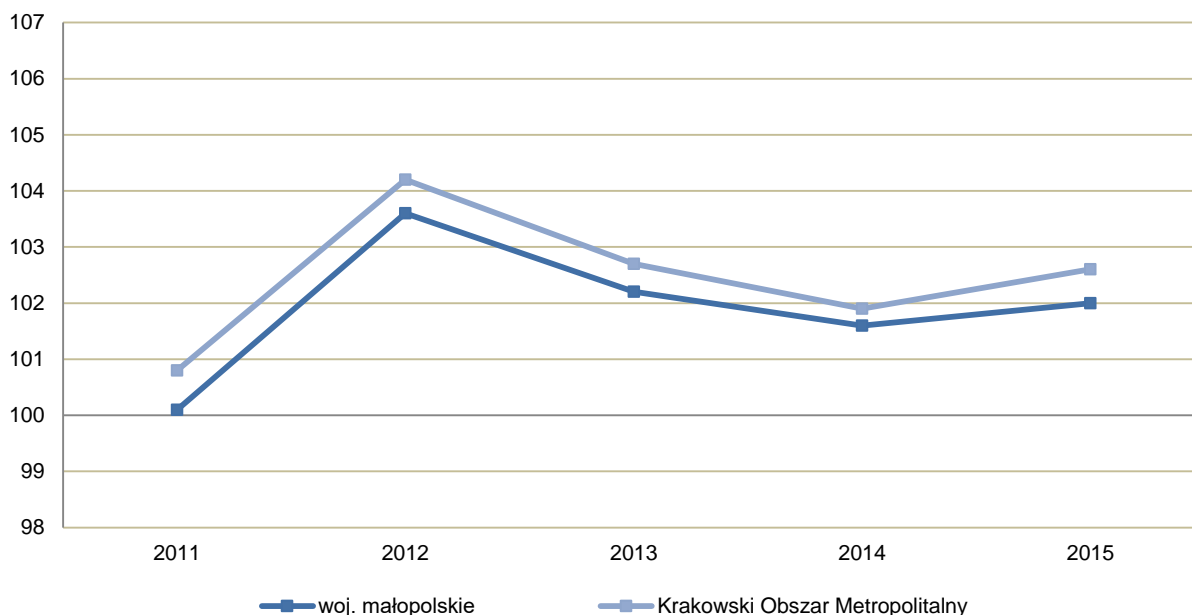
Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. w krajowym rejestrze urzędowym REGON zarejestrowanych było 206,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego². Stanowiło to ponad połowę (55,2%) wszystkich podmiotów zarejestrowanych w województwie małopolskim.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w latach 2011 – 2015 systematycznie rosła, najszybciej w roku 2012 (wzrost o 4,2% w stosunku rocznym), skutkiem czego w końcu roku 2015 liczba zarejestrowanych podmiotów była o 11,8% większa niż na początku badanego okresu, w 2011 r. Dla porównania, dla całego województwa wzrost liczby podmiotów w analogicznym okresie wyniósł 9,7%. Na zwiększenie ogólnej liczby podmiotów w KOM wpłynął głównie sektor prywatny, który powiększył się w badanym okresie o 10,7% podczas gdy w sektorze publicznym ubyło 1,1% podmiotów.

Dynamika liczby podmiotów była w omawianym okresie zbliżona do notowanej na terenie całego województwa małopolskiego i podlegała podobnym do niej wahaniom, z wyraźnym spadkiem tempa wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w latach 2013-2014 włącznie. W ujęciu przestrzennym, największy wzrost liczby podmiotów w badanym okresie odnotowano na obszarze gmin: Michałowice (28,2%), Zielonki (25,9%) i Kocmyrzów-Luborzyca (22,9%). Liczba zarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się jedynie w gminie Stryszów (o 0,7%).

² Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne oraz jednostek lokalnych; w podziale według sekcji PKD, sektorów własności i przewidywanej liczby pracujących - bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności, formie własności lub przewidywanej liczbie pracujących nie występuje w rejestrze REGON - patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 11.

Wykr. 2.1. Dynamika liczby podmiotów gospodarczych
Rok poprzedni = 100

Poza Krakowem, który skupiał 63,2% ogółu podmiotów, największa liczba jednostek zarejestrowana była na terenie gmin: Wieliczka (3,5%), Myślenice (2,6%) oraz Skawina (2,3%). Najmniejszą liczbę zarejestrowanych podmiotów odnotowano w gminach: Drwinia, Gołcza, Koszyce, Nowe Brzesko, Raciechowice Sułozowa, Trzciana, Trzyciąż i Żegocina (po 0,2% w każdej).

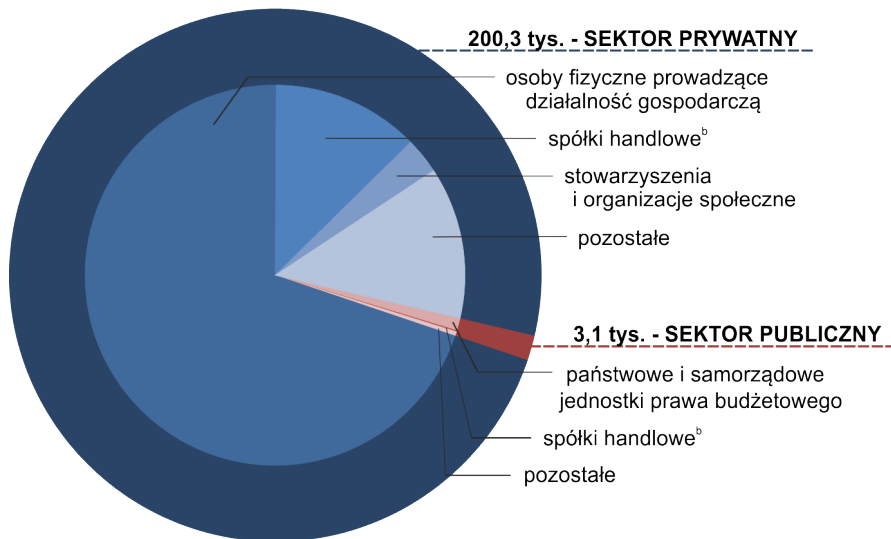
64,9% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym funkcjonowało w gminach miejskich, 15,8% – w gminach wiejskich.

Tabl. 2.1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Razem	184167	191851	197080	200838^a	205969^a
Gminy miejskie	119487	124652	127975	130015	133704
Gminy wiejskie	28364	29647	30798	31798	32569
Gminy miejsko-wiejskie	36316	37552	38307	39025	39696

^a W podziale według sekcji PKD, sektorów własności i przewidywanej liczby pracujących - bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności, formie własności lub przewidywanej liczbie pracujących nie występuje w rejestrze REGON - patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 11.

Wykr. 2.2. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według sektorów własności
Stan w dniu 31 XII

a W podziale według sektorów własności - bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON - patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 10.

b W tym spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.

Sektor prywatny skupiał aż 98,5% ogółu podmiotów działających w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym. W ujęciu przestrzennym, największym udziałem sektora prywatnego charakteryzowały się gminy: Zielonki (99,1%), Mogilany (99,0%), oraz Kraków, Wieliczka i Zabierzów (po 98,9%), najmniejszym natomiast, a co za tym idzie największym udziałem sektora publicznego – gminy: Żegocina (92,7%), Drwinia (93,1%), i Łapanów (93,7%).

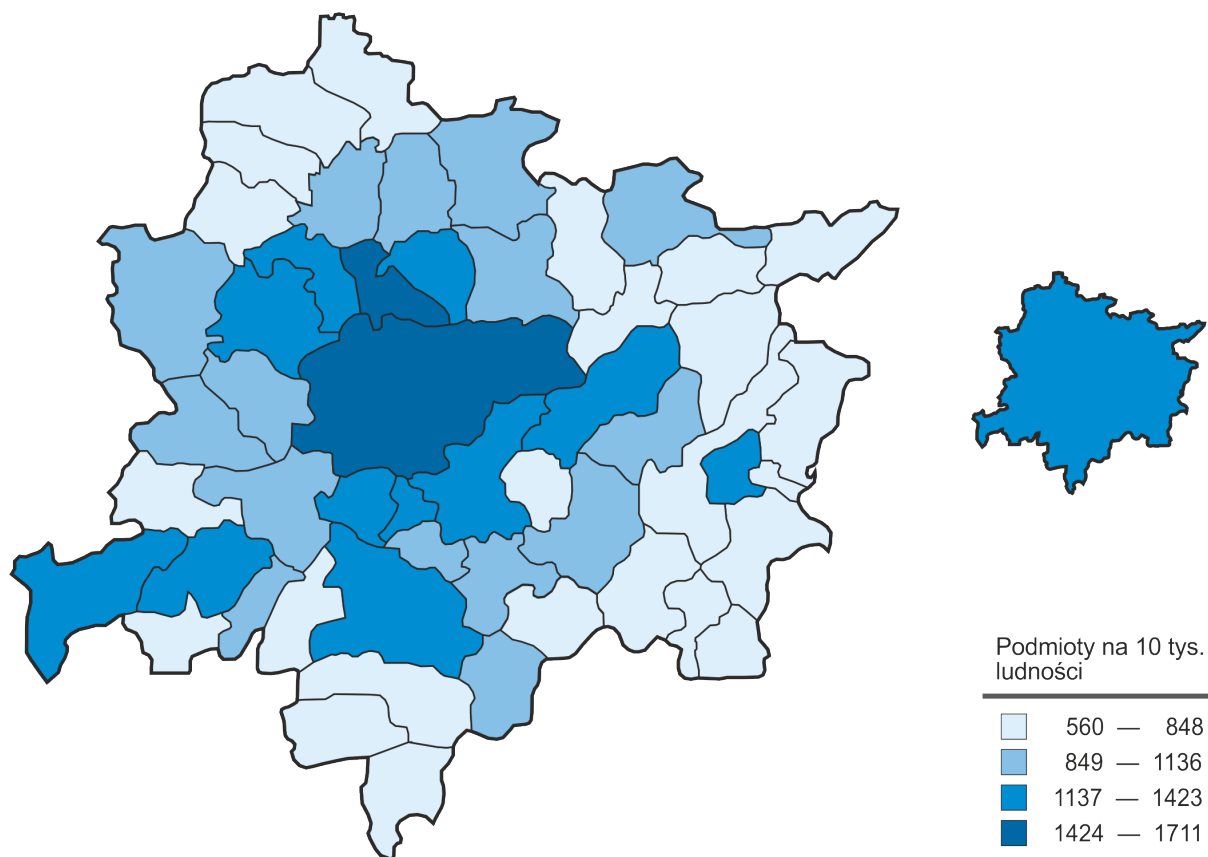
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 69,9% ogółu podmiotów zarejestrowanych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Odsetek tego typu jednostek w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów w poszczególnych powiatach wahał się od 64,1% w mieście Krakowie do 87,0% w gminie Pcim.

Na terenie obszaru działało 25,7 tys. spółek handlowych, stanowiących ponad 3/4 (77,4%) ogółu spółek handlowych z województwa małopolskiego i 12,7% wszystkich zarejestrowanych w KOM podmiotów. Spółki te na miejsce rejestracji swojej działalności wybierały najczęściej miasto centralne metropolii i jego okolice, tym samym największy udział spółek handlowych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie KOM odnotowano w Krakowie – 17,0%, a następnie w Zabierzowie – 11,0% i Wielkiej Wsi – 9,1%. Z kolei najmniej spółek handlowych wśród ogółu podmiotów działało na terenie gmin: Sułszowa (1,5%) oraz Lubień, Nowy Wiśnicz i Stryszów (po 1,6%).

Spośród spółek handlowych prowadzących działalność na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego 17,0% stanowiły spółki z udziałem kapitału zagranicznego,

działające głównie w Krakowie, a w dalszej kolejności – w Wieliczce i Zabierzowie. Żadnych spółek tego typu nie było natomiast zarejestrowanych w gminach: Drwinia, Koszyce, Lanckorona, Nowe Brzesko, Nowy Wiśnicz, Sułoszowa, Tokarnia, Trzyciąż i Żegocina.

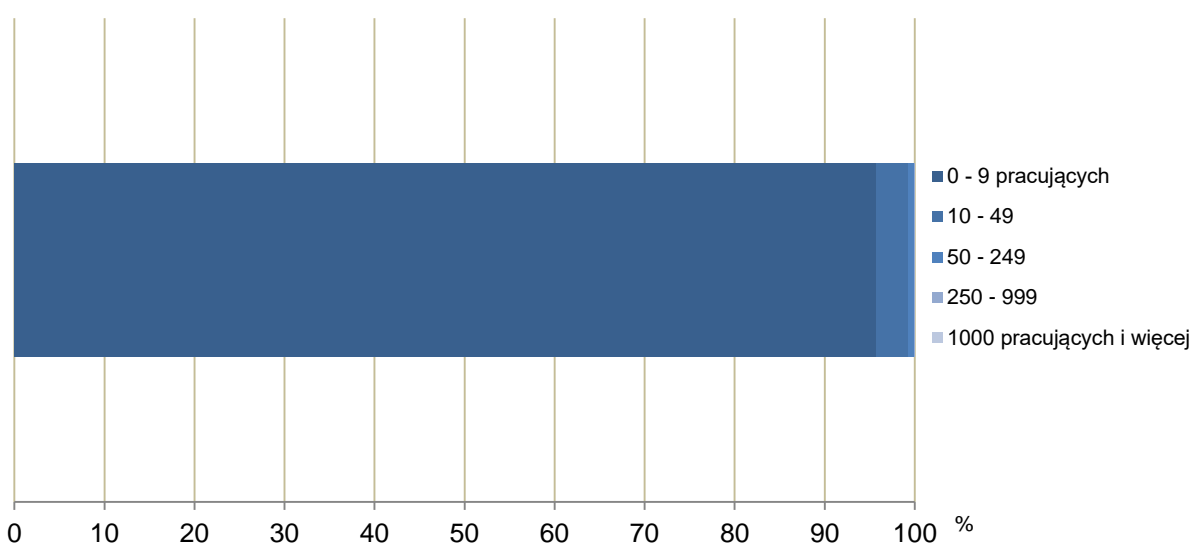
Mapa 2.1. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. ludności, będąca jednym z głównych wyznaczników poziomu przedsiębiorczości na danym obszarze, wynosiła w 2015 r. w KOM 1365, a więc o ponad 1/4 więcej, niż przeciętnie w województwie, gdzie wskaźnik ten przybrał wartość 1079. Najwyższą liczbę zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności odnotowano w Krakowie (1711), a także w Zielonkach (1462), Mogilanach (1326), i Kalwarii Zebrzydowskiej (1324), najniższą natomiast w gminach Drwinia i Sułoszowa (po 560) oraz Koniusza (604). Wyraźnie słabiej pod względem przedsiębiorczości wypadły wschodnie tereny KOM, a także jego północny i południowy kraniec, najlepiej zaś gminy położone w otoczeniu jednostki centralnej. Generalnie większa liczba podmiotów gospodarczych rejestrowana była na terenach zurbanizowanych niż na obszarze wiejskim.

Największa koncentracja podmiotów gospodarki narodowej, wyrażająca się ich liczbą na 1 km² powierzchni, wystąpiła na terenie gmin miejskich – Krakowa (398) i Bochni (116). Najniższym współczynnikiem koncentracji charakteryzowały się głównie gminy Drwinia (3) oraz Gołcza, Koszyce i Trzyciąż (po 5). Średnio na 1 km² powierzchni Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego przypadało w 2015 r. 51 podmiotów gospodarczych (o 6 więcej niż w 2011 r.), podczas gdy w całym województwie wskaźnik ten był o ponad połowę niższy i wynosił 24.

Wykr. 2.3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według liczby pracujących^b w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

a W podziale według przewidywanej liczby pracujących - bez podmiotów, dla których informacja na ten temat nie występuje w rejestrze REGON - patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 11

Wśród podmiotów zarejestrowanych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego zdecydowanie dominowały w 2015 r. mikroprzedsiębiorstwa, z liczbą pracujących poniżej 10 osób (aż 95,7% ogółu zarejestrowanych jednostek). Podmioty małe, posiadające od 10 do 49 pracujących stanowiły 3,6% wszystkich znajdujących się w rejestrze. Przedsiębiorstwa średniej wielkości, z liczbą pracujących od 50 do 249 stanowiły zaledwie 0,6% ogółu. Dużych podmiotów, powyżej 250 pracujących było w KOM niecałe ćwierć tysiąca i stanowiły one łącznie jedynie 0,1% wszystkich zarejestrowanych.

Pod względem podstawowego rodzaju prowadzonej działalności zbiorowość przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego jest dość różnorodna, jednakże wyróżnić można kilka najczęstszych obszarów działalności. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w 2015 r. w sekcji *Handel; naprawa pojazdów samochodowych*²³ (49,3 tys., tj. 29,3% ogółu podmiotów), a w dalszej

³ Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 9

kolejności w sekcjach: *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (24,4 tys. – 11,8%) oraz *Budownictwo* (22,8 tys. – 11,1%). Łącznie sekcje te skupiały niemal połowę (46,9%) wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie KOM.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, na terenie KOM wyróżnić można gminy o dominującej roli jednej z trzech sekcji. Gminy: Siepraw, Kalwaria Zebrzydowska, Lanckorona i Stryszów to obszary o wiodącej roli *Przetwórstwa przemysłowego* – udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w tej sekcji sięgał tutaj nawet 42,1%. Na obszarze gmin: Drwinia, Lubień, Łapanów, Nowy Wiśnicz, Pcim, Tokarnia, Trzciana i Wiśniowa dominowały podmioty zarejestrowane w sekcji *Budownictwo* (udział 25,4% – 35,5%). We wszystkich pozostałych gminach KOM dominującą rolę w strukturze zarejestrowanych podmiotów gospodarczych pełniła natomiast sekcja *Handel; naprawa pojazdów samochodowych*⁴ (udział 22,2% – 35,5%).

2.1.1. USŁUGI

Oddziaływanie metropolii na zmiany i wzrost gospodarczy w przestrzeni regionu otaczającego objawia się m.in. wzrostem znaczenia usług i rozwojem jednostek oferujących usługi wyspecjalizowane. Silnie rozwinięty sektor usług, zapewniający m.in. sprawną obsługę biznesu, jest jedną z głównych cech charakterystycznych obszarów metropolitalnych.

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w sektorze usług⁵ zarejestrowanych było w 2015 r. łącznie 161,8 tys. podmiotów gospodarczych, tj. 78,6% ogółu (wobec 74,9% w województwie), sekcje PKD zaliczane do tego rodzaju działalności traktowane łącznie stanowiły więc zdecydowanie najliczniejszą zbiorowość podmiotów gospodarczych KOM. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w tej grupie osiągały najwyższy udział w gminach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta centralnego, szczególnie od strony północno-zachodniej oraz wschodniej i południowo-wschodniej. Poza Krakowem, gdzie podmioty sektora usługowego stanowiły 83,3% wszystkich zarejestrowanych, najwyższy udział podmiotów zarejestrowanych w sektorze usług odnotowano w gminie Zielonki, gdzie osiągnął on 81,5%. Z kolei najniższy udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w usługach w ogóle podmiotów zarejestrowanych na danym obszarze odnotowano w gminie Trzciana, gdzie nie przekraczał on połowy (48,8%).

Zdecydowana większość podmiotów zajmujących się usługami zarejestrowana była w gminach miejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Stanowiły one ponad połowę (54,0%) wszystkich zarejestrowanych w KOM podmiotów i aż 68,7% grupy podmiotów

⁴ Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 9.

⁵ Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 10.

usługowych. Dla porównania, podmioty usługowe zarejestrowane w gminach wiejskich KOM posiadały udział odpowiednio 11,0% i 14,0%.

Tabl. 2.2. Podmioty gospodarki narodowej działające w sektorze usług^a w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
Województwo małopolskie		
Usługi^a razem.....	272591	74,9
Gminy miejskie.....	146988	40,4
Gminy wiejskie.....	57298	15,7
Gminy miejsko-wiejskie.....	68305	18,8
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny		
Usługi^a razem.....	161803	78,6
Gminy miejskie.....	111221	54,0
Gminy wiejskie.....	22644	11,0
Gminy miejsko-wiejskie.....	27938	13,6

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

Spośród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w sektorze usług dominowały podmioty z sekcji *Handel*, których udział zbliżał się do 1/3 (30,5%), a w dalszej kolejności z sekcji *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (15,1%) oraz *Transport i gospodarka magazynowa* (7,9%).

Pod względem liczby pracujących⁶, sektor usług zdecydowanie dominował na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, skupiając w 2015 r. 322,9 tys. osób, tj. 73,3% wszystkich pracujących i osiągając udział o 5 p. proc. wyższy od średniego w województwie (68,3%). Z kolei w ramach samego sektora usług, najwyższy udział pracujących w KOM posiadała sekcja *Handel* (22,0%), a w dalszej kolejności *Edukacja* (17,8%).

Analogicznie jak w przypadku samych podmiotów gospodarczych, również zdecydowana większość pracujących w podmiotach należących do sektora usług zarejestrowana była w gminach miejskich. Stanowili oni ponad 3/4 (78,6%) wszystkich osób pracujących na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego i ponad połowę (57,6%) grupy osób pracujących w sektorze usług.

⁶ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących - patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str.11.

Tabl. 2.3. Pracujący w sektorze usług w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Pracujący ^a	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
	Województwo małopolskie	
Usługi^b razem.....	511358	68,3
Gminy miejskie	336919	45,0
Gminy wiejskie	74463	9,9
Gminy miejsko-wiejskie	99976	13,4
	W tym Krakowski Obszar Metropolitalny	
Usługi^b razem.....	322886	73,3
Gminy miejskie	263717	57,6
Gminy wiejskie	31772	7,2
Gminy miejsko-wiejskie	37397	8,5

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących - patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 11.

b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 9.

2.1.2. HANDEL

Tradycyjny układ przestrzenny, ze względu na istnienie specyficznych czynników lokalizacyjnych, naturalnie kreuje miasto na centralne miejsce wymiany handlowej w sferze lokalnej. W obszarach metropolitalnych uwarunkowania te są szczególnie widoczne, ze względu na silną pozycję jednostki centralnej metropolii.

Tabl. 2.4. Podmioty gospodarki narodowej działające w handlu w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
	Województwo małopolskie	
Handel^a razem.....	89089	24,5
Gminy miejskie	41236	11,3
Gminy wiejskie	21104	5,8
Gminy miejsko-wiejskie	26749	7,4
	W tym Krakowski Obszar Metropolitalny	
Handel^a razem.....	49299	23,9
Gminy miejskie	29916	14,5
Gminy wiejskie	8427	4,1
Gminy miejsko-wiejskie	10956	5,3

a Sekcja PKD Handel; naprawa pojazdów samochodowych - patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

Sekcja *Handel; naprawa pojazdów samochodowych* była z wynikiem 49,3 tys. największą w 2015 r. pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów i dominowała w aż 39 spośród wszystkich gmin tworzących Krakowski Obszar Metropolitalny, ustępując innym obszarom działalności zaledwie na terenie 12. Zarejestrowane w tej sekcji podmioty stanowiły na obszarze KOM 23,9% ogółu, podczas gdy w całym województwie małopolskim analogiczny udział wynosił 24,5%. Najwyższy udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcji *Handel; naprawa pojazdów samochodowych* w ogóle podmiotów zarejestrowanych na danym obszarze odnotowano w gminie Trzyciąż, gdzie wyniósł on 35,5%, a najniższy – w gminie Trzciana (14,9%). W mieście Krakowie udział ten wyniósł 22,2%.

Podobnie jak w przypadku całej grupy sekcji sektora usług, zdecydowana większość podmiotów zajmujących się handlem zarejestrowana była w gminach miejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Stanowiły one 14,5% wszystkich zarejestrowanych w KOM podmiotów i aż 60,7% grupy podmiotów handlowych. Dla porównania, podmioty handlowe zarejestrowane w gminach wiejskich KOM posiadały udział odpowiednio 4,1% i 17,1%.

Spośród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie KOM w sekcji *Handel; naprawa pojazdów samochodowych* znaczną większość stanowiły podmioty zajmujące się handlem detalicznym (z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi) – ich udział w ogóle podmiotów handlowych w KOM wyniósł 56,3%. Udział podmiotów zajmujących się handlem hurtowym (z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi) stanowił z kolei 29,6%.

Biorąc pod uwagę liczbę pracujących, sekcja *Handel; naprawa pojazdów samochodowych* była w 2015 r. drugą co do wielkości w gospodarce Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, ustępując jedynie *Przetwórstwu przemysłowemu* (odpowiednio: 71,0 tys. i 79,6 tys. pracujących).

Tabl. 2.5. Pracujący w handlu w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Pracujący ^a	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
Województwo małopolskie		
Handel^b razem.....	116570	26,5
Gminy miejskie	69549	15,8
Gminy wiejskie	20698	4,7
Gminy miejsko-wiejskie	26323	6,0
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny		
Handel^b razem.....	70982	16,1
Gminy miejskie	48843	11,1
Gminy wiejskie	11176	2,5
Gminy miejsko-wiejskie	10963	2,5

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących - patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11.

b Sekcja PKD Handel; naprawa pojazdów samochodowych - patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

Analogicznie jak w przypadku całej grupy sekcji sektora usług, również zdecydowana większość pracujących w podmiotach zajmujących się handlem zarejestrowana była w gminach miejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Stanowili oni 11,1% wszystkich osób pracujących na terenie obszaru i ponad 2/3 (68,8%) grupy osób pracujących w handlu. Osoby pracujące w handlu w gminach wiejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego stanowiły odpowiednio 2,5% i 15,7%.

Na koniec 2015 r. na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego działało łącznie 25 hipermarketów i 215 supermarketów, w zdecydowanej większości w gminach miejskich (prawie wszystkie hipermarkety i ponad połowa supermarketów). Zlokalizowane w KOM tego typu placówki handlu wielkopowierzchniowego stanowiły 55,6% wszystkich hipermarketów i 43,7% wszystkich supermarketów działających w województwie małopolskim.

Tabl. 2.6. Sklepy według form organizacyjnych w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Hipermarkety	Supermarkety	Domy towarowe	Domy handlowe
Województwo małopolskie				
Ogółem	45	492	10	8
Gminy miejskie.....	41	257	7	5
Gminy wiejskie.....	0	46	3	0
Gminy miejsko-wiejskie.....	4	189	0	3
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny				
Razem	25	215	6	4
Gminy miejskie.....	25	139	5	2
Gminy wiejskie.....	0	16	1	0
Gminy miejsko-wiejskie.....	0	60	0	2

2.1.3. SEKTOR USŁUG KREATYWNYCH

Przyszłość gospodarcza obecnych miast, regionów i obszarów funkcjonalnych związana jest z ich pozycją w zakresie kreatywności i innowacji. We współczesnej gospodarce sektor kreatywny jest bowiem równie ważny, jak dawniej sektor motoryzacyjny, przemysł ciężki czy wydobywczy. Kreatywność nie jest zarezerwowana jedynie dla tradycyjnego świata kultury i sztuki, ale pobudza całe sektory gospodarki i regiony do rozwoju, będąc m.in. kluczowym narzędziem innowacyjności. Od stopnia rozwoju sektorów kreatywnych w dużej mierze zależy będzie w przyszłości potencjał rozwoju gospodarczego obszaru i konkurencyjność jego gospodarki.

W Krakowskim Obszarze Metropolitalnym w sektorze usług kreatywnych⁷ zarejestrowanych było w 2015 r. razem 17,1 tys. podmiotów gospodarczych, tj. 8,3% ogółu. Sekcje PKD zaliczone do tego rodzaju działalności traktowane łącznie stanowiły więc szóstą najbardziej liczną zbiorowość podmiotów gospodarczych na terenie KOM, lokując się tuż za przemysłem. Najwyższy udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sektorze usług kreatywnych w ogóle podmiotów zarejestrowanych na danym obszarze odnotowano w centralnym mieście metropolii, Krakowie, gdzie jednostki z obszaru kreatywnych usług stanowiły w 2015 r. niemal 1/10 (dokładnie 9,8%) wszystkich zarejestrowanych, a w dalszej kolejności w gminach: Zielonki (9,6%) i Zabierzów (8,9%). Najniższy udział podmiotów tego typu wystąpił z kolei w gminach: Kalwaria Zebrzydowska (2,6%) oraz Trzyciąż i Sułkowice (po 2,9%).

⁷ Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 10.

Tabl. 2.7. Podmioty gospodarki narodowej działające w sektorze usług kreatywnych w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
Województwo małopolskie		
Usługi kreatywne^a razem.....	25433	7,0
Gminy miejskie.....	16187	4,5
Gminy wiejskie.....	4086	1,1
Gminy miejsko-wiejskie.....	5160	1,4
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny		
Usługi kreatywne^a razem.....	17132	8,3
Gminy miejskie.....	13000	6,3
Gminy wiejskie.....	1866	0,9
Gminy miejsko-wiejskie.....	2266	1,1

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 10.

Najwięcej podmiotów z branż zaliczanych do sektora usług kreatywnych⁸ zarejestrowanych było w gminach miejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego – 13,0 tys. tj. 75,9% wszystkich podmiotów w tej zbiorowości. W gminach wiejskich zarejestrowanych było zaledwie 1,9 tys., tj. niewiele ponad co dziesiąty podmiot tego typu (dokładnie 10,9%).

Spśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie KOM w sektorze usług kreatywnych, niemal 1/3 (33,1%) stanowiły podmioty prowadzące działalność w zakresie architektury i inżynierii oraz badań i analiz technicznych, a w dalszej kolejności podmioty zajmujące się pozostałą działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (27,7%) a także podmioty z branży reklamowej oraz badań rynku i opinii publicznej (19,1%). Najmniejsza pod względem liczebności zarejestrowanych podmiotów sektora usług kreatywnych była z kolei branża nadawania programów ogólnodostępnych i abonamentowych, która obejmowała zaledwie 0,2% ogółu podmiotów w sektorze usług kreatywnych.

2.1.4. PRZEMYSŁ

Choć rozwój sektora usług najczęściej przewyższa rozwój działalności przemysłowej we współczesnych obszarach metropolitalnych, przemysł nadal stanowi istotną bazę w gospodarce. Krakowski Obszar Metropolitalny charakteryzuje się wysokim stopniem uprzemysłowienia i koncentrując na swoim terenie znaczną część działalności przemysłowej,

⁸ Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

zajmuje obok zachodnich powiatów województwa i niektórych ośrodków miejskich główne miejsce w strukturze przestrzennej małopolskiego przemysłu.

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w sektorze przemysłowym⁹ zarejestrowanych było w 2015 r. łącznie 20,0 tys. podmiotów gospodarczych, tj. 9,7% ogółu (wobec 10,4% w województwie). Sekcje PKD zaliczane do działalności przemysłowej traktowane łącznie stanowiły więc piątą po grupie sekcji usług, *Handlu, Działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* oraz *Budownictwie* najbardziej liczną zbiorowość podmiotów gospodarczych na tym obszarze. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w grupie sekcji przemysłowych osiągały najwyższy udział w południowo-zachodniej części obszaru, a w szczególności w gminie Kalwaria Zebrzydowska, gdzie udział ów osiągnął 42,2%. Z kolei najniższy udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w przemyśle w ogóle podmiotów zarejestrowanych na danym obszarze odnotowano w gminie Trzyciąż, gdzie wyniósł on 7,0%.

Analogicznie jak w przypadku usług, znacząca większość podmiotów przemysłowych zarejestrowana była w gminach miejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, stanowiąc niemal co dziesiąty (9,7%) spośród wszystkich zarejestrowanych podmiotów i ponad połowę (51,6%) podmiotów zarejestrowanych w przemyśle.

Spośród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przemyśle dominowały podmioty z sekcji *Przetwórstwo przemysłowe*, których udział wyniósł aż 94,9%. W ramach tej sekcji znaczący udział osiągnęły natomiast podmioty trudniące się produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (12,8%), produkcją mebli, (10,0) naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń oraz produkcją artykułów spożywczych (po 8,7%).

---

⁹ Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

Tabl. 2.8. Podmioty gospodarki narodowej działające w przemyśle^a w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
	Województwo małopolskie	
Przemysł^a razem	37705	10,4
Gminy miejskie	14280	3,9
Gminy wiejskie	11203	3,1
Gminy miejsko-wiejskie	12222	3,4
	W tym Krakowski Obszar Metropolitalny	
Przemysł^a razem	20014	9,7
Gminy miejskie	10318	5,0
Gminy wiejskie	3907	1,9
Gminy miejsko-wiejskie	5789	2,8

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

Pod względem liczby pracujących, sektor przemysłowy był na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. zdecydowanym liderem po usługach, skupiając 90,1 tys. osób, tj. 20,5% wszystkich pracujących. Dawało to jednak udział niższy od średniego w województwie, gdzie w przemyśle pracowało 25,2% ogółu. W ramach samego sektora przemysłowego z kolei, najwyższy udział pracujących w KOM posiadała sekcja *Przetwórstwo przemysłowe* (88,4%).

Podobnie jak w przypadku usług, również większość pracujących w podmiotach należących do sektora przemysłowego zarejestrowana była w gminach miejskich. Stanowili oni ponad 1/10 (10,9%) wszystkich osób pracujących na terenie KOM i ponad połowę (52,9%) grupy osób pracujących w przemyśle.

Tabl. 2.9. Pracujący^a w przemyśle^b w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Pracujący ^a	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
Województwo małopolskie		
Przemysł^b razem	188641	25,2
Gminy miejskie.....	85493	11,5
Gminy wiejskie.....	32488	4,3
Gminy miejsko-wiejskie.....	70660	9,4
W tym Krakowski Obszar Metropolitalny		
Przemysł^b razem	90100	20,5
Gminy miejskie.....	47691	10,9
Gminy wiejskie.....	11052	2,5
Gminy miejsko-wiejskie.....	31357	7,1

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących - patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11.

b Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

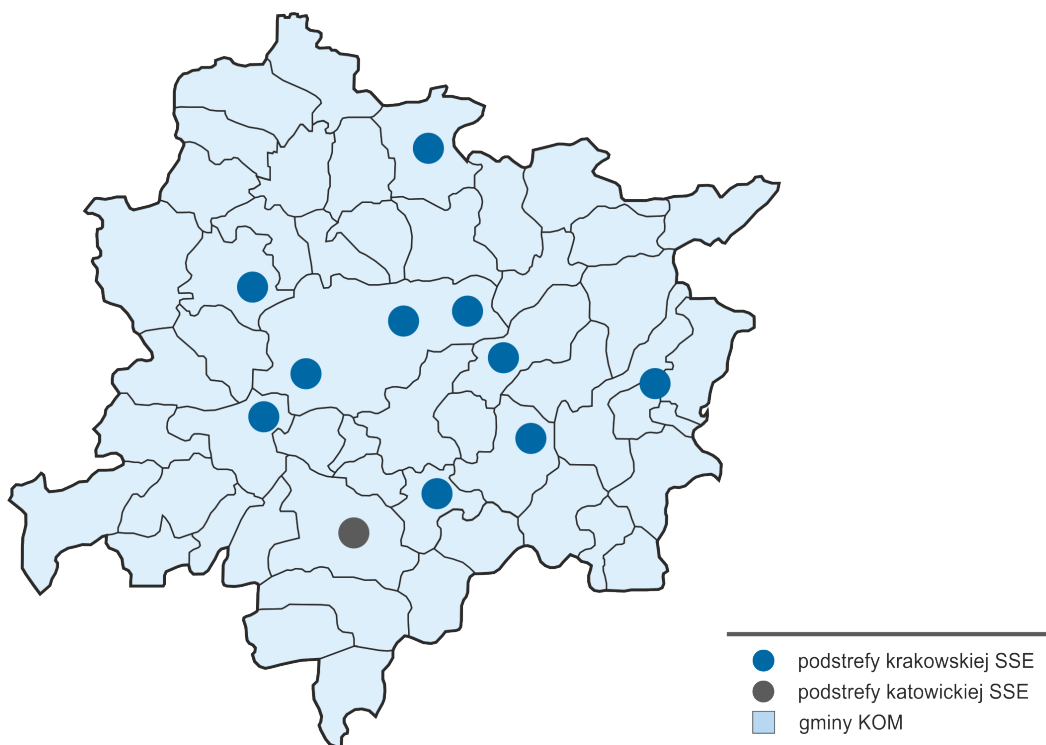
2.2. SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE

Specjalne strefy ekonomiczne (SSE) to wyodrębnione administracyjnie obszary, na których inwestorzy mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Celem funkcjonowania tego instrumentu wsparcia jest przyspieszenie rozwoju regionów poprzez przyciąganie nowych inwestycji i promocję tworzenia miejsc pracy. Zasady i warunki inwestowania na terenie SSE oraz korzyści płynące z faktu prowadzenia tam działalności gospodarczej określa ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274 i z 2008 r. nr 118, poz. 746) wraz z aktami wykonawczymi.

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego obecne są dwie z 14 działających w Polsce specjalnych stref ekonomicznych:

1. Krakowski Park Technologiczny – Krakowska Specjalna Strefa Ekonomiczna (miasto i gmina Bochnia, Kraków, Dobczyce, Gdów, Niepołomice, Skawina, Słomniki, Zabierzów)
2. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (Myślenice)

Mapa 2.2. Specjalne Strefy Ekonomiczne na obszarze KOM
Podstrefy według faktycznego położenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Największą pod względem powierzchni podstrefą SSE działającą na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego była w 2014 r. Podstrefa Niepołomice, która liczyła 207,2 ha i była ponad 3,4-krotnie większa niż druga w kolejności Podstrefa Bocheńska, licząca 60,8 ha. Najmniejszą działającą podstrefą była natomiast podstrefa działająca w Słomnikach, której powierzchnia nie przekraczała 2 ha. Trzy podstrefy działające na terenie miasta Krakowa zajmowały łącznie obszar 79,3 ha.

Powierzchnia wszystkich działających w granicach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego podstref SSE była na koniec 2014 r. zagospodarowana łącznie w ponad 3/4 (77,8%). Teren inwestycyjny Podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej w Myślenicach i trzy spośród podstref krakowskiej SSE – w Krakowie Nowej Hucie, Myślenicach, Słomnikach i Zabierzowie – nie miały już żadnych terenów niezagospodarowanych, a tereny kilku kolejnych zagospodarowane były w znaczącej większości – najbardziej w Podstrefie Skawina (w 99,4%), Podstrefie Niepołomice (w 92,0%) oraz Podstrefie Kraków Podgórze (w 82,3%) – i to mimo, że Podstrefa Skawina ponad pięciokrotnie zwiększyła swoją powierzchnię w stosunku do stanu z 2011 r. Podstrefa w Gdowie wciąż czekała natomiast na zagospodarowanie w całości.

Tabl. 2.10. Specjalne Strefy Ekonomiczne^a w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Powierzchnia SSE	
	całkowita w ha	zagospodarowana w %
Ogółem	421,9	77,8
Krakowska SSE.....	707,8	74,2
w tym:		
Podstrefa Kraków Nowa Huta	10,5	100,0
Podstrefa Kraków Podgórze.....	38,7	82,3
Podstrefa Kraków Śródmieście	30,1	53,7
Podstrefa Bochnia	60,8	26,5
Podstrefa Dobczyce	6,9	72,3
Podstrefa Gdów.....	9,7	–
Podstrefa Niepołomice	207,2	92,0
Podstrefa Skawina.....	25,7	99,4
Podstrefa Słomniki.....	1,7	100,0
Podstrefa Zabierzów.....	8,2	100,0
Katowicka SSE	22,4	100,0
w tym teren inwestycyjny Podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej w Myślenicach	22,4	100,0

^a Podstrefy SSE i ich części leżące w granicach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.
Źródło: Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o., Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.

Najwięcej zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE (19) wydano do końca 2014 r. w Podstrefie Niepołomice, a w dalszej kolejności w Podstrefie Kraków Śródmieście (14). Łącznie we wszystkich podstrefach na terenie miasta Krakowa było to 24, tj. ponad jedna trzecia ogółu pozwoleń wydanych w podstrefach SSE na terenie KOM, przy czym w końcu 2011 r. była to aż połowa.

Podstrefy krakowskie, skupiały również ponad połowę liczby miejsc pracy (łącznie 7706, 56,1% ogółu). Szczególnie odznaczała się pod tym względem Podstrefa Kraków Podgórze, dominująca w zestawieniu pod względem liczby miejsc pracy (4019) obok Podstrefy Zabierzów (4049), która z kolei od 2011 r. niemal dwukrotnie zwiększyła liczbę miejsc pracy. Pod względem poniesionych nakładów inwestycyjnych prym wiodła natomiast tak jak trzy lata temu Podstrefa Niepołomice, z nakładami inwestycyjnymi w wysokości 782 mln zł. Łączne nakłady inwestycyjne na terenie działających w KOM SSE wyniosły z kolei 1769 mln zł.

Poza działającymi na podstawie ustawy SSE, warto zauważyć także obecność innych wyodrębnionych obszarów rozwoju, skupiających podmioty oparte na zaawansowanych technologiach. Parki technologiczne, naukowo-techniczne i przemysłowo-technologiczne, działają również bez statusu SSE. Na terenie KOM funkcjonują dwa z siedmiu małopolskich

parków technologicznych – uruchomiony w ramach krakowskiej SSE Małopolski Park Technologii Informatycznych oraz Park Life Science zarządzany przez Jagiellońskie Centrum Innowacji.

Tabl. 2.11. Działalność Specjalnych Stref Ekonomicznych^a w 2014 r.

Wyszczególnienie	Liczba wydanych zezwoleń na działalność ^b	Miejsca pracy ^b	Nakłady inwestycyjne w mln zł ^c
Ogółem	65	13729	1769
Krakowska SSE.....	62	13376	1712
w tym:			
Podstrefa Kraków Nowa Huta	2	1063	258
Podstrefa Kraków Podgórze.....	8	4019	85
Podstrefa Kraków Śródmieście	14	2624	196
Podstrefa Bochnia	3	56	127
Podstrefa Dobczyce	3	37	20
Podstrefa Gdów	–	–	–
Podstrefa Niepołomice	19	1140	782
Podstrefa Skawina.....	4	388	167
Podstrefa Słomniki.....	–	–	–
Podstrefa Zabierzów.....	9	4049	77
Katowicka SSE.....	3	353	57
w tym teren inwestycyjny Podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej w Myślenicach	3	353	57

a Podstrefy SSE i ich części leżące w granicach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

b Stan w dniu 31 XII 2014.

c Narastająco.

Źródło: Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o., Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.

ROZDZIAŁ 3. FINANSE PUBLICZNE

Finanse publiczne odgrywają coraz większą rolę we współczesnej gospodarce. Stanowią zainteresowanie opinii publicznej, mediów, jak i zwykłych obywateli, mimo, iż szerokie grono osób nie kojarzy poruszających ją spraw podatkowych, dochodów czy wydatków budżetowych z problematyką finansów publicznych.

Finanse regionu, rozumiane w kategorii finansów publicznych, są czynnikiem warunkującym rozwój danego regionu. Istotną rolę dla rozwoju regionu odgrywa zarówno sposób wydatkowania środków budżetowych, a więc kierunki wydatkowania, jak również sposoby pozyskiwania środków pieniężnych na realizację zadań własnych danego obszaru.

Obszary metropolitalne stanowią zjawisko w przestrzeni społeczno-gospodarczej Polski, które w dalszym ciągu stanowi pewnego rodzaju nowość w odniesieniu do kategorii regionu. Finanse publiczne tych obszarów, ich kondycja, podejmowane działania kierunkowe będą wpływały w przyszłości na konkurencyjność tych obszarów na tle pozostałych jednostek przestrzennych, co w dalszej konsekwencji wpłynie na konkurencyjność całego kraju.

3.1. DOCHODY BUDŻETOWE GMIN KRAKOWSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Na przestrzeni lat 2011 – 2015, dochody ogółem gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego nieprzerwanie rosły, co świadczy o stałym poziomie rozwoju regionu. Wzrost ten był w całym badanym okresie liniowy, tzn. z roku na rok notowano coraz to wyższe dochody. W 2011 r. dochody ogółem¹⁰ gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wyniosły 5465,4 mln zł, natomiast w 2015 r. już 6638,5 mln zł. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w latach 2011 – 2015 trend rosnący dochodów budżetowych dotyczył również całego województwa małopolskiego (odpowiednio w 2011 r. wynosiły one 11206,9 mln zł, w 2015 r. – 13140,7 mln zł).

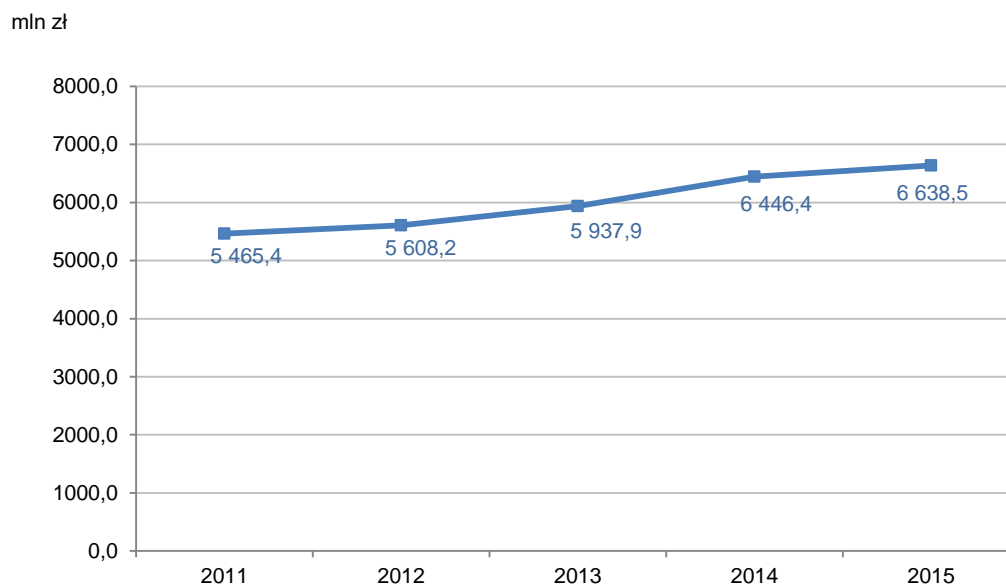
W strukturze dochodów według rodzajów w 2015 r. przeważały w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym dochody własne gmin w kwocie 4091,6 mln zł, których udział wyniósł 61,6% (w województwie¹¹: 52,2%). Subwencja ogólna wynosząca 1544,1 mln zł stanowiła 23,3% ogółu dochodów (w województwie: 29,2%), a dotacje osiągnęły wartość

¹⁰ Na dochody ogółem składają się 1) dochody własne, 2) dotacje, 3) subwencja ogólna, 4) środki na dofinansowanie zadań.

¹¹ Dochody gmin wraz z miastami na prawach powiatów

1002,8 mln zł, tj. 15,1% (w województwie: 18,6%). Źródłem większości dochodów własnych były podatki, w tym zwłaszcza podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych.

Wykr. 3.1. Dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM

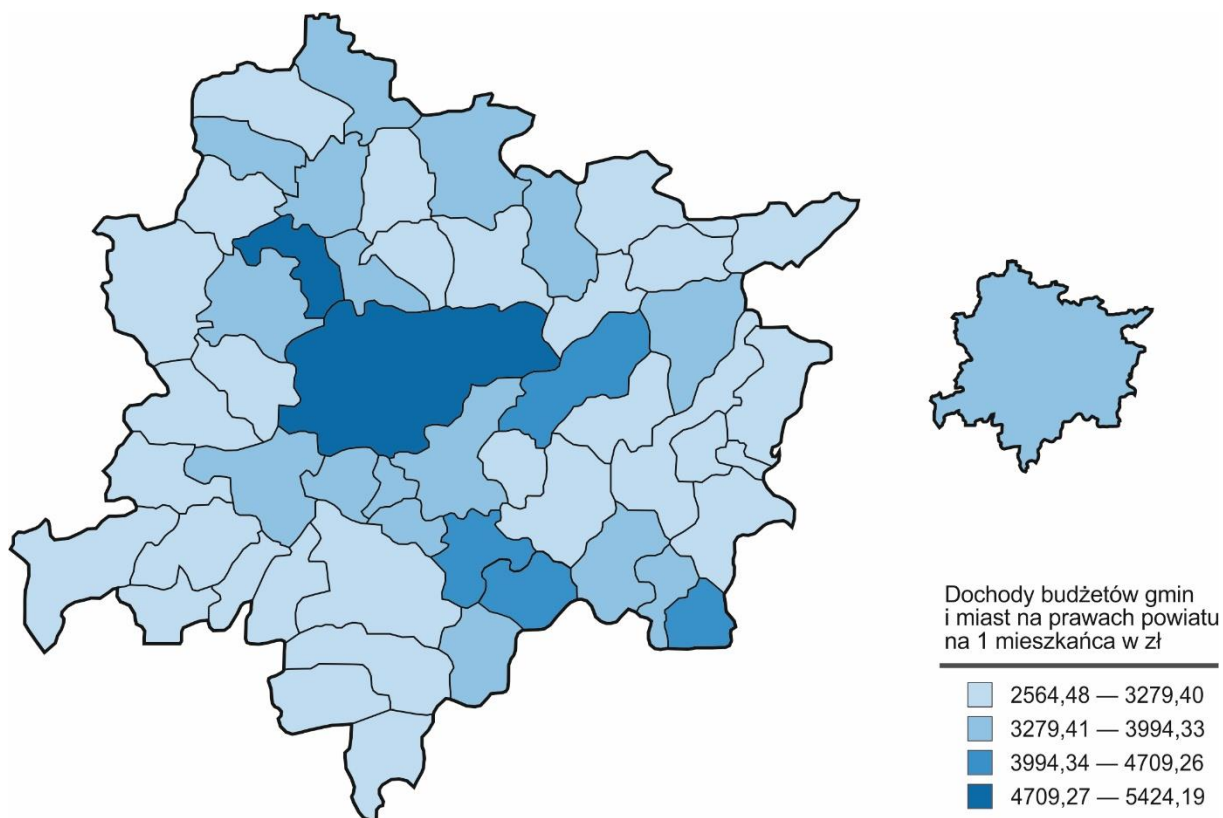

Analizując dochody ogółem gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w latach 2011 – 2015 należy zwrócić uwagę na zestawienie dochodów według rodzaju gminy – Tabl. 3.1. Zdecydowanie najwięcej dochodów ogółem spośród gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego uzyskały w 2015 r. gminy miejskie – 63,8%. Dochody ogółem gmin miejsko-wiejskich w 2015 r. stanowiły 18,5%, natomiast gmin wiejskich 17,8%.

Z roku na rok dynamika dochodów ogółem gmin była rosnąca – wyjątek stanowiły lata 2011 – w przypadku gmin miejskich oraz 2012 – w przypadku gmin miejsko-wiejskich, kiedy to dynamika dochodów ogółem uległa nieznacznemu spadkowi.

Tabl. 3.1. Dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM według rodzaju gminy

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	Gminy miejskie				
Razem (mln zł)	3410,2	3534,5	3821,4	4151,2	4232,6
Dynamika (rok poprzedni=100)	98,6	103,6	108,1	108,6	102,0
	Gminy miejsko-wiejskie				
Razem (mln zł)	980,4	1006,1	1046,8	1079,7	1178,8
Dynamika (rok poprzedni=100)	103,5	102,6	104,1	103,1	109,2
	Gminy wiejskie				
Razem (mln zł)	1074,8	1067,6	1069,7	1215,4	1227,1
Dynamika (rok poprzedni=100)	116,7	99,3	100,2	113,6	101,0

Mapa 3.1. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.

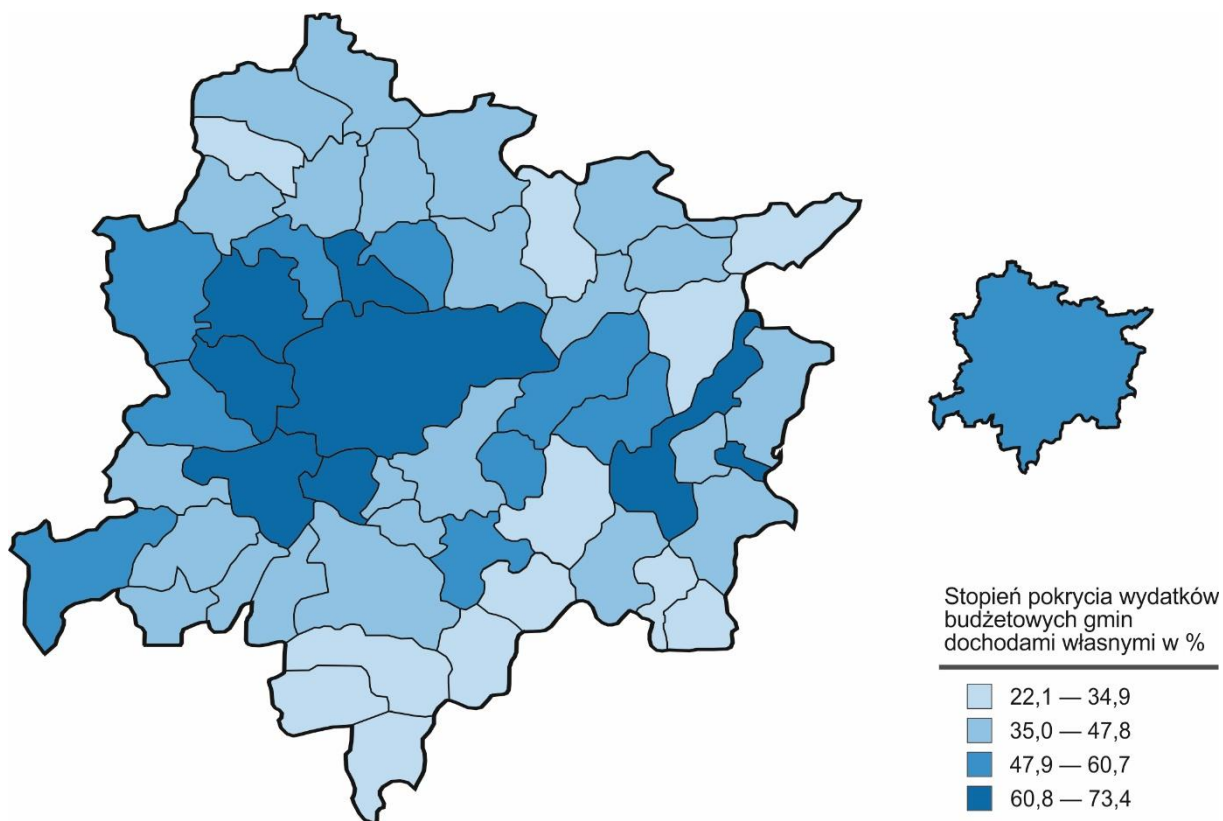
Czynnikami, które wpływają na poziom dochodów i wydatków ogółem gmin w obrębie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego są lokalne warunki społeczno-ekonomiczne, jak również gęstość zaludnienia. Najwyższe dochody w 2015 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wystąpiły w gminach, gdzie zwykle koncentruje się lokalne życie społeczno-gospodarcze (Niepołomice – 4645,83 zł, Wielka Wieś – 4971,51 zł, Kraków – 5424,19 zł. W przypadku gminy Wielka Wieś wysoki wskaźnik dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca spowodowany był małą liczbą osób, które zamieszkują obszar gminy.

Najwyższe dochody ogółem w obrębie gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. wystąpiły w: gminie Skawina – 159,3 mln zł, gminie Wieliczka – 216,7 mln zł oraz w mieście Krakowie – 4136,0 mln zł. Z kolei najniższe dochody ogółem w 2015 r. wystąpiły w gminie: Trzciana – 18,4 mln zł, Nowe Brzesko – 17,5 mln zł oraz gminie Koszyce – 17,0 mln zł. Jak wynika z zestawienia dochodów ogółem gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (patrz część tabelaryczna Tabl. A.15. – Dochody budżetów gmin ogółem), różnica w potencjale ekonomicznym między poszczególnymi gminami jest znacząca. W sposób szczególny widać to na przykładzie miasta Krakowa, którego dochód w 2015 r. stanowił 62,3% dochodu ogółem gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Znacząco wyższe dochody ogółem w przypadku miasta Krakowa czy innych gmin takich jak: Myślenice, Skawina czy Wieliczka wynikają przede wszystkim z wysokich dochodów własnych, w skład których wchodzi podatek (w tym od nieruchomości), opłat lokalnych, udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa z PIT i CIT oraz dochodów z majątku.

Relacja dochodów własnych do dochodów ogółem gmin i miast na prawach powiatu wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego pozwala ocenić, w jakim stopniu dochody poszczególnych jednostek są uzależnione od budżetu centralnego i przekazywanych dotacji, subwencji, a w jakim stopniu opierają się na lokalnej społeczności i dochodach przez nią wypracowanych. Pod tym względem wyróżnia się 14 gmin, którym w 2015 r. udało się wypracować samodzielnie dochód stanowiący co najmniej 50% ogółu dochodów ich budżetów. Aż 44 gminom w 2015 r., nie udało się pokryć wydatków dochodami własnymi na poziomie średniej dla całego Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, która w 2015 r. wyniosła 60,8% (średnia dla województwa małopolskiego wyniosła 52,0%).

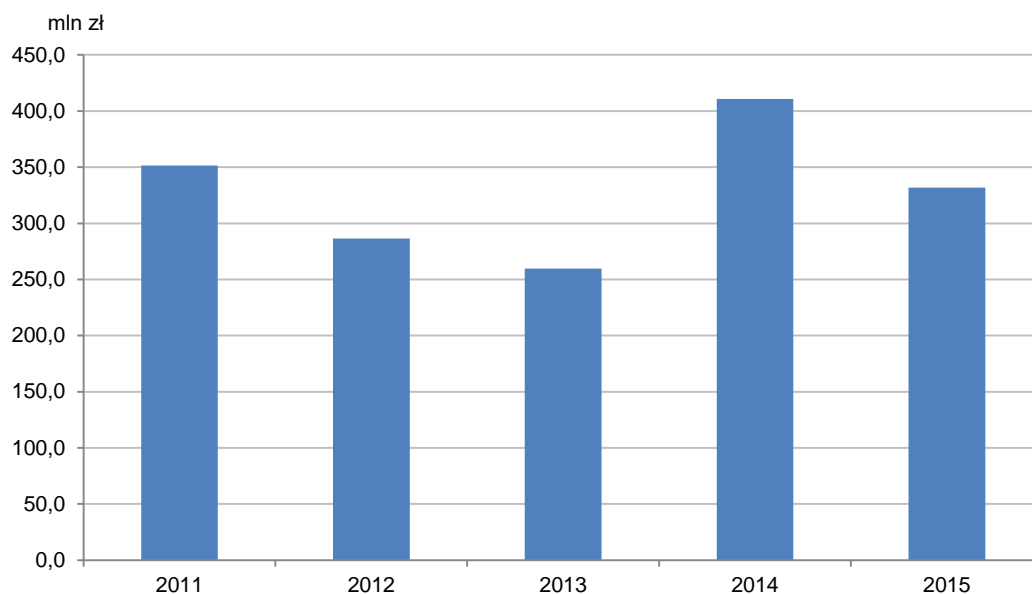

Mapa 3.2. Stopień pokrycia wydatków ogółem gmin dochodami własnymi w 2015 r.

Polska przystępując do Unii Europejskiej w 2004 r. rozpoczęła etap pozyskiwania środków dostępnych w ramach funduszy strukturalnych. Środki te zostały wykorzystane na rozwój obszarów wiejskich, tworzenia nowych miejsc pracy, czy modernizację infrastruktury drogowej i technicznej. Z roku na rok wysokość środków pozyskanych z funduszy strukturalnych stale rośnie. To dzięki tym pieniądзом Polska ma szansę rozwijać się w tempie niewspółmiernie szybkim w stosunku do krajów, które nie korzystają z takiej pomocy.

Wysokość środków pozyskanych z funduszy strukturalnych osiągnęła swój najwyższy poziom w 2014 roku. Gminy i miasta na prawach powiatu należące do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego pozyskały wówczas ogółem 410,7 mln zł, a więc o 151,0 mln zł więcej niż w 2013 r., kiedy to dochody budżetów JST wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego ze środków Unii Europejskiej wyniosły 259,7 mln zł.

Wykr. 3.2. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego w KOM pozyskane ze środków Unii Europejskiej**Tabl. 3.2. Środki otrzymane z budżetu Unii Europejskiej**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	w mln zł				
	Województwo małopolskie				
Ogółem	836,1	716,6	569,0	750,4	797,7
Gminy miejskie	174,1	137,1	179,9	268,2	261,7
Gminy wiejskie.....	291,7	277,1	194,9	247,4	308,4
Gminy miejsko-wiejskie	370,3	302,4	194,2	234,8	227,6
Razem	351,1	286,6	259,7	410,7	331,7
Gminy miejskie	92,3	66,0	125,5	196,9	134,7
Gminy wiejskie.....	84,2	82,5	64,6	48,4	84,0
Gminy miejsko-wiejskie	174,9	138,1	69,6	165,4	113,0

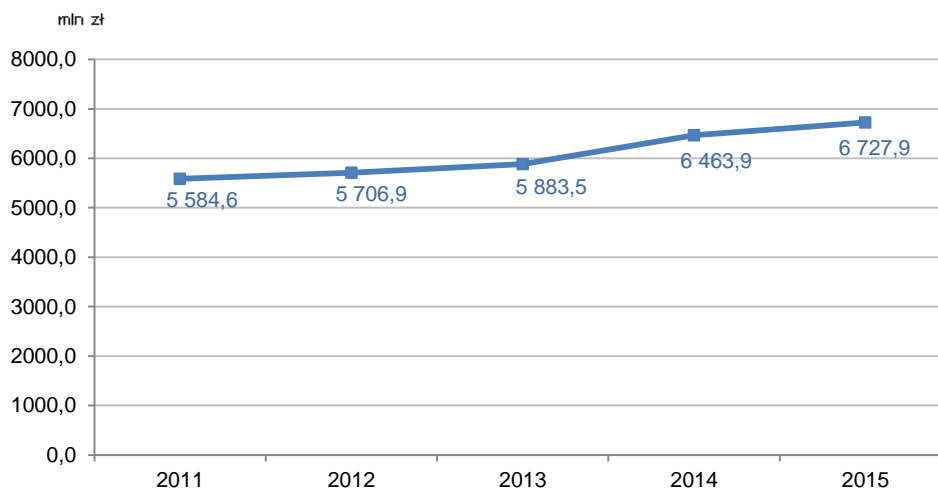
Łącznie na przestrzeni lat 2011 – 2015 gminy i miasta na prawach powiatu wchodzące w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego pozyskały z budżetu Unii Europejskiej 1640,1 mln zł. Zdecydowanie najwięcej środków z budżetu Unii Europejskiej w 2015 r. pozyskały gminy miejskie 134,7 mln zł (40,6%), gminy miejsko-wiejskie 113,0 mln zł (34,1%), a gminy wiejskie 84,0 mln zł (25,3%). W odniesieniu do województwa małopolskiego najwięcej środków z budżetu Unii Europejskiej w 2015 r. otrzymały gminy wiejskie – 308,4 mln zł (38,7%), gminy miejskie – 261,7 mln zł (32,8%) oraz gminy miejsko-wiejskie 227,6 mln zł (28,5%).

3.2. WYDATKI BUDŻETOWE GMIN KRAKOWSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

W gospodarce publicznej koniecznym jest ponoszenie ściśle określonych wydatków, które stanowią istotne narzędzie realizacji polityki społeczno-gospodarczej państwa. W okresie 2011 – 2015 wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego nieprzerwanie rosły. Część z tych wydatków była przeznaczona na działania inwestycyjne, a co za tym idzie miała bezpośrednie przełożenie na większy rozwój danego regionu. W 2011 r. wydatki ogółem gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wyniosły 5584,6 mln zł, natomiast w 2015 r. 6727,9 mln zł. Warto podkreślić, iż w okresie 2011 – 2015 trend rosnący wydatków dotyczył całego województwa małopolskiego (odpowiednio: w 2011 r. – 11675,2 mln zł, w 2015 r. – 13191,9 mln zł).

Na wydatki ogółem gmin Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego składały się wydatki bieżące oraz majątkowe. W 2015 r. wyniosły one odpowiednio: 5562,4 mln zł i 1165,5 mln zł. Ponad 3/4 ogółu wydatków bieżących (77,1%) stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych w kwocie 4289,6 mln zł, z kolei na wydatki majątkowe niemal w całości składały się wydatki inwestycyjne (96,0%, tj. 1118,4 mln zł).

Wykr. 3.3. Wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM

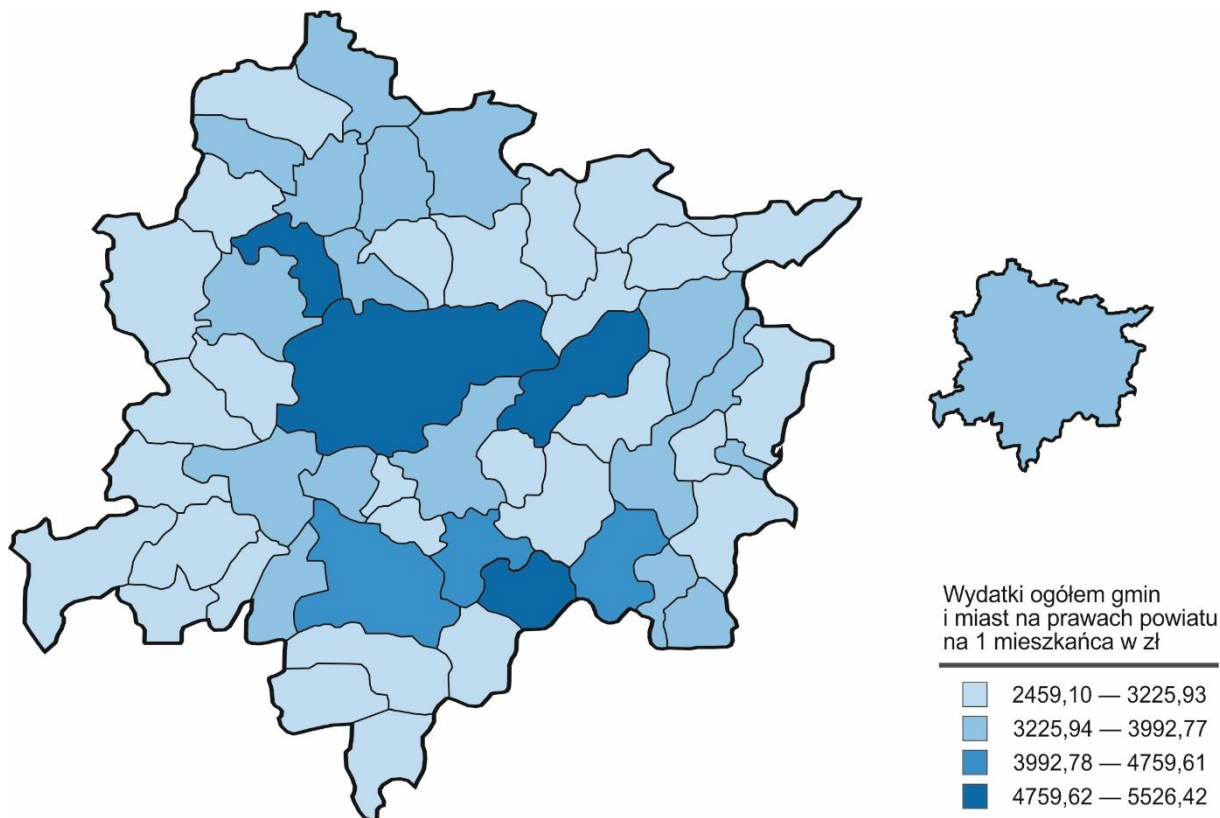
Analizując wydatki ogółem gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w latach 2011 – 2015 należy zwrócić uwagę na zestawienie wydatków według rodzaju gminy – tabl. 3.3. Zdecydowanie najwięcej wydatków ogółem spośród gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego uzyskały w 2015 r. gminy miejskie – 64,1%. Wydatki ogółem gmin miejsko-wiejskich w 2015 r. stanowiły 18,9% ogółu wydatków wszystkich gmin, natomiast gmin wiejskich 17,0%. Z roku na rok dynamika wydatków ogółem gmin rosła.

Tabl. 3.3. Wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM według rodzaju gminy

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	Gminy miejskie				
Razem w mln zł.....	3394,7	3572,0	3731,2	4178,9	4311,8
Dynamika (rok poprzedni=100).....	98,5	105,2	104,5	112,0	103,2
	Gminy wiejskie				
Razem w mln zł.....	1034,8	1022,1	1035,0	1090,5	1144,5
Dynamika (rok poprzedni=100).....	98,4	98,8	101,3	105,4	105,0
	Gminy miejsko-wiejskie				
Razem w mln zł.....	1155,0	1112,8	1117,2	1194,5	1271,6
Dynamika (rok poprzedni=100).....	115,1	96,3	100,4	106,9	106,5

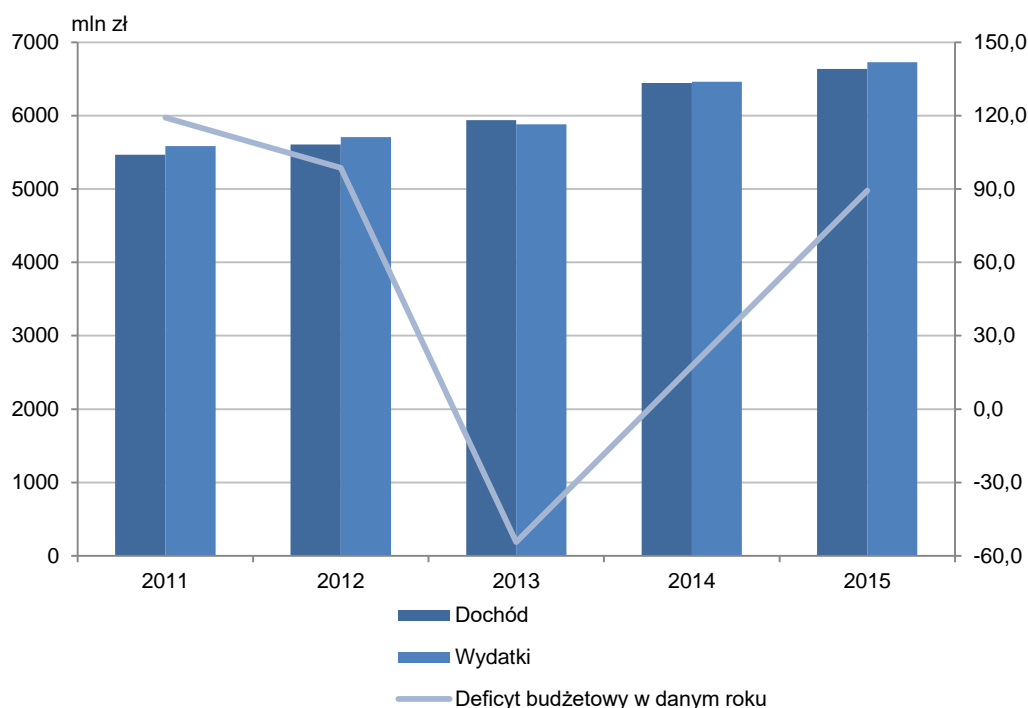
W 2015 r. gminy i miasta na prawach powiatu należące do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wydały ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca przeciętnie 4458,65 zł. Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wystąpiły w gminach: Raciechowice (5066,57 zł), Wielka Wieś (5463,92 zł), Kraków (5526,42 zł). W przypadku gmin Raciechowice oraz Wielka Wieś wysoki wskaźnik wydatków ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca spowodowany był małą liczbą osób, które zamieszkują obszar gminy. Najwyższe wydatki ogółem w gminach wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. odnotowano w gminach Myślenice (182,6 mln zł), Wieliczka (224,2 mln zł) oraz w gminie Kraków (4213,9 mln zł). Najniższe wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2015 r. wystąpiły w gminach: Trzyciąż (2593,33 zł), Kocmyrzów-Luborzyca (2497,99 zł) oraz Jerzmanowice-Przegonia (2459,10 zł). Najniższe wydatki ogółem w gminach wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wystąpiły w gminach Nowe Brzesko (17,2 mln zł), Lanckorona (16,7 mln zł) i Koszyce (16,6 mln zł).

Mapa 3.3. Wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.

Zestawiając dochody i wydatki gmin i miast na prawach powiatu wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w latach 2011 – 2015 widać, że wydatki w każdym roku (oprócz 2013 r.) były wyższe niż dochody. Przewaga wydatków nad dochodami świadczy o ujemnym wyniku finansowym budżetów gmin i miasta na prawach powiatów. W 2011 r. deficyt budżetów gmin i miast na prawach powiatów wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wyniósł 119,2 mln zł, natomiast w 2015 r. – 89,4 mln zł. Na przestrzeni lat 2011 – 2015 największy deficyt budżetowy odnotowano w 2011 r., natomiast nadwyżkę budżetową czyli sytuację, w której dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatów wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego były wyższe od wydatków ogółem odnotowano w 2013 r. i wyniosła ona 54,4 mln zł.

Wykr. 3.4. Dochody i wydatki ogółem gmin i miast na prawach powiatu w KOM

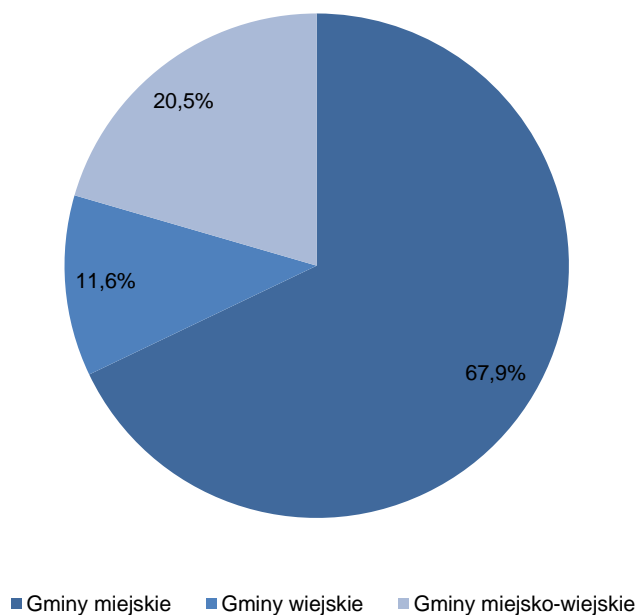
Utrzymujący się przez dłuższy czas deficyt budżetowy gmin i miast na prawach powiatu wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego skutkuje obciążeniami budżetowymi z tytułu kosztów obsługi deficytu budżetowego. Rosnące wydatki – w szczególności inwestycyjne, są po części związane z możliwością pozyskania źródeł finansowania inwestycyjnego z Unii Europejskiej oraz klauzuli wymagalnego wkładu własnego. Tylko w nielicznych przypadkach całość wydatków na dany projekt mogła pochodzić z funduszy unijnych.

W 2015 r. skumulowane zobowiązania gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wyniosły 3023,0 mln zł. Najwyższa kwota skumulowanych zobowiązań na koniec 2015 r. wystąpiła w gminie Wieliczka 129,8 mln zł (59,9% rocznego dochodu budżetu gminy), gminie Myślenice 170,2 mln zł (129,2% rocznego dochodu budżetu gminy) oraz gminie Kraków 2012,8 mln zł (48,7 % rocznego dochodu budżetu gminy). Z kolei najniższa kwota skumulowanych zobowiązań na koniec 2015 r. wystąpiła w gminie Jerzmanowice-Przegonia 2,6 mln zł (8,4% rocznego dochodu budżetu gminy), gminie Trzyciąż 0,6 mln zł (2,7% rocznego dochodu budżetu gminy) oraz gminie Koniusza 0,4 mln zł (1,3% rocznego dochodu budżetu gminy).

Najwyższa kwota zobowiązań na koniec 2015 r. wystąpiła w miastach na prawach powiatu, było to 2051,3 mln zł, co stanowiło 67,9% zobowiązań wszystkich gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. W gminach miejsko-wiejskich kwota zobowiązań na koniec 2015 r. osiągnęła poziom 619,8 mln zł, co stanowiło 20,5% zobowiązań

wszystkich gmin w ramach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Najmniejszy udział w całkowitym zadłużeniu miały gminy wiejskie – 351,9 mln zł, co stanowiło 11,6% ogółu zadłużenia gmin w ramach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

Wykr. 3.5. Skumulowane zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST w ramach KOM w 2015 r.

ROZDZIAŁ 4. USŁUGI PUBLICZNE

Samorządy gminne jednostek tworzących Krakowski Obszar Metropolitalny są podstawowym szczeblem administracji publicznej, zajmującym się dostarczaniem szerokiego spektrum usług publicznych. Ich zadaniem jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty własnych mieszkańców, w szczególności w zakresie: ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, kultury, gminnej infrastruktury - wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, ochrony środowiska oraz organizacji ruchu drogowego i lokalnego transportu zbiorowego.

W oparciu o zestaw zmiennych określonych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 przeprowadzono badanie dostępu do usług publicznych w gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, wyznaczając obszary o różnym stopniu dostępności usług publicznych o charakterze społecznym. Analizie poddano 18 zmiennych, z 5 obszarów tematycznych: edukacja gimnazjalna, wychowanie przedszkolne, ochrona środowiska, kultura, pomoc społeczna i opieka zdrowotna. Na wstępie określono charakter każdej z badanych cech, tj. czy jest stymulantą (wzrost wartości zmiennej świadczy korzystnie o rozwoju gminy) czy destymulantą (spadek wartości zmiennej wpływa korzystnie na rozwój gminy). Wszystkie analizowane zmienne zostały zestawione w tabeli poniżej.

Tabl. 4.1. Wykaz wskaźników wyznaczonych do analizy dostępności usług publicznych w gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego według charakteru cechy

Wyszczególnienie	Charakter cechy
Edukacja gimnazjalna	
Współczynnik skolaryzacji netto (gimnazja).....	stymulanta
Liczba mieszkańców przypadająca na 1 etat nauczyciela w gimnazjum dla dzieci i młodzieży bez szkół specjalnych)	destymulanta
Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej	stymulanta
Wychowanie przedszkolne	
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.....	stymulanta
Liczba przedszkoli na 10 tys. ludności.....	stymulanta
Ochrona środowiska	
Długość sieci wodociągowej na 100 km ²	stymulanta
Długość sieci kanalizacyjnej na 100 km ²	stymulanta
Odsetek osób korzystających z kanalizacji.....	stymulanta
Odsetek osób korzystających z wodociągów.....	stymulanta
Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków	stymulanta

Wyszczególnienie	Charakter cechy
Kultura	
Liczba domów, ośrodków kultury, świetlic i klubów na 10 tys. mieszkańców	stymulanta
Odsetek osób uczestniczących w imprezach w domach, ośrodkach kultury, świetlicach, klubach	stymulanta
Liczba mieszkańców na 1 placówkę biblioteczną	destymulanta
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności.....	stymulanta
Pomoc społeczna	
Odsetek osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.....	destymulanta
Opieka zdrowotna	
Liczba praktyk lekarskich na 10 tys. ludności.....	symulanta
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności.....	stymulanta
Zgony na 1000 ludności.....	destymulanta

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

Dla określenia poziomu konkurencyjności danej gminy posłużono się wskaźnikiem J. Perkala. Metoda ta umożliwia porównywanie ze sobą poszczególnych mierników rozwoju oraz pozwala na wyznaczenie dla każdej gminy syntetycznego wskaźnika, wskazującego na pozycję jednostki terytorialnej w rankingu¹².

Na podstawie wskaźnika syntetycznego Perkala przyporządkowano gminy do danej klasy rozwoju. Konstrukcja przedziałów odbywała się w oparciu o średnią arytmetyczną ($\bar{x}$) i odchylenie standardowe (S_e) wskaźnika, w zakresach¹³:

Tabl. 4.2. Konstrukcja przedziałów w analizie dostępności usług publicznych w gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego

Dostępność usług publicznych	Przedział
Niedostateczna.....	$W \leq \bar{x} - S_e$
Dostateczna.....	$\bar{x} - S_e < W \leq \bar{x}$
Dobra.....	$\bar{x} < W \leq \bar{x} + S_e$
Bardzo dobra.....	$W > \bar{x} + S_e$

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

W efekcie analizy otrzymanych wyników powstała mapa, ilustrująca aktualny stan dostępności i koncentracji usług publicznych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, umożliwiającą porównania w ujęciu przestrzennym.

Pierwsze dwie pozycje rankingu zajmują ośrodki miejskie (Bochnia i Kraków) co jest spodziewanym wynikiem. Dalsze miejsca zajmują gminy miejsko-wiejskie Myślenice oraz

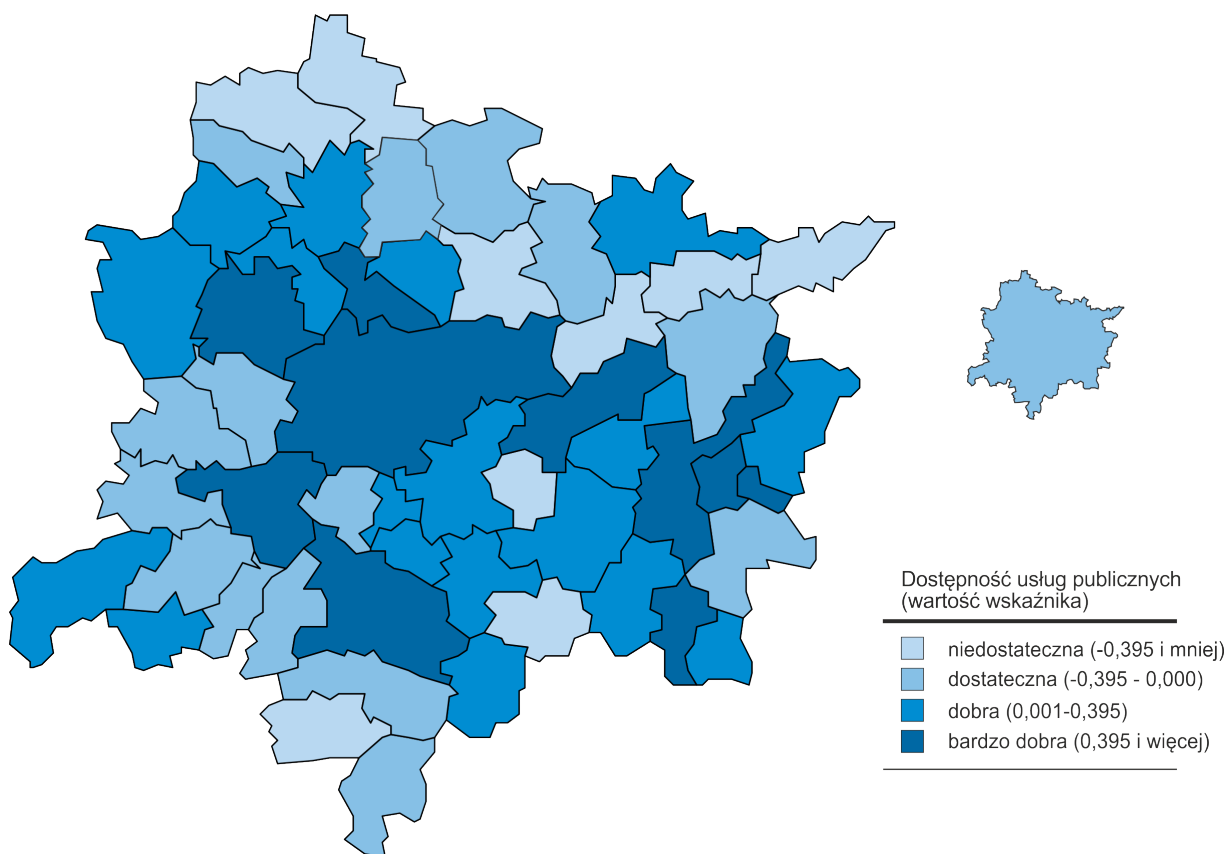
¹² Por. Namyślak B., 2007, Zastosowanie metody wskaźników przyrodniczych Perkala do badania poziomu konkurencyjności regionów w Polsce, Wiadomości Statystyczne nr 9, str. 58-70

¹³ Por. Makać W., 1998, Ranking pod względem sytuacji na rynku pracy, Wiadomości Statystyczne nr 9, 56-70.

Niepołomice ale kolejne dwie pozycje i także ocenę bardzo dobrą gminy wiejskie Zielonki i Zabierzów.

Oba obszary miejskie przodują pod względem długości sieci wodno-kanalizacyjnej jak i odsetka korzystających z niej mieszkańców. Oba ośrodki zajmują także czołowe pozycje pod względem ilości czytelników korzystających z bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, co jest o tyle ciekawe w przypadku Krakowa, że pod względem liczby mieszkańców przypadających na 1 bibliotekę, w gorszej sytuacji w całym KOM jest tylko gmina Dobczyce, natomiast w Bochni współczynnik ten jest 2,5 krotnie niższy niż w Krakowie w Którym na jedną placówkę biblioteczną przypada ponad 10 000 mieszkańców. Syntetycznie, najgorzej na tle innych gmin KOM został oceniony (niedostatecznie) dostęp do usług publicznych w gminach: Raciechowice, Trzyciąż, Tokarnia, Igołomia-Wawrzeńczyce, Biskupice oraz Koszyce.

Mapa 4.1. Dostępność usług publicznych w gminach KOM w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

4.1. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Infrastruktura na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w ostatnich latach ulegała systematycznej modernizacji. Rozbudowano sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wynosiła na koniec 2015 r. 8,4 tys. km i w porównaniu z 2011 r. wzrosła o 9,4%. Sieć kanalizacyjna miała łącznie z kolektorami 5,7 tys. km długości i była o ponad 1,7 tys. km dłuższa niż w 2011 r.

4.1.1. SIEĆ KANALIZACYJNA, INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA I GAZOWA

Na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego występowało w 2015 r. znaczne zróżnicowanie w dostępie do infrastruktury komunalnej.

Najdłuższą sieć kanalizacyjną na terenie KOM posiadało w 2015 r. miasto Kraków (1,4 tys. km – niemal 1/4 długości całej sieci kanalizacyjnej w KOM), a w dalszej kolejności gmina Myślenice (0,5 tys. km – 8% ogólnej długości sieci w KOM), która zajęła miejsce gminy Zabierzów w porównaniu z 2011 rokiem rozbudowując sieć o ponad 300 km. Najkrótszą sieć kanalizacyjną, nieprzekraczającą 0,01 tys. km posiadały natomiast gminy: Drwinia, Igołomia-Wawrzeńczyce (jest ona także jedyną gminą KOM, której sieć się pomniejszyła od 2011 roku), Raciechowice, Biskupice oraz Lanckorona. Nieprzekraczające tego progu w 2011 roku gminy Trzyciąż, Świątniki Górne, Michałowice oraz Trzciana rozbudowały swoje sieci o odpowiednio 17,9 km, 16,7 km, 19,1 km oraz 32,8 km. Długość sieci kanalizacyjnej w gminach miejskich wyniosła łącznie 1,6 tys. km (wzrost o 117,7 km), a w gminach wiejskich – 2,3 tys. km (wzrost o 688,8 km).

Tabl. 4.3. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej^a w km
Stan w dniu 31 XII

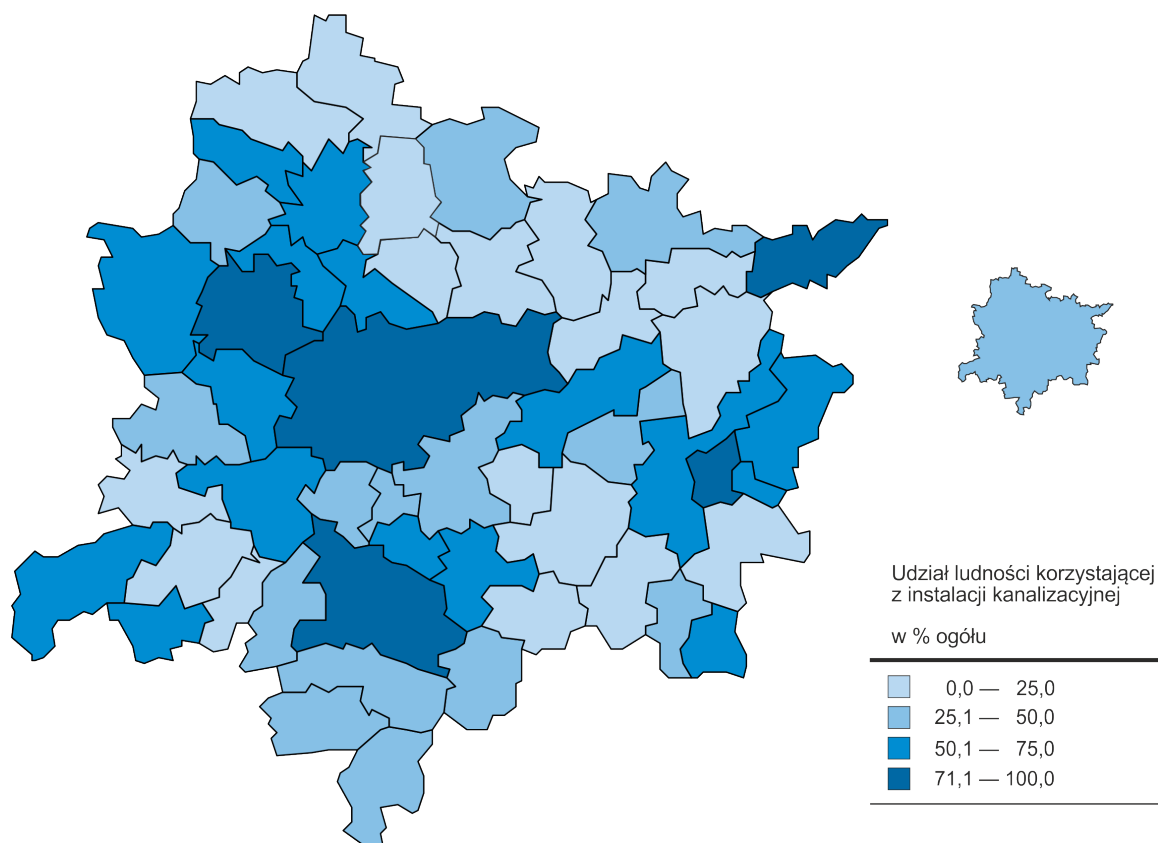
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Razem	4 055,20	4 353,50	4 758,40	5 228,90	5 762,70
Gminy miejskie	1 447,5	1 476,6	1 510,6	1 537,1	1 565,2
Gminy wiejskie	1 573,9	1 700,8	1 954,6	2 131,9	2 262,7
Gminy miejsko-wiejskie	1 033,8	1 176,1	1 293,2	1 559,9	1 934,8

a Sieć rozdzielcza i kolektory.

Siecią kanalizacyjną odprowadzono w 2015 roku z KOM 64 tys. dam³ ścieków, co oznacza spadek w porównaniu z 2011 roku (przy stale rosnącej liczbie ludności korzystającej z sieci) o 2,2 tys. dam³. Najwięcej nieczystości odprowadzono z terenu miasta

Krakowa (aż 74% ogółu), a w dalszej kolejności z gminy Wieliczka (2,4%) i Niepołomice (2,2%). Najmniej ścieków odprowadzono z obszaru gmin: Drwinia i Biskupice (poniżej 0,01 dam³). Łączna ilość ścieków odprowadzonych z terenu KOM stanowiła 60,7% ogólnej objętości ścieków odprowadzonych w województwie małopolskim. Największe zmiany w ilości odprowadzanych ścieków w KOM wystąpiły w Krakowie, gdzie odprowadzono 5,4 tys dam³ ścieków mniej niż w 2011 roku, oraz gminach Zabierzów i Myślenice gdzie wartości te wzrosły odpowiednio o 398 dam³ i 393 dam³ ścieków.

Mapa 4.2. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

Analogicznie do ilości dostępnej sieci kanalizacyjnej, na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego występowały znaczne różnice w udziałach ludności z niej korzystającej. Podczas gdy na terenie gmin miejskich – Bochni i Krakowa udział ten osiągał blisko 90% (91,6% w przypadku Krakowa oraz 89,9% w przypadku Bochni), w niektórych gminach KOM z instalacji kanalizacyjnej korzystał nawet mniej niż co 20 mieszkańców (Igołomia-Wawrzeńczyce – 1,6% czy Biskupice – 1,1%). Gminy o najsłabszej infrastrukturze

kanalizacyjnej niekoniecznie były przy tym położone peryferyjnie, a częstokroć wręcz sąsiadowały z jednostką centralną metropolii.

Podobnie jak sieć kanalizacyjna, najdłuższa sieć wodociągowa w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym znajdowała się w Krakowie (1,4 tys. km – 16,7% ogółu, co oznacza wzrost o 100 km względem 2011 roku), a w dalszej kolejności w gminach: Wieliczka (0,4 tys. km – 5,5% ogółu) i Myślenice (0,4 tys. km – 4,2% ogółu). Najkrótszą natomiast sieć wodociągową, o długości nieprzekraczającej 0,01 tys. km posiadały gminy: Pcim, Lubień oraz Tokarnia.

Tabl. 4.4. Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej w km
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Razem	7 664,1	7 784,6	8 044,7	8 169,2	8 386,3
Gminy miejskie	1 380,1	1 398,9	1 425,0	1 450,9	1 479,8
Gminy wiejskie	3 719,2	3 790,4	3 910,7	3 946,6	4 038,0
Gminy miejsko-wiejskie	2 564,8	2 595,3	2 709,0	2 771,7	2 868,5

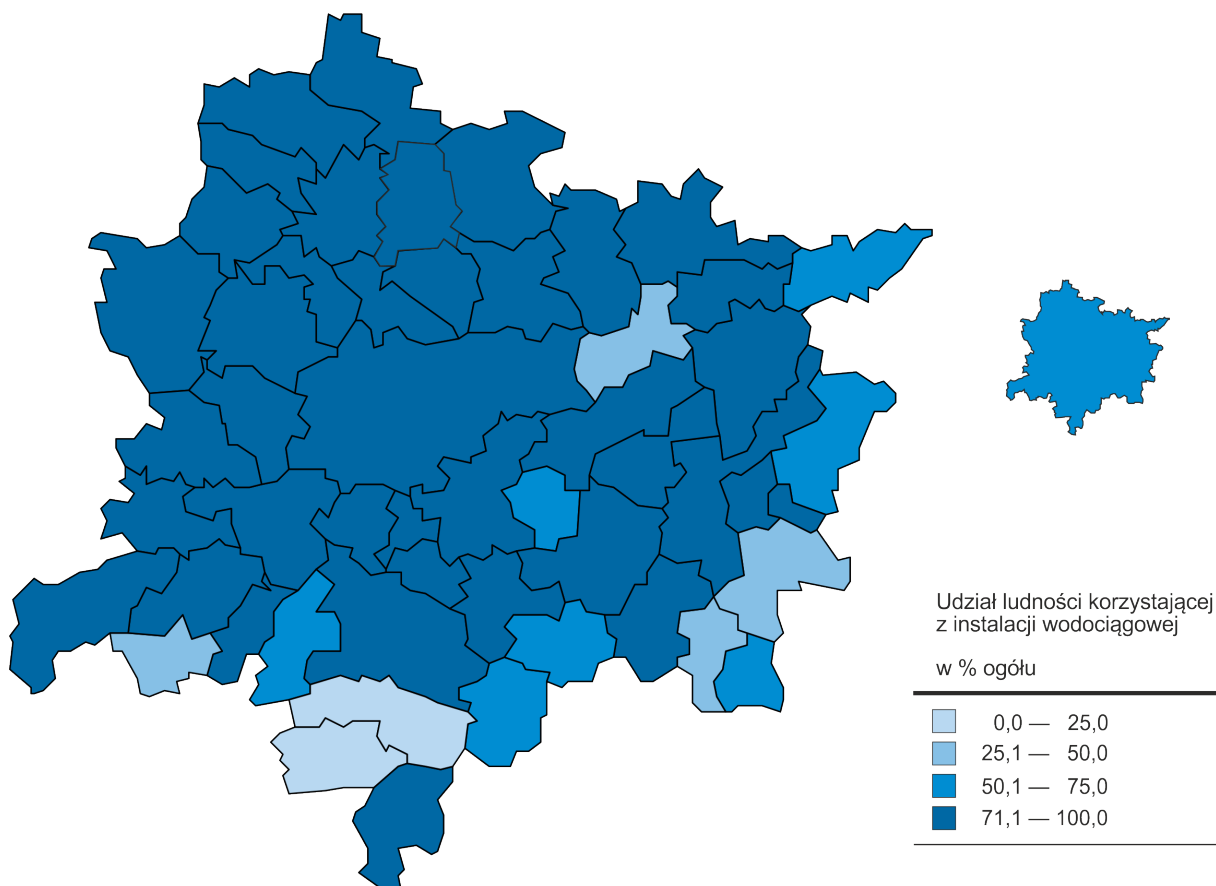
Łączna długość sieci wodociągowej rozdzielczej w gminach miejskich stanowiła w 2011 r. 17,6% ogółu sieci na terenie KOM, przy czym samym w Krakowie odsetek ten wyniósł 16,7%. Sieć wodociągowa zlokalizowana w gminach wiejskich KOM stanowiła natomiast niemal połowę (48,1%) jej całkowitej długości.

Tak jak w przypadku infrastruktury kanalizacyjnej, na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego dało się zaobserwować znaczne różnice w udziałach ludności korzystającej z sieci wodociągowej. W tym przypadku wyraźnie odróżniały się poza Krakowem, także peryferyjne gminy KOM jak Lubień i Trzyciąż na równi z sąsiadującymi z Krakowem Kocmyrzów-Luborzyca oraz Zabierzów, które mogły poszczycić się ponad 99% odsetkiem korzystających z sieci wodociągowej (udział odpowiednio: 99,7 dla Krakowa, 99,9% - Lubień, 99,5% - Trzyciąż, 99,7% - Kocmyrzów-Luborzyca oraz 99,1% - Zabierzów). W tym samym czasie, podobnie jak w 2011 roku najmniejszy odsetek korzystających z sieci wodociągowej zanotowano w gminach Pcim i Tokarnia z wodociągu korzystał mniej niż co 10 mieszkańców (odpowiednio: 9,7% i 3,6%).

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wyniosło 53,7 tys. dam³ (wzrost o 0,6 dam³ w stosunku do 2011 roku) tj. średnio 35,6 m³ (spadek o 0,1 m³ w stosunku do 2011 roku) na 1 mieszkańca. Oznacza to, że zużycie wody na terenie KOM stanowiło w 2011 r. 59,5% ogółu zużycia wody w gospodarstwach domowych województwa małopolskiego. Najwięcej wody na osobę w KOM zużyto w gospodarstwach domowych z terenu gminy Kraków – 45,7m², która zdetronizowała

gminę Koniusza, gdzie zużycie spadło z 51,1 m³ w 2011 roku do 42,3 m³ w 2015 roku. Najmniejsze zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca spośród gmin KOM wystąpiło w gminach Tokarnia i Pcim – poniżej 1,0 m³.

Mapa 4.3. Korzystający z sieci wodociągowej w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. z liczącej 9,5 tys. km sieci gazowej w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym korzystało 1066 tys. odbiorców. Liczba osób korzystających z sieci gazowej była tym samym w 2015 r. niższa o 14,4 tys. osób (1,3%) w porównaniu z 2011 r.

Najdłuższą sieć gazową w 2015 roku posiadały miasto Kraków (1,8 tys. km, czyli 19,0% długości sieci w całym KOM) i gmina Wieliczka (0,5 tys. km – 5,6% ogólnej długości sieci). Najkrótszą siecią, nieprzekraczającą 0,01 tys. km dysponowały natomiast gminy: Raciechowice oraz Koszyce (które są jedyną gminą KOM bez sieci gazowej). W gminach miejskich sieć gazowa liczyła łącznie 1,9 tys. km, co stanowiło 1/5 ogólnej długości sieci w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym. Sieć gazowa w gminach wiejskich KOM stanowiła natomiast niecałą połowę (45,8%) jej całkowitej długości.

Sieć gazowa w całym KOM wydłużyła się w porównaniu do 2011 roku, łącznie o 0,6 tys km, jednocześnie tracąc na długości w siedmiu gminach, w tym najwięcej w Wieliczce -

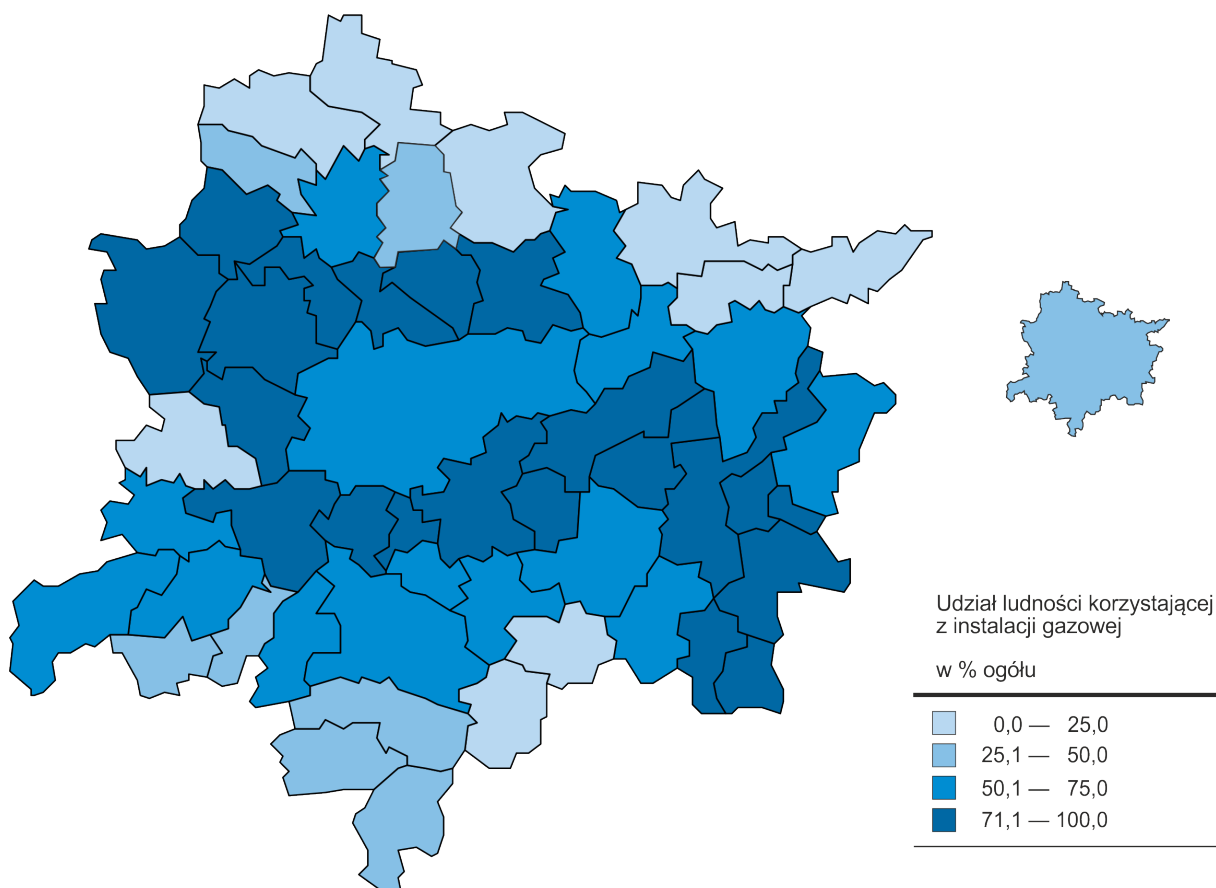
126 km, następnie w gminach: Kocmyrzów-Luborzyca – 35 km, Igołomia-Wawrzeńczyce – 34 km, Siepraw – 24 km, Bochnia - 22 km, Sułoszowa – 13 km oraz Sułkowice 12 km. Największy wzrost długości sieci pomiędzy 2011 rokiem a 2015 rokiem miał miejsce w Krakowie wynosząc 198 km, następnie Niepołomicach – 127 km oraz gminie Zielonki – 87 km.

Tabl. 4.5. Długość czynnej sieci gazowej w km
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Razem	8851,3	8900,7	8988,6	9081,9	9488,3
Gminy miejskie	1768,9	1779,3	1765,4	1780,1	1945,4
Gminy wiejskie	4022,6	4043,2	4111,3	4158,4	4344,5
Gminy miejsko-wiejskie	3059,7	3078,2	3111,8	3143,4	3198,4

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 4.4. Korzystający z sieci gazowej w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

Dostępność sieci gazowej, mierzona udziałem ludności z niej korzystającej wykazywała w 2015 r. na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego znaczne zróżnicowanie przestrzenne. Największą liczbą ludności korzystającej z sieci gazowej charakteryzował się obszar miasta centralnego wraz pierścieniem otaczających go gmin oraz drugie miasto metropolii – Bochnia, także wraz z sąsiednimi gminami. Im dalej od miast, tym udział korzystających z sieci gazowej był mniejszy, osiągając najniższe wartości przy północnych i południowych granicach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej cechował się także znacznym zróżnicowaniem wielkościowym. W gminach: Kłaj, Wielka Wieś, Zielonki oraz Niepołomice przekraczał on poziom 90% (odpowiednio: 98,6%, 92,2%, 91,6% oraz Niepołomice 90,9%), podczas gdy w gminach Koszyce, Raciechowice i Nowe Brzesko nie przekroczyła 5% (odpowiednio: 0,1%, 3,1% i 4,3%).

Inaczej niż w przypadku korzystających z kanalizacji, w tym przypadku wyraźnie odróżniały się większe ośrodki KOM od jego obszarów peryferyjnych. Kraków, Bochnia i gmina miejsko-wiejska Myślenice mogły poszczycić się około 90% odsetkiem korzystających z wodociągu. Udział to odpowiednio: 91,6% dla Krakowa (99,7% w 2011 roku), 89,9% w Bochni oraz 89,0% w gminie Myślenice. W tym samym czasie w gminach Biskupice i Igołomia-Wawrzeńczyce z kanalizacji korzystał mniej niż co 20 mieszkańców (odpowiednio: 1,1% i 1,6%).

Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca KOM wyniosło w 2015 r. 155,9 m³. Największe zużycie gazu per capita odnotowano podobnie jak w 2011 roku w gminie Zielonki w której wyniosło 349,0 m³ (366,8 m³ w 2011 roku), Wielka Wieś – 312,7 m³ (287,9 m³ w 2011 roku), oraz Mogilany 292,2 m³ (292,3 m³ w 2011r) i Michałowice 271,6 m³ (289,4 m³ w 2011 roku) i a najmniejsze w gminie Raciechowice (zaledwie 3,5 m³). Gmina Koszyce jako nie posiadająca sieci, nie wykazała zużycia gazu. W Krakowie zużywano średnio 168,0 m³ (co oznacza wzrost o 3,7 m³ w stosunku do 2011 roku).

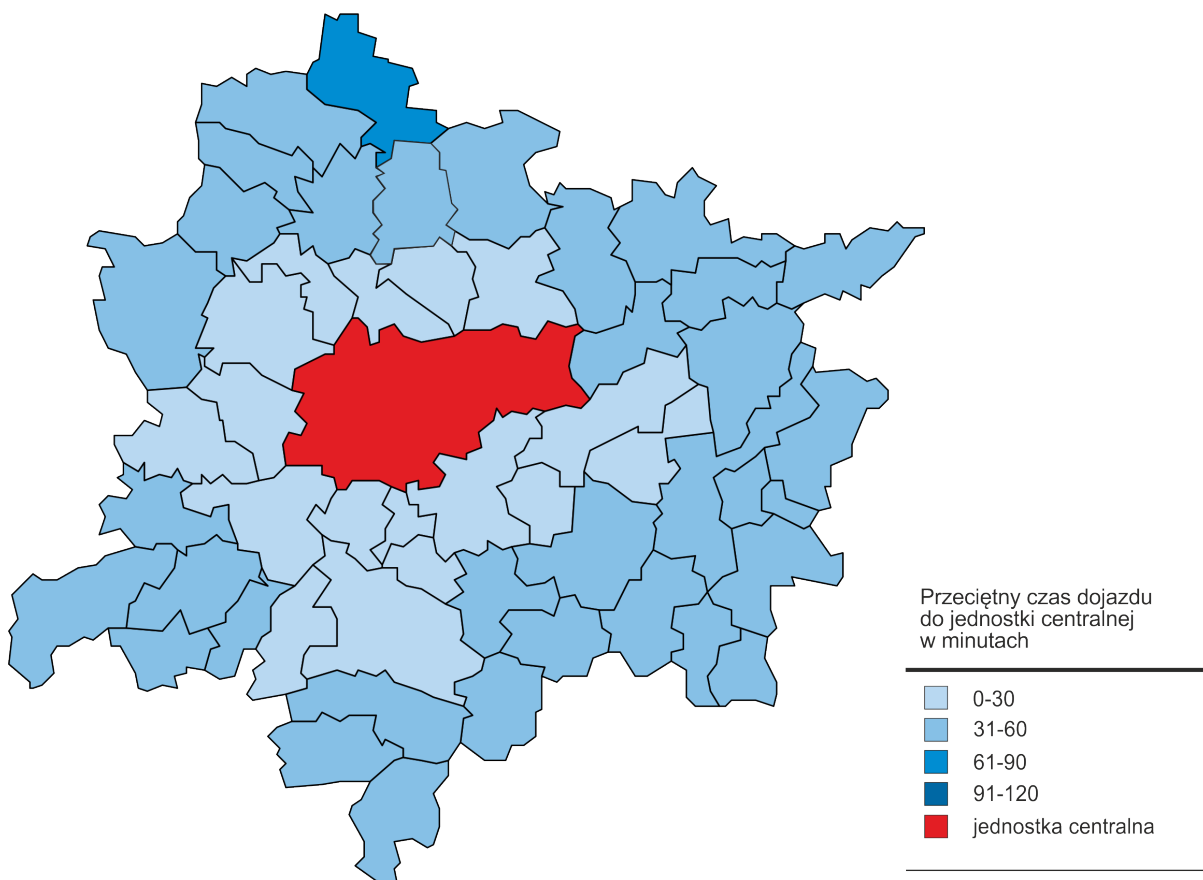
4.1.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNO-TRANSPORTOWA

Na podstawie analizy dostępności transportowej, która opracowana została w oparciu o dostępność czasową do ośrodka centralnego metropolii, wyznaczone zostały obszary wewnętrzne i peryferyjne KOM. W ramach analizy wyodrębniono gminy o najbardziej dogodnym położeniu pod względem czasu dojazdu do jednostki centralnej (Krakowa) oraz obszary problemowe, z czasem dojazdu powyżej 30 minut. Gminy o zbliżonym czasie dojazdu odpowiednio: drogami publicznymi i koleją oznaczone zostały na mapach tym samym kolorem.

Uzyskany zasięg stref o zbliżonym czasie dojazdu, nałożony na mapę z podziałem administracyjnym tworzy na mapie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego dwa pierścienie gmin położonych w bliższej i dalszej odległości od jednostki centralnej, przy czym strefa dojazdu w czasie pomiędzy 0-30 minut sięga aż do zachodniej i południowo - zachodniej granicy Obszaru. Strefa dojazdu w czasie pomiędzy 31 a 60 minut z kolei obejmuje głównie gminy graniczące z KOM. Najbardziej peryferyjna pod względem czasu dojazdu drogami publicznymi w ramach KOM jest gmina Gołcza leżąca na północnym krańcu Obszaru.

Mapa 4.5. Przeciętny czas dojazdu do jednostki centralnej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2014 r.
Transport drogowy

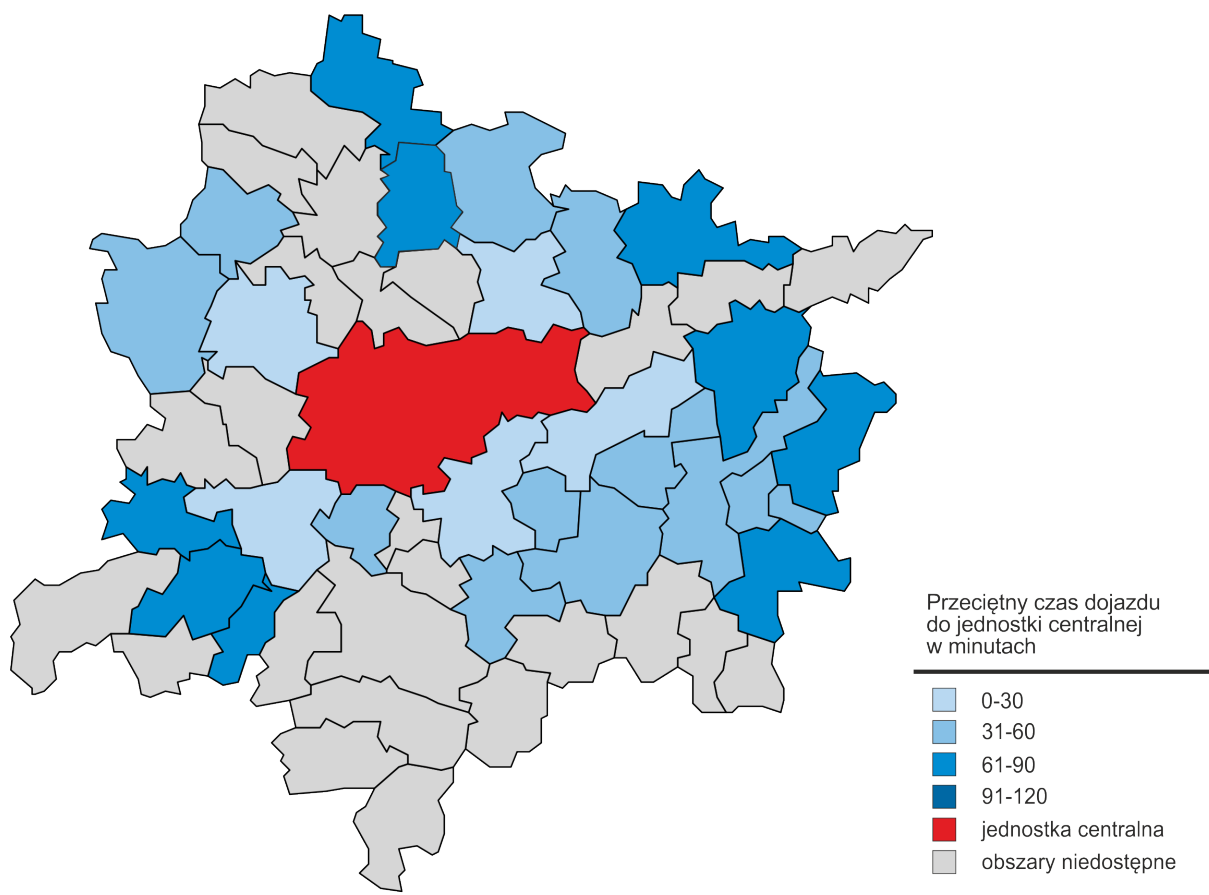

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Mapa dostępności komunikacyjnej jednostki centralnej metropolii w transporcie kolejowym wyraźnie pokazuje bardzo słabą dostępność gmin w KOM. Zasięg stref o zbliżonym czasie dojazdu wyraźnie pokrywa się tutaj z przebiegiem głównych linii kolejowych, szczególnie o przebiegu wschód-zachód, a uboga infrastruktura przyczynia się do powstawania obszarów komunikacyjnie wykluczonych. Bardzo wyraźnie zaznacza się

znaczny teren południowej części KOM, zupełnie niedostępny koleją, a także podobny, aczkolwiek obszarowo mniejszy w jego północnej części i trzeci, najmniejszy – na północno-wschodnim krańcu KOM. Ze względu na brak linii kolejowych o odpowiednim przebiegu, niedostępne są nawet niektóre gminy bezpośrednio graniczące z jednostką centralną metropolii od południa i północy.

Mapa 4.6. Przeciętny czas dojazdu do jednostki centralnej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2014 r.
Transport kolejowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice, położony tuż przy północno-zachodniej granicy Krakowa, z dostępnością komunikacyjną zbliżoną do samego miasta, posiada dogodną lokalizację dla obsługi wszystkich gmin KOM. W 2015 roku Port Lotniczy obsłużył po raz pierwszy w historii liczbę 4 mln pasażerów rosnąc o 10,8 % w stosunku do 2014 r. do 4,22 mln. Warto zauważyć, że w porównaniu do roku 2011 jest to prawie 30 procentowy wzrost liczby odprawionych pasażerów, świadczący o niezwykle dynamicznym rozwoju portu.

Tabl. 4.6. Ruch pasażerski w MPL im. Jana Pawła II Kraków-Balice

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Razem	2923961	2680322	2863996	3014060	3438758	3647616	3817792	4221171
Przyjazdy	1443804	1323476	1414237	1489485	1697886	1806212	1896691	2096792
Wyjazdy	1464917	1341304	1429293	1512187	1722070	1835626	1916867	2117009
Tranzyt.....	15240	15542	20466	12388	18802	5778	4234	7370

Ź r ó d ł o: opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice Sp. z o.o.

4.1.3. INFRASTRUKTURA TELEINFORMATYCZNA

Dostęp do nowoczesnych usług telekomunikacyjnych i szerokopasmowej transmisji danych stanowi obecnie jeden z warunków krytycznych dla rozwoju gospodarczego i społecznego obszaru. Wyzwania współczesnego społeczeństwa informacyjnego oraz dynamicznie rosnące zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne wymagają z kolei obecności nowoczesnej infrastruktury.

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego dostęp do infrastruktury teleinformatycznej można ocenić jako dobry. Zjawisko tzw. wykluczenia cyfrowego, czyli braku dostępu do technologii cyfrowych, dotyczące głównie społeczności terenów wiejskich i słabiej zurbanizowanych, nie odnosi się raczej do tutejszych mieszkańców. Dostępne są usługi szerokopasmowe, zarówno w tradycyjnych technologiach kablowych, jak i bezprzewodowych, w oparciu o UMTS, LTE, CDMA.

W 2015 r. na terenie Krakowskiego Obszaru działały 4 dwuzakresowe sieci telefonii komórkowej drugiej generacji w technologii GSM, w których usługi świadczyło kilku ogólnopolskich operatorów. Funkcjonowały także sieci trzeciej generacji w technologii UMTS, umożliwiające oprócz wysokiej jakości usług głosowych świadczenie usług szerokopasmowego dostępu do Internetu. Bezprzewodowy, szerokopasmowy dostęp do Internetu umożliwiały także 2 sieci w technologii CDMA, uzupełniające zasięg usług szerokopasmowych szczególnie na terenach słabiej zaludnionych i wiejskich, gdzie technologia UMTS była dostępna w ograniczonym zakresie. Na terenie KOM powstały w 2015 r. również pierwsze stacje bazowe najnowszej technologii LTE o częstotliwości 2100Mhz, umożliwiającej transmisję danych z niedostępną dotąd prędkością.

Ilość pozwoleń radiowych dla stacji GSM (900/1800), UMTS (900/2100) i LTE (800/1800) oraz CDMA 420/450 wszystkich działających operatorów ilustruje poniższa tabela. Należy dodać, że jest to liczba zezwoleń, a nie działających stacji. Niektóre stacje mogły działać bez uzyskanego zezwolenia (wniosek złożony w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej,

w trakcie rozpatrywania, ale jeszcze bez decyzji), a niektóre mogły nie być jeszcze aktywne, pomimo uzyskanego przez operatora zezwolenia.

Tabl. 4.7. Pozwolenia radiowe dla stacji bazowych w 2015 r.
Stan w dniu 28 XII

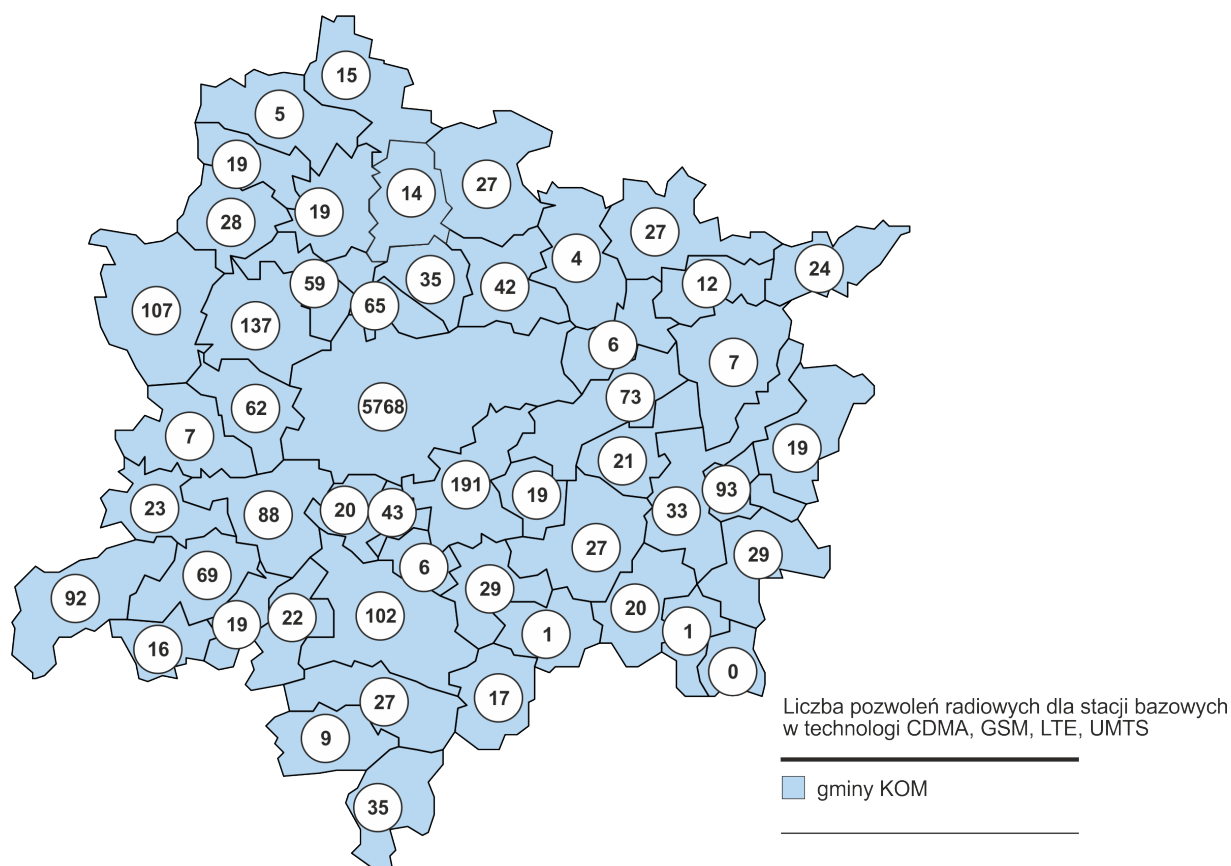
Wyszczególnienie	Pozwolenia radiowe	
	Razem	na 10 tyś. mieszkańców
Razem	7633	50,6
CDMA 420 i 450	22	0,1
GSM 900	1390	9,2
GSM 1800	966	6,4
UMTS 900	919	0,4
UMTS 2100	1374	5,2
LTE800	101	0,7
LTE 1800	2649	17,6
LTE 2100	212	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Jako że technologie GSM 1800 i UMTS 2100 zapewniają stosunkowo dużą pojemność sieci, ale ich wadą jest stosunkowo niewielki zasięg stacji, wdrażane są głównie na obszarach związanych z dużym natężeniem ruchu telekomunikacyjnego (np. centra miast, tereny atrakcyjne turystycznie). Technologie GSM 900 i UMTS 900 umożliwiają natomiast operatorom pokrycie dużych, słabiej zaludnionych obszarów relatywnie niewielkim kosztem. Ze względu na ową specyfikę i techniczne właściwości poszczególnych zakresów częstotliwości, nadajniki w wyższych, „pojemnościowych” zakresach częstotliwości skupiały się w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym głównie na terenach bardziej zurbanizowanych, a zwłaszcza na terenie miasta centralnego i jego najbliższych okolic. Nadajniki w niższych, „zasięgowych” zakresach częstotliwości, były rozmieszczone bardziej równomiernie. Dotyczyło to szczególnie technologii GSM, dostępnej szeroko w całym KOM.

Odnosząc ilość pozwoleń stacji bazowych do liczby ludności zamieszkałej na danym terenie można stwierdzić, że w 2015 r. najlepszy dostęp do usług telefonii komórkowej drugiej generacji mieli mieszkańcy gmin: Wieliczka, Krzeszowice, Zabierzów, Myślenice oraz miasta Krakowa. Najmniejsza liczba pozwoleń w przeliczeniu na liczbę mieszkańców znajdowała się natomiast w gminach: Trzciana, Siepraw, Raciechowice. W gminie Żegocina nie odnotowano w 2015 r. żadnego pozwolenia na stację bazową.

Mapa 4.7. Pozwolenia radiowe dla stacji bazowych w 2015 r.
Stan w dniu 28 XII

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Należy pamiętać, że wiele lokalizacji stacji GSM i UMTS nakłada się na siebie. Sukcesywnie wyłączane są także stacje starszych technologii, które zastępują stacje technologii nowocześniejszych, np. stacje GSM 1800 ustępują miejsca stacjom LTE. Stacje CDMA z kolei, ze względu na bardzo dobre warunki propagacyjne, a więc duże zasięgi, przy stosunkowo małej pojemności sieci, wykorzystywane są do świadczenia usług dostępu do Internetu w rejonach, w których do tej pory nie była dostępna szybka transmisja danych.

4.2. EDUKACJA

4.2.1. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

W polskim systemie edukacji pierwszy etap kształcenia stanowi wychowanie przedszkolne, które realizowane jest w placówkach wychowania przedszkolnego. Wśród nich wyróżnia się przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz (od roku szkolnego 2008/2009) zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

W roku szkolnym 2015/2016 na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego funkcjonowały 924 placówki wychowania przedszkolnego, które stanowiły 42,5% placówek zlokalizowanych w województwie małopolskim. Zestawiając dane dotyczące placówek w roku szkolnym 2015/2016 z danymi z roku 2011/2012 można zauważyć, że ich liczba wzrosła na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego o 12,8% (ze względu na wzrost liczby przedszkoli o 122 placówki), natomiast w województwie zanotowano wzrost o 8,7%.

Tabl. 4.8. Wychowanie przedszkolne¹⁴
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	2011/12	212/13	2013/14	2014/15	2015/16
Województwo małopolskie					
Placówki ogółem	2001	2070	2149	2177	2175
w tym przedszkolach....	986	1048	1120	1173	1216
Dzieci w placówkach	104437	110787	118253	114724	110727
w tym w przedszkolach	77739	84062	88514	88435	86923
Miejsca w przedszkolach	79956	85741	91061	95299	96890
Krakowski Obszar Metropolitalny					
Placówki razem	819	859	905	919	924
w tym przedszkola.....	445	484	517	538	567
Dzieci w placówkach	47695	51524	54839	54498	53086
w tym w przedszkolach	37656	41502	43373	43937	43884
Miejsca w przedszkolach	39646	43036	45607	47827	49006

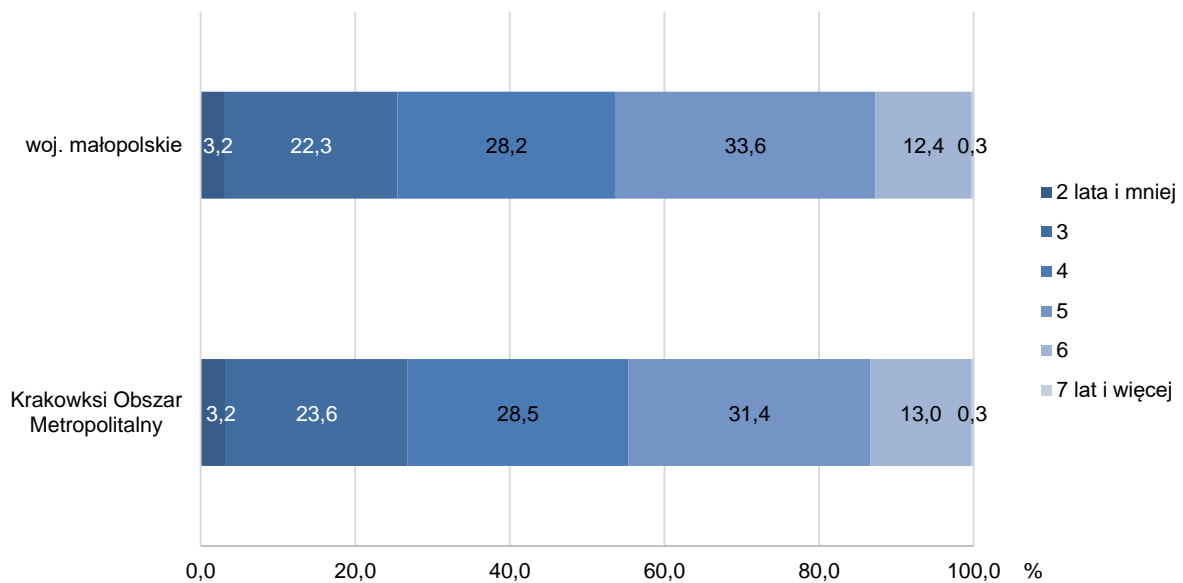
W strukturze placówek realizujących wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2015/2016 największy udział zaobserwowano w przypadku przedszkoli (567 placówek tego typu stanowiło 61,4%). Na drugim miejscu znalazły się oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (305 placówek stanowiło 33,0%), a pozostałe 5,6% udziału przypadło na 52 punkty przedszkolne. Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego nie prowadził działalności żaden zespół wychowania przedszkolnego. Największą liczbą placówek

¹⁴ Dane dotyczące liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego nie są w pełni porównywalne ze względu na zmiany w ustawie o systemie oświaty (patrz uwagi ogólne, ust. 13. na str. 12).

wychowania przedszkolnego na terenie obszaru metropolitalnego charakteryzowało się miasto Kraków (361) oraz gminy miejsko-wiejskie: Wieliczka (52), Wadowice (30) oraz Myślenice (28).

W przedszkolach, stanowiących podstawę wychowania przedszkolnego, z roku na rok zwiększała się liczba miejsc przeznaczonych dla dzieci. Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w roku szkolnym 2015/2016 liczba miejsc w przedszkolach wynosiła 49,0 tys., a od roku szkolnego 2011/2012 wzrosła o 23,6% (dla porównania w województwie zaobserwowano wzrost o 21,2%). Miejsca oferowane przez przedszkola obszaru metropolitalnego stanowiły ponad połowę (50,6%) wszystkich miejsc dostępnych dla dzieci w przedszkolach w województwie małopolskim. Na jedno przedszkole znajdujące się w obszarze metropolitalnym przypadało przeciętnie 86 miejsc dla dzieci, a więc o 6 miejsc więcej w stosunku do przeciętnego przedszkola w województwie małopolskim.

Wykr. 4.1. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według wieku w roku szkolnym 2015/2016
Stan w dniu 30 IX 2015

W roku szkolnym 2015/2016 (według stanu w dniu 30 IX) wychowaniem przedszkolnym objętych zostało 53,1 tys. dzieci z terenu Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Stanowiły one 47,9% wszystkich dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w województwie małopolskim. Analizując dane dotyczące struktury dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według wieku, można zaobserwować, że największą grupę stanowiły pięciolatkowie – odpowiednio 31,4% dzieci w obszarze metropolitalnym oraz 33,6% w województwie małopolskim.

Na początku roku szkolnego 2015/2016 wśród dzieci w wieku 3–5 lat, odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego 90,6% i był wyższy niż w województwie małopolskim, gdzie odsetek wyniósł

84,1%. Wśród gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego największą liczbę wszystkich dzieci znajdujących się pod opieką placówek wychowania przedszkolnego zanotowano w Krakowie – 26,5 tys. Stanowiły one 50,0% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w obszarze metropolitalnym. Na kolejnych miejscach znalazły się gminy miejsko-wiejskie: Wieliczka (dzieci korzystające z placówek wychowania przedszkolnego stanowiły 4,4% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w obszarze metropolitalnym), Myślenice (3,2%) oraz Skawina (2,7%). Najmniej dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zaobserwowano w gminach Koszyce (0,2% dzieci uczęszczających do placówek w obszarze metropolitalnym), Nowe Brzesko (0,3%) i Gołcza (0,3%).

4.2.2. SZKOLNICTWO PODSTAWOWE, GIMNAZJALNE I PONADGIMNAZJALNE

W roku szkolnym 2015/2016 w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym działalność edukacyjną prowadziło 535 szkół podstawowych oraz 299 gimnazjów. Liczba szkół wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2011/2012 o 1,7% w przypadku szkół podstawowych oraz o 7,2% w przypadku gimnazjów. Szkoły podstawowe obszaru metropolitalnego stanowiły 36,6% wśród szkół podstawowych województwa małopolskiego, natomiast udział gimnazjów był wyższy. Stanowiły one 38,7% ogółu tego typu placówek w województwie.

Tabl. 4.9. Szkoły podstawowe i gimnazja¹⁵
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/216
Województwo małopolskie					
Szkoły podstawowe	1465	1450	1440	1452	1461
Uczniowie	202873	199069	196735	208722	220561
Absolwenci ^a	34985	33795	34255	33015	32400
Gimnazja	748	753	762	766	773
Uczniowie	110565	107215	105110	102582	100553
Absolwenci ^a	38231	36803	35784	34880	33933
Krakowski Obszar Metropolitalny					
Szkoły podstawowe	526	527	523	531	535
Uczniowie	83720	82715	82957	88496	94518
Absolwenci ^a	13782	13304	13790	13362	13203
Gimnazja	279	283	288	292	299
Uczniowie	43627	42345	41973	41268	40997
Absolwenci ^a	14941	14409	13835	13746	13348

a Stan na koniec poprzedniego roku szkolnego.

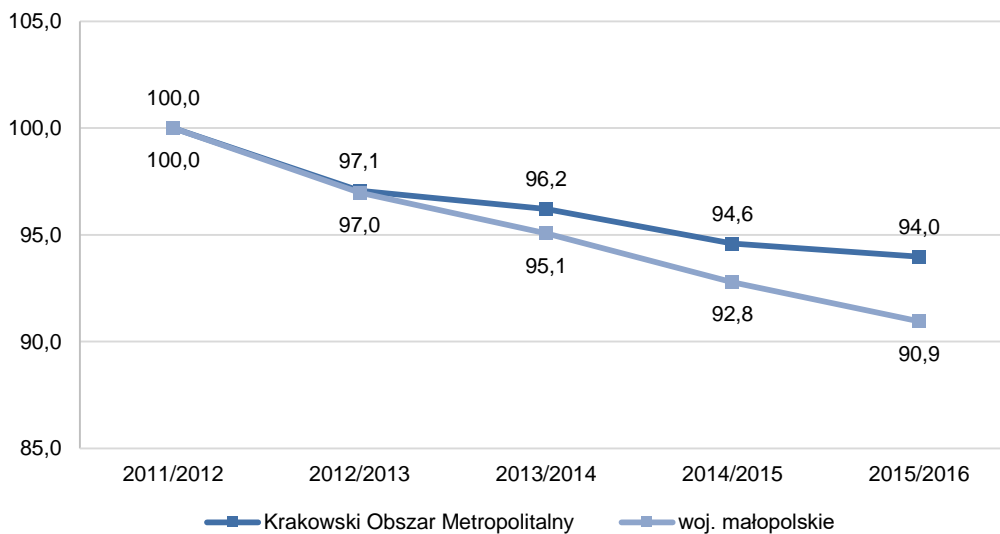
¹⁵ Dane dotyczące liczby uczniów w szkołach podstawowych nie są w pełni porównywalne ze względu na zmiany w ustawie o systemie oświaty (patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 12).

Do szkół podstawowych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 94,5 tys. uczniów. Stanowili oni 42,9% uczniów szkół podstawowych w województwie małopolskim. Struktura uczniów szkół podstawowych pod względem płci przedstawiła się tak samo w obszarze metropolitalnym jak i w województwie: mężczyźni stanowili 50,8% uczniów, natomiast kobiety – 49,2%.

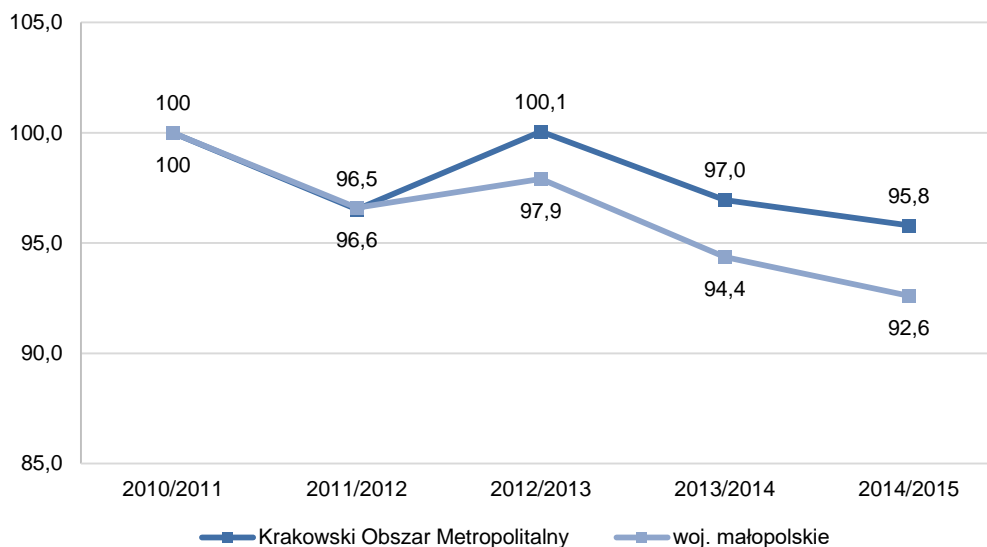
W gimnazjach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego naukę pobierało 41,0 tys. uczniów, a ich liczba zmniejszyła się w porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2012 o 2,6 tys. uczniów. W strukturze uczniów gimnazjów województwa małopolskiego gimnazjaliści z terenu Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego stanowili 40,8%. Analizując dane dotyczące struktury uczniów pod względem płci można zauważyć, że mężczyźni stanowili 52,1% w gimnazjach obszaru metropolitalnego i 51,5% w placówkach województwa małopolskiego, natomiast udział kobiet był równy 47,9% w szkołach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz 48,5% w szkołach województwa.

Wykr. 4.2. Dynamika liczby uczniów gimnazjów
Stan w dniu 30 IX, rok szkolny 2011/2012 = 100

W roku szkolnym 2014/2015 absolwentami szkół podstawowych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego zostało 13,2 tys. uczniów. W stosunku do roku szkolnego 2010/2011 zanotowano spadek o 4,2% podczas gdy liczba absolwentów w województwie małopolskim zmniejszyła się o 7,4%. Gimnazja obszaru metropolitalnego w roku szkolnym 2014/2015 ukończyło 13,3 tys. uczniów, a spadek, jaki zaobserwowano w porównaniu z rokiem szkolnym 2010/2011, był wyższy niż w przypadku szkół podstawowych: liczba absolwentów zmniejszyła się o 10,7% w obszarze metropolitalnym oraz o 11,2% w województwie.

Wykr. 4.3. Dynamika liczby absolwentów szkół podstawowych
Stan w dniu 30 IX, rok szkolny 2010/2011=100

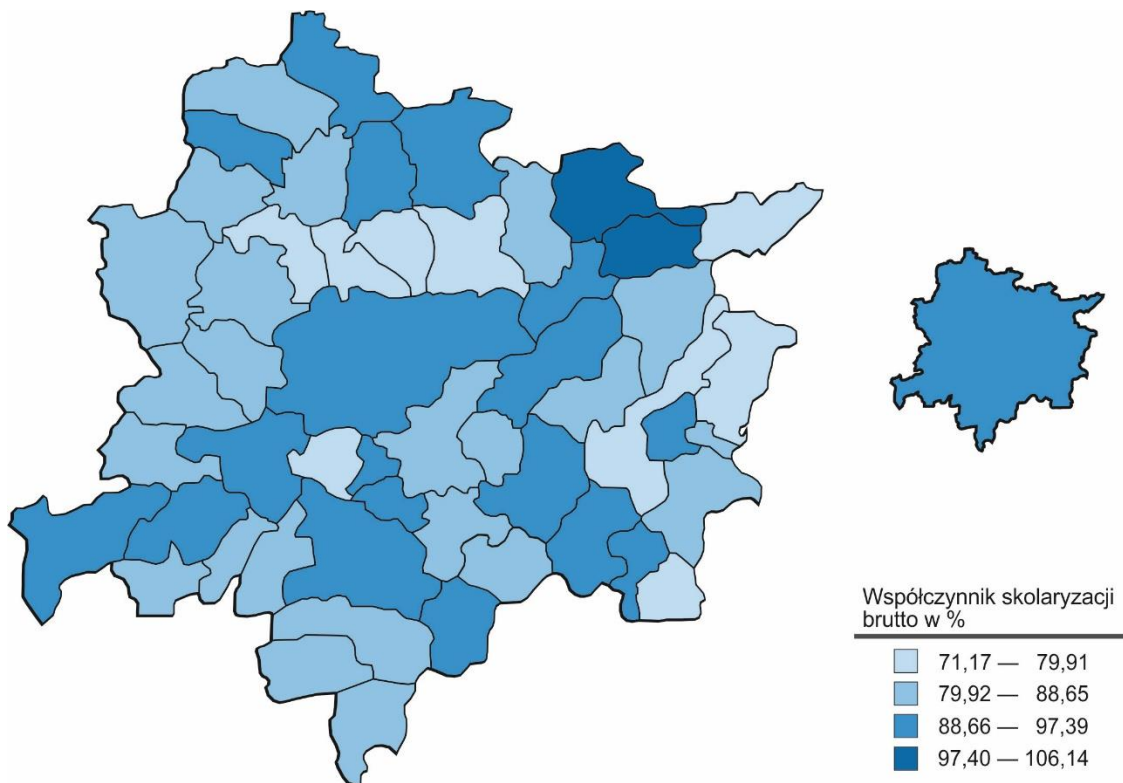
W ramach organizowanych przez szkoły podstawowe i gimnazja obowiązkowych zajęć z języków obcych, zdecydowana większość uczniów uczęszczała na lekcje języka angielskiego. W przypadku szkół podstawowych odsetek był wyższy niż w gimnazjach i w roku szkolnym 2015/2016 wyniósł 99,1% wśród uczniów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz 99,0% wśród ogółu uczniów w województwie. W gimnazjach języka angielskiego uczyło się 97,8% uczniów obszaru metropolitalnego oraz 98,3% uczniów w województwie. Drugim pod względem popularności językiem obcym był język niemiecki. Odsetek uczniów uczęszczających na lekcje w ramach obowiązkowych zajęć w szkołach podstawowych wyniósł 1,6% zarówno w obszarze metropolitalnym jak i w województwie. W gimnazjach na obowiązkowe zajęcia języka niemieckiego uczęszczało 68,9% uczniów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w stosunku do 75,9% uczniów w województwie.

Zarówno szkoły podstawowe jak i gimnazja oprócz obowiązkowego nauczania prowadziły dodatkowe zajęcia z języków obcych. W tym przypadku w roku szkolnym 2015/2016 najbardziej popularnym okazał się język niemiecki. Wśród uczniów szkół podstawowych z możliwości dodatkowej nauki języka niemieckiego korzystało 3,0% uczniów obszaru metropolitalnego i więcej, bo 4,3% ogółu uczniów w województwie. W gimnazjach na dodatkowe lekcje języka niemieckiego zdecydowało się 9,5% uczniów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz 10,4% uczniów województwa małopolskiego.

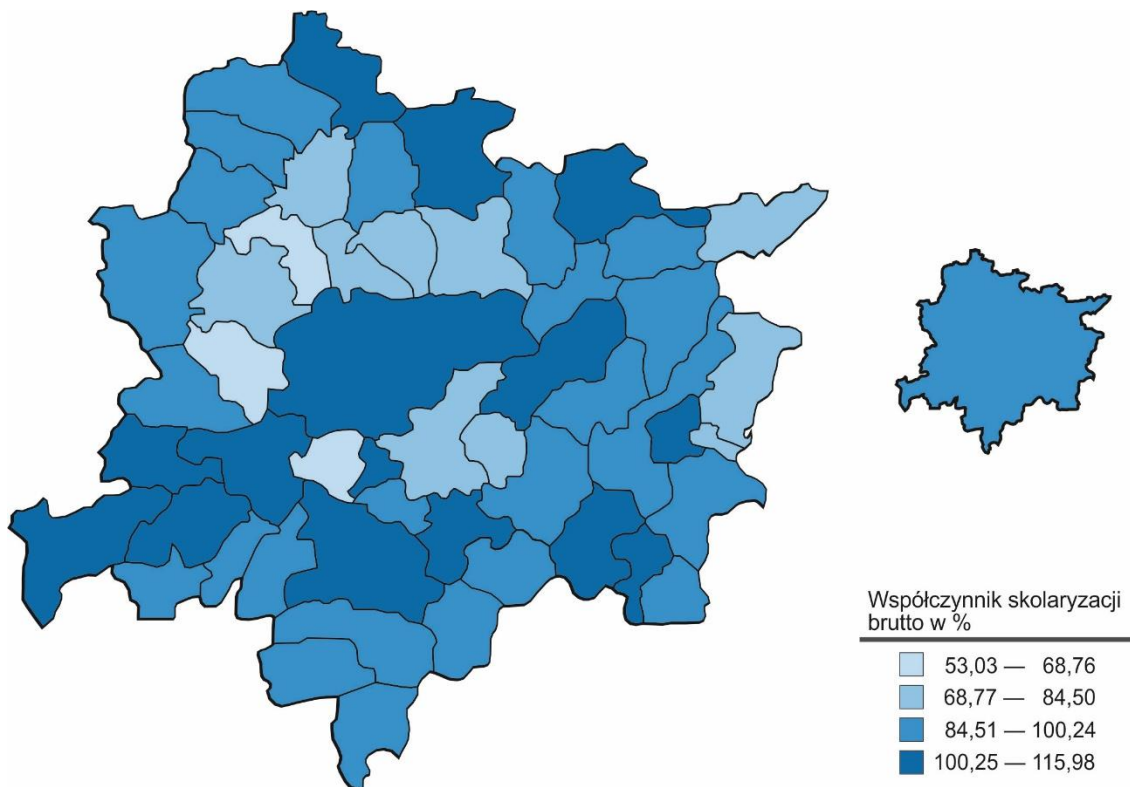
Analizując dane dotyczące współczynnika skolaryzacji brutto w 2015 r., można zauważyć, że zarówno w przypadku szkół podstawowych jak i gimnazjów, jego wartości w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym były wyższe w stosunku do współczynników zaobserwowanych w województwie małopolskim.

W przypadku szkół podstawowych współczynnik skolaryzacji brutto wyniósł w obszarze metropolitalnym 89,45% i był o 0,58 p. proc. wyższy niż w województwie. Najwyższą wartością współczynnika wśród wszystkich gmin obszaru metropolitalnego charakteryzowały się gminy miejsko-wiejskie zlokalizowane w północno-wschodniej części obszaru: Proszowice (106,11%) oraz Nowe Brzesko (99,50%). Najniższe wartości współczynnika skolaryzacji brutto zanotowano w gminach wiejskich graniczących bezpośrednio z miastem Kraków: Kocmyrzów-Luborzyca (71,17%) oraz Michałowice (71,94%).

Mapa 4.8. Współczynnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo podstawowe) w roku szkolnym 2015/2016

Mapa 4.9. Współczynnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo gimnazjalne) w roku szkolnym 2015/2016

W przypadku gimnazjów współczynnik skolaryzacji brutto był wyższy niż w szkołach podstawowych zarówno w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym jak i w całym województwie. Powszechność nauczania w obszarze metropolitalnym przedstawiała wartość współczynnika na poziomie 98,89%, który był o 1,60 p. proc. wyższy od wartości współczynnika w województwie małopolskim. Najwyższe wartości współczynnika zanotowano w gminach miejsko-wiejskich obszaru: Niepołomice (115,95%) oraz Świątniki Górne (115,93%). Najniższymi wartościami współczynnika skolaryzacji brutto charakteryzowały się gminy wiejskie, podobnie jak w przypadku szkół podstawowych graniczące bezpośrednio z miastem Kraków: Mogilany (53,03%) oraz Wielka Wieś (65,19%).

Absolwenci gimnazjów kontynuują naukę na kolejnym szczeblu kształcenia. Decydując o dalszej edukacji mogą wybierać spośród kilku typów szkół ponadgimnazjalnych: specjalnych szkół przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, uzupełniających liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych (wygaszanych od 2012 r. i zlikwidowanych do 1 IX 2014 r.), techników, techników uzupełniających, szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe.

W roku szkolnym 2015/2016 kształcenie na szczeblu ponadgimnazjalnym na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego realizowały 284 placówki, które stanowiły 43,3% tego typu placówek zlokalizowanych w województwie. W stosunku do roku szkolnego 2011/2012

liczba placówek zmniejszyła się zarówno w obszarze metropolitalnym jak i województwie małopolskim o około ¼. W strukturze placówek ponadgimnazjalnych obszaru metropolitalnego największy odsetek stanowiły licea ogólnokształcące łącznie z uzupełniającymi (48,2%) oraz zasadnicze szkoły zawodowe i technika z technikami uzupełniającymi (odpowiednio 19,7% oraz 19,4%). Pomijając licea profilowane, które przestały funkcjonować do 1 IX 2014 r. największy spadek liczby placówek zaobserwowano w przypadku techników (wraz z technikami uzupełniającymi) – o 38 szkół, oraz liceów ogólnokształcących (wraz z uzupełniającymi) – o 33 szkoły. Wzrost zanotowano jedynie w przypadku liczby szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe (o 4 placówki) oraz specjalnych szkół przysposabiających do pracy (o 3 placówki).

Tabl. 4.10. Szkoły ponadgimnazjalne
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
	Województwo małopolskie				
Szkoły ogółem	887	854	756	710	656
Uczniowie	150574	143249	135494	132095	128470
Absolwenci ^a	46007	44460	42223	36920	37112
	Krakowski Obszar Metropolitalny				
Szkoły razem	375	351	316	303	284
Uczniowie	62824	59995	56732	55493	54621
Absolwenci ^a	19094	18118	17266	15125	15069

a Stan na koniec poprzedniego roku szkolnego.

W latach 2011–2015 z roku na rok zmniejszała się liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2015/2016 liczba uczniów pobierających kształcenie w tego typu szkołach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wyniosła 54,6 tys., a spadek zanotowany w stosunku do danych sprzed pięciu lat wyniósł 13,1% (wobec spadku o 14,7% w przypadku szkół województwa małopolskiego). Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego stanowi 42,5% uczniów tego typu szkół w województwie.

Wśród uczniów placówek ponadgimnazjalnych obszaru metropolitalnego w roku szkolnym 2015/2016 najbardziej popularne okazały się licea ogólnokształcące wraz z uzupełniającymi – kształciło się w nich 48,8% uczniów szczebla ponadgimnazjalnego. Na drugim miejscu pod względem popularności uplasowały się technika łącznie z technikami uzupełniającymi – wybrało je 35,7% uczniów. Najmniejszy odsetek uczniów zdecydował się na kontynuowanie nauki w szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe. Do tego typu szkół uczęszczało 3,6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych obszaru.

Wykr. 4.4. Struktura uczniów szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół
Stan w dniu 30 IX

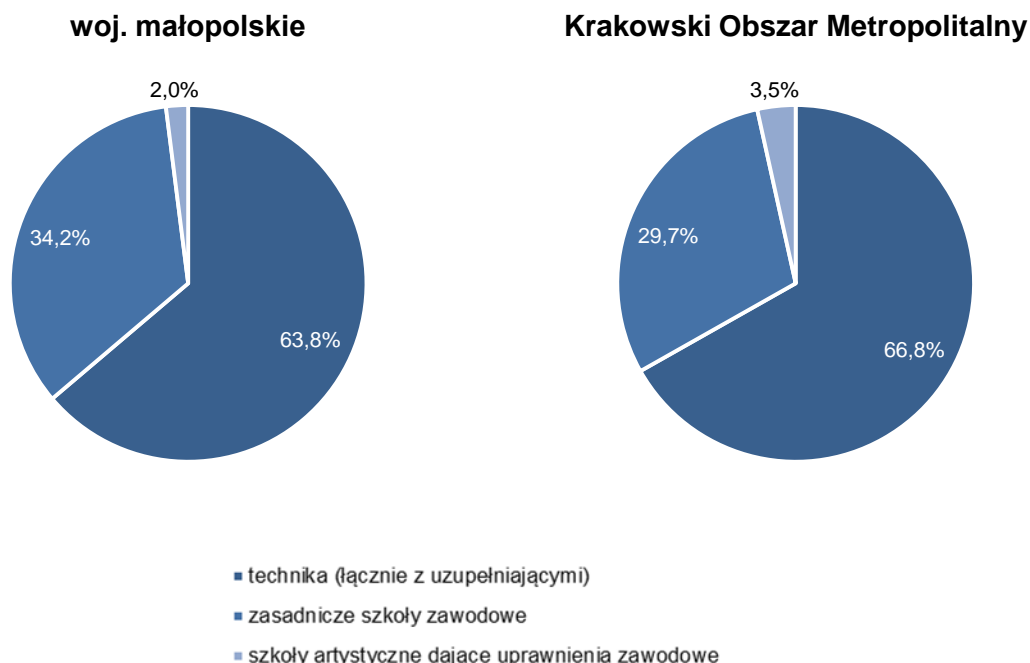

W roku szkolnym 2014/2015 absolwentami ponadgimnazjalnych szkół obszaru metropolitalnego zostało 15,1 tys. uczniów w stosunku do 19,1 tys. w roku szkolnym 2010/2011. Zaobserwowany spadek, który wyniósł 21,1%, był o 1,7 p. proc. wyższy niż w przypadku ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych województwa.

W roku szkolnym 2014/2015 13,0 tys. uczniów (86,4% absolwentów placówek ponadgimnazjalnych) ukończyło szkoły, które umożliwiały uzyskanie świadectwa dojrzałości (licea ogólnokształcące z uzupełniającymi, technika wraz z uzupełniającymi lub szkoły ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe). Odsetek ten był wyższy w stosunku do zanotowanego w województwie o 3,6 p. proc. Był też o 1,2 p. proc. wyższy w stosunku do zaobserwowanego wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w obszarze metropolitalnym w roku szkolnym 2010/2011.

6,3 tys. uczniów (41,9% absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego) ukończyło szkoły dające uprawnienia zawodowe, do których zalicza się zasadnicze szkoły zawodowe, technika z technikami uzupełniającymi oraz szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W stosunku do roku szkolnego 2010/2011 zanotowano wzrost o 1,0 p. proc. Zestawiając dane z roku szkolnego 2014/2015 dotyczące absolwentów szkół ponadgimnazjalnych obszaru metropolitalnego i województwa, można zauważyć, że odsetek absolwentów kończących szkoły dające uprawnienia zawodowe w województwie był o 6,1 p. proc. wyższy niż w obszarze metropolitalnym.

Wykr. 4.5. Struktura absolwentów zawodowych szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół w roku szkolnym 2014/2015

4.2.3. SZKOLNICTWO WYŻSZE

W Krakowskim Obszarze Metropolitalnym w roku akademickim 2015/2016 funkcjonowało 21 uczelni wyższych. Wszystkie zlokalizowane były w obrębie miasta Krakowa, które określane jest mianem centrum akademickiego i charakteryzuje się bogatą ofertą edukacyjną. Obszar Metropolitalny skupiał więc na swoim terenie większość z 31 szkół wyższych województwa małopolskiego.

Tabl. 4.11. Szkolnictwo wyższe
Stan w dniu 30 XI

Wyszczególnienie	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Województwo małopolskie					
Szkoły wyższe ogółem	33	33 ^b	32	31	31 ^b
Studenci.....	207649	202420	189208	182597	175596
w tym kobiety	121062	118854	111485	107685	103356
Absolwenci ^a	55006	55530	53768	52052	49986
Krakowski Obszar Metropolitalny					
Szkoły wyższe razem	23	23 ^b	22	21	21
Studenci.....	187334	184465	173041	167598	161719
w tym kobiety	107852	107142	100921	97888	94525
Absolwenci ^a	48255	49096	47941	47002	45348

^a Stan z poprzedniego roku akademickiego.

^b Łącznie z jedną szkołą wyższą, będącą w trakcie likwidacji, w której wykazano wyłącznie absolwentów

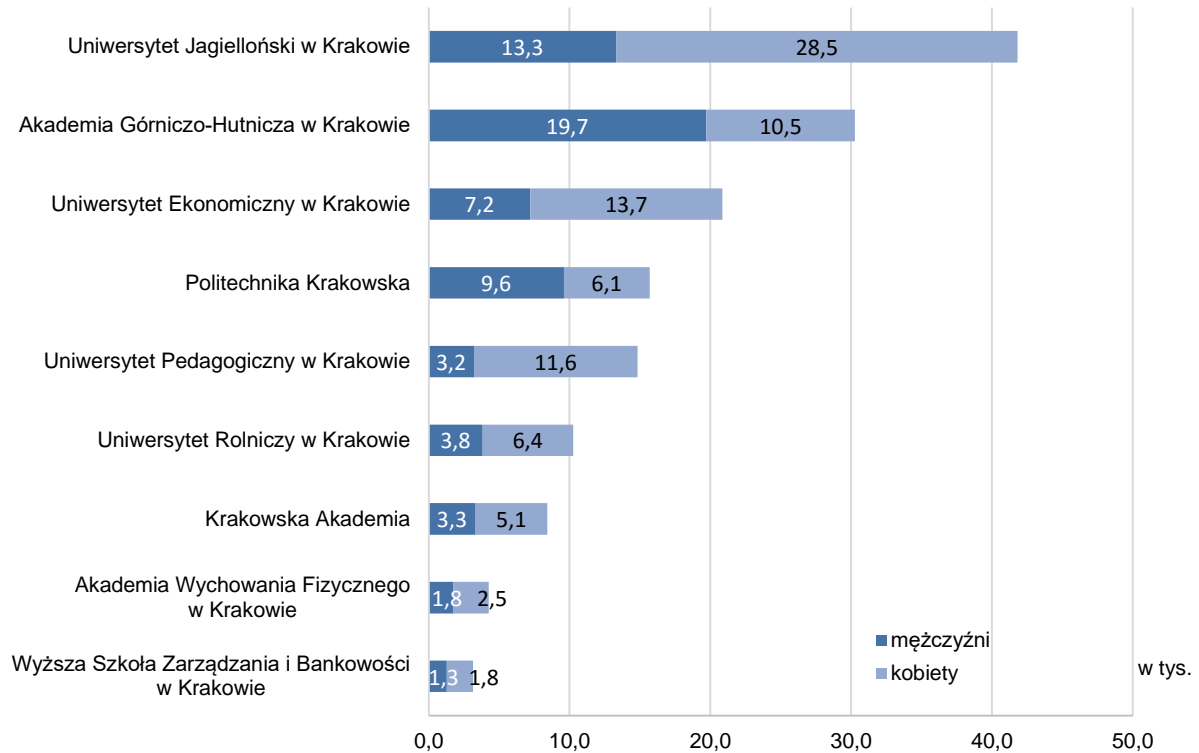
W roku akademickim 2015/2016 (według stanu w dniu 30 XI) w szkołach wyższych zlokalizowanych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym kształciło się 161,7 tys. osób, a więc o 13,7 % mniej niż w roku akademickim 2011/2012. Spadek był niższy niż w przypadku ogółu studentów szkół wyższych zlokalizowanych w województwie, gdzie studiowało o 15,4% mniej osób niż pięć lat wcześniej. Osoby, które podjęły naukę w szkołach obszaru metropolitalnego stanowiły zdecydowaną większość (92,1%) ogółu studentów kształcących się w województwie małopolskim. Wśród studiujących w szkołach wyższych obszaru metropolitalnego 58,5% stanowiły kobiety. Podobny udział zaobserwowano w przypadku województwa, gdzie odsetek kobiet wyniósł 58,9%.

Wśród osób, które zdecydowały się na kształcenie w szkołach wyższych mających siedzibę w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym 118,8 tys. osób, a więc 73,5% ogółu, zdecydowało się na podjęcie edukacji na studiach stacjonarnych. W stosunku do roku akademickiego 2011/2012 liczba studentów studiów stacjonarnych nieznacznie się zmniejszyła (o 0,3%), a odsetek osób preferujących taką formę edukacji zwiększył się o 9,8 p. proc. Studia niestacjonarne wybrało 42,9 tys. osób, a więc o 37,0% mniej niż pięć lat wcześniej.

Największą popularnością wśród studiujących w szkołach wyższych zlokalizowanych na terenie Krakowa cieszyła się najstarsza polska uczelnia – Uniwersytet Jagielloński. W roku akademickim 2015/2016 kształciło się w niej 41,8 tys. studentów, którzy stanowili 25,8% w strukturze studentów krakowskich uczelni. 30,3 tys. osób (18,7% ogółu studiujących w Krakowie) było studentami akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica, a nieco mniejszą popularnością cieszył się Uniwersytet Ekonomiczny – udział 20,9 tys. osób w strukturze studentów krakowskich uczelni wyniósł 12,9%.

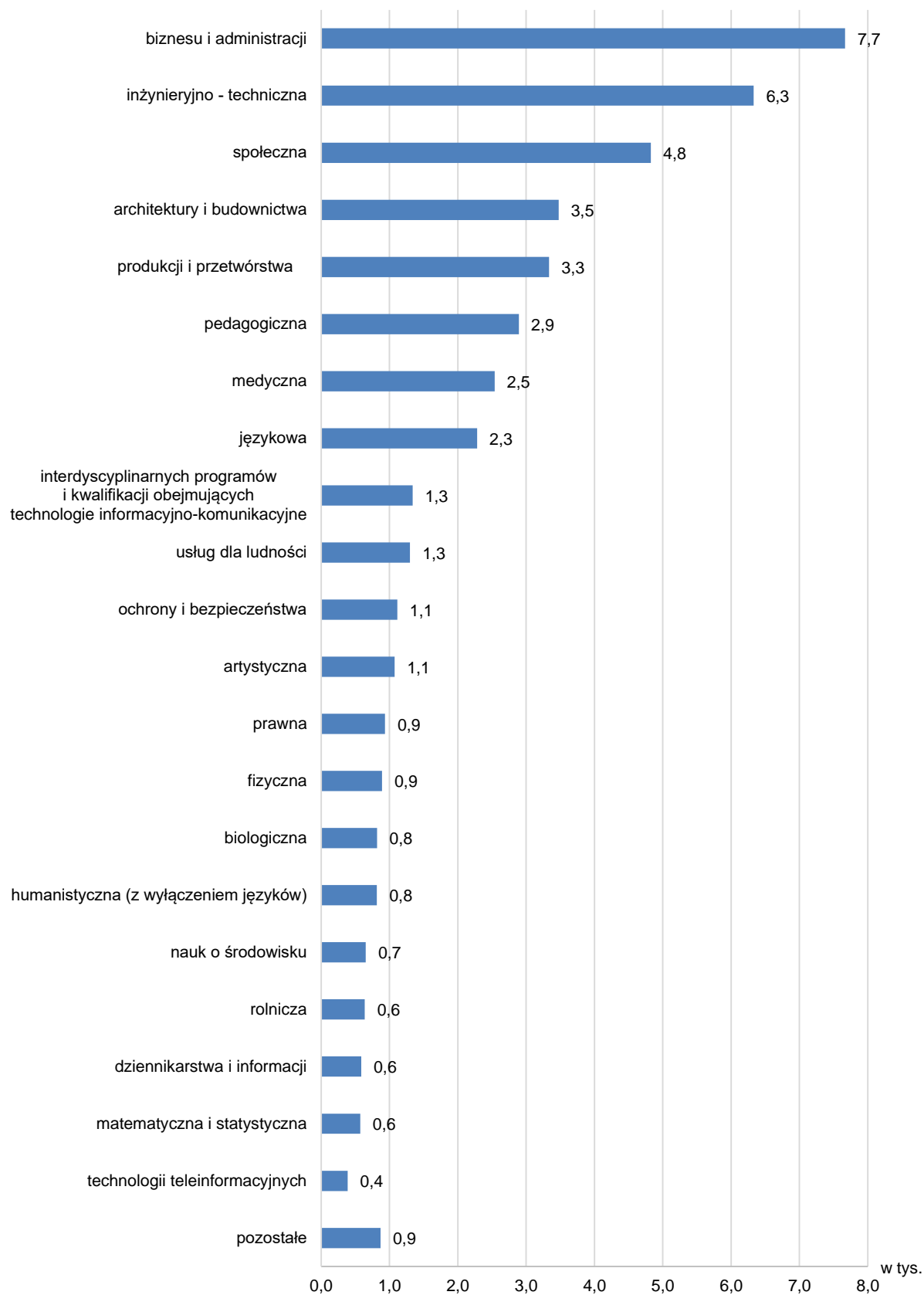
Wykr. 4.6. Studenci wybranych szkół wyższych według płci w roku akademickim 2015/2016
Stan w dniu 30 XI

W roku akademickim 2014/2015 absolwentami uczelni w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym zostało 45,3 tys. studentów, którzy stanowili 90,7% ogółu absolwentów szkół wyższych w województwie. W stosunku do roku akademickiego 2010/2011 dyplom ukończenia studiów uzyskało o 6,0% osób mniej.

Najliczniejsza grupa absolwentów odebrała dyplomy z zakresu kierunków studiów wchodzących w skład podgrupy *biznesu i administracji*. Wśród absolwentów szkół wyższych obszaru metropolitalnego stanowili oni 16,9%. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazła się podgrupa *inżynieryjno-techniczna* (14,0% ogółu absolwentów w analizowanym obszarze), a na kolejnym podgrupa *społeczna* (10,6%). Najmniej absolwentów ukończyło kierunki studiów przynależne do podgrup: *rybactwa, higieny i bezpieczeństwa pracy oraz opieki społecznej*. Łączny udział absolwentów kierunków studiów związanych z tymi trzema podgrupami w strukturze absolwentów obszaru metropolitalnego wyniósł 0,5%.

Wykr. 4.7. Absolwenci szkół wyższych według podgrup kierunków w roku akademickim 2014/2015

Zdobycie wykształcenia w dziedzinach nauki i techniki (N+T), istotnych dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, możliwe jest w wyniku uzyskania dyplomu kierunków przynależnych do następujących podgrup: biologicznej, fizycznej, matematycznej i statystycznej, technologii teleinformacyjnych, inżynierijno-technicznej, produkcji i przetwórstwa, architektury i budownictwa oraz nauk o środowisku. Kierunki przynależne do wyżej wymienionych podgrup na uczelniach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w roku akademickim 2014/2015 ukończyło 16,5 tys. studentów. Ich udział wśród ogólnej liczby studentów, którzy zdobyli dyplom wyższej uczelni wyniósł 36,3%.

4.3. KULTURA

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego istnieje wiele instytucji, których zasadniczym celem jest upowszechnianie kultury. Warto jednak podkreślić, że spośród gmin zaliczanych do opisywanego obszaru metropolitalnego największą różnorodnością instytucji kultury, jak również bogactwem oferty artystycznej wyróżnia się Kraków – główny ośrodek życia kulturalnego w województwie małopolskim. W pozostałych gminach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego podstawowe znaczenie dla możliwości korzystania z publicznej oferty kulturalnej mają domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice oraz biblioteki.

Tabl. 4.12. Wybrane instytucje kultury w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

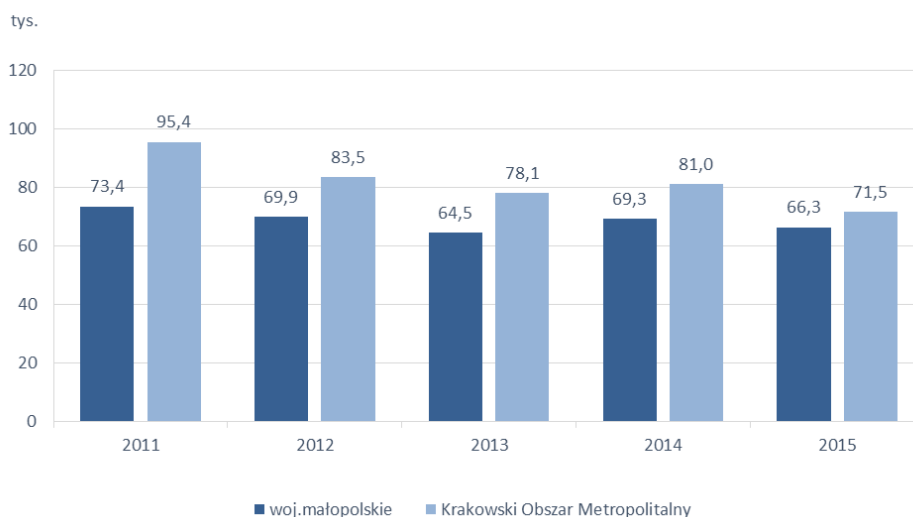
Wyszczególnienie	Instytucje kultury		
	Województwo małopolskie	Krakowski Obszar Metropolitalny	
	liczbach instytucji	liczba instytucji	małopolskie=100
Muzea i oddziały muzealne.....	134	85	63,4
Galerie i salony sztuki.....	65	49	75,4
Teatry i instytucje muzyczne.....	18	15	83,3
Kina stałe.....	45	17	37,8
Biblioteki publiczne ^a	770	268	34,8
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	444	158	35,6

a Łącznie z filiami i z punktami bibliotecznymi.

Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. w obrębie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego funkcjonowało 85 muzeów (łącznie z oddziałami muzealnymi). W odniesieniu do roku 2011 ich liczba zwiększyła się o 23 obiekty, tj. o 37,1%. Wspomniane muzea w 2015 r. w ramach działalności kulturalno-naukowej i dydaktycznej zorganizowały 11,9 tys. imprez oświatowych, spośród których lekcje i zajęcia stanowiły 63,5%. Na przestrzeni lat 2011 – 2015 zaobserwowano nieznaczny wzrost (o 2,7%) liczby zwiedzających omawiane muzea.

W 2015 r. odwiedziło je 6,1 mln osób, co stanowiło niemal 68,3% wszystkich zwiedzających muzea województwa małopolskiego. Wśród gmin wchodzących w skład badanego obszaru mających na swoim terenie zlokalizowane muzea, najwięcej zwiedzających (w przeliczeniu na 1 muzeum) odnotowano w Wieliczce, natomiast najmniej w Iwanowicach.

Wykr. 4.8. Zwiedzający na 1 muzeum^a

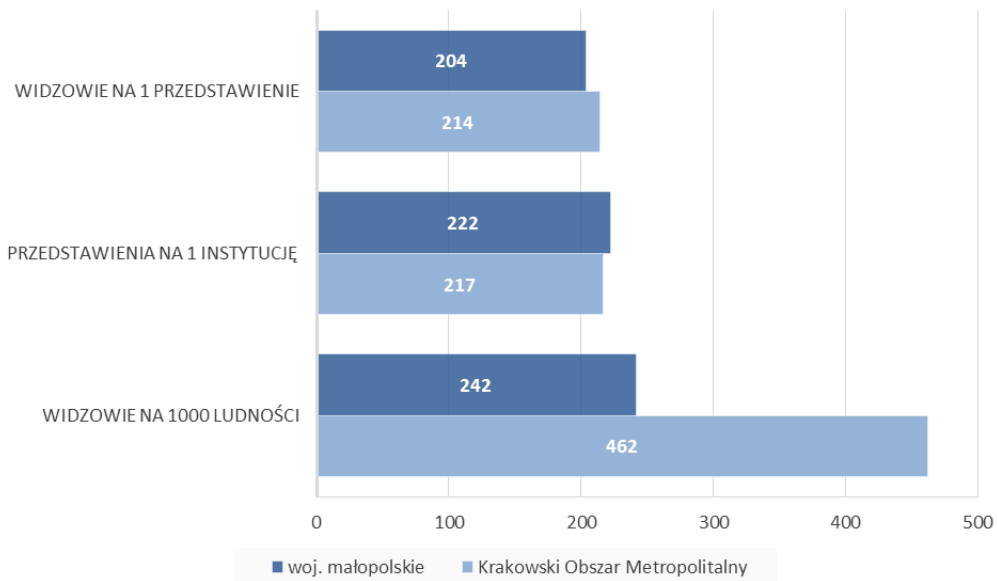
a Muzea łącznie z oddziałami muzealnymi.

Ofertę muzeów, jako instytucji zajmujących się wystawiennictwem, swoją działalnością uzupełniają galerie i salony sztuki. Według stanu w końcu 2015 r. w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym funkcjonowało 49 takich obiektów (75,4% wszystkich małopolskich galerii i salonów sztuki). Zorganizowały one 534 wystawy (w kraju) oraz 539 ekspozycji (w kraju), które odwiedziło 1,2 mln osób. Na uwagę zasługuje również fakt, iż większość galerii i salonów wystawienniczych badanego obszaru metropolitalnego działała w Krakowie.

Działalność sceniczną w obrębie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. prowadziło 15 teatrów i instytucji muzycznych (7 teatrów dramatycznych, 1 teatr operowy, 2 teatry lalkowe, 2 teatry muzyczne, 1 filharmonia oraz 2 orkiestry symfoniczne i kameralne), które miały swoją siedzibę w Krakowie. W omawianym roku wystawiły one łącznie nieco ponad 3,3 tys. przedstawień i koncertów¹⁶. Uczestniczyło w nich 696,3 tys. osób, przy czym największa liczba widzów/słuchaczy (na 1 przedstawienie/koncert) charakteryzowała teatr operowy (531) oraz filharmonię (318). Przedstawienia i koncerty teatrów i instytucji muzycznych zlokalizowanych na terenie analizowanego obszaru stanowiły 81,5% wszystkich spektakli wystawionych przez małopolskie teatry i instytucje muzyczne. Najwięcej przedstawień artystycznych wystawiły teatry dramatyczne – 2,3 tys.

¹⁶ W stałej sali według siedziby jednostki.

Wykr. 4.9. Wybrane wskaźniki działalności scenicznej teatrów i instytucji muzycznych^a w 2015 r.

a W stałej sali według siedziby jednostki.

Do instytucji szerzących kulturę należą również kina, które zajmują się przede wszystkim rozpowszechnianiem filmów. W 2015 r. (stan w dniu 31 XII) na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego działało 17 kin stałych, co stanowiło 37,8% wszystkich kin stałych województwa małopolskiego. W ciągu 2015 r. wyświetliły one 136,6 tys. seansów filmowych, czyli o 0,7% więcej niż w roku 2011. Filmy produkcji polskiej wyświetlone w kinach stałych zlokalizowanych w obrębie badanego obszaru metropolitalnego stanowiły 14,0% ogólnej liczby seansów. Warto dodać, że przeciętnie 1 seans filmu polskiego zgromadził 22 widzów.

Na przestrzeni badanych lat zwiększyła się również o 6,1% liczba widzów korzystająca z oferty analizowanych kin – w 2015 r. wyniosła ona niemal 2,9 mln osób. Poza tym, w porównaniu z 2011 r. wzrosła też liczba sal projekcyjnych (o 1,2%) natomiast liczba miejsc na widowni zmniejszyła się (o 3,2%). Według stanu na koniec 2015 r. kina stałe zlokalizowane w obrębie badanego obszaru metropolitalnego dysponowały 84 salami posiadającymi 15,7 tys. miejsc.

Tabl. 4.13. Działalność kin stałych

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
	Województwo małopolskie				
Kina ogółem^a.....	46	44	49	47	45
Miejsca na widowni w kinach ^a (w tys.).....	23,8	23,0	25,2	24,7	24,4
Seanse w kinach (w tys.).....	160,9	142,6	156,3	183,1	182,5
w tym filmów polskich.....	34,4	20,6	27,2	30,0	27,3
Widzowie w kinach (w mln) ..	3,6	3,0	2,8	3,7	4,1
	Krakowski Obszar Metropolitalny				
Kina razem^a.....	18	17	19	20	17
Miejsca na widowni w kinach ^a (w tys.).....	16,2	15,7	16,0	16,1	15,7
Seanse w kinach (w tys.).....	135,7	119,9	122,2	137,6	136,6
w tym filmów polskich.....	27,2	15,9	22,0	21,5	19,2
Widzowie w kinach (w mln) ..	2,8	2,4	2,1	2,7	2,9

a Stan w dniu 31 XII.

Działalność bibliotek publicznych oprócz zaspakajania potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechniania wiedzy ma także na celu rozwijanie kultury. W Krakowskim Obszarze Metropolitalnym w 2015 r. funkcjonowało 268 bibliotek publicznych¹⁷ (w województwie małopolskim – 770). W placówkach tych zarejestrowanych było 332,9 tys. czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) i w porównaniu z 2011 r. ich liczba zwiększyła się o 3,3%. Jednocześnie w odniesieniu do 2011 r. odnotowano spadek (o 10,0%) w liczbie wypożyczeń księgozbioru badanych bibliotek na zewnątrz¹⁸ – w 2015 r. wyniosła ona 4,4 mln woluminów (w województwie – 10,0 mln).

¹⁷ Łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.

¹⁸ Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

Tabl. 4.14. Biblioteki publiczne^a

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
	Województwo małopolskie				
Placówki ogółem^b	801	791	780	768	770
w tym biblioteki i filie ..	747	744	731	724	725
Księgozbiór ^a (w tys. wol.)	10859,1	10882,2	10889,8	10955,3	11033,2
Czytelnicy (w tys.)	662,1	666,2	669,9	655,9	664,7
	Krakowski Obszar Metropolitalny				
Placówki razem^b	273	273	268	266	268
w tym biblioteki i filie .	249	247	240	237	238
Księgozbiór ^b (w tys. wol.)	3830,5	3851,8	3850,7	3844,5	3884,9
Czytelnicy (w tys.)	322,4	326,6	335,7	328,1	332,9

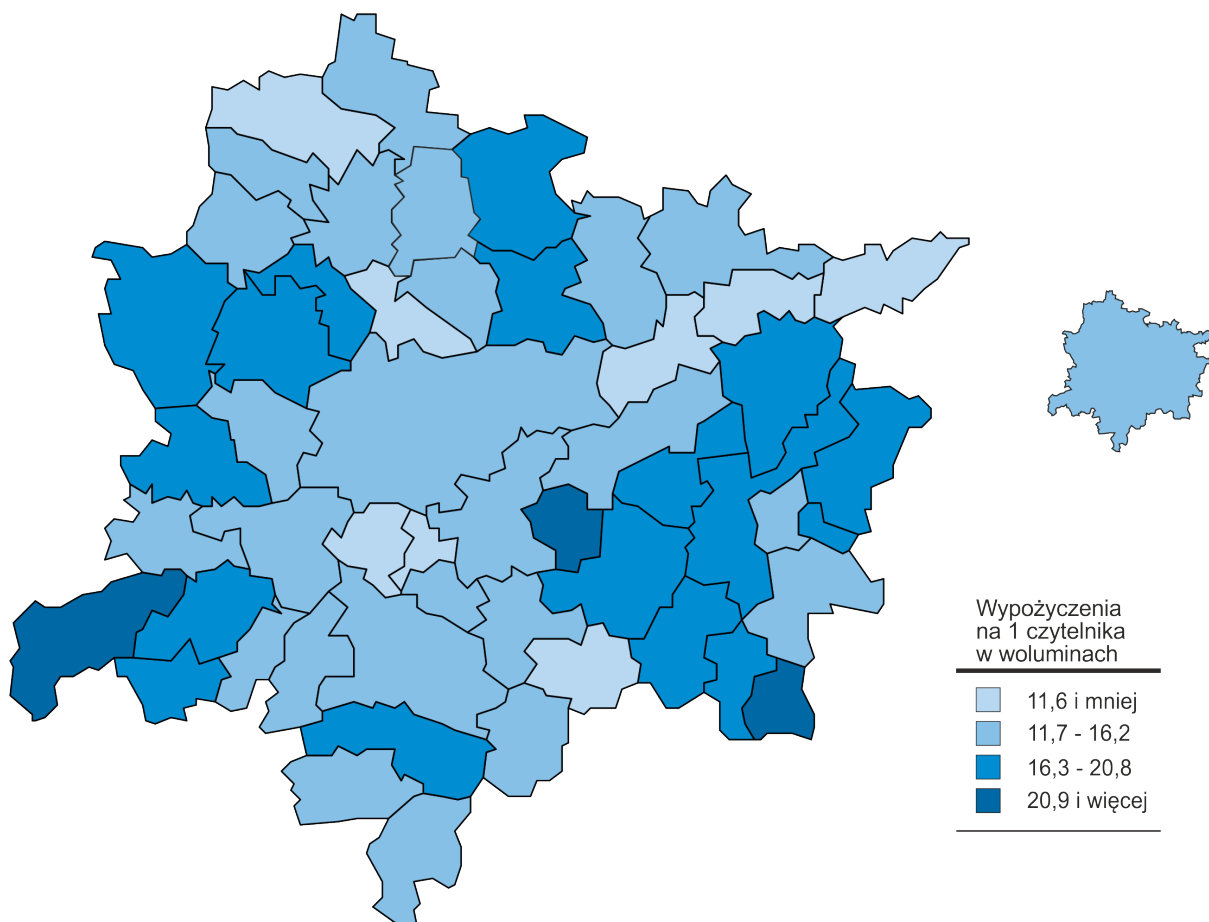
a Łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.

b Stan w dniu 31 XII.

Nieznacznie natomiast wzrosła (o 1,4%) liczba księgozbioru będącego w posiadaniu bibliotek publicznych (wraz z filiami i punktami bibliotecznymi) mających swoją siedzibę w obrębie opisywanego obszaru metropolitalnego. W 2015 r. liczył on 3,9 mln woluminów, przy tym na 1000 ludności w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym przypadało 2575 woluminów księgozbioru (w województwie małopolskim – 3271 woluminów).

Wart uwagi był również wskaźnik wypożyczeń księgozbioru (na zewnątrz) na 1 czytelnika. W 2015 r. w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym przeciętnie jeden czytelnik wypożyczył 15 woluminów księgozbioru co pokrywało się z wynikiem w województwie. Spośród gmin należących do obszaru metropolitalnego najwyższym omawianym wskaźnikiem charakteryzowała się gmina Biskupice (23 woluminy na 1 czytelnika), zaś najniższym Igołomia-Wawrzeńczyce (9 woluminów na 1 czytelnika).

Mapa 4.10. Wypożyczenia księgozbioru (na zewnątrz) bibliotek publicznych^a na 1 czytelnika w 2015 r.

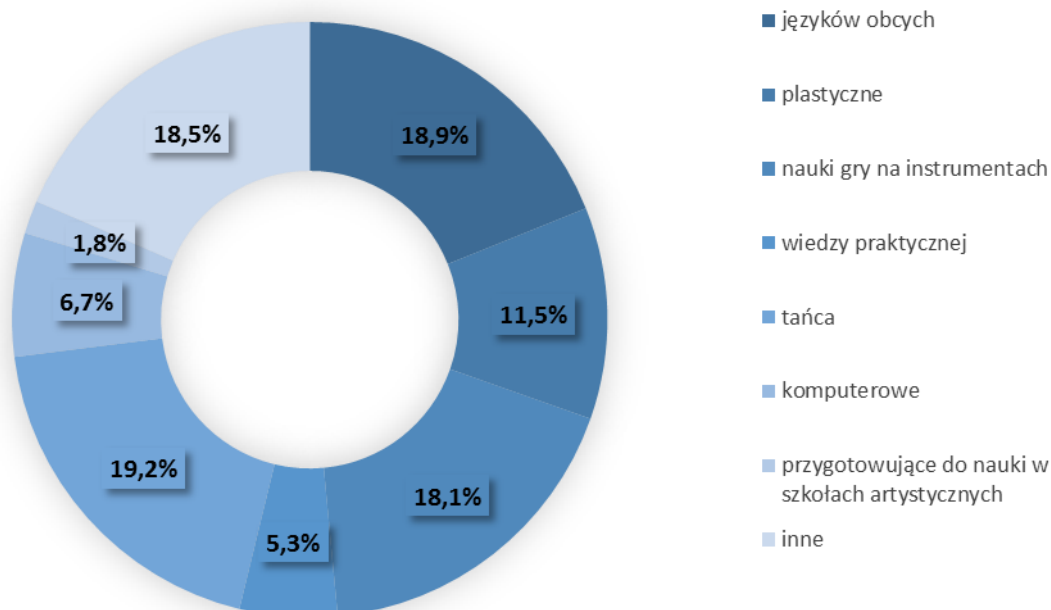
a Łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi.

Poza bibliotekami najczęściej występującymi instytucjami kultury w obrębie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego pozostawały domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice. W 2015 r. na terenie badanego obszaru swoją działalność prowadziło 158 takich placówek (444 – w województwie małopolskim). Zorganizowały one 11,0 tys. imprez (stanowiło to 44,3% wszystkich imprez zorganizowanych przez placówki tego typu w województwie), przy czym najczęściej odbywały się warsztaty a także prelekcje, spotkania oraz wykłady. Łącznie we wszystkich imprezach, których organizatorami były domy i ośrodki kultury, kluby, a także świetlice Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wzięło udział w 2015 r. nieco ponad 1,2 mln osób.

W obrębie omawianych instytucji w 2015 r. działało 1090 kół (klubów), do których należało 21,0 tys. członków oraz 578 zespołów artystycznych zrzeszających 10,5 tys. osób.

Ponadto domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego zorganizowały 1132 kursy. W ich strukturze największą część stanowiły kursy tańca i języków obcych. Status absolwenta kursów uzyskało 14,8 tys. osób.

Wykr. 4.10. Struktura kursów domów i ośrodków, klubów, świetlic w 2015 r.

4.4. OPIEKA ZDROWOTNA

W 2015 r. na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego działało łącznie 1025 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej¹⁹. Stanowiło to nieco ponad połowę (51,1%) wszystkich placówek tego rodzaju opieki zdrowotnej na terenie całego województwa małopolskiego. Najwięcej placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej znajdowało się w Krakowie (62,2%). W latach 2012-2015 liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w KOM wzrosła o 10,6%, do czego przyczynił się wzrost liczby przychodni (o 12,3%).

Liczba praktyk lekarskich i stomatologicznych realizujących świadczenia w ramach NFZ sukcesywnie spadała - w 2015 r. ich liczba zmalała o 20,4% w porównaniu do 2012 r. W całym województwie małopolskim można było zauważyć analogiczne tendencje zmian w liczebności placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej jak w na obszarze KOM.

¹⁹ Ambulatoryjną opiekę zdrowotną zapewniają przychodnie oraz praktyki lekarskie. Informacje o ambulatoryjnej opiece zdrowotnej prezentowane są w ujęciu zgodnym z ustawą z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2011, Nr 112, poz. 654 z późn. zm.). Od 2012 r. dane podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych. Dane o praktykach lekarskich (w tym stomatologicznych) dotyczą wyłącznie praktyk realizujących świadczenia zdrowotnej finansowane ze środków publicznych.

Tabl. 4.15. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata			
	2012	2013	2014	2015
	Województwo małopolskie			
Ogółem	1881	1918	1965	2006
w tym:				
Przychodnie	1646	1699	1743	1817
praktyki lekarskie i stomatologiczne ^a	235	219	222	189
	Krakowski Obszar Metropolitalny			
Razem	927	952	985	1025
w tym:				
w tym przychodnie	878	906	933	986
praktyki lekarskie i stomatologiczne ^a	49	46	52	39

a. Praktyki lekarskie i stomatologiczne (indywidualne, indywidualne specjalistyczne i grupowe) realizujące świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych.

W 2015 r. na jedną placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w KOM przypadają średnio 1472 osoby (w skali województwa na 1 placówkę przypadało średnio 1681 mieszkańców). Analizując liczbę mieszkańców przypadającą na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w poszczególnych gminach można zauważyć, że najniższe wartości wskaźników wystąpiły w gminach: Wiśniowa (907), Bochnia miasto (1075), Myślenice (1115), Dobczyce (1167) oraz Kraków (1193). Natomiast najwięcej mieszkańców przypadało na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Sułuszowej (5836 osób), Świątnikach Górnych (4887), Nowym Wiśniczu (4586) oraz Mogilanach (4511).

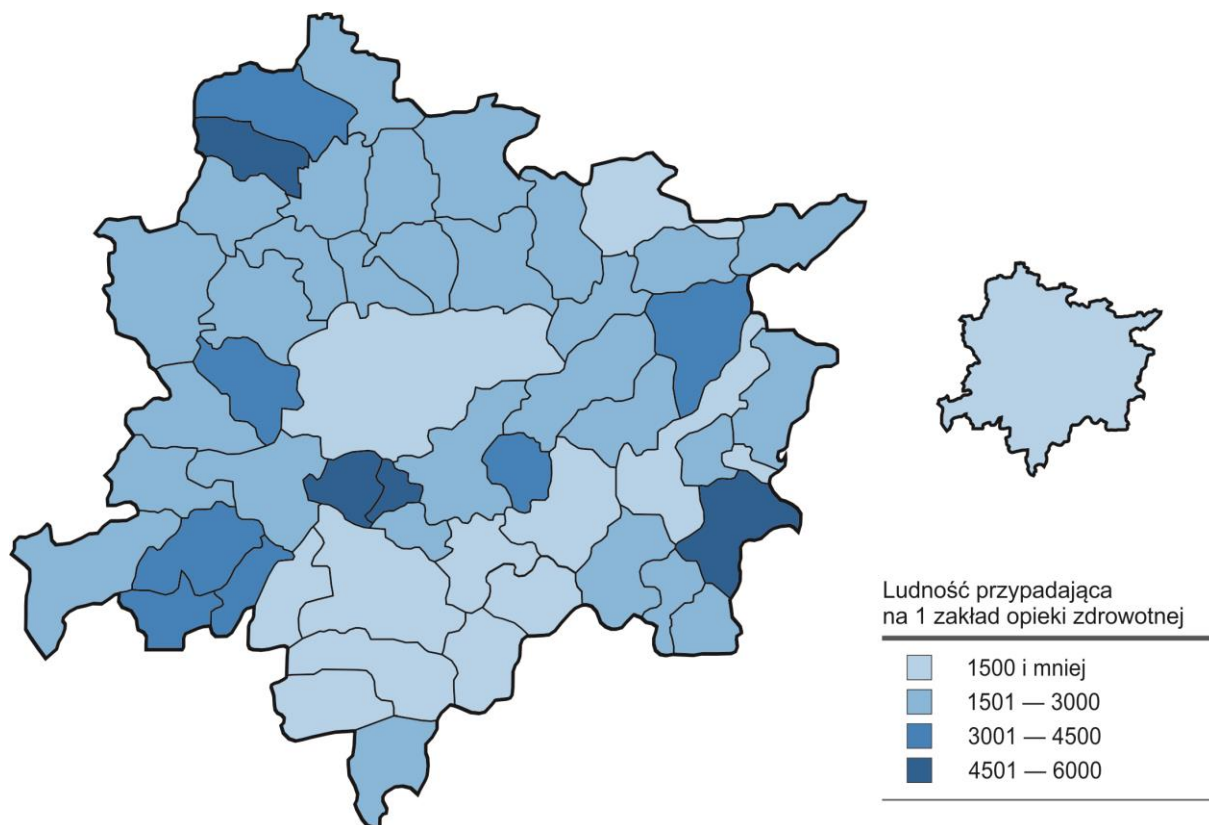
Tabl. 4.16. Udzielone porady ambulatoryjne
Stan w dniu 31XII

Wyszczególnienie	Lata			
	2012	2013	2014	2015
	w tys.			
	Województwo małopolskie			
OGÓLEM	25217,0	26345,4	26718,9	27640,7
Lekarskie	22261,9	23283,2	23493,6	24217,8
w przychodniach	22124,3	23156,0	23362,3	24111,7
w praktykach lekarskich ^a	137,6	127,2	131,3	106,2
Podstawowa opieka zdrowotna	12507,1	12990,8	13020,8	13338,1
Specjalistyczna opieka zdrowotna.....	9754,8	10292,4	10472,9	10879,7
Stomatologiczne	2955,1	3062,2	3225,2	3422,9
w przychodniach	2513,2	2650,8	2829,2	3066,0
w praktykach stomatologicznych ^a	441,9	411,3	396,1	356,8
	Krakowski Obszar Metropolitalny			
Razem	13094,0	13782,0	14017,0	14711,7
Lekarskie	11474,8	12091,1	12206,7	12724,8
w przychodniach	11417,2	12031,6	12136,7	12669,1
w praktykach lekarskich ^a	57,6	59,5	70,0	55,7
Podstawowa opieka zdrowotna	5699,3	5948,3	5898,4	6056,3
Specjalistyczna opieka zdrowotna.....	5775,5	6142,9	6308,3	6668,4
Stomatologiczne	1619,2	1690,9	1810,3	1987,0
w przychodniach	1530,3	1600,7	1723,1	1920,1
w praktykach stomatologicznych ^a	88,9	90,2	87,2	66,9

a. Praktyki (indywidualne, indywidualne specjalistyczne i grupowe) realizujące świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych.

W 2015 r. placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej działające na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego udzieliły 14711,7 tys. porad, co stanowiło 53,2% porad udzielonych w województwie małopolskim. Wśród udzielonych porad ambulatoryjnych 86,5% stanowiły porady lekarskie, z czego przeważały porady specjalistyczne (45,3%), a następnie porady podstawowej opieki zdrowotnej (41,2%). W skali województwa wystąpiła odwrotna tendencja – porady udzielone w podstawowej opiece zdrowotnej (48,3%) dominowały nad specjalistyczną opieką zdrowotną (39,4%).

Mapa 4.11. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Z uwagi na rozmieszczenie placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego większość lekarskich porad ambulatoryjnych (67,6%) udzielonych było w Krakowie, przy czym zdecydowanie większą koncentrację realizacji porad lekarskich zaobserwowano w przypadku porad specjalistycznych – 82,5% z nich świadczonych było w stolicy metropolii.

W okresie 2012-2015 liczba udzielonych porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej systematycznie rosła. W porównaniu z początkiem analizowanego okresu wzrost ten wyniósł 12,4% dla KOM oraz 9,6% dla województwa małopolskiego.

W 2015 r. na terenie KOM w ramach ratownictwa medycznego pomoc medyczną w razie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia świadczyło 65 zespołów ratownictwa medycznego, co stanowiło 45,1% wszystkich zespołów działających w województwie małopolskim. Zespoły te stacjonowały w 21 gminach spośród 51 gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

Zespoły ratownictwa medycznego zlokalizowane na terenie KOM udzieliły pomocy niespełna 115,9 tys. osobom, co stanowiło 51,4% wszystkich osób, którym udzielono pomocy na obszarze całego województwa. Przeciętnie na 1 zespół ratownictwa medycznego działający na terenie KOM przypadało 23,2 tys. ludności (o 206 osób mniej niż w skali całego województwa). W latach 2011-2015 można zaobserwować systematyczny wzrost liczby osób,

którym zespoły ratownictwa medycznego z terenu KOM udzieliły świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia – w porównaniu do 2011 r. wyniósł on ponad 10%, podczas gdy w skali województwa było to 4%.

Tabl. 4.17. Ratownictwo medyczne

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo małopolskie					
Zespoły ratownictwa medycznego	140	132	133	148	144
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia	216 743	216 176	212 709	222 446	225 342
Ludność na 1 zespół ratownictwa medycznego	23 906	25 410	25 268	22 759	23 421
Krakowski Obszar Metropolitalny					
Zespoły ratownictwa medycznego	67	59	59	61	65
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia	104 809	104 851	105 927	112 276	115 855
Ludność na 1 zespół ratownictwa medycznego...	22 211	25 306	25 398	24 682	23 215

Według stanu w końcu 2015 r. sprzedażą leków i środków medycznych zajmowało się 583 aptek ogólnodostępnych, tj. 47,5% placówek działających w województwie małopolskim. W porównaniu do 2011 r. liczba aptek funkcjonujących na terenie KOM zwiększyła się o 3,6%, podczas gdy w skali całego województwa wzrost ten wyniósł 7%. W aptekach zatrudnionych było 1268 magistrów farmacji, czyli ponad połowa (50,3%) pracujących w województwie. Oprócz magistrów farmacji w aptekach pracują również technicy farmacji. W aptekach na terenie KOM było zatrudnionych 1254 techników farmacji – blisko 47% zatrudnionych w całym województwie.

Tabl. 4.18. Apteki i punkty apteczne

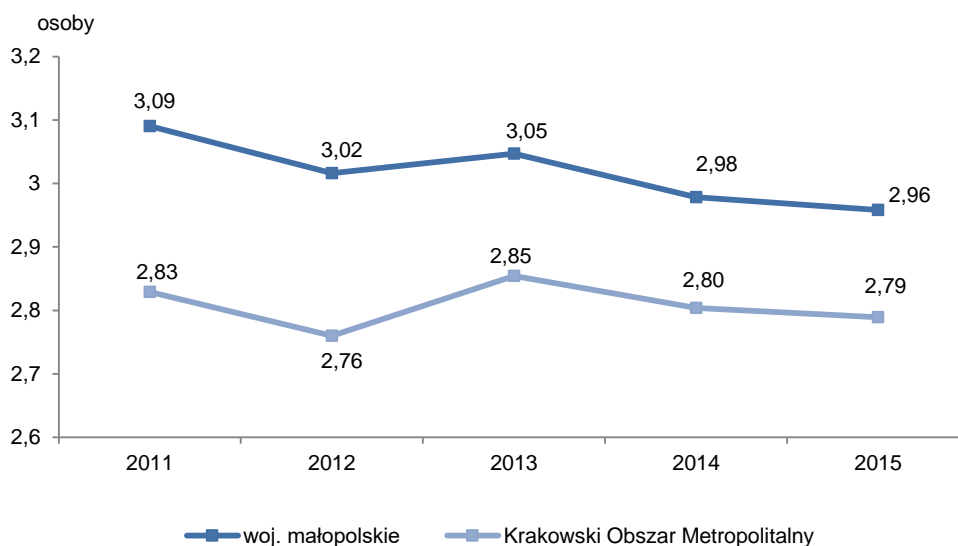
Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo małopolskie					
Placówki ^a	1195	1240	1242	1276	1279
mgr farmacji	2356	2410	2408	2481	2440
Krakowski Obszar Metropolitalny					
Placówki ^a	563	582	566	576	583
mgr farmacji	1282	1266	1289	1297	1275

a. placówki rozumiane jako placówki i punkty apteczne

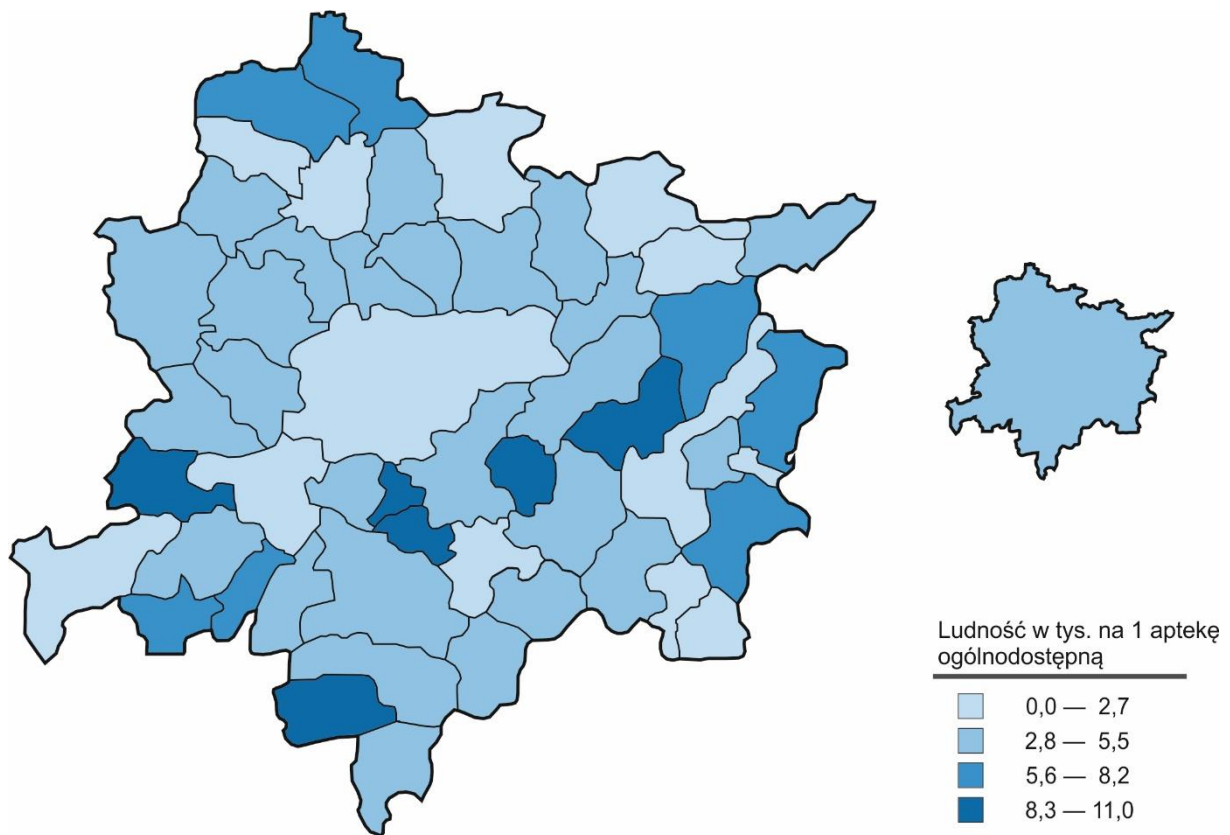
Dostępność infrastruktury związanej z ochroną zdrowia obrazuje m.in. liczba ludności przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną. Analizując poniższy wykres można stwierdzić, że ludność zamieszkała w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym była w korzystnej sytuacji – na 1 aptekę w 2015 r. przypadało 2,8 tys. osób, podczas gdy w tym samym czasie w skali województwa na 1 aptekę przypadło 3,0 tys. osób. W latach 2011–2015 wskaźnik ten zawsze przyjmował dla KOM wartości niższe niż średnia dla województwa.

W obrębie samego obszaru wystąpiło duże zróżnicowanie liczby ludności przypadającej na 1 aptekę ogólnodostępną – na koniec 2015 r. poniżej osób 2 tys. osób na 1 aptekę przypadało w mieście Bochnia oraz gminach Nowe Brzesko, Proszowice i Żegocina, natomiast najwięcej w gminach Brzeźnica i Kłaj - powyżej 10,0 tys. ludności. W mieście Krakowie wskaźnik ten przyjmował stosunkowo niską wartość – 2,3 tys. osób. Gminy Trzciana i Sułszowa nie miały na swoim terenie zlokalizowanej apteki w tym okresie.

Wykr. 4.11. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną

Mapa 4.12. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną w 2015 r.
Stan w 31 XII

Do jednostek zajmujących się sprzedażą leków gotowych należą również punkty apteczne. W 2015 r. w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym działały 42 punkty apteczne, czyli 30,2% placówek znajdujących się na terenie województwa małopolskiego. W punktach aptecznych zatrudnionych było 7 magistrów farmacji i 50 techników farmaceutycznych, co stanowiło odpowiednio 28,0% i 30,9% pracujących w województwie.

ROZDZIAŁ 5. TURYSTYKA

Województwo małopolskie jest jednym z najczęściej i najliczniej odwiedzanych przez turystów województwem w Polsce. Ze względu na wyjątkowe bogactwo kulturowe, historyczne i krajobrazowe stało się bardzo atrakcyjnym regionem zarówno dla turystów z Polski jak i zagranicy. Największą atrakcją regionu stanowi miasto Kraków i dlatego również sam Krakowski Obszar Metropolitalny można uznać za bardzo interesujący turystycznie.

Kraków zajmuje centralną część Obszaru Metropolitalnego. W części wschodniej przeważają obszary rolnicze. Tereny objęte ochroną przyrody, czyli Ojcowski Park Narodowy i parki krajobrazowe z otulinami przeważają w części zachodniej. Ponadto przez teren Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego przebiega wiele kulturowych szlaków tematycznych, jak np. szlak architektury drewnianej, szlak orlich gniazd. Poza urozmaiconym krajobrazem naturalnym, obejmującym obszary podgórskie Beskidów, doliny rzek Wisły, Skawy, Raby i wyżynę krakowsko-częstochowską, Krakowski Obszar Metropolitalny oferuje turystom mnogość miejsc o znaczeniu historycznym i kulturowym. Występuje tu wiele miast i miasteczek, które podobnie jak Kraków, wywodzą się jeszcze ze średniowiecza: Bochnia, Skąpa, Wieliczka, Myślenice, Proszowice, Dobczyce i inne. O wyjątkowości Obszaru świadczy też ogromna liczba zabytków i miejsc historycznych. Specyficzną atrakcją Obszaru są również zabytkowe kopalnie soli w Bochni i Wieliczce.

Krakowski Obszar Metropolitalny posiada bardzo dobrze rozwiniętą i wciąż dynamicznie rozwijającą się bazę turystyczną co sprawia, że jest doskonale przygotowany na przyjmowanie turystów z Polski i zagranicy przez cały rok. Dodatkowym atutem jest bliskość portu lotniczego w Balicach, co znacząco poprawia dostępność Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego dla turystów.

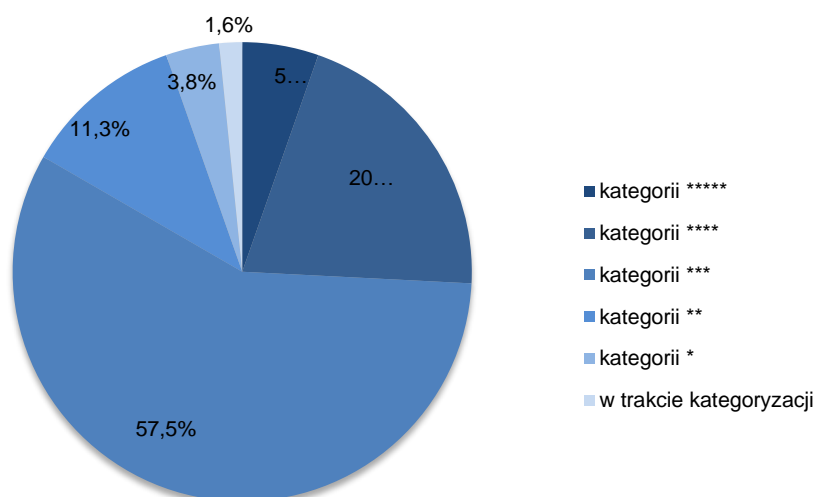

5.1. TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE²⁰

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. (według stanu w dniu 31 lipca) działalność prowadziły 353 turystyczne obiekty noclegowe, co stanowiło 24,4% wszystkich tego rodzaju obiektów w województwie małopolskim. W ciągu całego okresu można było obserwować stały wzrost liczby turystycznych obiektów noclegowych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

W strukturze turystycznych obiektów noclegowych znajdujących się na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, podobnie jak i w całym województwie, dominują hotele – w 2015 roku stanowiły one 52,7% wszystkich obiektów na terenie obszaru, a na terenie województwa – 12,8%. Na przestrzeni lat 2012 – 2015 obserwowano stały wzrost liczby hoteli. Warto także zaznaczyć, że 186 (czyli 59,0%) spośród wszystkich 315 hoteli na terenie województwa małopolskiego było ulokowanych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Ponad połowę (57,5%) stanowiły hotele kategorii 3-gwiazdkowej. Hotele najwyższych kategorii, 5- i 4-gwiazdkowe stanowiły kolejno: 5,4% i 20,4%. Udział hoteli 1- i 2-gwiazdkowych wynosił natomiast odpowiednio: 11,3% i 3,8%.

Wykr. 5.1. Struktura hoteli według kategorii w 2015 r.
Stan w dniu 31 VII

Źródło: opracowanie własne.

²⁰ Nazwa dotyczy obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. Dane dot. obiektów noclegowych za rok 2011 są nieporównywalne, ze wzgl. na zmiany metodologiczne od 2012 r., dlatego wszelkie porównania odnoszą się do lat 2012 - 2015

Znaczący udział (10,8%) w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego odnotowały również hostele. Wszystkie 38 hosteli działających na terenie województwa małopolskiego w 2015 r. mieściło się na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, głównie w Krakowie.

Tabl. 5.1. Turystyczne obiekty noclegowe
Stan w dniu 31 VII

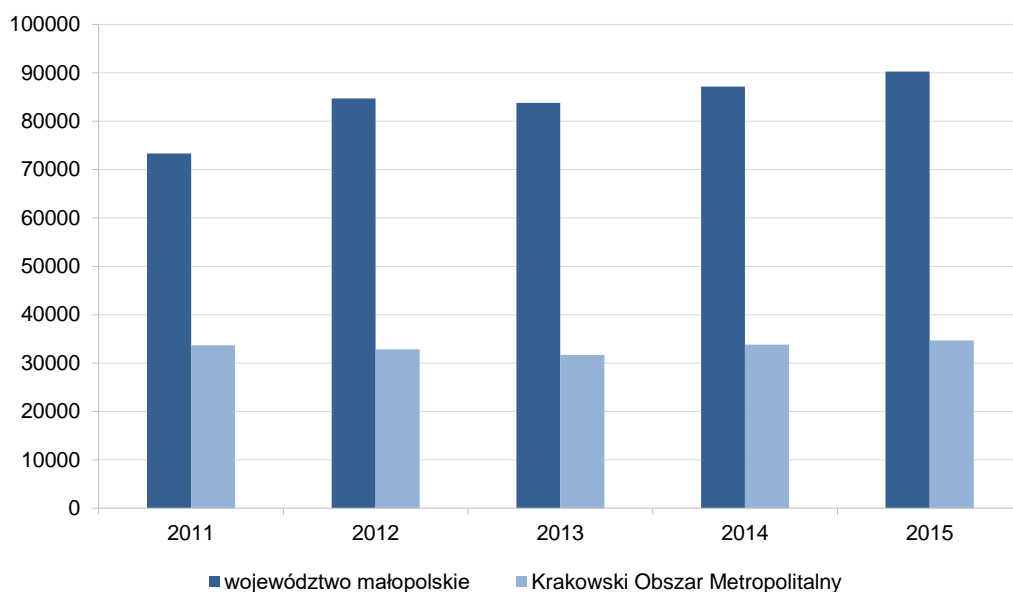
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	województwo małopolskie				
Ogółem	880	1400	1397	1418	1448
w tym:					
Hotele.....	275	287	286	300	315
Pensjonaty	60	60	60	69	73
Inne obiekty hotelowe	76	74	74	73	70
Hostele	33	37	39	37	38
Ośrodki wczasowe	108	104	99	96	106
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	65	59	59	61	62
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	91	89	82	85	80
	Krakowski Obszar Metropolitalny				
Razem	320	346	335	342	353
w tym:					
Hotele.....	173	179	173	180	186
Pensjonaty	6	7	7	8	9
Inne obiekty hotelowe	25	27	25	26	26
Hostele	32	37	39	37	38
Ośrodki wczasowe	3	3	3	3	4
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	13	12	12	11	10
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	36	34	27	28	26

U w a g a. Dane za 2011 r. nie zawierają informacji dotyczących pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

Obiekty zbiorowego zakwaterowania znajdujące się na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego dysponowały w 2015 r. 34,6 tys. miejscami noclegowymi co stanowiło 38,4% wszystkich miejsc noclegowych na terenie województwa małopolskiego. Liczba miejsc noclegowych, zarówno na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, jak i województwa małopolskiego zwiększyła się w ciągu całego okresu 2011 – 2015.

Wykr. 5.2. Liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
Stan w dniu 31 VII

U w a g a. Dane za 2011 r. nie zawierają informacji dotyczących pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

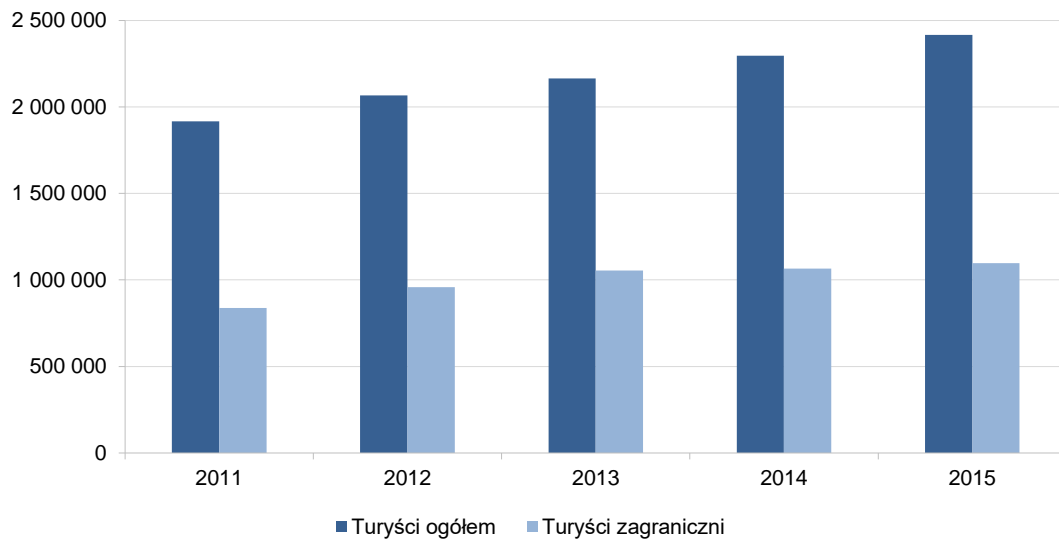
Ź r ó ł o: opracowanie własne.

Ważnymi wskaźnikami są gęstość bazy noclegowej wyrażająca się w ilości miejsc noclegowych na 1 km² oraz ilość miejsc noclegowych na 1 turystyczny obiekt noclegowy. W 2015 r. dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego gęstość bazy noclegowej wynosiła 8,5 i była niższa, niż dla całego województwa małopolskiego, dla którego wynosiła 6,0. Z kolei wskaźnik miejsc noclegowych na 1 turystyczny obiekt noclegowy wynosił na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego 98,2 i był większy, niż na terenie województwa małopolskiego: 62,4.

5.2. WYKORZYSTANIE TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH

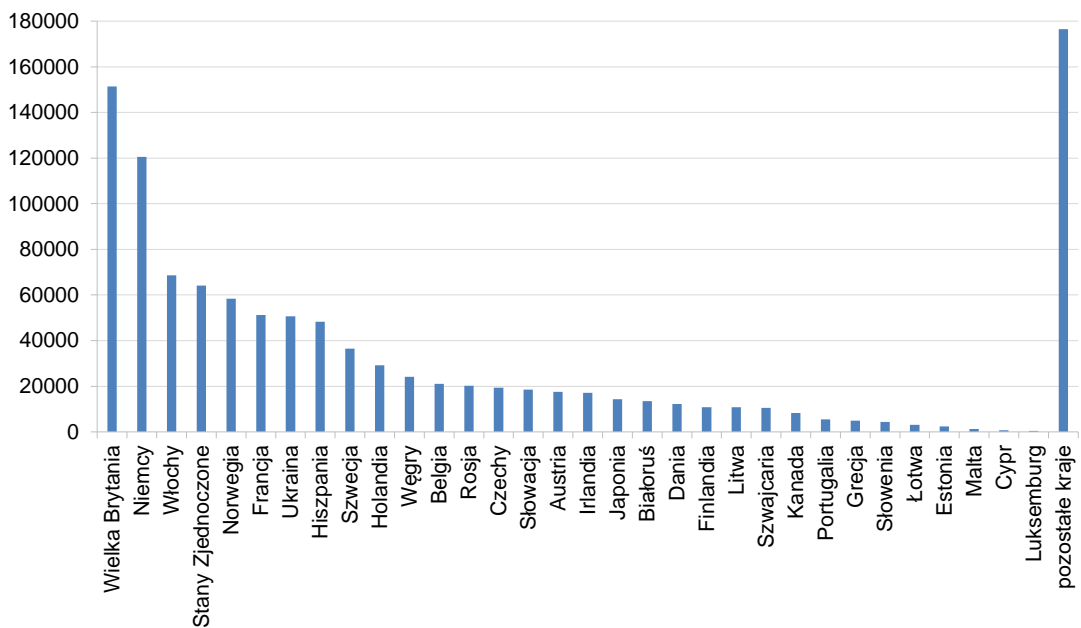
Z noclegów na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego skorzystało w 2015 r. 2,4 mln turystów, co stanowiło 59,3% wszystkich turystów korzystających z noclegów na terenie województwa małopolskiego. W 2015 r. w porównaniu z rokiem 2012 liczba turystów korzystających z noclegów na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego zwiększyła się o 17,0%, a w województwie o 17,4%.

W całym okresie 2012 – 2015 można było obserwować ciągle wzrost liczby turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych.

Wykr. 5.3. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych

U w a g a. Dane za 2011 r. nie zawierają informacji dotyczących pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

Wykr. 5.4. Korzystający z noclegów turyści zagraniczni według krajów w 2015 r.

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

Turyści zagraniczni stanowili 45,4% wszystkich turystów korzystających z noclegów na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. W porównaniu z rokiem 2012 ich liczba wzrosła o 14,5%. Warto też zaznaczyć, że udział turystów zagranicznych korzystających z noclegów na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z noclegów w województwie małopolskim wynosił w 2015 r. 90%, a w ogólnej liczbie turystów korzystających z noclegów w województwie – 26,9%.

Wśród korzystających z noclegów turystów zagranicznych najliczniejszą grupę stanowili w 2015 r. turyści z Wielkiej Brytanii. Ich udział w ogólnej liczbie turystów zagranicznych wyniósł 13,8%. W pozostałej kolejności najczęściej odwiedzali Krakowski Obszar Metropolitalny obywatele: Niemiec (11,0%), Włoch (6,3%) oraz Stanów Zjednoczonych (5,8%).

Najczęściej wybieranymi przez turystów obiektami zbiorowego zakwaterowania zarówno na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, jak i województwa małopolskiego w 2015 r. były hotele. Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego hotele wybrało 76,4% turystów, a w województwie 65,5%.

Popularnością cieszyły się też hostele – 7,2% korzystających (4,4% w województwie) oraz inne obiekty hotelowe – 3,0% korzystających (3,6% w województwie).

Tabl. 5.2. Struktura korzystających z noclegów według rodzaju turystycznego obiektu noclegowego w 2015 r.

Wyszczególnienie	Udział korzystających z noclegów	
	województwo małopolskie	Krakowski Obszar Metropolitalny
Ogółem	100,0	100,0
w tym:		
Hotele.....	65,5	76,4
Pensjonaty	2,7	0,6
Inne obiekty hotelowe	3,6	3,0
Hostele.....	4,4	7,2
Ośrodki wczasowe	4,3	#
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe ..	3,2	0,5
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane ..	3,9	2,1

Źródło: opracowanie własne.

W 2015 r. w turystycznych obiektach noclegowych znajdujących się na terenie Małopolskiego Obszaru Metropolitalnego udzielono łącznie 5,0 mln noclegów.

Na przestrzeni lat 2012 – 2015 najwięcej noclegów było udzielanych w hotelach. Liczba noclegów w tych turystycznych obiektach noclegowych wynosiła w 2015 r. 3835,5 tys. i w stosunku do 2012 r. wzrosła o 21,9%. W stosunku do 2012 r. spadła natomiast liczba noclegów udzielanych przez schroniska młodzieżowe, o 12,2% oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, o 44,6%

Tabl. 5.3. Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych

Wyszczególnienie	Udzielone noclegi	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
	2015 r.	
Razem	5058654	100
Hotele	3835471	75,8
Schroniska młodzieżowe	35071	0,7
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.	35203	0,7
Zakłady uzdrowiskowe	#	x
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane .	165369	3,3
	2011 r.	
Razem	3870887	100,0
Hotele	2908628	75,1
Schroniska młodzieżowe	54536	1,4
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.	73493	1,9
Zakłady uzdrowiskowe	11068	0,3
Pozostałe obiekty niesklasyfikowane .	285613	7,4

U w a g a. Dane za 2011 r. nie zawierają informacji dotyczących pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

Noclegi udzielone turystom zagranicznym stanowiły w 2015 r. 52,3% wszystkich noclegów udzielonych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

5.3. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

Blisko ¼ (24,9%) powierzchni Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego stanowiły w 2015 r. obszary chronione. Powierzchnia obszarów chronionych wynosiła 101,1 tys. ha i stanowiła 12,6% obszarów chronionych w województwie małopolskim. W stosunku do 2011 r. powierzchnia obszarów chronionych na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego zwiększyła się o 13,3 tys. ha czyli o 15,1%. Wśród gmin wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego największą powierzchnię obszarów

chronionych posiadały w 2015 r. gminy: Krzeszowice (9,1 tys. ha), Nowy Wiśnicz (8,2 tys. ha), Lubień (7,5 tys. ha) i Łapanów (7,2 tys. ha).

Powierzchnia parków narodowych wchodzących w skład Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wynosiła w 2015 r. 2,1 tys. ha, a parków krajobrazowych 49,1 tys. ha. Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2015 r. znajdowały się 1062 pomniki przyrody co stanowiło 50,1% ich ogólnej liczby w województwie małopolskim. Największa ilość pomników przyrody zlokalizowana była na terenie miasta Krakowa (279), a także w gminach: Zabierzów (78), Skawina (59) i Krzeszowice (56). W stosunku do 2011 r. liczba pomników przyrody na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego zmniejszyła się o 22 czyli 2,0%.

Tabl. 5.4. Powierzchnia obszarów chronionych według rodzaju gmin w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Powierzchnia obszarów chronionych w ha	
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu
Razem.....	101132,81	100,0
Gminy miejskie.....	5122,50	22,9
Gminy wiejskie.....	72890,60	5,1
Gminy miejsko-wiejskie.....	23119,71	72,0

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

Większość powierzchni obszarów chronionych znajdowała się na terenie gmin wiejskich Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego – 72,0%. Najmniej obszarów chronionych znajdowało się natomiast na terenie gmin miejskich – 5,1%. Pozostałe 22,9% obszarów chronionych ulokowanych było w gminach miejsko-wiejskich.

5.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Jak już wspomniano Krakowski Obszar Metropolitalny cechuje się licznie występującymi miejscami i obiektami o znaczeniu kulturowo-historycznym.

Na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego znajduje się ponad 1800 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestrów Narodowego Instytutu Dziedzictwa, a większość z nich (blisko 1200) znajduje się w Krakowie. Należą do nich m. in. Wzgórze Wawelskie, Stare Miasto oraz liczne kościoły. Na uwagę zasługuje fakt, że niemal w każdej gminie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego można znaleźć obiekty będące zabytkami. Ponadto na terenie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego odnaleźć można miejsca o statusie pomników historii: kopalnie soli w Wieliczce i Bochni, historyczny zespół miasta Kraków, czyli Zamek

Królewski na Wawelu, Stare Miasto i Kazimierz, a także manierystyczny zespół architektoniczno-krajobrazowy w Kalwarii Zebrzydowskiej. Obiekty te, zostały wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Przez Krakowski Obszar Metropolitalny przebiegają również rozmaite kulturowe szlaki tematyczne. Poza wymienionymi już szlakami Orlich Gniazd czy architektury drewnianej, wymienić należy: Szlak solny z zabytkowymi kopalniami i obiektami w Bochni, Wieliczce i Niepołomicach; Małopolski Szlak Warowni i Zamków obejmujący obiekty m. in. w Pieskowej Skale, Niepołomicach, Nowym Wiśniczu, Dobczycach, Lanckoronie i Krakowie, Via Regiae Antiqua – dawny szlak bursztynowy. Szlaki Tematyczne w Krakowie obejmują m.in. trasę zabytków żydowskich, trasę zabytków Podgórze oraz krakowski szlak świętych.

Na terenie czterech gmin Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego: Skała, Jerzmanowice-Przegonia, Wielka Wieś i Sułoszowa ulokowany jest również Ojcowski Park Narodowy słynący m.in. z Zamku w Pieskowej Skale czy doliny Prądnika.

ROZDZIAŁ 6. KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY NA TLE INNYCH OBSZARÓW METROPOLITALNYCH W POLSCE W 2011 R.

Krakowski Obszar Metropolitalny nie jest odosobnionym przykładem metropolii występującym w Polsce. Na terenie kraju funkcjonuje kilkanaście takich obszarów, spośród których, kilka można porównać do obszaru krakowskiego. Przede wszystkim należy wziąć pod uwagę Trójmiejski Obszar Metropolitalny i Aglomerację Poznańską, a także nieznacznie mniejsze obszary: Szczeciński i Lubelski. Możliwe jest też porównanie do Metropolitalnego Obszaru Warszawy, Górnośląskiego Związku Metropolitalnego oraz Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego.

Pomiędzy wymienionymi obszarami, pomimo wspólnych podstaw i założeń ich tworzenia, występują istotne różnice w ich organizacji i funkcjonowaniu. Typowy obszar metropolitalny składa się z dużego miasta i ściśle z nim powiązanego funkcjonalnie otoczenia. Taka struktura cechuje większość polskich metropolii, jednak wyjątkiem od niej może być Trójmiejski Obszar Metropolitalny, w skład którego wchodzi trzy duże miasta i ich otoczenie, lub też Górnośląski Związek Metropolitalny, składający się z kilku miast.

Obszary różnią się także samym ukształtowaniem przestrzennym – występują zarówno typowe obszary z silnym ośrodkiem miejskim znajdującym się w geograficznym centrum obszaru, jak i takie w których ze względu na przygraniczny i/lub przybrzeżny charakter ośrodek centralny ulokowany jest peryferyjnie na granicy obszaru (Szczeciński Obszar Metropolitalny, Trójmiejski Obszar Metropolitalny).

Pomimo wielu różnic, ze względu na podobne przyczyny powołania oraz mechanizmy regulujące funkcjonowanie, można porównać kilka Obszarów Metropolitalnych pod kątem uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

6.1. PORÓWNANIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH WYBRANYCH OBSZARÓW METROPOLITALNYCH

Pod względem powierzchni Krakowski Obszar Metropolitalny jest jednym z największych w Polsce zaraz po Obszarze Metropolitalnym Warszawy i Lublina. Obejmuje obszar nieznacznie większy od podobnych mu obszarów Trójmiejskiego i Poznańskiego. Jest też jednym z obszarów o największej liczbie ludności.

Warto też zaznaczyć, że Krakowski Obszar Metropolitalny cechuje się dodatnim wskaźnikiem przyrostu naturalnego nieznacznie niższym od Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Zdecydowanie najwyższy przyrost naturalny obserwowany był w 2015 roku

w Aglomeracji Poznańskiej, natomiast w Górnośląskim Związku Metropolitalnym, Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym i Bydgosko-Toruński Obszarze Metropolitalnym przyrost naturalny był ujemny.

Wskaźnik liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągał w 2015 r. bardzo podobne wartości we wszystkich analizowanych obszarach metropolitalnych. Nieznacznie wyższą wartość tego wskaźnika można było obserwować w Obszarze Metropolitalnym Warszawy.

Odsetek pracujących wynoszący w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym 29,2% plasował ten Obszar pośrodku wyników innych obszarów. Szczególnie wysoka wartość tego wskaźnika występowała natomiast w Obszarze Metropolitalnym Warszawy i Aglomeracji Poznańskiej.

Ze względu na liczbę bezrobotnych rejestrowanych przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym, rozstęp obserwowanych wartości wyniósł 4,5. Krakowski Obszar Metropolitalny osiągnął wynik nieco lepszy od większości OM, wynoszący 4,2 osoby – nieznacznie niższą liczbę bezrobotnych obserwowano jedynie w Trójmiejskim Obszarze Metropolitalnym i Aglomeracji Poznańskiej. Tym samym Krakowski Obszar Metropolitalny poprawił swoją pozycję względem Obszaru Metropolitalnego Warszawy notującego 4,4 osoby bezrobotnej.

W porównaniu do pozostałych OM, obszar Krakowski cechował stosunkowo niski wskaźnik podmiotów gospodarski narodowej zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym – był on w obszarze Krakowskim wyższy jedynie od wartości wskaźnika dla Obszaru Lubelskiego, Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego i Górnośląskiego Związku Metropolitalnego oraz zbliżony do wartości obserwowanej w Trójmiejskim Obszarze Metropolitalnym.

Ze względu na dochody i wydatki gmin i miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca Krakowski Obszar Metropolitalny w 2015 r. znalazł się w grupie czterech OM, których saldo było ujemne. Ze względu na wartość dochodów na 1 mieszkańca Krakowski Obszar Metropolitalny plasował się na przedostatniej pozycji, przed Lubelskim Obszarem Metropolitalnym.

Ze względu na odsetek dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczających do przedszkoli, Krakowski Obszar Metropolitalny osiągnął trzeci wynik wśród omawianych OM. Jedynie Obszar Metropolitalny Warszawy oraz Aglomeracja Poznańska znacznie wyprzedziły stawkę.

Tabl. 6.1. Wybrane dane statystyczne dotyczące miast centralnych ośrodków metropolitalnych w 2015 r.

Wyszczególnienie	Krakowski Obszar Metropolitalny	Trójmiejski Obszar Metropolitalny	Aglomeracja Poznańska	Szczeciński Obszar Metropolitalny	Lubelski Obszar metropolitalny	Obszar Metropolitalny Warszawy	Bydgosko- Toruński Obszar Metropolitalny	Górnośląski Związek Metropolitalny
Powierzchnia w ha (stan geodezyjny w dniu 1 I)	406511	307321	308171	279451	422073	620788	291624	121793
Ludność(stan w dniu 31 XII).....	1508948	1277646	1022844	686365	711450	3126341	774723	1881801
Ludność na 1 km ² (stan w dniu 31 XII).....	371	416	332	246	169	504	266	1545
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,0	1,6	2,1	-1,1	0,2	1,4	-0,1	-2,9
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 ludności w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	60,2	62,4	60,7	59,8	60,9	64,6	60,5	59,9
Pracujący na 100 ludności (stan w dniu 31 XII)	29,2	26,5	36,4	24,4	23,8	36,6	28,4	30,5
Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII) ..	4,2	3,8	2,4	4,8	6,9	4,4	5,0	5,2
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII).	136	142	174	152	99	189	117	109
Dochody gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł.	4401,50	4833,05	4931,69	4771,62	3972,70	6285,34	4608,28	4799,67
Wydatki gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	4460,78	4666,05	4677,45	4787,05	4129,14	5809,33	4464,07	4852,98
Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3 – 5 lat (stan na początku roku szkolnego 2015/2016)	906	858	948	891	883	980	861	884
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. Ludności	64,1	78,6	79,6	31,3	46,0	71,2	45,1	17,8

Ź r ó d ł o: opracowanie własne

Natomiast ze względu na liczbę mieszkań oddanych do użytku w 2015 r. Krakowski Obszar Metropolitalny notował wynik plasujący go w połowie stawki osiągając wartość wskaźnika wynoszącą 64,1 mieszkania oddanego do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. ludności, podczas gdy najniższy wynik należący do Górnośląskiego Związku Metropolitalnego był 3,5 krotni niższy wynosząc 17,8 (należy pamiętać, że GZM charakteryzuje gęsta, istniejąca zabudowa oraz liczba ludności przypadająca na km² powierzchni czterokrotnie wyższa niż w KOM). Jednak wynik KOM był równocześnie znacznie wyższy od wyników dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego oraz Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego (wszystkich o gęstości zaludnienia niższej niż w KOM).

6.2. PORÓWNANIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH OŚRODKÓW CENTRALNYCH WYBRANYCH OBSZARÓW METROPOLITALNYCH

Poza porównaniem samych obszarów istotne jest też zwrócenie uwagi na główne miasta – centra obszarów metropolitalnych, mające największy wpływ na funkcjonowanie tych obszarów. Należy jednak zwrócić uwagę, że miasta – ośrodki centralne również są bardzo zróżnicowane ze względu na organizację i funkcjonalność, stąd przy bezpośrednim porównywaniu należy te różnice mieć na uwadze.

Porównując Kraków do pozostałych miast należy zauważyć, że pod względem ludności jest on drugim po Warszawie miastem w Polsce. Zbliżone do niego spośród miast-ośrodków obszarów metropolitalnych, Gdańsk i Poznań posiadają znacznie mniejszą liczbę ludności. Analizując udział liczby ludności ośrodka centralnego w ogólnej liczbie ludności danego obszaru metropolitalnego stwierdzić można, że udział Krakowa wynosi ponad 50%. Podobna wartość charakteryzuje pozostałe ośrodki za wyjątkiem Katowic i Gdańska. Udział Gdańska jest niższy ze względu na występowanie w obszarze metropolitalnym jeszcze dwóch dużych miast: Sopotu i Gdyni. Podobna sytuacja ma miejsce na śląsku, gdzie udział ludności Katowic wynosi jedynie 15,9%, ponieważ w skład Górnośląskiego Związku Metropolitalnego wchodzi kilkanaście dużych miast, granice których mają głównie charakter administracyjny.

Pod względem pozostałych wskaźników można zauważyć, że Kraków posiadał w 2015 r. jeden z wyższych i zarazem dodatni poziom przyrostu naturalnego. Spośród porównywanych ośrodków, jedynie Warszawa i Lublin mogą pochwalić się lepszymi wskaźnikami. Z kolei stopa bezrobocia wynosząca 4,5%, była znacznie niższa niż w Szczecinie (6,8%) czy Lublinie (8,1%) , ale jednocześnie znacznie wyższa niż w Poznaniu (2,4%) czy Warszawie (3,4%).

Tabl. 6.2. Wybrane dane statystyczne dotyczące miast centralnych ośrodków metropolitalnych w 2015 r.

Wyszczególnienie	Kraków	Gdańsk	Poznań	Szczecin	Lublin	Warszawa	Bydgoszcz	Katowice
Ludność.....	761069	462249	542348	405657	340727	1744351	355645	299910
Procentowy udział w liczbie ludności całego obszaru	50,4	24,6	53,0	59,1	47,9	55,8	45,9	15,9
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,5	0,1	-0,3	-2,2	0,6	0,8	-1,7	-3,4
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	4,5	4,1	2,4	6,8	8,1	3,4	5,4	3,8
Dochody gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	5424,2	5882,9	6099,1	5283,5	4979,8	8228,2	4520,4	5516,7
Wydatki gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	5526,4	5488,3	5703,6	5461,2	5290,6	7412,3	4482,7	5373,1
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	50,8	49,2	40,8	46,1	36,5	54,6	38,9	44,5
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 10000 ludności	84,7	97,6	66,6	27,8	53,8	76,5	26,3	38,5

Źródło: opracowanie własne.

Wydatki budżetu miasta Krakowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca przewyższają wartość dochodu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W pozostałych analizowanych ośrodkach centralnych obszarów metropolitalnych mamy do czynienia zarówno z podobnym, deficytowym bilansem (w Szczecinie oraz Lublinie) jak i sytuacją odwrotną (szczególnym przypadkiem jest tu Warszawa, charakteryzująca się relatywnie wysoką różnicą dochodu i wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynoszącą ponad 800zł).

Kraków, ze względu na turystyczną atrakcyjność ma też jedną z najwyższych wartości wskaźnika stopnia wykorzystania miejsc noclegowych wynoszącą 50,8%, ustępując jedynie stolicy (54,6%). Nieznacznie niższa wartość wskaźnika występowała jedynie w Gdańsku (49,2%), pozostałe miasta osiągnęły niższe wyniki dochodzące do wartości 36,5% w Lublinie.

Ze względu na liczbę mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, Kraków osiągnął bardzo dobry wynik (84,7), ustępując jedynie Gdańskowi (97,6). Oba miasta znacznie wyprzedziły pod tym względem pozostałe miasta OM, których wskaźniki mieściły się w zakresie 76,5 (dla Warszawy) do 27,8 (w Szczecinie) i 26,3 (w Bydgoszczy).

6.3. RANGA MIAST WEDŁUG KRYTERIÓW MEGA KLASYFIKACJI ESPON

W ramach projektu ESPON (Europejska Sieć Obserwacyjna Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej) badającego obszary zurbanizowane na terenie Unii Europejskiej opracowane zostały kryteria oceny metropolitalnych obszarów wzrostu (MEGA).

Klasyfikacja ta wyróżnia trzy poziomy rozwoju obszarów na jakich znajdują się metropolie: silne, potencjalne i słabe. Spośród wszystkich polskich miast w klasyfikacji ujęto osiem, z czego tylko Warszawa znalazła się w grupie potencjalnych MEGA, a pozostałe siedem (Kraków, Poznań, Łódź, Gdańsk, Katowice, Szczecin i Wrocław) w grupie słabych MEGA²¹.

Wśród kryteriów oceny miast w klasyfikacji ESPON można wymienić: liczbę ludności (populacja), poziom konkurencyjności (przemysł), podstawy gospodarki opartej na wiedzy (wiedza), dostępność (transport), udział w procesie decyzyjnym (decyzyjność), dostęp do administracji publicznej (administracja), a także dodatkowo rozwój turystyki²².

Według opublikowanego w 2007 roku raportu z projektu ESPON ranga miast będących ośrodkami centralnymi przedstawiała się następująco.

²¹ MEGA – Europejskie Metropolitalne Obszary Wzrostu

²² ESPON 1.4.3. raport z projektu

Tabl. 6.3. Ranga miast według kryteriów MEGA

Wyszczególnienie	Kraków	Gdańsk	Poznań	Szczecin	Lublin	Warszawa	Bydgoszcz	Katowice
Ogółem	4,33	3,95	2,93	2,05	1,78	6,92	1,4	2,98
Populacja.....	7	6	6	5	4	9	4	9
Administracja..	1	1	1	1	1	8,5	0,5	1
Decyzyjność....	2	1,5	1,5	0	0	7	0	2
Transport	3,14	3,33	2,19	1,72	1,22	4,14	1,22	3,14
Wiedza.....	4,17	4,58	2,92	2,08	2,08	6,67	1,25	0,63
Turystyka.....	7,0	5,8	3,0	2,0	2,0	7,0	1	1,1
Przemysł.....	6,0	6,0	6,0	4,0	4,0	8,0	4,0	6,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu projektu ESPON 1.4.3.

Pod względem ogólnego wyniku klasyfikacji zdecydowanie najwyżej sklasyfikowano Warszawę, głównie na podstawie obecności w mieście placówek najważniejszych firm europejskich i organów administracji państwowej (kryteria administracja i decyzyjność).

Z pozostałych miast zdecydowanie najlepszy wynik osiągnął Kraków. Swoją pozycję Kraków zawdzięcza wysokim wynikom w kryteriach związanych z gospodarką opartą na wiedzy i turystyką. Ze względu na kryterium gospodarki opartej na wiedzy Kraków zajął trzecie miejsce za Warszawą i Gdańskiem. Natomiast ze względu na rozwój turystyki osiągnął najlepszy wynik wspólnie z Warszawą. Stosunkowo dobry wynik osiągnął również ze względu na poziom konkurencyjności i dostępność, przegrywając pod tym względem jedynie z Gdańskiem i Warszawą

ANEKS TABELARYCZNY

Tabl. A.1. Powierzchnia w km²
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	4065	4065	4065	4065	4065
Bochnia (miasto).....	30	30	30	30	30
Bochnia.....	132	132	132	132	132
Drwinia.....	108	108	108	108	108
Łapanów.....	72	72	72	72	72
Nowy Wiśnicz.....	82	82	82	82	82
Rzezawa.....	86	86	86	86	86
Trzciana.....	44	44	44	44	44
Żegocina.....	35	35	35	35	35
Czernichów.....	85	85	85	85	85
Igołomia-Wawrzeńczyce.	63	63	63	63	63
Iwanowice.....	71	71	71	71	71
Jerzmanowice-Przegonia.	68	68	68	68	68
Kocmyrzów-Luborzycza...	81	81	81	81	81
Krzyszowice.....	139	139	139	139	139
Liszki.....	72	72	72	72	72
Michałowice.....	51	51	51	51	51
Mogilany.....	44	44	44	44	44
Skąta.....	75	75	75	75	75
Skawina.....	100	100	100	100	100
Słomniki.....	113	113	113	113	113
Sułoszowa.....	53	53	53	53	53
Świątniki Górne.....	20	20	20	20	20
Wielka Wieś.....	48	48	48	48	48
Zabierzów.....	99	99	99	99	99
Zielonki.....	49	49	49	49	49
Gołcza.....	90	90	90	90	90
Dobczyce.....	66	66	66	66	66
Lubień.....	75	75	75	75	75
Myślenice.....	154	154	154	154	154
Pcim.....	89	89	89	89	89
Raciechowice.....	61	61	61	61	61
Siepraw.....	32	32	32	32	32
Sułkowice.....	60	60	60	60	60
Tokarnia.....	69	69	69	69	69
Wiśniowa.....	67	67	67	67	67
Koniusza.....	89	89	89	89	89
Koszyce.....	66	66	66	66	66
Nowe Brzesko.....	54	54	54	54	54
Proszowice.....	100	100	100	100	100
Biskupice.....	41	41	41	41	41
Gdów.....	109	109	109	109	109
Kłaj.....	65	65	65	65	65
Niepołomice.....	96	96	96	96	96

Tabl. A.1. Powierzchnia w km² (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Wieliczka.....	100	100	100	100	100
Kraków.....	327	327	327	327	327
Trzyciąż.....	95	95	95	95	95
Brzeźnica.....	66	66	66	66	66
Kalwaria Zebrzydowska..	75	75	75	75	75
Lanckorona.....	40	40	40	40	40
Stryków.....	46	46	46	46	46
Wadowice.....	113	113	113	113	113

Tabl. A.2. Ludność
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	1 488 157	1 493 042	1 498 499	1 505 607	1 508 948
Bochnia (miasto).....	30 300	30 303	30 219	30 104	30 107
Bochnia.....	18 960	19 091	19 305	19 421	19 530
Drwinia.....	6 465	6 539	6 513	6 484	6 535
Łapanów.....	7 771	7 772	7 841	7 895	7 934
Nowy Wiśnicz.....	13 372	13 459	13 563	13 682	13 759
Rzezawa.....	10 995	11 072	11 087	11 128	11 117
Trzciana.....	5 257	5 352	5 373	5 405	5 428
Żegocina.....	5 202	5 263	5 290	5 377	5 405
Czernichów.....	13 731	13 887	13 984	14 143	14 316
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	7 767	7 751	7 724	7 710	7 714
Iwanowice.....	8 640	8 742	8 837	8 924	8 970
Jerzmanowice-Przebinia.....	10 652	10 683	10 743	10 807	10 842
Kocmyrzów-Luborzyca.....	14 319	14 535	14 605	14 769	14 942
Krzyszowice.....	32 417	32 474	32 492	32 451	32 394
Liszki.....	16 267	16 465	16 563	16 717	16 815
Michałowice.....	9 356	9 538	9 721	9 845	9 981
Mogilany.....	12 663	12 912	13 221	13 360	13 532
Skąpa.....	10 163	10 278	10 354	10 463	10 477
Skawina.....	42 813	43 006	43 088	43 137	43 184
Słomniki.....	13 808	13 791	13 730	13 680	13 638
Sułoszowa.....	5 825	5 830	5 805	5 804	5 836
Świątniki Górne.....	9 402	9 518	9 633	9 686	9 774
Wielka Wieś.....	10 517	10 754	10 946	11 058	11 231
Zabierzów.....	24 475	24 798	25 044	25 311	25 565
Zielonki.....	19 042	19 677	20 159	20 652	21 279
Gołcza.....	6 244	6 219	6 208	6 203	6 153
Dobczyce.....	14 858	14 998	15 114	15 114	15 168

Tabl. A.2. Ludność (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Lubień.....	9 779	9 861	9 891	9 938	10 009
Myślenice.....	42 712	42 828	43 106	43 248	43 493
Pcim.....	10 808	10 845	10 877	10 969	10 982
Raciechowice.....	6 069	6 117	6 197	6 208	6 231
Siepraw.....	8 318	8 390	8 450	8 566	8 635
Sułkowice.....	14 415	14 552	14 577	14 650	14 663
Tokarnia.....	8 538	8 579	8 561	8 559	8 581
Wiśniowa.....	7 102	7 157	7 218	7 230	7 258
Koniusza.....	8 799	8 823	8 887	8 916	8 870
Koszyce.....	5 729	5 711	5 681	5 651	5 611
Nowe Brzesko.....	5 817	5 830	5 812	5 812	5 763
Proszowice.....	16 500	16 464	16 372	16 377	16 363
Biskupice.....	9 347	9 479	9 624	9 744	9 872
Gdów.....	17 203	17 377	17 532	17 665	17 758
Kłaj.....	10 440	10 494	10 559	10 590	10 567
Niepołomice.....	24 689	25 057	25 607	26 124	26 633
Wieliczka.....	53 677	54 392	55 231	55 941	56 704
Kraków.....	759 137	758 334	758 992	761 873	761 069
Trzyciąż.....	7 115	7 115	7 104	7 061	7 085
Brzeźnica.....	9 976	10 038	10 093	10 124	10 188
Kalwaria Zebrzydowska.....	19 755	19 835	19 864	19 899	19 897
Lanckorona.....	6 138	6 169	6 165	6 137	6 148
Stryków.....	6 796	6 820	6 819	6 823	6 824
Wadowice.....	38 017	38 068	38 118	38 172	38 118

Tabl. A.3. Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	109	109	109	109	109
Bochnia (miasto).....	108	108	108	108	108
Bochnia.....	104	103	102	102	102
Drwinia.....	101	102	101	101	101
Łapanów.....	99	98	98	100	100
Nowy Wiśnicz.....	100	100	100	99	99
Rzezawa.....	102	102	102	102	102
Trzciana.....	102	102	102	103	103
Żegocina.....	101	101	100	101	101
Czernichów.....	102	102	102	102	103
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	102	102	102	103	103
Iwanowice.....	98	99	99	99	98
Jerzmanowice- Przegonia.....	103	102	102	102	101
Kocmyrzów- Luborzycza.....	102	102	102	101	101

Tabl. A.3. Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Krzeszowice.....	108	108	108	107	107
Liszki.....	104	104	104	104	104
Michałowice.....	101	101	101	101	101
Mogilany.....	106	106	106	106	105
Skala.....	99	99	99	98	98
Skawina.....	107	107	107	107	107
Słomniki.....	106	106	106	106	106
Sułoszowa.....	99	99	99	98	99
Świątniki Górne.....	102	103	103	103	102
Wielka Wieś.....	104	104	104	105	104
Zabierzów.....	107	107	107	107	106
Zielonki.....	106	105	106	106	105
Gołcza.....	99	99	98	98	98
Dobczyce.....	102	102	101	102	102
Lubień.....	103	103	103	103	103
Myślenice.....	103	103	103	103	103
Pcim.....	100	99	99	99	99
Raciechowice.....	100	100	100	100	101
Siepraw.....	102	102	102	102	102
Sułkowie.....	102	103	103	103	104
Tokarnia.....	95	95	95	95	95
Wiśniowa.....	101	100	100	100	99
Koniusza.....	99	100	100	101	101
Koszyce.....	106	106	107	107	106
Nowe Brzesko.....	102	101	101	102	102
Proszowice.....	104	104	105	104	105
Biskupice.....	104	105	106	105	105
Gdów.....	101	101	101	100	101
Kłaj.....	105	105	105	105	104
Niepołomice.....	107	107	107	107	107
Wieliczka.....	106	106	105	106	105
Kraków.....	114	115	115	114	114
Trzyciąż.....	99	99	99	98	98
Brzeźnica.....	105	105	106	105	105
Kalwaria Zebrzydowska.....	103	103	103	103	103
Lanckorona.....	104	105	105	105	105
Stryków.....	104	104	102	102	103
Wadowice.....	107	107	107	107	107

Tabl. A.4. Liczba ludności przypadająca na 1 km² powierzchni gminy
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	366	367	369	370	371
Bochnia (miasto).....	1014	1014	1012	1008	1008
Bochnia.....	145	146	148	148	149
Drwinia.....	60	60	60	60	60
Łapanów.....	108	108	109	110	111
Nowy Wiśnicz.....	163	164	165	167	167
Rzezawa.....	127	128	128	129	129
Trzciana.....	119	121	122	123	123
Żegocina.....	149	151	152	154	155
Czernichów.....	163	165	166	168	170
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	124	123	123	123	123
Iwanowice.....	122	123	124	126	126
Jerzmanowice- Przegonia.....	156	157	158	159	159
Kocmyrzów- Luborzyca.....	177	180	181	183	185
Krzeszowice.....	233	234	234	233	233
Liszki.....	226	228	230	232	233
Michałowice.....	183	187	190	193	195
Mogilany.....	290	296	303	306	310
Skala.....	136	137	138	140	140
Skawina.....	429	431	432	432	433
Słomniki.....	122	122	122	121	121
Sułoszowa.....	109	109	109	109	109
Świątniki Górne.....	462	468	473	476	480
Wielka Wieś.....	218	223	227	229	233
Zabierzów.....	246	249	252	255	257
Zielonki.....	392	405	415	425	438
Gołcza.....	69	69	69	69	68
Dobczyce.....	224	226	228	228	228
Lubień.....	130	131	132	132	133
Myślenice.....	278	279	281	282	283
Pcim.....	121	122	122	123	123
Raciechowice.....	99	100	101	102	102
Siepraw.....	261	263	265	269	271
Sułkowice.....	239	241	241	243	243
Tokarnia.....	124	125	125	125	125
Wiśniowa.....	106	107	108	108	108
Koniusza.....	99	100	100	101	100
Koszyce.....	87	86	86	86	85
Nowe Brzesko.....	107	107	107	107	106
Proszowice.....	165	165	164	164	164
Biskupice.....	227	230	234	237	240
Gdów.....	158	160	161	162	163
Kłaj.....	161	161	162	163	163
Niepołomice.....	256	260	266	271	277

Tabl. A.4. Liczba ludności przypadająca na 1 km² powierzchni gminy (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Wieliczka.....	539	546	554	561	569
Kraków.....	2323	2320	2322	2331	2328
Trzyciąż.....	74	74	74	74	74
Brzeźnica.....	150	151	152	152	153
Kalwaria Zebrzydowska.....	262	264	264	264	264
Lanckorona.....	152	153	152	152	152
Stryszów.....	148	149	149	149	149
Wadowice.....	337	337	338	338	338

Tabl. A.5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	55,7	56,6	57,7	58,8	60,2
Bochnia (miasto).....	56,6	57,6	60,2	62,2	64,4
Bochnia.....	57,0	56,9	57,2	57,6	58,0
Drwinia.....	58,3	58,4	58,0	58,8	59,4
Łapanów.....	60,2	59,5	58,5	58,4	57,5
Nowy Wiśnicz.....	60,4	60,6	61,2	60,9	61,1
Rzezawa.....	55,5	54,9	54,1	54,1	54,0
Trzciana.....	63,4	63,1	60,2	59,6	59,0
Żegocina.....	59,7	59,2	58,9	59,4	60,1
Czernichów.....	55,6	55,0	55,7	56,4	56,9
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	57,1	57,3	57,2	57,2	58,5
Iwanowice.....	59,5	59,6	60,8	60,6	61,5
Jerzmanowice- Przegonia.....	60,4	60,2	59,3	59,7	59,8
Kocmyrzów- Luborzyca.....	55,0	55,2	55,7	55,6	56,4
Krzeszowice.....	57,9	58,9	60,0	61,0	62,1
Liszki.....	51,2	52,8	54,5	55,1	56,5
Michałowice.....	57,3	56,6	56,5	57,3	57,8
Mogilany.....	56,9	57,3	57,6	58,1	58,3
Skąła.....	59,1	59,3	60,1	60,5	60,8
Skawina.....	55,1	55,5	56,3	57,7	59,2
Słomniki.....	56,3	56,8	57,2	57,8	59,0
Sułoszowa.....	64,6	64,1	64,8	65,3	64,8
Świątniki Górne.....	52,5	52,7	52,8	52,8	54,0
Wielka Wieś.....	54,6	55,3	56,3	57,0	57,8
Zabierzów.....	55,5	56,4	57,3	59,0	60,4
Zielonki.....	56,4	57,1	58,3	59,5	60,8
Gołcza.....	60,6	59,1	58,8	59,5	59,8
Dobczyce.....	53,8	53,3	53,3	53,3	54,0

Tabl. A.5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Lubień.....	62,2	61,7	61,3	61,8	62,1
Myślenice.....	57,2	57,1	57,8	58,4	59,4
Pcim.....	60,9	60,3	59,5	59,5	59,9
Raciechowice.....	57,4	57,2	57,0	56,5	56,8
Siepraw.....	54,9	55,7	55,5	55,9	56,6
Sułkowie.....	55,4	55,0	54,7	55,5	56,1
Tokarnia.....	59,6	59,3	58,7	57,6	57,1
Wiśniowa.....	59,4	59,4	59,8	60,0	60,7
Koniusza.....	58,5	58,2	59,7	59,5	60,2
Koszyce.....	59,8	59,7	59,4	59,6	59,4
Nowe Brzesko.....	57,4	56,7	57,2	57,7	58,1
Proszowice.....	57,6	57,7	57,5	58,6	58,7
Biskupice.....	57,1	57,2	57,0	57,5	57,5
Gdów.....	57,6	57,4	56,8	56,2	56,6
Kłaj.....	54,9	55,5	56,1	57,5	58,3
Niepołomice.....	53,3	53,9	54,7	55,6	56,8
Wieliczka.....	56,4	57,0	57,8	58,8	60,3
Kraków.....	54,5	56,1	57,8	59,3	61,3
Trzyciąż.....	66,7	66,0	66,1	64,7	63,4
Brzeźnica.....	58,3	57,3	57,5	58,0	58,5
Kalwaria Zebrzydowska.....	56,2	55,9	56,3	56,8	57,1
Lanckorona.....	56,0	56,1	55,8	56,7	58,2
Stryków.....	57,0	57,2	56,8	57,2	57,3
Wadowice.....	58,1	58,8	59,6	60,5	61,4

Tabl. A.6. Przyrost naturalny na 1000 ludności
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	1,3	0,9	1,0	1,3	1,0
Bochnia (miasto).....	3,6	1,4	2,6	1,1	0,5
Bochnia.....	3,7	3,5	2,4	4,7	2,1
Drwinia.....	0,0	2,5	-1,2	-2,0	3,4
Łapanów.....	3,6	3,0	1,4	1,0	4,2
Nowy Wiśnicz.....	5,1	4,8	2,8	5,7	4,8
Rzezawa.....	3,2	1,0	0,9	2,2	0,5
Trzciana.....	6,1	6,6	5,0	8,5	3,5
Żegocina.....	5,0	5,9	6,0	8,6	6,5
Czernichów.....	-1,8	2,1	-0,2	1,0	0,9
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	1,3	-2,3	-0,5	-2,1	1,7
Iwanowice.....	2,3	0,3	-0,2	1,2	0,6

Tabl. A.6. Przyrost naturalny na 1000 ludności (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Jerzmanowice- Przegonia.....	0,0	-0,1	-0,8	0,8	1,6
Kocmyrów- Luborzycza.....	0,4	1,9	0,9	1,1	-0,3
Krzeszowice.....	0,0	-0,6	-0,6	-1,7	-3,1
Liszki.....	3,6	2,2	3,0	2,9	1,7
Michałowice.....	1,3	1,3	0,3	4,4	1,6
Mogilany.....	4,7	4,2	4,7	3,4	3,1
Skąła.....	2,0	-1,7	1,8	3,6	-0,4
Skawina.....	1,3	1,2	2,1	1,9	1,7
Słomniki.....	-1,8	-0,9	-1,2	-0,4	-2,7
Sułoszowa.....	-0,5	-0,2	-0,5	0,0	2,8
Świątniki Górne.....	3,1	2,6	2,0	0,6	5,0
Wielka Wieś.....	1,1	2,9	0,2	-0,1	1,2
Zabierzów.....	-1,7	-0,5	-0,1	1,8	-0,4
Zielonki.....	2,7	3,9	2,5	4,3	1,1
Gołcza.....	-2,1	-5,6	-3,2	-1,4	-7,3
Dobczyce.....	6,1	5,9	3,9	2,8	4,9
Lubień.....	3,4	5,1	5,2	4,2	5,5
Myślenice.....	4,3	2,9	3,9	2,9	3,8
Pcim.....	2,2	0,6	2,2	4,8	4,1
Raciechowice.....	1,8	6,4	4,4	1,6	-0,2
Siepraw.....	4,4	1,6	2,4	3,9	4,8
Sułkowice.....	6,4	4,7	5,1	4,1	3,0
Tokarnia.....	7,5	4,0	3,3	3,1	6,0
Wiśniowa.....	6,0	6,6	4,7	1,7	1,9
Koniusza.....	-1,0	-1,4	0,3	-1,8	-2,1
Koszyce.....	-4,0	-5,8	-4,0	-4,8	-1,6
Nowe Brzesko.....	0,3	0,0	0,5	1,4	-5,9
Proszowice.....	-0,1	-1,2	-4,0	-1,0	-1,0
Biskupice.....	2,6	3,1	4,7	4,3	0,7
Gdów.....	5,1	5,7	1,9	3,9	3,0
Kłaj.....	5,0	0,9	1,0	1,0	0,0
Niepołomice.....	3,5	2,9	3,0	3,2	3,8
Wieliczka.....	2,1	1,9	2,7	2,2	2,1
Kraków.....	0,6	0,0	0,3	0,6	0,5
Trzyciąż.....	-0,7	1,4	-2,3	-0,7	-3,3
Brzeźnica.....	1,3	1,4	1,6	2,0	3,0
Kalwaria Zebrzydowska.....	0,3	2,2	1,5	2,4	0,5
Lanckorona.....	2,0	1,1	2,6	0,8	0,5
Stryśzów.....	0,7	2,8	1,5	0,4	-0,4
Wadowice.....	0,7	1,6	0,4	1,3	-0,9

Tabl. A.7. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	3,7	3,1	3,2	3,3	3,5
Bochnia (miasto).....	0,8	-2,2	-4,5	-2,5	-2,5
Bochnia.....	5,6	3,4	7,5	1,1	4,5
Drwinia.....	1,1	4,9	-1,2	-1,7	3,5
Łapanów.....	4,4	2,2	9,1	4,1	4,7
Nowy Wiśnicz.....	2,4	1,5	2,2	2,6	0,9
Rzezawa.....	1,8	5,7	3,9	-0,5	-0,9
Trzciana.....	5,9	4,4	-1,1	-1,5	2,6
Żegocina.....	0,6	3,1	1,9	5,6	0,0
Czernichów.....	8,6	7,3	8,5	8,4	7,4
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	-2,7	-0,6	0,1	1,3	1,2
Iwanowice.....	7,6	9,0	9,1	9,7	6,0
Jerzmanowice- Przegonia.....	2,2	2,9	4,1	5,7	2,8
Kocmyrzów- Luborzyca.....	15,0	12,5	12,8	11,0	10,9
Krzyszowice.....	4,6	3,2	2,7	2,0	1,6
Liszki.....	3,5	6,2	6,8	6,3	5,5
Michałowice.....	16,6	15,7	18,7	12,7	14,8
Mogilany.....	12,7	12,8	17,0	10,4	10,7
Skąpa.....	11,2	12,7	7,8	6,1	4,5
Skawina.....	1,6	2,7	-0,7	0,1	0,2
Słomniki.....	0,9	-1,3	-1,5	-2,3	0,9
Sułoszowa.....	-1,5	2,2	-2,4	-0,2	-1,7
Świątniki Górne.....	10,1	10,1	10,2	5,9	3,0
Wielka Wieś.....	17,7	14,4	18,7	15,6	15,7
Zabierzów.....	15,8	13,4	12,3	9,3	11,3
Zielonki.....	31,6	27,3	20,0	27,0	19,8
Gołcza.....	1,3	-1,8	1,9	-0,5	0,3
Dobczyce.....	5,4	4,3	4,0	-0,3	0,0
Lubień.....	3,7	2,5	-0,3	1,6	-0,4
Myślenice.....	1,6	0,9	2,7	0,5	2,2
Pcim.....	1,4	2,5	-0,3	3,4	-0,9
Raciechowice.....	6,6	2,6	2,8	5,6	3,7
Siepraw.....	8,8	8,2	5,6	7,5	4,6
Sułkowice.....	2,1	3,7	-0,5	1,5	-0,1
Tokarnia.....	0,1	0,4	-2,0	-0,9	-2,1
Wiśniowa.....	4,8	0,4	2,4	1,5	0,0
Koniusza.....	2,3	3,0	4,4	2,9	4,5
Koszyce.....	2,8	-0,7	-4,6	-1,6	-1,4
Nowe Brzesko.....	4,3	0,9	0,2	-0,3	2,4
Proszowice.....	-0,9	-1,2	-1,2	-0,1	0,7
Biskupice.....	7,5	12,2	10,2	8,9	12,2
Gdów.....	5,7	4,1	6,0	4,1	3,2
Kłaj.....	7,9	4,0	4,4	2,8	3,8
Niepołomice.....	18,1	13,5	18,2	16,8	16,1

Tabl. A.7. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Wieliczka.....	14,0	11,0	12,2	12,0	11,1
Kraków.....	1,3	1,0	1,3	2,0	2,5
Trzyciąż.....	0,0	-1,3	-1,3	-1,8	2,4
Brzeźnica.....	6,3	2,4	5,4	2,7	3,2
Kalwaria Zebrzydowska.....	3,0	1,7	-0,6	1,0	0,6
Lanckorona.....	3,1	3,9	-1,6	-3,4	4,4
Stryszów.....	1,2	0,6	1,8	1,6	2,5
Wadowice.....	-1,5	-1,7	-0,3	-1,6	-1,3

**Tabl. A.8. Pracujący w głównym miejscu pracy^a na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	419	426	440	455	468
Bochnia (miasto).....	513	518	516	537	551
Bochnia.....	124	137	135	152	158
Drwinia.....	95	96	102	103	118
Łapanów.....	179	177	170	173	162
Nowy Wiśnicz.....	195	188	187	198	188
Rzezawa.....	100	112	115	134	136
Trzciana.....	159	161	170	166	187
Żegocina.....	165	168	171	171	173
Czernichów.....	110	111	119	130	131
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	98	102	117	134	139
Iwanowice.....	72	81	80	81	95
Jerzmanowice- Przegonia.....	78	78	85	100	91
Kocmyrzów- Luborzycza.....	73	61	70	71	78
Krzeszowice.....	194	186	187	191	219
Liszki.....	204	237	272	286	304
Michałowice.....	102	113	121	128	115
Mogilany.....	207	185	195	193	190
Skąła.....	137	132	161	166	135
Skawina.....	414	418	422	439	471
Słomniki.....	160	177	184	189	200
Sułoszowa.....	77	76	81	82	80
Świątniki Górne.....	165	187	187	192	206

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących.

Tabl. A.8. Pracujący w głównym miejscu pracy^a na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Wielka Wieś.....	350	349	409	430	453
Zabierzów.....	651	742	798	773	865
Zielonki.....	167	149	146	146	141
Gołcza.....	81	75	82	85	89
Dobczyce.....	358	340	364	361	367
Lubień.....	78	71	79	97	84
Myślenice.....	295	294	294	319	312
Pcim.....	201	210	198	206	220
Raciechowice.....	119	123	120	124	141
Siepraw.....	122	136	123	118	127
Sułkowie.....	202	195	186	201	196
Tokarnia.....	87	82	91	87	98
Wiśniowa.....	85	91	81	89	89
Koniusza.....	150	137	145	150	190
Koszyce.....	65	72	76	75	82
Nowe Brzesko.....	111	138	135	149	126
Proszowice.....	224	207	202	203	202
Biskupice.....	76	78	79	93	104
Gdów.....	141	145	153	155	163
Kłaj.....	172	155	157	159	171
Niepołomice.....	413	436	455	480	513
Wieliczka.....	227	226	234	250	252
Kraków.....	585	597	620	643	662
Trzyciąż.....	132	121	149	152	72
Brzeźnica.....	79	80	86	83	79
Kalwaria Zebrzydowska.....	294	302	300	325	325
Lanckorona.....	142	164	168	170	170
Stryków.....	83	93	97	96	98
Wadowice.....	470	462	473	503	505

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych niezależnie od liczby pracujących.

Tabl. A.9. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	50	58	59	50	42
Bochnia (miasto).....	59	69	71	60	45
Bochnia.....	57	67	61	52	40
Drwinia.....	46	58	60	48	34
Łapanów.....	55	58	58	48	43
Nowy Wiśnicz.....	60	69	67	52	40
Rzezawa.....	63	76	79	67	46
Trzciana.....	40	55	48	50	34
Żegocina.....	59	69	64	56	47
Czernichów.....	54	54	51	43	39
Igołomia- Wawrzeńczyce.....	29	35	36	31	22
Iwanowice.....	44	48	50	40	33
Jerzmanowice- Przegonia.....	47	57	59	52	39
Kocmyrzów- Luborzyca.....	50	48	52	37	35
Krzeszowice.....	67	71	74	66	52
Liszki.....	50	55	56	42	35
Michałowice.....	37	41	45	34	24
Mogilany.....	62	63	66	54	45
Skala.....	46	48	50	37	33
Skawina.....	69	72	72	55	44
Słomniki.....	83	83	77	60	49
Sułoszowa.....	60	55	49	41	33
Świątniki Górne.....	66	69	66	52	38
Wielka Wieś.....	38	43	40	32	26
Zabierzów.....	46	51	53	48	40
Zielonki.....	33	36	36	29	23
Gołcza.....	77	71	75	56	53
Dobczyce.....	73	88	81	56	36
Lubień.....	70	75	75	64	46
Myślenice.....	79	82	80	64	45
Pcim.....	78	80	79	66	44
Raciechowice.....	74	80	82	61	34
Siepraw.....	82	85	82	63	47
Sułkowice.....	92	101	88	68	54
Tokarnia.....	63	70	75	47	41
Wiśniowa.....	74	72	76	57	39
Koniusza.....	66	75	66	60	48
Koszyce.....	68	78	83	70	59
Nowe Brzesko.....	73	83	87	72	63
Proszowice.....	91	94	102	87	75
Biskupice.....	58	70	72	48	42
Gdów.....	57	62	63	50	46

Tabl. A.9. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Kłaj	56	62	69	51	38
Niepołomice	45	49	54	41	35
Wieliczka.....	63	68	70	53	43
Kraków	39	49	51	46	42
Trzyciąż.....	70	83	74	65	60
Brzeźnica	53	64	71	50	33
Kalwaria Zebrzydowska.....	57	63	61	49	36
Lanckorona	57	66	62	54	46
Stryków	73	74	77	64	46
Wadowice	70	78	74	62	48

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Tabl. A.10. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	184167	191851	197080	200838^b	205969^b
Bochnia (miasto).....	3334	3444	3474	3468	3471
Bochnia.....	1258	1289	1348	1398	1403
Drwinia.....	314	315	331	356	366
Łapanów.....	500	518	527	544	570
Nowy Wiśnicz.....	892	924	972	979	994
Rzezawa.....	601	642	654	658	682
Trzciana.....	356	371	378	389	410
Żegocina.....	349	353	356	365	370
Czernichów.....	1187	1252	1308	1368	1390
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	492	510	527	543	556
Iwanowice.....	672	708	715	737	762
Jerzmanowice-Przebinia.....	832	843	862	879	916
Kocmyrzów-Luborzyca.....	1044	1123	1183	1271	1283
Krzyszowice.....	2951	3004	3041	3099	3105
Liszki.....	1525	1599	1648	1692	1720
Michałowice.....	912	999	1056	1118	1169
Mogilany.....	1526	1571	1665	1727	1794
Skąpa.....	837	875	899	948	956
Skawina.....	4358	4489	4548	4611	4707
Słomniki.....	1245	1265	1265	1260	1262
Sułoszowa.....	294	306	321	325	327
Świątniki Górne.....	1046	1099	1109	1152	1162
Wielka Wieś.....	1146	1237	1297	1371	1392
Zabierzów.....	2653	2840	2964	3019	3127
Zielonki.....	2472	2685	2829	2949	3112
Gołcza.....	390	404	404	422	427
Dobczyce.....	1379	1399	1410	1441	1480

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

b W podziale według sekcji PKD i sektorów własności - bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności lub formie własności nie występuje w rejestrze REGON - patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 11.

Tabl. A.10. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Lubień.....	612	642	660	693	705
Myślenice.....	4810	4984	5084	5185	5276
Pcim.....	746	752	778	794	806
Raciechowice.....	412	403	419	439	454
Siepraw.....	868	878	894	919	929
Sułkowice.....	1199	1219	1219	1236	1239
Tokarnia.....	523	535	552	562	560
Wiśniowa.....	592	607	662	679	659
Koniusza.....	486	495	525	528	536
Koszyce.....	295	312	339	333	345
Nowe Brzesko.....	418	438	440	449	459
Proszowice.....	1396	1462	1511	1514	1546
Biskupice.....	722	733	764	781	813
Gdów.....	1367	1415	1452	1500	1542
Kłaj.....	936	969	999	1021	1027
Niepołomice.....	2553	2703	2837	2938	3049
Wieliczka.....	6166	6567	6839	7078	7305
Kraków.....	116153	121208	124501	126547	130233
Trzyciąż.....	477	490	481	489	488
Brzeźnica.....	719	755	778	798	804
Kalwaria Zebrzydowska.....	2624	2636	2596	2609	2634
Lanckorona.....	518	532	548	554	561
Stryków.....	568	564	574	577	564
Wadowice.....	4442	4488	4537	4526	4522

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Tabl. A.11. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	1238	1285	1315	1334	1365
Bochnia (miasto).....	1100	1137	1150	1152	1153
Bochnia.....	664	675	698	720	718
Drwinia.....	486	482	508	549	560
Łapanów.....	643	666	672	689	718
Nowy Wiśnicz.....	667	687	717	716	722
Rzezawa.....	547	580	590	591	613
Trzciana.....	677	693	704	720	755
Żegocina.....	671	671	673	679	685

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

**Tabl. A.11. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON
na 10 tys. ludności (cd.)
Stan w dniu 31 XII**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Czernichów.....	864	902	935	967	971
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	633	658	682	704	721
Iwanowice.....	778	810	809	826	849
Jerzmanowice-Przegonia.....	781	789	802	813	845
Kocmyrzów-Luborzyca.....	729	773	810	861	859
Krzeszowice.....	910	925	936	955	959
Liszki.....	937	971	995	1012	1023
Michałowice.....	975	1047	1086	1136	1171
Mogilany.....	1205	1217	1259	1293	1326
Skala.....	824	851	868	906	912
Skawina.....	1018	1044	1056	1069	1090
Słomniki.....	902	917	921	921	925
Sułoszowa.....	505	525	553	560	560
Świątniki Górne.....	1113	1155	1151	1189	1189
Wielka Wieś.....	1090	1150	1185	1240	1239
Zabierzów.....	1084	1145	1184	1193	1223
Zielonki.....	1298	1365	1403	1428	1462
Gołcza.....	625	650	651	680	694
Dobczyce.....	928	933	933	953	976
Lubień.....	626	651	667	697	704
Myślenice.....	1126	1164	1179	1199	1213
Pcim.....	690	693	715	724	734
Raciechowice.....	679	659	676	707	729
Siepraw.....	1044	1046	1058	1073	1076
Sułkowice.....	832	838	836	844	845
Tokarnia.....	613	624	645	657	653
Wiśniowa.....	834	848	917	939	908
Koniusza.....	552	561	591	592	604
Koszyce.....	515	546	597	589	615
Nowe Brzesko.....	719	751	757	773	796
Proszowice.....	846	888	923	924	945
Biskupice.....	772	773	794	802	824
Gdów.....	795	814	828	849	868
Kłaj.....	897	923	946	964	972
Niepołomice.....	1034	1079	1108	1125	1145
Wieliczka.....	1149	1207	1238	1265	1288
Kraków.....	1530	1598	1640	1661	1711
Trzyciąż.....	670	689	677	693	689
Brzeźnica.....	721	752	771	788	789

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Tabl. A.11. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Kalwaria Zebrzydowska.....	1328	1329	1307	1311	1324
Lanckorona	844	862	889	903	912
Stryków	836	827	842	846	826
Wadowice	1168	1179	1190	1186	1186

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Tabl. A.12. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym						
		przemysł ^b	budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	obsługa rynku nieruchomości
Ogółem.....	205969^c	20014	22842	49299	12819	6652	6184	10264
Bochnia (miasto).....	3471	357	388	971	107	81	124	138
Bochnia.....	1403	152	323	351	74	29	32	7
Drwinia.....	366	35	97	77	23	6	3	3
Łapanów.....	570	53	148	116	26	12	11	2
Nowy Wiśnicz.....	994	139	271	206	36	17	20	7
Rzezawa.....	682	83	161	167	36	8	14	9
Trzciana.....	410	59	104	61	23	3	6	–
Żegocina.....	370	52	77	92	28	7	7	1
Czernichów.....	1390	166	239	391	102	43	27	9
Igołomia-Wawrzeńczyce....	556	42	55	182	71	12	6	2
Iwanowice.....	762	79	122	191	96	14	21	12
Jerzmanowice-Przegonia....	916	84	199	247	96	18	16	9
Kocmyrzów-Luborzyca.....	1283	99	216	361	117	38	31	14
Krzeszowice.....	3105	363	451	845	230	77	81	87
Liszki.....	1720	216	267	445	147	59	49	19
Michałowice.....	1169	135	130	292	75	38	41	35
Mogilany.....	1794	212	231	496	102	49	41	57
Skąpa.....	956	74	117	285	102	36	26	9
Skawina.....	4707	576	773	1338	303	139	118	194

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

b Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

c W podziale według sekcji PKD - bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON - patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 11.

Tabl. A.12. Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2015 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym						
		prze- mysł ^b	budow- nictwo	handel; napra- wa poja- zdów samoch odow- ych	tran- sport i gospo- darka maga- zynowa	zakwa- terowa- nie i gastro- nomia	działal- ność finanso- wa i ubez- piecze- niowa	obsługa rynku nieru- cho- omości
Słomniki.....	1262	119	178	411	132	35	24	21
Sułozowa.....	327	27	64	105	41	11	3	1
Świątniki Górne.....	1162	268	155	338	45	17	21	11
Wielka Wieś.....	1392	143	167	358	108	44	34	39
Zabierzów.....	3127	370	338	756	177	81	75	81
Zielonki.....	3112	244	309	716	202	94	93	150
Gołcza.....	427	39	42	138	38	8	11	3
Dobczyce.....	1480	152	256	400	104	57	29	26
Lubień.....	705	89	189	142	49	23	12	2
Myślenice.....	5276	663	788	1433	301	204	117	102
Pcim.....	806	124	232	217	35	25	8	4
Raciechowice.....	454	65	96	103	33	11	7	2
Siepraw.....	929	312	93	262	20	20	17	6
Sułkowice.....	1239	278	202	332	59	27	24	9
Tokarnia.....	560	71	177	100	65	15	6	3
Wiśniowa.....	659	54	234	153	34	16	12	1
Koniusza.....	536	59	72	164	37	12	8	8
Koszyce.....	345	31	50	103	32	8	10	–
Nowe Brzesko.....	459	55	84	119	31	11	15	4
Proszowice.....	1546	128	210	462	91	26	48	40
Biskupice.....	813	69	128	246	108	25	14	5
Gdów.....	1542	153	328	452	137	52	23	15
Kłaj.....	1027	117	190	265	78	45	20	7
Niepołomice.....	3049	314	380	830	228	96	85	106
Wieliczka.....	7305	765	993	1985	506	235	212	196
Kraków.....	130233	9961	11416	28945	7948	4504	4410	8659
Trzyciąż.....	488	34	67	173	62	12	14	–
Brzeźnica.....	804	128	150	224	72	26	11	–
Kalwaria Zebrzydowska.....	2634	1111	172	675	54	59	28	29
Lanckorona.....	561	166	63	151	19	17	6	4
Stryszów.....	564	145	118	130	13	19	11	1
Wadowice.....	4522	784	532	1297	166	131	102	115

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

b Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 10.

Tabl. A.13. Osoby fizyczne^a prowadzące działalność gospodarczą
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	134163	137633	140162	141043	142238
Bochnia (miasto).....	2581	2648	2653	2617	2577
Bochnia.....	1054	1084	1133	1180	1169
Drwinia.....	236	236	247	258	265
Łapanów.....	390	394	400	417	440
Nowy Wiśnicz.....	775	795	841	839	853
Rzezawa.....	497	527	535	534	556
Trzciana.....	293	303	307	314	329
Żegocina.....	280	283	284	290	292
Czernichów.....	984	1045	1092	1145	1161
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	387	402	412	424	436
Iwanowice.....	583	608	612	617	632
Jerzmanowice-Przebinia.....	719	724	736	752	782
Kocmyrzów-Luborzyca.....	873	949	1006	1083	1092
Krzyszowice.....	2368	2398	2421	2462	2448
Liszki.....	1307	1353	1386	1417	1431
Michałowice.....	1307	847	892	936	979
Mogilany.....	1232	1270	1347	1386	1429
Skąpa.....	694	733	752	787	794
Skawina.....	3396	3473	3483	3514	3591
Słomniki.....	1034	1045	1042	1026	1020
Sułoszowa.....	242	256	271	275	276
Świątki Górne.....	888	931	937	970	971
Wielka Wieś.....	910	987	1022	1067	1080
Zabierzów.....	2031	2169	2253	2258	2325
Zielonki.....	2005	2165	2273	2357	2463
Gołcza.....	301	315	311	322	323
Dobczyce.....	1121	1125	1128	1151	1183
Lubień.....	521	541	556	583	595
Myślenice.....	3837	3963	4029	4072	4131
Pcim.....	656	654	675	689	700
Raciechowice.....	325	314	325	344	355
Siepraw.....	748	755	768	784	791
Sułkowice.....	1038	1049	1046	1052	1058
Tokarnia.....	449	460	476	485	478
Wiśniowa.....	514	524	570	583	570
Koniusza.....	374	378	401	404	412
Koszyce.....	234	247	271	258	258
Nowe Brzesko.....	344	363	365	369	379
Proszowice.....	1050	1102	1140	1123	1137
Biskupice.....	633	634	658	662	690
Gdów.....	1104	1128	1152	1188	1224
Kłaj.....	756	779	801	817	824

a Zarejestrowane w rejestrze REGON; bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Tabl. A.13. Osoby fizyczne^a prowadzące działalność gospodarczą (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Niepołomice.....	2010	2117	2216	2269	2334
Wieliczka.....	4982	5289	5475	5645	5780
Kraków.....	78351	80600	81817	81679	82027
Trzyciąż.....	394	402	400	406	402
Brzeźnica.....	604	635	649	663	668
Kalwaria Zebrzydowska.....	2219	2211	2167	2166	2174
Lanckorona.....	421	437	447	443	451
Stryszów.....	499	491	497	497	481
Wadowice.....	3481	3495	3485	3464	3422

a Zarejestrowane w rejestrze REGON; bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Tabl. A.14. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	897	10000	10184	10248	10335
Bochnia (miasto).....	852	874	878	869	856
Bochnia.....	556	568	587	608	599
Drwinia.....	365	361	379	398	406
Łapanów.....	502	507	510	528	555
Nowy Wiśnicz.....	580	591	620	613	620
Rzezawa.....	452	476	483	480	500
Trzciana.....	557	566	571	581	606
Żegocina.....	538	538	537	539	540
Czernichów.....	717	753	781	810	811
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	498	519	533	550	565
Iwanowice.....	675	695	693	691	705
Jerzmanowice-Przebinia.....	675	678	685	696	721
Kocmyrzów-Luborzyca.....	610	653	689	733	731
Krzeszowice.....	730	738	745	759	756
Liszki.....	803	822	837	848	851
Michałowice.....	839	888	918	951	981
Mogilany.....	973	984	1019	1037	1056
Skąpa.....	683	713	726	752	758
Skawina.....	793	808	808	815	832
Słomniki.....	749	758	759	750	748
Sułoszowa.....	415	439	467	474	473
Świątniki Górne.....	944	978	973	1001	993
Wielka Wieś.....	865	918	934	965	962

**Tabl. A.14. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
na 10 tys. ludności (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Zabierzów	830	875	900	892	909
Zielonki	1053	1100	1128	1141	1157
Gołcza	482	507	501	519	525
Dobczyce	754	750	746	762	780
Lubień	533	549	562	587	594
Myślenice	898	925	935	942	950
Pcim	607	603	621	628	637
Raciechowice	536	513	524	554	570
Siepraw	899	900	909	915	916
Sułkowice	720	721	718	718	722
Tokarnia	526	536	556	567	557
Wiśniowa	724	732	790	806	785
Koniusza	425	428	451	453	464
Koszyce	408	432	477	457	460
Nowe Brzesko	591	623	628	635	658
Proszowice	636	669	696	686	695
Biskupice	677	669	684	679	699
Gdów	642	649	657	673	689
Kłaj	724	742	759	771	780
Niepołomice	814	845	865	869	876
Wieliczka	928	972	991	1009	1019
Kraków	1032	1063	1078	1072	1078
Trzyciąż	554	565	563	575	567
Brzeźnica	605	633	643	655	656
Kalwaria Zebrzydowska	1123	1115	1091	1088	1093
Lanckorona	686	708	725	722	734
Stryków	734	720	729	728	705
Wadowice	916	918	914	907	898

Tabl. A.15. Dochody budżetów gmin^a ogółem

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	w mln zł				
Ogółem	5465,4	5608,2	5937,9	6446,4	6638,5
Bochnia (miasto)	73,7	88,6	85,8	102,9	96,6
Bochnia	48,4	49,5	50,6	50,6	52,5
Drwinia	17,4	21,0	21,6	21,8	22,4
Łapanów	31,7	37,5	31,6	33,9	31,3
Nowy Wiśnicz	37,2	40,9	38,7	39,4	39,6
Rzezawa	28,9	31,6	35,1	31,4	34,1
Trzciana	19,7	24,1	17,2	18,8	18,4
Żegocina	19,4	19,1	19,5	19,7	21,5
Czernichów	36,9	36,8	36,0	37,3	39,5
Igołomia-Wawrzeńczyce	23,9	20,9	22,1	24,2	22,5
Iwanowice	22,9	24,0	24,6	25,1	29,1
Jerzmanowice-Przegonia	29,8	28,0	28,0	28,8	31,1
Kocmyrzów-Luborzyca	40,9	34,6	33,0	37,6	38,1
Krzyszowice	81,2	80,0	79,0	84,4	89,9
Liszki	35,2	41,7	53,6	46,7	50,7
Michałowice	21,4	24,8	26,5	29,7	31,3
Mogilany	32,3	35,6	37,8	40,5	44,3
Skala	25,3	30,0	30,4	33,7	36,8
Skawina	133,0	150,7	134,9	182,4	159,3
Słomniki	37,1	39,8	42,9	42,9	46,0
Sułoszowa	17,6	18,7	19,6	17,4	23,0
Świątniki Górne	25,1	29,1	30,5	32,4	38,0
Wielka Wieś	33,9	30,9	34,6	39,3	55,4
Zabierzów	70,6	67,2	82,2	81,3	99,4
Zielonki	50,0	50,0	61,6	64,7	76,5
Gołcza	16,4	17,6	20,0	21,7	21,4
Dobczyce	63,6	56,5	54,8	53,1	68,6
Lubień	27,0	26,3	26,7	28,0	29,9
Myślenice	163,7	149,7	134,7	183,1	131,7
Pcim	32,9	31,6	31,2	33,5	34,4
Raciechowice	23,4	25,1	28,7	25,9	28,5
Siepraw	24,3	31,2	24,5	26,1	34,2
Sułkowice	39,2	45,2	45,9	53,5	44,2
Tokarnia	25,4	25,6	24,0	27,1	26,4
Wiśniowa	21,6	21,0	20,4	22,6	25,0
Koniusza	23,4	22,6	25,0	23,5	29,9
Koszyce	18,5	21,1	18,4	17,5	17,0
Nowe Brzesko	22,0	21,7	21,0	18,7	17,5
Proszowice	40,8	41,7	43,1	46,6	48,4
Biskupice	23,7	24,4	25,4	27,3	30,7
Gdów	46,1	45,9	49,6	54,0	56,2
Kłaj	24,8	27,2	30,1	35,0	31,3

Tabl. A.15. Dochody budżetów gmin^a ogółem (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	w mln zł				
Niepołomice.....	118,2	90,0	95,0	101,2	122,3
Wieliczka	148,1	138,5	172,2	187,2	216,7
Kraków	3336,5	3445,9	3735,7	4048,3	4136,0
Trzyciąż	20,7	22,3	19,8	21,2	22,2
Brzeźnica.....	24,4	29,2	29,2	31,5	30,9
Kalwaria Zebrzydowska	48,5	50,8	53,2	55,3	58,5
Lanckorona.....	29,9	17,3	20,4	16,9	18,5
Stryków.....	16,9	21,2	18,2	19,0	21,2
Wadowice.....	91,8	102,8	93,4	101,4	109,5

a Łącznie z gminami o statusie miast na prawach powiatu.

Tabl. A.16. Dochody budżetów gmin^a według rodzajów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Dochody własne		Dotacje celowe		Subwencja ogólna	
		razem	w tym udział w PIT i CIT	razem	w tym z budżetu państwa	razem	w tym część oświatowa
	w mln zł						
Ogółem.....	6638,5	4091,6	1723,4	725,8	611,7	1544,1	1367,7
Bochnia (miasto).....	96,6	63,9	25,4	13,3	11,8	18,3	18,3
Bochnia.....	52,5	24,9	10,8	8,5	8,1	18,0	15,4
Drwinia.....	22,4	7,6	3,3	3,3	2,6	10,2	6,8
Łapanów.....	31,3	12,5	3,6	5,1	4,9	13,4	9,4
Nowy Wiśnicz.....	39,6	15,2	6,4	6,0	5,6	18,3	12,2
Rzezawa.....	34,1	12,7	4,3	4,4	4,3	14,5	8,9
Trzciana.....	18,4	5,3	2,2	4,0	3,7	9,2	6,7
Żegocina.....	21,5	6,0	1,8	3,2	3,1	11,7	8,4
Czernichów.....	39,5	18,8	10,1	5,9	5,6	14,4	10,6
Igołomia-Wawrzeńczyce....	22,5	9,7	2,9	3,9	3,4	8,8	6,8
Iwanowice.....	29,1	11,2	5,4	4,1	3,7	11,5	8,4
Jerzmanowice-Przegonia...	31,1	12,6	6,6	4,4	4,1	13,9	8,9
Kocmyrzów-Luborzyca.....	38,1	17,1	9,1	6,2	5,5	14,6	10,4
Krzyszowice.....	89,9	52,5	23,2	10,6	10,0	23,6	21,3
Liszki.....	50,7	29,4	12,2	5,0	4,9	15,8	12,0
Michałowice.....	31,3	18,3	10,9	3,4	3,0	7,8	7,8
Mogilany.....	44,3	29,2	16,3	5,0	4,9	9,5	9,5
Skąta.....	36,8	14,7	5,7	5,3	4,9	12,0	8,0
Skawina.....	159,3	103,7	34,7	15,8	13,6	30,6	30,5
Słomniki.....	46,0	17,8	7,2	6,1	5,3	19,4	14,7
Sułoszowa.....	23,0	5,8	2,0	2,9	2,5	9,2	5,1
Świątniki Górne.....	38,0	15,8	9,6	4,8	4,2	13,4	11,9
Wielka Wieś.....	55,4	29,4	13,0	3,2	3,0	7,6	7,6

Tabl. A.16. Dochody budżetów gmin^a według rodzajów w 2015 r.(dok)

Wyszczególnienie	Ogółem	Dochody własne		Dotacje celowe		Subwencja ogólna	
		razem	w tym udział w PIT i CIT	razem	w tym z budżetu państwa	razem	w tym część oświatowa
	w mln zł						
Zabierzów.....	99,4	68,4	31,2	8,6	7,7	21,4	21,4
Zielonki.....	76,5	45,6	28,6	6,4	5,1	17,2	17,2
Golcza.....	21,4	7,5	2,0	5,6	4,6	8,1	4,8
Dobczyce.....	68,6	31,0	10,2	7,2	6,4	13,6	12,7
Lubień.....	29,9	6,6	2,9	6,6	5,1	16,3	9,4
Myślenice.....	131,7	78,7	29,8	17,6	16,5	34,7	34,3
Pcim.....	34,4	9,2	4,4	6,6	6,2	16,9	11,1
Raciechowice.....	28,5	7,0	2,2	7,0	6,0	12,3	8,5
Siepraw.....	34,2	12,3	5,2	11,0	3,6	11,0	8,6
Sułkowice.....	44,2	14,5	6,6	6,5	6,4	18,2	11,3
Tokarnia.....	26,4	5,7	2,5	5,6	4,9	15,0	8,9
Wiśniowa.....	25,0	6,8	3,7	6,0	5,4	12,1	7,6
Koniusza.....	29,9	9,3	3,0	4,7	4,4	11,0	7,2
Koszyce.....	17,0	5,5	1,6	4,4	3,8	6,9	4,1
Nowe Brzesko.....	17,5	6,1	2,3	3,1	2,9	7,2	4,8
Proszowice.....	48,4	21,9	7,5	8,3	8,0	18,2	13,2
Biskupice.....	30,7	14,5	5,9	5,1	4,0	10,8	7,5
Gdów.....	56,2	18,9	8,3	8,8	7,7	24,4	19,2
Kłaj.....	31,3	15,2	6,5	4,5	4,3	11,4	9,0
Niepołomice.....	122,3	65,6	25,6	14,6	11,8	25,0	25,0
Wieliczka.....	216,7	101,7	49,7	32,3	27,7	48,1	41,8
Kraków.....	4136,0	2882,9	1204,2	370,5	298,6	762,7	748,1
Trzyciąż.....	22,2	8,6	3,1	3,7	3,2	9,5	5,7
Brzeźnica.....	30,9	13,0	5,0	5,4	5,2	12,5	9,0
Kalwaria Zebrzydowska.....	58,5	24,5	12,9	9,3	8,8	23,3	18,6
Lanckorona.....	18,5	7,1	2,6	2,9	2,9	8,5	5,7
Stryśzów.....	21,2	8,8	3,1	2,9	2,8	9,4	5,7
Wadowice.....	109,5	60,7	26,1	16,3	14,9	32,5	27,7

a Łącznie z gminami o statusie miast na prawach powiatu.

Tabl. A.17. Wydatki budżetów gmina ogółem

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	w mln zł				
Ogółem	5584,6	5706,9	5883,5	6463,9	6727,9
Bochnia (miasto)	75,4	83,6	91,4	104,4	97,9
Bochnia.....	50,1	45,8	48,8	50,9	55,1
Drwinia.....	18,7	21,0	24,3	23,9	22,3
Łapanów	38,3	38,6	32,1	31,6	35,3
Nowy Wiśnicz	43,4	38,0	37,5	37,3	36,8
Rzezawa.....	30,9	30,4	34,5	32,5	33,2
Trzciana.....	26,0	21,4	18,4	17,6	18,0
Żegocina.....	18,2	20,4	20,0	21,5	19,1
Czernichów	36,2	37,9	35,7	36,5	38,8
Igołomia-Wawrzeńczyce	21,5	23,0	22,2	21,5	22,4
Iwanowice.....	27,4	24,2	24,5	24,2	30,3
Jerzmanowice-Przebinia	28,3	27,0	26,2	26,0	26,6
Kocmyrzów-Luborzyca	42,6	38,9	31,8	26,8	37,1
Krzyszowice	85,3	80,7	77,0	81,8	87,7
Liszki.....	41,5	42,8	51,6	50,3	45,2
Michałowice	22,9	25,2	24,5	28,5	31,4
Mogilany	33,3	37,1	38,3	41,2	43,0
Skąpa.....	27,8	27,5	32,6	34,4	36,1
Skawina	137,2	156,3	136,1	173,2	152,2
Słomniki.....	36,9	41,7	40,8	46,6	44,1
Sułoszowa	16,5	19,7	16,5	17,8	22,9
Świątniki Górne	27,8	29,8	32,2	32,0	36,0
Wielka Wieś.....	42,0	35,8	43,6	49,5	60,9
Zabierzów	73,5	69,6	78,7	89,8	93,2
Zielonki	52,3	52,2	58,0	62,0	74,9
Gołcza	17,7	15,7	21,4	21,6	20,3
Dobczyce.....	74,6	58,6	51,7	51,3	62,7
Lubień.....	28,6	26,6	26,6	26,8	29,8
Myślenice	190,8	175,4	166,1	159,0	182,6
Pcim.....	34,2	31,0	30,6	34,5	34,6
Raciechowice	24,0	36,3	26,4	26,8	31,5
Siepraw.....	28,2	32,0	24,3	31,9	27,0
Sułkowice	38,3	44,2	49,8	58,4	50,5
Tokarnia.....	27,4	27,7	24,0	24,8	24,7
Wiśniowa	21,1	20,2	18,5	21,5	23,2
Koniusza.....	22,7	23,0	26,2	24,4	28,5
Koszyce	19,3	21,6	19,6	17,4	16,6
Nowe Brzesko	20,7	24,2	19,3	18,7	17,2
Proszowice	43,3	42,6	43,5	47,7	46,0
Biskupice	22,6	23,4	22,9	29,0	29,3
Gdów	47,0	45,6	48,5	55,1	55,9
Kłaj.....	26,1	30,7	31,2	31,0	29,9
Niepołomice.....	115,0	95,8	94,4	106,2	130,9

Tabl. A.17. Wydatki budżetów gmin^a ogółem (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
	w mln zł				
Wieliczka	173,5	144,0	184,6	195,6	224,2
Kraków.....	3319,3	3488,4	3639,8	4074,5	4213,9
Trzyciąż.....	20,4	18,3	20,0	19,9	18,3
Brzeźnica.....	25,9	29,2	29,7	29,5	29,0
Kalwaria Zebrzydowska	49,1	57,2	57,2	55,4	56,7
Lanckorona.....	30,6	19,4	18,0	15,8	16,7
Stryków.....	18,7	20,4	17,3	18,0	19,3
Wadowice.....	91,2	96,7	94,5	97,0	107,9

a łącznie z gminami o statusie miast na prawach powiatu.

Tabl. A.18. Wydatki budżetów gmin^a według rodzajów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki majątkowe		Wydatki bieżące jednostek budżetowych			
		razem	w tym na inwestycje ^b	razem	w tym		
					na wynagrodzenia	dotacje	zakup materiałów i usług
w mln zł							
Ogółem.....	6727,9	1165,5	1118,4	5562,4	1932,2	656,9	1796,3
Bochnia (miasto).....	97,9	13,9	13,9	84,0	36,1	5,8	21,7
Bochnia.....	55,1	5,6	5,6	49,5	21,4	3,4	10,1
Drwinia.....	22,3	4,4	4,4	18,0	8,0	1,3	3,5
Łapanów.....	35,3	6,7	6,7	28,6	11,1	2,6	7,4
Nowy Wiśnicz.....	36,8	2,3	2,3	34,5	17,0	1,0	6,3
Rzezawa.....	33,2	3,2	3,2	30,0	12,5	1,5	7,7
Trzciana.....	18,0	1,4	1,4	16,6	7,8	1,1	2,8
Żegocina.....	19,1	1,0	1,0	18,1	9,3	0,7	3,0
Czernichów.....	38,8	3,3	3,3	35,5	13,8	3,5	8,0
Igołomia-Wawrzeńczyce....	22,4	3,3	3,3	19,1	7,1	1,8	4,6
Iwanowice.....	30,3	5,7	5,7	24,6	7,6	6,8	4,7
Jerzmanowice-Przebinia...	26,6	2,5	2,5	24,1	9,6	2,5	5,5
Kocmyrzów-Luborzyca.....	37,1	5,0	5,0	32,0	13,1	2,4	7,6
Krzyszowice.....	87,7	11,7	11,2	76,0	31,4	6,9	18,4
Liszki.....	45,2	5,9	5,9	39,3	16,3	4,5	8,7
Michałowice.....	31,4	8,0	6,9	23,4	8,7	3,9	5,5
Mogilany.....	43,0	6,8	6,8	26,2	14,0	3,2	9,5
Skąta.....	36,1	8,1	8,1	28,0	11,6	1,3	6,9
Skawina.....	152,2	26,4	26,0	125,8	50,8	14,1	31,6
Słomniki.....	44,1	8,1	8,1	36,0	15,3	4,6	5,8
Sułoszowa.....	22,9	8,6	8,6	14,4	6,3	0,4	3,5

Tabl. A.18. Wydatki budżetów gmin^a według rodzajów w 2015 r (dok.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki majątkowe		Wydatki bieżące jednostek budżetowych			
		razem	w tym na inwestycje ^b	razem	w tym		
					na wynagrodzenia	dotacje	zakup materiałów i usług
w mln zł							
Świątniki Górne.....	36,0	6,0	6,0	30,0	11,9	3,7	6,8
Wielka Wieś.....	60,9	31,9	31,9	28,9	11,2	4,6	6,3
Zabierzów.....	93,2	18,4	18,4	74,8	23,7	15,0	22,0
Lubień.....	29,8	4,1	4,1	25,7	10,8	1,0	6,0
Myślenice.....	182,6	71,3	70,8	111,2	50,1	6,1	21,5
Pcim.....	34,6	5,8	5,8	28,8	13,4	1,1	5,1
Raciechowice.....	31,5	5,6	5,6	26,0	9,5	2,3	6,3
Siepraw.....	27,0	3,7	3,7	23,3	9,8	0,8	5,9
Sułkowice.....	50,5	14,6	14,3	35,9	17,1	1,2	6,8
Tokarnia.....	24,7	1,2	1,2	23,5	10,3	1,1	5,0
Wiśniowa.....	23,2	3,4	3,4	19,7	7,5	1,9	4,4
Koniusza.....	28,5	8,2	8,2	20,3	8,2	0,7	6,2
Koszyce.....	16,6	2,4	2,4	14,2	5,0	0,5	4,3
Nowe Brzesko.....	17,2	0,7	0,7	16,4	7,4	0,5	4,0
Proszowice.....	46,0	4,0	3,8	42,0	17,1	3,4	9,5
Biskupice.....	29,3	5,0	5,0	24,3	9,5	1,1	7,3
Gdów.....	55,9	7,8	7,8	48,1	21,5	2,0	10,8
Kłaj.....	29,9	3,0	3,0	26,9	12,4	0,6	6,4
Niepołomice.....	130,9	42,8	42,8	88,1	34,5	14,6	18,6
Wieliczka.....	224,2	77,6	77,4	146,7	55,2	17,0	33,1
Kraków.....	4213,9	622,2	578,8	3591,7	1124,3	476,7	1341,6
Trzyciąż.....	18,3	2,3	2,3	16,0	5,7	2,2	3,5
Brzeźnica.....	29,0	2,6	2,6	26,4	11,1	1,4	6,2
Kalwaria Zebrzydowska.....	56,7	7,5	7,1	49,1	20,2	3,2	11,5
Lanckorona.....	16,7	1,3	1,3	15,5	7,4	0,6	2,7
Stryszów.....	19,3	2,2	2,1	17,1	7,8	0,6	3,7
Wadowice.....	107,9	16,5	16,5	91,4	38,5	9,9	20,9
Zielonki.....	74,9	23,3	23,3	51,6	18,8	7,2	14,4
Gołcza.....	20,3	6,3	6,3	14,0	5,7	0,6	3,6
Dobczyce.....	62,7	21,9	21,9	40,7	18,0	2,2	9,1

a Łącznie z gminami o statusie miast na prawach powiatu.

b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

Tabl. A.19. Sieć wodociągowa rozdzielcza w km

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	7664,1	7784,6	8044,7	8169,2	8386,3
Bochnia (miasto).....	79,3	79,3	79,3	79,3	79,3
Bochnia.....	219,7	219,7	219,7	219,7	227,3
Drwinia.....	120,4	120,4	120,4	121,3	121,3
Łapanów.....	149,3	158,9	159,2	159,5	166,0
Nowy Wiśnicz.....	70,7	72,7	76,1	81,3	84,0
Rzezawa.....	108,2	108,2	108,6	109,6	115,6
Trzciana.....	0,0	42,0	52,6	52,6	54,9
Żegocina.....	27,7	28,0	28,0	28,0	28,0
Czernichów.....	136,4	137,0	137,0	137,0	137,0
Igołomia-Wawrzeńczyce....	42,8	42,8	77,5	78,0	82,5
Iwanowice.....	161,6	161,9	162,2	162,3	163,9
Jerzmanowice-Przebinia....	120,0	120,5	121,5	123,0	124,2
Kocmyrzów-Luborzyca.....	210,3	210,8	211,2	212,2	214,8
Krzyszowice.....	265,9	266,2	266,6	266,8	268,5
Liszki.....	166,6	166,6	178,0	178,0	178,0
Michałowice.....	101,4	101,4	101,4	101,4	101,9
Mogilany.....	136,9	137,1	137,3	137,5	137,5
Skąta.....	104,9	105,4	106,3	107,4	111,0
Skawina.....	215,7	224,8	254,2	256,0	257,3
Słomniki.....	164,2	166,3	174,2	174,5	174,5
Sułoszowa.....	91,9	91,9	91,9	92,2	92,2
Świątniki Górne.....	71,2	71,5	73,6	81,0	81,0
Wielka Wieś.....	88,8	92,9	95,0	102,4	103,1
Zabierzów.....	223,6	230,4	232,4	232,4	237,0
Zielonki.....	156,8	158,2	161,6	166,1	179,6
Gołcza.....	127,5	128,7	128,7	128,7	128,7
Dobczyce.....	144,9	145,0	145,7	143,8	143,8
Lubień.....	8,4	8,4	8,4	8,7	9,7
Myślenice.....	215,3	217,8	256,5	296,4	359,4
Pcim.....	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Raciechowice.....	66,7	66,7	66,7	66,7	71,0
Siepraw.....	106,6	105,8	106,0	106,6	107,2
Sułkowice.....	66,5	72,0	77,3	79,5	82,6
Tokarnia.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wiśniowa.....	52,1	52,1	56,6	57,2	57,2
Koniusza.....	219,7	220,4	221,0	221,0	221,0
Koszyce.....	72,8	75,1	95,0	95,7	95,7
Nowe Brzesko.....	100,0	101,8	101,8	102,7	102,9
Proszowice.....	207,0	207,0	223,1	223,1	223,1
Biskupice.....	100,6	100,6	101,1	101,2	102,6
Gdów.....	256,0	257,5	257,9	271,8	298,0
Kłaj.....	92,5	92,5	92,5	93,0	93,4
Niepołomice.....	238,7	239,3	242,4	243,4	250,4

Tabl. A.19. Sieć wodociągowa rozdzielcza w km (dok.)

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Wieliczka.....	437,8	442,7	448,0	450,3	457,5
Kraków.....	1 300,8	1 319,6	1 345,7	1 371,6	1 400,5
Trzyciąż.....	106,0	106,0	106,0	106,0	106,0
Brzeźnica.....	136,1	136,1	136,1	136,1	140,5
Kalwaria Zebrzydowska.....	138,2	138,2	138,2	140,2	140,2
Lanckorona.....	82,0	82,0	82,5	84,0	85,5
Stryków.....	26,4	26,4	53,3	53,3	53,3
Wadowice.....	123,8	124,6	125,0	125,3	132,3

a Sieć rozdzielcza i kolektory.

Tabl. A.20. Sieć kanalizacyjna^a w km

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	4 038,3	4 333,0	4 735,3	5 205,8	5 739,1
Bochnia (miasto).....	150,6	150,6	150,6	150,6	150,8
Bochnia.....	92,8	133,5	133,5	145,6	154,2
Drwinia.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Łapanów.....	28,0	28,0	28,0	28,7	28,7
Nowy Wiśnicz.....	24,4	24,4	24,6	25,1	25,3
Rzezawa.....	95,2	95,2	95,8	113,4	119,2
Trzciana.....	1,8	1,8	34,6	34,6	34,6
Żegocina.....	16,1	16,1	23,7	23,7	23,7
Czernichów.....	70,2	70,5	83,4	83,4	84,0
Igołomia-Wawrzeńczyce....	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0
Iwanowice.....	10,2	12,4	12,4	12,4	15,3
Jerzmanowice-Przebinia....	31,4	33,7	34,3	34,3	34,3
Kocmyrzów-Luborzyca.....	25,8	32,7	33,2	34,0	34,5
Krzyszowice.....	105,4	105,4	105,4	287,2	287,7
Liszki.....	78,1	78,1	90,0	109,0	109,0
Michałowice.....	7,1	16,7	18,5	21,4	26,2
Mogilany.....	34,5	42,2	47,6	51,4	56,1
Skąpa.....	61,7	110,4	110,4	121,8	100,5
Skawina.....	66,3	80,7	91,5	137,5	244,3
Słomniki.....	14,2	16,9	16,9	16,9	25,2
Sułoszowa.....	30,0	30,0	39,2	58,6	58,6
Świątniki Górne.....	9,8	12,0	18,8	22,5	26,5
Wielka Wieś.....	104,0	110,3	111,1	152,1	172,7
Zabierzów.....	330,2	333,5	334,4	338,0	339,0
Zielonki.....	156,0	160,1	167,5	174,4	195,9
Gołcza.....	16,9	20,5	23,1	23,1	23,6
Dobczyce.....	32,3	40,7	46,3	58,9	86,0
Lubień.....	36,9	36,9	42,2	44,6	45,9
Myślenice.....	153,8	215,9	292,6	292,6	456,7

Tabl. A.20. Sieć kanalizacyjna^a w km (dok.)

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Pcim.....	18,0	18,0	18,0	22,0	46,8
Raciechowice.....	3,5	3,5	3,5	3,5	7,0
Siepraw.....	63,2	57,0	85,2	87,4	92,4
Sułkowice.....	66,6	67,2	67,7	68,4	128,7
Tokarnia.....	11,0	24,2	24,2	39,6	41,4
Wiśniowa.....	41,8	52,1	53,1	53,8	53,8
Koniusza.....	26,0	25,3	52,3	52,3	64,4
Koszyce.....	74,4	76,4	115,0	115,5	115,5
Nowe Brzesko.....	9,2	11,2	16,1	18,2	18,2
Proszowice.....	25,5	25,5	28,6	28,6	28,6
Biskupice.....	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6
Gdów.....	35,0	37,5	37,5	37,5	38,0
Kłaj.....	46,7	46,7	46,7	54,6	58,7
Niepołomice.....	200,2	200,5	202,7	203,4	212,3
Wieliczka.....	95,2	96,1	97,5	98,1	100,3
Kraków.....	1 296,9	1 326,0	1 360,0	1 386,5	1 414,4
Trzyciąż.....	9,0	18,4	18,4	26,8	26,9
Brzeźnica.....	23,1	23,1	23,1	31,1	31,1
Kalwaria Zebrzydowska.....	12,7	12,7	16,2	18,3	19,0
Lanckorona.....	3,4	9,2	9,5	9,5	9,5
Stryków.....	36,0	36,0	92,5	92,5	92,5
Wadowice.....	156,5	156,5	157,9	162,4	175,5

a Sieć rozdzielcza i kolektory.

Tabl. A.21. Wodociągi i kanalizacja w 2015 r.

Wyszczególnienie	Sieć w km		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone ^a w dam ³
	wodociągowa rozdzielcza	kanalizacyjna ^b	w dam ³	na 1 mieszkańca ^c w m ³	
	stan w dniu 31 XII				
Ogółem.....	8 386,3	5 739,1	53 708,1	1 184,9	64 251
Bochnia (miasto).....	79,3	150,8	921,6	30,6	1199
Bochnia.....	227,3	154,2	465,6	23,9	399
Drwinia.....	121,3	0,0	107,2	16,5	0
Łapanów.....	166,0	28,7	198,6	25,1	71
Nowy Wiśnicz.....	84,0	25,3	140,8	10,3	122
Rzezawa.....	115,6	119,2	194,5	17,4	357

a Do kanalizacji.

b Sieć rozdzielcza i kolektory.

c Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem, bez wyodrębniania jej w tych miastach i gminach, w których ta sieć istniała.

Tabl. A.21. Wodociągi i kanalizacja w 2015 r. (cd.)

Wyszczególnienie	Sieć w km		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone ^a w dam ³
	wodociągowa rozdzielcza	kanalizacyjna ^b	w dam ³	na 1 mieszkańca ^c w m ³	
	stan w dniu 31 XII				
Trzciana.....	54,9	34,6	26,5	4,9	70
Żegocina.....	28,0	23,7	50,0	9,3	49
Czernichów.....	137,0	84,0	390,0	27,5	224
Igołomia-Wawrzeńczyce..	82,5	0,0	122,5	15,9	12
Iwanowice.....	163,9	15,3	189,5	21,1	45
Jerzmanowice-Przebinia..	124,2	34,3	279,2	25,8	151
Kocmyrzów-Luborzyca....	214,8	34,5	374,7	25,2	78
Krzeszowice.....	268,5	287,7	971,9	30,0	802
Liszki.....	178,0	109,0	468,0	27,9	358
Michałowice.....	101,9	26,2	385,0	38,8	98
Mogilany.....	137,5	56,1	464,0	34,5	257
Skała.....	111,0	100,5	323,7	30,8	212
Skawina.....	257,3	244,3	1 305,4	30,2	1400
Słomniki.....	174,5	25,2	312,1	22,9	119
Sułoszowa.....	92,2	58,6	140,8	24,2	130
Świątniki Górne.....	81,0	26,5	285,9	29,4	86
Wielka Wieś.....	103,1	172,7	437,7	39,3	332
Zabierzów.....	237,0	339,0	926,2	36,4	1264
Zielonki.....	179,6	195,9	872,9	41,8	724
Gołcza.....	128,7	23,6	181,7	29,4	35
Dobczyce.....	143,8	86,0	422,4	27,9	542
Lubień.....	9,7	45,9	60,9	6,1	63
Myślenice.....	359,4	456,7	902,5	20,8	1346
Pcim.....	3,4	46,8	9,3	0,8	82
Raciechowice.....	71,0	7,0	78,0	12,5	14
Siepraw.....	107,2	92,4	189,1	22,0	142
Sułkowice.....	82,6	128,7	216,3	14,7	185
Tokarnia.....	0,0	41,4	0,0	0,0	60
Wiśniowa.....	57,2	53,8	83,0	11,5	120
Koniusza.....	221,0	64,4	377,7	42,3	85
Koszyce.....	95,7	115,5	60,0	10,7	112
Nowe Brzesko.....	102,9	18,2	143,3	24,7	37
Proszowice.....	223,1	28,6	442,6	27,1	423
Biskupice.....	102,6	5,6	160,4	16,4	0
Gdów.....	298,0	38,0	367,0	20,7	106

a Do kanalizacji.

b Sieć rozdzielcza i kolektory.

c Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem, bez wyodrębniania jej w tych miastach i gminach, w których ta sieć istniała.

Tabl. A.21. Wodociągi i kanalizacja w 2015 r. (dok.)

Wyszczególnienie	Sieć w km		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone ^a w dam ³
	wodociągowa rozdzielcza	kanalizacyjna ^b	w dam ³	na 1 mieszkańca ^c w m ³	
	stan w dniu 31 XII				
Kłaj.....	93,4	58,7	286,4	27,0	246
Niepołomice.....	250,4	212,3	1 000,0	38,0	1415
Wieliczka.....	457,5	100,3	1 637,5	29,1	1547
Kraków.....	1 400,5	1 414,4	34 842,1	45,7	47740
Trzyciąż.....	106,0	26,9	176,8	25,1	43
Brzeźnica.....	140,5	31,1	287,7	28,4	41
Kalwaria Zebrzydowska...	140,2	19,0	421,3	21,2	75
Lanckorona.....	85,5	9,5	71,0	11,6	14
Stryków.....	53,3	92,5	57,7	8,5	188
Wadowice.....	132,3	175,5	879,1	23,0	1066

a Do kanalizacji.

b Sieć rozdzielcza i kolektory.

c Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem, bez wyodrębniania jej w tych miastach i gminach, w których ta sieć istniała.

Tabl. A.22. Sieć gazowa w km

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	8 851	8 901	8 989	9 082	9 488
Bochnia (miasto).....	168,0	171,8	145,5	145,9	146,3
Bochnia.....	236,1	236,3	236,2	236,7	248,5
Drwinia.....	92,7	92,9	93,0	93,2	95,0
Łapanów.....	150,0	150,0	147,1	156,8	157,0
Nowy Wiśnicz.....	170,5	171,6	172,1	172,1	172,7
Rzezawa.....	129,8	129,8	133,1	133,1	134,3
Trzciana.....	81,0	81,0	81,1	81,1	81,4
Żegocina.....	79,0	79,0	79,1	79,3	79,3
Czernichów.....	50,2	50,3	53,8	55,2	58,1
Igołomia-Wawrzeńczyce....	153,8	154,0	154,3	154,4	119,8
Iwanowice.....	84,1	84,2	87,8	89,8	109,3
Jerzmanowice-Przebinia....	121,7	122,2	123,2	125,1	137,0
Kocmyrzów-Luborzyca.....	284,8	286,6	290,3	292,4	249,6
Krzyszowice.....	293,4	293,6	297,0	299,1	316,3
Liszki.....	175,4	176,9	182,1	184,7	189,9
Michałowice.....	129,2	131,0	134,5	137,4	166,3
Mogilany.....	164,5	166,6	170,5	172,6	168,2
Skąpa.....	140,2	140,4	141,7	143,0	151,6
Skawina.....	294,1	296,0	299,5	300,9	298,9

a Sieć rozdzielcza i kolektory.

Tabl. A.22. Sieć gazowa w km (dok.)

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Słomniki.....	44,4	44,4	44,8	45,9	46,6
Sułoszowa.....	81,1	81,1	81,3	81,7	67,8
Świątniki Górne.....	111,6	112,2	115,1	116,6	102,8
Wielka Wieś.....	131,0	132,1	138,5	142,1	169,9
Zabierzów.....	254,1	256,9	268,1	273,7	315,9
Zielonki.....	155,2	157,7	165,7	170,0	241,9
Gołcza.....	32,8	32,8	32,8	32,8	33,4
Dobczyce.....	150,6	151,8	145,4	146,1	165,4
Lubień.....	85,3	85,4	86,2	86,3	90,4
Myślenice.....	299,3	301,1	305,6	312,4	364,4
Pcim.....	80,2	80,3	81,1	81,6	92,6
Raciechowice.....	0,3	0,3	2,6	2,6	2,7
Siepraw.....	146,4	146,5	147,0	148,0	122,0
Sułkowice.....	137,9	137,9	138,8	139,6	125,6
Tokarnia.....	49,2	49,4	50,6	50,9	55,8
Wiśniowa.....	13,1	13,1	13,1	13,1	15,2
Koniusza.....	214,2	214,5	214,6	214,6	201,9
Koszyce.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nowe Brzesko.....	1,6	2,4	5,4	5,5	13,2
Proszowice.....	35,4	36,7	38,5	39,6	37,1
Biskupice.....	83,2	84,5	88,8	90,7	128,0
Gdów.....	235,4	235,7	240,1	241,3	256,9
Kłaj.....	115,6	116,3	116,9	118,9	134,3
Niepołomice.....	184,5	187,4	193,7	200,3	311,5
Wieliczka.....	654,8	658,5	667,3	672,9	528,8
Kraków.....	1600,9	1607,5	1620,0	1634,2	1799,2
Trzyciąż.....	53,3	53,4	53,4	53,4	53,7
Brzeźnica.....	172,3	173,8	174,5	175,1	175,8
Kalwaria Zebrzydowska.....	226,2	227,6	228,7	229,2	241,5
Lanckorona.....	87,6	88,0	88,3	87,8	90,1
Stryszów.....	100,2	100,8	101,4	102,1	102,4
Wadowice.....	315,3	316,7	318,2	320,1	322,0

a Sieć rozdzielcza i kolektory.

Tabl. A.23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w 2015 r.

Wyszczególnienie	Sieć gazowa w km	Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys.	Zużycie gazu z sieci ^b	
	stan w dniu 31 XII		w hm ³	na 1 mieszkańca ^c w m ³
Ogółem	9 488	400,9	235,3	6108,8
Bochnia (miasto).....	146,3	9,1	5,6	185,0
Bochnia.....	248,5	4,5	2,4	123,1
Drwinia.....	95,0	1,2	0,5	71,4
Łapanów.....	157,0	1,6	0,8	95,6
Nowy Wiśnicz.....	172,7	3,0	1,4	103,8
Rzezawa.....	134,3	2,2	1,1	98,9
Trzciana.....	81,4	1,1	0,5	86,1
Żegocina.....	79,3	1,2	0,5	90,7
Czernichów.....	58,1	1,0	0,6	42,0
Igołomia-Wawrzeńczyce..	119,8	1,4	1,0	128,1
Iwanowice.....	109,3	1,1	0,9	96,7
Jerzmanowice-Przebinia..	137,0	2,2	1,3	120,2
Kocmyrzów-Luborzyca....	249,6	3,6	2,8	184,6
Krzyszowice.....	316,3	7,7	5,2	161,2
Liszki.....	189,9	3,8	2,7	161,6
Michałowice.....	166,3	2,6	2,8	281,6
Mogilany.....	168,2	3,6	4,0	292,2
Skąta.....	151,6	1,9	1,4	136,6
Skawina.....	298,9	11,0	5,6	129,3
Słomniki.....	46,6	0,2	0,2	16,9
Sułoszowa.....	67,8	0,7	0,3	53,2
Świątniki Górne.....	102,8	2,1	1,9	192,3
Wielka Wieś.....	169,9	3,3	3,5	312,7
Zabierzów.....	315,9	7,0	6,8	267,8
Zielonki.....	241,9	6,3	7,4	349,0
Golcza.....	33,4	0,2	0,1	19,6
Dobczyce.....	165,4	3,1	1,9	127,0
Lubień.....	90,4	1,2	0,6	60,5
Myślenice.....	364,4	9,0	6,3	144,0
Pcim.....	92,6	1,1	0,5	49,4
Raciechowice.....	2,7	0,1	0,0	3,5
Siepraw.....	122,0	1,6	1,1	124,5
Sułkowice.....	125,6	2,1	1,3	88,6
Tokarnia.....	55,8	0,9	0,4	50,5
Wiśniowa.....	15,2	0,2	0,1	9,8
Koniusza.....	201,9	1,3	0,9	100,7
Koszyce.....	0,0	0,0	0,0	0,0

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

c Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem, bez wyodrębniania jej w tych miastach i gminach, w których ta sieć istniała.

Tabl. A.23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w 2015 r. (dok.)

Wyszczególnienie	Sieć gazowa w km	Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys.	Zużycie gazu z sieci ^b	
	stan w dniu 31 XII		w hm ³	na 1 mieszkańca ^c w m ³
Nowe Brzesko.....	13,2	0,1	0,1	13,6
Proszowice.....	37,1	0,4	0,4	25,7
Biskupice.....	128,0	2,2	1,4	136,8
Gdów.....	256,9	3,5	2,2	121,9
Kłaj.....	134,3	2,6	1,9	175,9
Niepołomice.....	311,5	7,3	5,7	214,0
Wieliczka.....	528,8	15,4	13,4	236,7
Kraków.....	1799,2	250,6	127,9	168,0
Trzyciąż.....	53,7	0,3	0,1	20,3
Brzeźnica.....	175,8	1,9	1,0	95,3
Kalwaria Zebrzydowska...	241,5	2,8	2,0	99,1
Lanckorona.....	90,1	0,6	0,4	61,5
Stryszów.....	102,4	0,8	0,5	75,4
Wadowice.....	322,0	8,4	4,0	106,1

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

c Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem, bez wyodrębniania jej w tych miastach i gminach, w których ta sieć istniała.

Tabl. A.24. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2015/16
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	Placówki		Miejsca w przedszkolach	Dzieci		Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-5 lat w %
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach	
Ogółem.....	924	567	49006	53086	43884	90,6
Bochnia (miasto).....	16	11	1038	1204	970	90,4
Bochnia.....	15	10	702	758	628	87,0
Drwinia.....	6	5	210	209	189	78,3
Łapanów.....	9	5	231	319	233	91,8
Nowy Wiśnicz.....	9	2	447	587	385	85,2
Rzezawa.....	10	9	477	483	469	92,2
Trzciana.....	7	3	158	240	147	76,0
Żegocina.....	4	2	140	220	153	61,3
Czernichów.....	16	7	316	455	275	77,8
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	5	2	147	201	147	72,6
Iwanowice.....	7	2	167	314	163	92,7
Jerzmanowice-Przebinia.....	10	6	286	350	283	86,5
Kocmyrzów-Luborzyca.....	12	2	170	362	168	65,6

Tabl. A.24. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2015/16 (dok.)
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	Placówki		Miejsca w przedszkolach	Dzieci		Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-5 lat w %
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach	
Krzeszowice.....	18	8	925	1020	847	85,5
Liszki.....	18	8	371	728	292	101,2
Michałowice.....	6	3	222	272	156	69,5
Mogilany.....	12	3	280	430	262	68,6
Skąta.....	8	2	167	362	155	84,7
Skawina.....	26	16	1263	1433	1250	86,8
Słomniki.....	8	3	290	383	257	88,7
Sułszowa.....	4	2	151	169	145	83,0
Świątniki Górne.....	10	5	263	339	254	85,9
Wielka Wieś.....	19	4	240	386	287	89,9
Zabierzów.....	22	13	958	1017	770	111,5
Zielonki.....	15	11	797	758	685	79,8
Gołcza.....	3	0	0	152	0	65,1
Dobczyce.....	8	3	370	583	351	80,6
Lubień.....	5	3	297	347	316	79,0
Myślenice.....	28	21	1628	1719	1549	90,0
Pcim.....	9	2	170	391	167	78,3
Raciechowice.....	5	4	257	242	220	67,8
Siepraw.....	6	2	96	299	93	84,4
Sułkowice.....	7	7	570	539	539	79,4
Tokarnia.....	5	2	204	286	237	68,7
Wiśniowa.....	6	6	336	296	296	84,8
Koniusza.....	8	2	210	273	200	74,9
Koszyce.....	4	1	25	87	24	59,4
Nowe Brzesko.....	4	1	95	140	63	76,1
Proszowice.....	12	3	265	442	254	89,3
Biskupice.....	7	3	175	268	140	59,7
Gdów.....	14	4	392	616	368	76,9
Kłaj.....	7	3	250	398	207	88,6
Niepołomice.....	18	10	901	1142	878	92,0
Wieliczka.....	52	30	1931	2322	1661	92,8
Kraków.....	361	284	28304	26549	24882	97,5
Trzyciąż.....	8	1	50	166	21	62,6
Brzeźnica.....	8	4	248	344	227	83,9
Kalwaria Zebrzydowska.....	17	8	449	679	415	85,4
Lanckorona.....	6	2	110	220	95	75,5
Stryszów.....	4	2	175	257	169	78,1
Wadowice.....	30	15	1082	1330	942	85,3

Tabl. A.25. Szkolnictwo podstawowe w roku szkolnym 2015/16
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a	Współczynnik skolaryzacji brutto w %
Ogółem.....	535	94518	13203	89,45
Bochnia (miasto).....	6	2115	325	91,24
Bochnia.....	13	1188	188	78,21
Drwinia.....	5	414	62	81,82
Łapanów.....	6	622	91	92,97
Nowy Wiśnicz.....	7	1062	149	84,76
Rzezawa.....	8	706	111	75,67
Trzciana.....	5	407	71	91,46
Żegocina.....	4	367	66	78,09
Czernichów.....	9	884	135	82,54
Igołomia-Wawrzeńczyce....	4	526	73	92,61
Iwanowice.....	7	733	50	93,85
Jerzmanowice-Przegonia....	7	704	135	87,67
Kocmyrzów-Luborzycza.....	11	827	121	71,17
Krzeszowice.....	13	1958	279	86,22
Liszki.....	10	1076	163	81,21
Michałowice.....	3	669	96	71,94
Mogilany.....	7	899	137	74,36
Skąta.....	5	679	96	82,40
Skawina.....	16	2871	412	91,64
Słomniki.....	6	945	128	94,41
Sułoszowa.....	4	415	87	92,43
Świątniki Górne.....	6	747	105	97,14
Wielka Wieś.....	6	704	87	73,10
Zabierzów.....	12	1714	237	87,40
Zielonki.....	6	1661	190	79,02
Gołcza.....	3	369	72	92,02
Dobczyce.....	6	1055	158	84,74
Lubień.....	4	783	105	88,28
Myślenice.....	21	3252	482	91,30
Pcim.....	5	833	139	87,41
Raciechowice.....	5	384	64	83,30
Siepraw.....	4	687	96	89,57
Sułkowice.....	5	1062	143	86,69
Tokarnia.....	5	723	100	88,17
Wiśniowa.....	5	621	79	93,52
Koniusza.....	6	570	95	85,07
Koszyce.....	2	292	36	77,45
Nowe Brzesko.....	3	402	56	99,50
Proszowice.....	8	1129	163	106,11
Biskupice.....	5	719	93	84,29
Gdów.....	11	1366	219	91,13
Kłaj.....	5	700	109	85,05

Tabl. A.25. Szkolnictwo podstawowe w roku szkolnym 2015/16 (dok.)
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a	Współczynnik skolaryzacji brutto w %
Niepołomice.....	10	2070	277	92,62
Wieliczka.....	21	3984	564	83,42
Kraków.....	163	42636	5627	93,25
Trzyciąż.....	7	425	78	83,50
Brzeźnica.....	7	740	114	87,37
Kalwaria Zebrzydowska.....	12	1372	198	91,90
Lanckorona.....	4	452	58	81,59
Stryśzów.....	4	421	79	80,50
Wadowice.....	18	2578	405	88,99

a Z roku szkolnego 2014/15.

Tabl. A.26. Gimnazja w roku szkolnym 2015/16
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a	Współczynnik skolaryzacji brutto w %
Ogółem.....	299	40997	13348	98,89
Bochnia (miasto).....	5	1088	310	112,75
Bochnia.....	11	582	219	94,02
Drwinia.....	3	196	66	94,69
Łapanów.....	3	313	138	103,64
Nowy Wiśnicz.....	5	445	158	95,70
Rzezawa.....	3	258	117	71,47
Trzciana.....	3	235	66	112,44
Żegocina.....	3	194	67	98,98
Czernichów.....	4	391	136	85,93
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	2	238	74	94,82
Iwanowice.....	5	260	103	90,28
Jerzmanowice-Przebinia.....	2	322	116	90,96
Kocmyrzów-Luborzyca.....	1	379	104	70,97
Krzyszowice.....	5	816	271	90,97
Liszki.....	2	358	120	67,80
Michałowice.....	3	264	98	74,79
Mogilany.....	2	254	79	53,03
Skąpa.....	1	275	82	83,84
Skawina.....	7	1426	465	108,11
Słomniki.....	6	466	162	113,38
Sułoszowa.....	1	184	67	86,79
Świątniki Górne.....	1	393	116	115,93
Wielka Wieś.....	2	251	91	65,19
Zabierzów.....	4	640	202	81,63

Tabl. A.26. Gimnazja w roku szkolnym 2015/16 (dok.)
Stan w dniu 30 IX

Wyszczególnienie	Szkoły	Uczniowie	Absolwenci ^a	Współczynnik skolaryzacji brutto w %
Zielonki.....	4	586	189	76,50
Gołcza.....	1	203	62	102,01
Dobczyce.....	1	486	182	100,41
Lubień.....	4	385	125	96,01
Myślenice.....	9	1611	485	105,09
Pcim.....	3	395	136	91,86
Raciechowice.....	3	218	79	100,00
Siepraw.....	1	287	96	89,13
Sułkowice.....	3	436	163	88,44
Tokarnia.....	2	328	94	98,80
Wiśniowa.....	3	247	92	95,00
Koniusza.....	2	250	77	92,94
Koszyce.....	1	119	49	80,41
Nowe Brzesko.....	2	170	61	94,97
Proszowice.....	5	557	210	111,85
Biskupice.....	1	258	63	72,68
Gdów.....	2	654	190	98,05
Kłaj.....	4	307	102	88,22
Niepołomice.....	5	945	278	115,95
Wieliczka.....	7	1583	461	83,85
Kraków.....	121	17812	5758	106,34
Trzyciąż.....	3	219	70	90,87
Brzeźnica.....	2	371	120	114,15
Kalwaria Zebrzydowska.....	9	667	214	101,37
Lanckorona.....	3	198	83	95,19
Stryków.....	1	222	72	84,73
Wadowice.....	13	1255	410	107,45

a Z roku szkolnego 2014/15.

Tabl. A.27. Biblioteki publiczne w 2015 r.

Wyszczególnienie	Placówki ^{ab}		Księgozbiór ^a w tys. woluminów	Czytelnicy ^b	Wypożyczenia ^{bc} w woluminach	
	ogółem	w tym biblioteki i filie			w tys.	na 1 czytelnika
Ogółem	770	725	11033,2	664719	9992,0	15,0
Bochnia (miasto).....	7	7	143,2	9362	122,3	13,1
Bochnia.....	9	7	59,1	1253	22,3	17,8
Drwinia.....	3	3	27,0	957	16,0	16,7
Łapanów.....	4	4	35,8	1852	36,5	19,7
Nowy Wiśnicz.....	3	3	33,0	1691	24,1	14,3
Rzezawa.....	5	4	34,9	1365	25,3	18,5
Trzciana.....	4	4	32,6	1464	24,0	16,4
Żegocina.....	2	2	14,4	1097	23,8	21,7
Czernichów.....	5	5	65,9	2222	36,4	16,4
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	3	3	22,1	949	8,9	9,4
Iwanowice.....	3	3	27,2	712	9,0	12,6
Jerzmanowice-Przebinia.....	4	4	39,7	1416	22,0	15,5
Kocmyrzów-Luborzyca.....	3	3	23,3	1008	19,4	19,3
Krzyszowice.....	10	9	137,1	7928	150,7	19,0
Liszki.....	3	3	28,0	1477	19,8	13,4
Skawina.....	23	9	88,2	4331	64,5	14,9
Słomniki.....	4	4	45,8	1363	25,2	18,5
Sułoszowa.....	2	2	23,2	984	11,8	12,0
Świątniki Górne.....	2	2	23,5	1167	12,4	10,6
Wielka Wieś.....	3	2	19,0	1585	30,6	19,3
Zabierzów.....	4	4	50,3	2778	48,8	17,6
Zielonki.....	3	3	45,4	3468	37,6	10,8
Gołcza.....	2	2	29,3	1096	16,8	15,3
Dobczyce.....	1	1	30,1	2466	30,8	12,5
Lubień.....	4	4	40,4	1257	16,1	12,8
Myślenice.....	5	5	98,0	8447	134,6	15,9
Pcim.....	2	2	23,2	1106	22,4	20,2
Raciechowice.....	1	1	10,4	537	5,5	10,2
Siepraw.....	2	2	23,2	1054	16,1	15,2
Sułkowice.....	4	3	30,4	1610	23,8	14,8
Tokarnia.....	1	1	12,5	816	12,1	14,9
Wiśniowa.....	2	2	19,9	1222	17,7	14,5
Koniusza.....	2	2	21,1	833	11,2	13,5
Koszyce.....	1	1	12,4	496	5,0	10,1
Nowe Brzesko.....	1	1	10,4	557	5,9	10,7
Proszowice.....	4	4	46,7	2569	30,4	11,8
Biskupice.....	1	1	13,1	697	16,0	22,9
Gdów.....	2	2	31,3	1815	34,0	18,7
Kłaj.....	3	3	35,5	1980	35,2	17,8
Niepołomice.....	5	5	81,0	6890	100,5	14,6
Wieliczka.....	9	9	127,4	9385	148,5	15,8
Kraków.....	73	64	1756,2	219201	2581,3	11,8

Tabl. A.27. Biblioteki publiczne w 2015 r. (dok.)

Wyszczególnienie	Placówki ^{ab}		Księgo- zbiór ^a w tys. wolumi- nów	Czytel- nicy ^b	Wypożyczenia ^{bc} w woluminach	
	ogółem	w tym biblioteki i filie			w tys.	na 1 czytelnika
Trzyciąż.....	3	2	20,6	711	7,6	10,7
Brzeźnica.....	6	6	57,1	1655	22,6	13,6
Kalwaria Zebrzydowska.....	5	5	63,7	2306	37,9	16,4
Lanckorona.....	4	4	30,9	845	12,9	15,3
Stryków.....	3	3	40,4	976	18,4	18,8
Wadowice.....	5	5	117,5	7175	151,1	21,1

a Stan w dniu 31 XII.

b Łącznie z punktami bibliotecznymi.

c Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

U w a g a: Ze względu na zaokrąglenia dane mogą nie sumować się na ogółem.

Tabl. A.28. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem.....	2829,2	2759,8	2854,3	2803,7	2789,2
Bochnia (miasto)..	1893,8	1893,9	1,777,6	1584,4	1433,7
Bochnia.....	6320,0	6363,7	4826,3	6473,7	4882,5
Drwinia.....	6465,0	6539,0	6513,0	6484,0	6535,0
Łapanów.....	7771,0	3886,0	3920,5	3947,5	3967,0
Nowy Wiśnicz.....	4457,3	6729,5	6781,5	6841,0	6879,5
Rzezawa.....	10995,0	11072,0	11087,0	5564,0	5558,5
Trzciana.....					
Żegocina.....	5202,0	5263,0	2645,0	2688,5	1801,7
Czernichów.....	2746,2	2777,4	2330,7	2828,6	2863,2
Igołomia- Wawrzeńczyce....	7767,0	3875,5	3862,0	3855,0	3857,0
Iwanowice.....	8640,0	8742,0	8837,0	8924,0	4485,0
Jerzmanowice- Przebinia.....	5326,0	3561,0	3581,0	3602,3	3614,0
Kocmyrów- Luborzycza.....	4773,0	7267,5	4868,3	4923,0	4980,7
Krzeszowice.....	4052,1	3608,2	3610,2	3245,1	3599,3
Liszki.....	4066,8	2744,2	2760,5	2786,2	2802,5
Michałowice.....	2339,0	3179,3	3240,3	3281,7	3327,0
Mogilany.....	4221,0	4304,0	4407,0	4453,3	4510,7
Skąpa.....	2540,8	2055,6	2070,8	2092,6	2619,3
Skawina.....	3892,1	3583,8	3314,5	2875,8	2699,0
Słomniki.....	3452,0	3447,8	2746,0	2736,0	2727,6
Sułoszowa.....	5825,0			2902,0	
Świątniki Górne...	4701,0	4759,0	4816,5	4843,0	9774,0
Wielka Wieś.....	5258,5	5377,0	5473,0	5529,0	3743,7
Zabierzów.....	3496,4	3099,8	3577,7	3615,9	3652,1
Zielonki.....	4760,5	3935,4	5039,8	5163,0	4255,8
Gołcza.....	6244,0	6219,0	6208,0	6203,0	6153,0
Dobczyce.....	2476,3	2499,7	2519,0	2519,0	2528,0
Lubień.....	9779,0	9861,0	9891,0	9938,0	5004,5
Myślenice.....	2847,5	2519,3	2694,1	2703,0	2899,5
Pcim.....	3602,7	3615,0	3625,7	3656,3	3660,7
Raciechowice.....	6069,0	6117,0	6197,0	6208,0	3115,5
Siepraw.....	4159,0	4195,0	4225,0	4283,0	8635,0
Sułkowice.....	3603,8	3638,0	2915,4	2930,0	3665,8
Tokarnia.....	8538,0	8579,0	8561,0	8559,0	8581,0
Wiśniowa.....	7102,0	7157,0	7218,0	7230,0	3629,0
Koniusza.....	8799,0	8823,0	8887,0	8916,0	4435,0

Tabl. A.28. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Koszyce	5729,0	2855,5	2840,5	2825,5	2805,5
Nowe Brzesko	1939,0	1943,3	1937,3	1937,3	1921,0
Biskupice	9347,0	9479,0	9624,0	9744,0	9872,0
Gdów	3440,6	3475,4	3506,4	3533,0	3551,6
Kłaj.....	10440,0	10494,0	10559,0	10590,0	10567,0
Niepołomice.....	3086,1	2784,1	2845,2	2902,7	2959,2
Wieliczka	3834,1	3885,1	3451,9	3496,3	3780,3
Kraków.....	2307,4	2298,0	2464,3	2426,3	2393,3
Trzyciąż	7115,0	7115,0	7104,0	7061,0	7085,0
Brzeźnica.....	9976,0	5019,0	10093,0	10124,0	10188,0
Kalwaria Zebrzydowska	3951,0	3305,8	3310,7	3316,5	3316,2
Lanckorona.....	6796,0	6169,0	6165,0	6137,0	6148,0
Stryków	6796,0	6820,0	6819,0	6823,0	6824,0
Wadowice	2376,1	2114,9	2242,2	2120,7	2242,2

Tabl. A.29. Ludność na 1 zakład ambulatoryjnej opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata			
	2012	2013	2014	2015
Ogółem	1610,6	1574,1	1528,5	1472,1
Bochnia (miasto) ...	1122,3	1162,3	1115,0	1075,3
Bochnia.....	2727,3	2757,9	2774,4	2790,0
Drwinia.....	2179,7	2171,0	3242,0	3267,5
Łapanów	1943,0	1960,3	1973,8	2644,7
Nowy Wiśnicz	3364,8	3390,8	3420,5	4586,3
Rzezawa.....	2214,4	2217,4	2225,6	2223,4
Trzciana.....	2676,0	2686,5	2702,5	2714,0
Żegocina.....	2631,5	2645,0	2688,5	1801,7
Czernichów.....	2777,4	2796,8	2828,6	2863,2
Igołomia- Wawrzeńczyce	1937,8	1931,0	1927,5	1928,5
Iwanowice.....	1748,4	1472,8	1784,8	1794,0
Jerzmanowice- Przebinia	2136,6	2148,6	2161,4	2168,4
Kocmyrzów- Luborzycza	2422,5	2434,2	2109,9	2134,6
Krzeszowice	2706,2	2707,7	2496,2	2491,8
Liszki.....	4116,3	2760,5	3343,4	3363,0
Michałowice	2384,5	2430,3	2461,3	2495,3

Tabl. A.29. Ludność na 1 zakład ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Lata			
	2012	2013	2014	2015
Mogilany	3228,0	3305,3	4453,3	4510,7
Skąpa	1713,0	1725,7	1743,8	1746,2
Skawina.....	1791,9	1958,5	1875,5	1877,6
Słomniki.....	2758,2	2746,0	2736,0	2727,6
Sułoszowa	5830,0	5805,0	5804,0	5836,0
Świątniki Górne ...	4759,0	4816,5	9686,0	4887,0
Wielka Wieś	2150,8	2189,2	1843,0	1871,8
Zabierzów.....	1771,3	1788,9	1687,4	1597,8
Zielonki.....	1967,7	1679,9	1588,6	1773,3
Gołcza	2073,0	2069,3	2067,7	2051,0
Dobczyce	1153,7	1259,5	1374,0	1166,8
Lubień.....	1972,2	1978,2	1987,6	2001,8
Myślenice	1338,4	1197,4	1138,1	1115,2
Pcim	1807,5	1553,9	1218,8	1220,2
Raciechowice	1223,4	1032,8	1034,7	1246,2
Siepraw	2097,5	2112,5	1713,2	2158,8
Sułkowice	1616,9	1457,7	1331,8	1333,0
Tokarnia	1429,8	1426,8	1426,5	1225,9
Wiśniowa.....	1022,4	1031,1	1032,9	907,3
Koniusza	1764,6	1777,4	1783,2	1774,0
Koszyce.....	2855,5	2840,5	2825,5	2805,5
Nowe Brzesko	1457,5	1937,3	1937,3	2881,5
Proszowice	1496,7	1488,4	1488,8	1363,6
Biskupice.....	X	4812,0	4872,0	3290,7
Gdów	1448,1	1593,8	1358,8	1366,0
Kłaj	3498,0	3519,7	3530,0	2113,4
Niepołomice	2088,1	2327,9	2177,0	2219,4
Wieliczka	3199,5	2761,6	2797,1	2835,2
Kraków	1342,2	1308,6	1265,6	1192,9
Trzyciąż.....	3557,5	3552,0	3530,5	3542,5
Brzeźnica	2007,6	2018,6	2024,8	2037,6
Kalwaria Zebrzydowska	3967,0	3972,8	3316,5	3316,2
Lanckorona	3084,5	3082,5	3068,5	3074,0
Stryków.....	3410,0	3409,5	3411,5	3412,0
Wadowice.....	1903,4	1905,9	1908,6	2242,2

Tabl. A 30. Pomoc społeczna stacjonarna w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Placówki		Miejsca	Mieszkańcy
	ogółem	w tym domy pomocy społecznej		
Ogółem	63	41	5198	5018
Bochnia (miasto).....	1	1	157	152
Bochnia.....	-	-	-	-
Drwinia.....	1	-	90	90
Łapanów.....	-	-	-	-
Nowy Wiśnicz.....	-	-	-	-
Rzezawa.....	-	-	-	-
Trzciana.....	-	-	-	-
Żegocina.....	-	-	-	-
Czernichów.....	-	-	-	-
Igołomia-Wawrzeńczyce.....	-	-	-	-
Iwanowice.....	-	-	-	-
Jerzmanowice-Przegonia.....	-	-	-	-
Kocmyrzów-Luborzycza.....	1	1	53	53
Krzeszowice.....	1	1	95	95
Liszki.....	-	-	-	-
Michałowice.....	-	-	-	-
Mogilany.....	2	1	77	77
Skala.....	1	1	80	80
Skawina.....	-	-	-	-
Słomniki.....	-	-	-	-
Sułoszowa.....	-	-	-	-
Świątniki Górne.....	1	-	49	60
Wielka Wieś.....	-	-	-	-
Zabierzów.....	3	3	332	326
Zielonki.....	2	2	236	231
Gołcza.....	-	-	-	-
Dobczyce.....	-	-	-	-
Lubień.....	-	-	-	-
Myślenice.....	3	1	149	145
Pcim.....	1	1	72	72
Raciechowice.....	-	-	-	-
Siepraw.....	-	-	-	-
Sułkowice.....	1	1	74	74
Tokarnia.....	-	-	-	-
Wiśniowa.....	-	-	-	-
Koniusza.....	1	1	145	145
Koszyce.....	-	-	-	-
Nowe Brzesko.....	-	-	-	-
Proszowice.....	-	-	-	-
Biskupice.....	1	1	64	64
Gdów.....	-	-	-	-

Tabl. A 30. Pomoc społeczna stacjonarna w 2015 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Placówki		Miejsca	Mieszkańcy
	ogółem	w tym domy pomocy społecznej		
Kłaj	-	-	-	-
Niepołomice	1	-	43	43
Wieliczka.....	4	2	104	102
Kraków.....	31	19	2922	2770
Trzyciąż	-	-	-	-
Brzeźnica	-	-	-	-
Kalwaria Zebrzydowska.....	1	1	67	68
Lanckorona	1	1	84	79
Stryśzów	-	-	-	-
Wadowice	5	3	305	292

Tabl. A.31. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	4,4	4,6	4,5	4,4	4,2
Bochnia (miasto)	5,2	5,6	5,7	5,3	5,0
Bochnia.....	8,9	9,9	9,5	9,0	7,7
Drwinia.....	8,7	9,0	9,7	10,0	9,3
Łapanów.....	10,2	10,6	9,9	9,6	8,1
Nowy Wiśnicz.....	3,8	3,6	4,1	4,1	3,4
Rzezawa.....	6,2	6,4	6,3	6,2	5,7
Trzciana.....	12,8	12,5	12,1	11,0	9,9
Żegocina.....	9,0	9,1	8,8	8,5	7,2
Czernichów.....	3,9	4,6	4,4	4,4	5,3
Igołomia- Wawrzeńczyce	6,0	6,4	8,3	6,6	10,6
Iwanowice.....	4,9	4,3	3,7	3,5	3,6
Jerzmanowice- Przebinia	5,7	4,9	4,2	4,9	5,9
Kocmyrzów- Luborzycza	3,5	3,6	3,6	3,4	3,9
Krzeszowice	2,6	2,8	3,2	2,7	2,6
Liszki.....	3,4	3,3	3,7	3,6	3,2
Michałowice	4,4	4,4	4,7	5,0	5,1
Mogilany	5,5	5,5	5,5	5,1	4,8
Skąta.....	3,6	3,8	4,7	4,3	4,2
Skawina.....	4,8	2,8	3,2	4,1	3,7
Słomniki.....	7,1	7,2	7,3	6,7	6,5

Tabl. A.31. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w % (dok.)

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Sułoszowa	6,2	6,4	6,2	7,4	7,7
Świątniki Górne	4,7	4,8	4,7	4,9	3,8
Wielka Wieś.....	5,5	5,6	5,3	5,2	4,9
Zabierzów	2,3	2,0	2,3	2,0	2,0
Zielonki	2,8	3,1	3,1	3,0	2,7
Gołcza	5,8	5,0	6,0	5,1	5,2
Dobczyce.....	6,5	7,4	7,7	7,3	6,3
Lubień.....	9,0	8,8	8,8	8,7	7,8
Myślenice	5,5	5,4	5,0	5,3	5,4
Pcim.....	9,1	7,9	8,1	7,5	7,3
Raciechowice	16,4	17,3	15,6	15,2	14,4
Siepraw.....	7,6	7,6	7,6	7,2	7,2
Sułkowice	8,6	8,3	7,8	6,6	6,2
Tokarnia.....	9,8	9,1	8,2	7,2	6,6
Wiśniowa	13,1	12,9	12,2	11,9	11,2
Koniusza.....	9,3	10,0	8,1	7,0	6,3
Koszyce	10,2	11,5	10,8	10,4	10,2
Nowe Brzesko	10,2	9,6	8,3	7,6	7,1
Proszowice	6,9	7,0	7,7	7,2	6,8
Biskupice	5,8	6,3	7,0	4,6	4,5
Gdów	5,2	5,0	5,3	5,0	4,5
Kłaj.....	6,0	5,9	6,0	5,7	4,7
Niepołomice.....	5,1	4,7	4,5	4,4	4,8
Wieliczka	4,6	4,1	4,8	4,3	4,1
Kraków.....	3,2	3,6	3,4	3,3	3,2
Trzyciąż	4,1	3,9	4,0	4,4	3,8
Brzeźnica.....	10,3	8,9	9,0	9,4	8,4
Kalwaria Zebrzydowska	6,9	6,0	6,3	6,0	6,2
Lanckorona.....	7,1	6,6	7,4	6,0	5,3
Stryków	6,6	6,2	6,7	6,2	5,9
Wadowice	3,6	3,5	4,0	4,4	4,1

Tabl. A.32. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2015 r.

Wyszczególnienie	Miejsca noclegowe ogółem ^a	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
Ogółem	34657	2417548	1096531	5058654	2645743
Bochnia (miasto)	667	37550	2027	60809	5876
Bochnia.....	50	-	520	-	520
Drwinia.....	-	-	-	-	-
Łapanów	220	-	-	-	-
Nowy Wiśnicz	38	-	97	-	266
Rzezawa.....	234	10863	100	21296	162
Trzciana.....	-	-	-	-	-
Żegocina.....	79	1674	48	3984	316
Czernichów.....	-	-	-	-	-
Igołomia-Wawrzeńczyce	-	-	-	-	-
Iwanowice.....	-	-	-	-	-
Jerzmanowice-Przebinia	198	9140	558	15632	1010
Kocmyrzów-Luborzyca	50	-	53	-	138
Krzeszowice	61	-	317	-	1152
Liszki.....	64	-	2626	-	3284
Michałowice	-	-	-	-	-
Mogilany	-	-	-	-	-
Skąta.....	106	3087	33	8101	56
Skawina.....	102	-	618	-	1640
Słomniki.....	21	-	44	-	62
Sułoszowa	110	2671	21	5330	21
Świątniki Górne	-	-	-	-	-
Wielka Wieś.....	581	38279	12445	58097	18132
Zabierzów	408	29944	18512	41063	23642
Zielonki	202	8701	615	16894	1175
Gołcza	-	-	-	-	-
Dobczyce.....	253	10113	1052	18080	3022
Lubień.....	15	-	-	-	-
Myślenice	366	9000	458	23526	1290
Pcim.....	25	-	-	-	-
Raciechowice	20	-	-	-	-
Siepraw.....	42	-	10	-	14
Sułkowice	134	-	335	-	523
Tokarnia.....	127	-	58	-	79
Wiśniowa	90	-	-	-	-
Koniusza.....	-	-	-	-	-
Koszyce.....	-	-	-	-	-
Nowe Brzesko	231	8926	194	11140	233

a Stan w dniu 31 VII.

Tabl. A.32. Wykorzystanie turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w 2015 r. (dok.)

Wyszczególnienie	Miejsca noclegowe ogółem ^a	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
Proszowic	26	-	46	-	60
Biskupice	51	-	53	-	57
Gdów	86	-	104	-	134
Kłaj.....	120	-	1593	-	2463
Niepołomice.....	285	15753	2034	30647	4731
Wieliczka	790	64609	14118	97328	23870
Kraków.....	27581	2122091	1033770	4573896	2544627
Trzyciąż	-	-	-	-	-
Brzeźnica.....	-	-	30	-	65
Kalwaria Zebrzydowska	529	25898	2395	37965	3809
Lanckorona.....	172	6649	408	13220	937
Stryków	209	-	43	-	138
Wadowice	314	12600	1196	21646	2239

a Stan w dniu 31 VII.